

Mötesbok: Äldrenämnden (2026-08-27)

Äldrenämnden

Datum: 2026-08-27

Plats: Fullmäktigesalen, Rådhusplanaden 6

Kommentar:

Dagordning

Tid: Torsdagen den 27 augusti kl. 08:30

Plats: Fullmäktigesalen, Rådhusplanaden 6

Upprop

Beslut om justeringstid

Anmälan av jäv

Dagordning

101/26 Godkännande av dagordning

4

Ärenden under handläggning - Ej offentliga

102/26 Äldreomsorgsdirektören informerar

5

Allmänna ärenden

103/26 Uppföljning av särskilt uppdrag i verksamhetsplan 2026

6

Ej offentliga ärenden

104/26 Upphandling hemtjänst LOU

11

Sekretessärenden

105/26 Yttrande med anledning av ej verkställt beslut SoL 3.3.1-13093/2025-3

12

Allmänna ärenden

106/26 Yttrande över tillsyn av det systematiska kvalitetsarbetet vid Dragonens- vård och omsorgsboende, det särskilda boendet Lundagård och Din kommunala hemtjänst

19

107/26 Ekonomirapport januari-juli 2026 samt budgetförutsättningar 2027

20

108/26 Remissvar - Förslag till riktlinje för hantering av riktade statsbidrag

36

109/26 Remissvar - Samråd om fördjupad översiktsplan för Holmsund och Obbola

49

110/26 Revidering av tillämpningsanvisningar för avgifter inom vård och omsorg

128

111/26 Revidering av äldrenämndens delegationsordning

139

112/26 Revidering av riktlinje för personuppgiftshantering

155

113/26 Information - Ny modell för verksamhetsplanering 2027

161

114/26 Information - Utveckling korttidsboende

162

115/26 Information - Färdplan vård- och omsorgsboende

167

116/26 Sammanträdestider äldrenämnden 2027	168
117/26 Fastställande av datum äldrenämndens strategidag 2027	172
118/26 Återkoppling kurser och konferenser	173
119/26 Anmälan av delegerade beslut/anmälningsärenden	174
120/26 Övriga frågor	354
121/26 Månadens goda exempel - Utveckling av gemensamma hemsjukvårdsteam	355

Tjänsteskrivelse

2026-07-28

Äldrenämnden

Diariennr: ÄN-2026/00047

Godkännande av dagordning

Förslag till beslut

Äldrenämnden godkänner dagordningen.

Ärendebeskrivning

Eventuella tillägg och ändringar i dagordningen noteras.

Beslutsunderlag

Kallelse/föredragningslista äldrenämnden 2026-08-27

Pernilla Henriksson
Äldreomsorgsdirektör

Anna Karlander
Stabschef

Tjänsteskrivelse

2026-07-28

Äldrenämnden

Diariennr: ÄN-2026/00014

Äldreomsorgsdirektören informerar

Förslag till beslut

Äldrenämnden har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Äldreomsorgsdirektör Pernilla Henriksson informerar om aktuella frågor i äldreomsorgsförvaltningen.

Pernilla Henriksson
Äldreomsorgsdirektör

Anna Karlander
Stabschef

Tjänsteskrivelse

2026-07-28

Äldrenämnden

Diariennr: ÄN-2026/00063

Uppföljning av särskilt uppdrag i verksamhetsplan 2026

Förslag till beslut

Äldrenämnden har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Äldreomsorgsdirektör Pernilla Henriksson informerar om det pågående arbetet med det särskilda uppdrag som förvaltningen fick av nämnden i samband med verksamhetsplanen för 2026.

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag äldrenämnden 2025-11-20 § 148

Beredningsansvariga

Pernilla Henriksson, äldreomsorgsdirektör

Pernilla Henriksson
Äldreomsorgsdirektör

Anna Karlander
Stabschef

Umeå kommun
Äldrenämnden

Protokollsutdrag
2025-11-20

§ 148

Diarienum: ÄN-2025/00001

Verksamhetsplan och budget 2026

Beslut

Äldrenämnden fastställer verksamhetsplan och budget för 2026 med följande tillägg:

- De lokala värdighetsgarantierna för hemtjänst och vård och omsorgsboenden, antagna av Socialnämnden 2014, ska revideras. Arbetet med detta påbörjas under våren 2026.
- Äldrenämnden kommer under 2026 att inleda ett pilotprojekt i samarbete med Ung Omsorg. Syftet med projektet är att locka unga människor till vårddyrket och därmed förbättra framtida kompetensförsörjning inom omsorgen.

Äldrenämnden uppdrar till äldreomsorgsförvaltningen:

- att konkretisera program och åtgärder för ökad trygghet, värdighet och kvalitet i omsorgen. Rutiner och arbetssätt inklusive inflytande och ledarskap, kommunikation, bemanning och kompetensfrågor ska adresseras. Återkoppling i nämnden vid varje sammanträde. Samt i tillämpliga delar vid ordinarie uppföljningstillfällen.
- att succesivt och utan dröjsmål implementera kvalitetshöjande åtgärder med löpande utvärdering på lämplig enhet. För senare ställningstagande gällande verksamheten i stort.
- att beslutade och bestående förändringar ska kompletteras med riskbedömning avseende arbetsmiljö.

Reservationer

Allianspartierna anmäler reservation mot beslutet att inte komplettera verksamhetsplanen med en text om IT och datorer. Reservationen motiveras enligt följande:

"Det har vid ett stort antal tillfällen påtalats och konstaterats att det är brist på datorer på både vård och omsorgsboenden och i hemtjänsten. Bristen på datorer skapar frustration hos medarbetare och risken för att dokumentation fördröjs blir större. Vi menar att en inventering av hur

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun
Äldrenämnden

Protokollsutdrag
2025-11-20

stort behovet är måste genomföras och därefter ska behovet snarast tillgodoses. God tillgång på arbetsverktyg är absolut nödvändigt för en god arbetsmiljö.”

Ärendebeskrivning

I verksamhetsplan och budget konkretiserar och beskriver nämnden den styrning och planering som ska vara gällande för nämndens verksamheter under kommande verksamhetsår.

Utgångspunkter för verksamhetsplanering är det planeringsdirektiv och den budgetram kommunfullmäktige fastställt för kommande år, av kommunfullmäktige fastställt nämndreglemente samt övriga aktiverande och normerande styrdokument som är gällande för nämnden.

Äldrenämnden beslutar verksamhetsplan och hur nämndens av kommunfullmäktige fastställda budgetram ska fördelas mellan nämndens verksamheter i november varje år.

Beslutsunderlag

Äldrenämndens verksamhetsplan och budget 2025

Äldrenämndens utmaningar och möjligheter på 3–5 års sikt

Beredningsansvariga

Pernilla Henriksson, äldreomsorgsdirektör

Anna Karlander, kanslichef

Anna Bergström, kvalitetschef

Sofia Westin, ekonomichef

Rebecca Andersson, HR-chef

Förslag till beslut under överläggningarna

Lena Karlsson Engman (S) - Bifall till äldreomsorgsförvaltningens förslag beslut

Lena Karlsson Engman (S), med bifall av Åke Gustafsson (C) och Åsa Bäckström (-) (V) - Äldreomsorgsförvaltningen får följande uppdrag:

1. att konkretisera program och åtgärder för ökad trygghet, värdighet och kvalitet i omsorgen. Rutiner och arbetssätt inklusive inflytande och ledarskap, kommunikation, bemanning och kompetensfrågor ska adresseras. Återkoppling i nämnden vid varje

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun
Äldrenämnden

Protokollsutdrag
2025-11-20

sammanträde. Samt i tillämpliga delar vid ordinarie uppföljningstillfällen.

2. att succesivt och utan dröjsmål implementera kvalitetshöjande åtgärder med löpande utvärdering på lämplig enhet. För senare ställningstagande gällande verksamheten i stort.
3. att beslutade och bestående förändringar ska kompletteras med riskbedömning avseende arbetsmiljö.

Allianspartierna föreslår att verksamhetsplanen kompletteras med följande tillägg:

1. De lokala värdighetsgarantierna för hemtjänst och vård- och omsorgsboenden, antagna av Socialnämnden 2014, ska revideras. Arbetet med detta påbörjas under våren 2026.
2. Äldrenämnden kommer under 2026 att inleda ett pilotprojekt i samarbete med Ung Omsorg. Syftet med projektet är att locka unga människor till vårddyrket och därmed förbättra framtida kompetensförsörjning inom omsorgen.
3. Avsnittet "Digitalisera" på sidan 21 kompletteras med en text om IT och datorer för personal. En inventering av behovet av datorer för personal på vård och omsorgsboenden och i hemtjänst ska genomföras och behovet ska vara tillgodosett innan årets slut (halvårsskiftet?).

Socialdemokraterna yrkar bifall till allianspartiernas första två förslag och avslag till det tredje.

Äldrenämndens beslutsordning

Ordföranden ställer proposition på äldreomsorgsförvaltningens förslag till beslut och finner att nämnden beslutar i enlighet med förslaget.

Ordföranden ställer proposition på Lena Karlsson Engmans yrkande om uppdrag till förvaltningen och finner att nämnden beslutar i enlighet med yrkandet.

Ordföranden ställer proposition på allianspartiernas två första tilläggsförslag och finner att nämnden beslutar i enlighet med dessa.

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun
Äldrenämnden

Protokollsutdrag
2025-11-20

Ordföranden ställer proposition på allianspartiernas tredje tilläggsförslag mot Socialdemokraternas avslagsyrkande och finner att nämnden beslutar i enlighet med avslagsyrkandet.

Beslutet ska skickas till
Kommunstyrelsen

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Denna behandling '104/26 Upphandling hemtjänst LOU' har inget tjänsteutlåtande.

Tjänsteskrivelse

2026-08-07

Äldrenämnden

Diariennr: ÄN-2026/00165

Yttrande med anledning av ej verkställt beslut SoL - Inspektionen för vård och omsorg 3.3.1- 13093/2025-3

Förslag till beslut

Äldrenämnden yttrar sig till Inspektionen för vård och omsorg i enlighet med yttrande 2026-06-01.

Paragrafen justeras omedelbart.

Ärendebeskrivning

Inspektionen för vård och omsorg har begärt äldrenämndens yttrande med anledning av ett ej verkställt beslut.

Beslutsunderlag

Yttrande 2026-06-01

Bilaga 1 - Utredning

Bilaga 2 - Beslutsmeddelande

Bilaga 3 - Journalutdrag från myndighet

Bilaga 4 - Journalutdrag från utförare

Begäran om yttrande – Inspektionen för vård och omsorg

Beredningsansvariga

Jessica Atrakchi, enhetschef utredning äldre

Beslutet ska skickas till

Inspektionen för vård och omsorg

Pernilla Henriksson
Äldreomsorgsdirektör

Jessica Atrakchi
Enhetschef utredning äldre

Denna fil är sekretess skyddad

Titel : Yttrande

Skyddskod : Allmän handling - skyddad enligt sekretess

Paragraf : Sekretess

Denna fil är sekretess skyddad

Titel : Bilaga 1 - Utredning

Skyddskod : Allmän handling - skyddad enligt sekretess

Paragraf : Sekretess

Denna fil är sekretess skyddad

Titel : Bilaga 2 - Beslutsmeddelande

Skyddskod : Allmän handling - skyddad enligt sekretess

Paragraf : Sekretess

Denna fil är sekretess skyddad

Titel : Bilaga 3 - Journalutdrag från myndighet

Skyddskod : Allmän handling - skyddad enligt sekretess

Paragraf : Sekretess

Denna fil är sekretess skyddad

Titel : Bilaga 4 - Journalutdrag från utförare

Skyddskod : Allmän handling - skyddad enligt sekretess

Paragraf : Sekretess

Denna fil är sekretess skyddad

Titel : Begäran om yttrande och handlingar som gäller ett ej verkställt beslut - Inspektionen för vård och omsorg
3.3.1-13093/2025-3

Skyddskod : Allmän handling - skyddad enligt sekretess

Paragraf : Sekretess

Denna behandling '106/26 Yttrande över tillsyn av det systematiska kvalitetsarbetet vid Dragonens- vård och omsorgsboende, det särskilda boendet Lundagård och Din kommunala hemtjänst' har inget tjänsteutlåtande.

Tjänsteskrivelse

2026-07-28

Äldrenämnden

Diariennr: ÄN-2026/00003

Ekonomirapport januari-juli 2026 samt budgetförutsättningar 2027

Förslag till beslut

Äldrenämnden har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Ekonomirapport

Äldrenämnden redovisar per juli ett överskott på 36,3 mnkr. För hela året väntas nämnden redovisa en positiv budgetavvikelse på 60,0 mnkr.

Budgetförutsättningar 2027

I juni 2026 fastställda kommunfullmäktige planeringsdirektiv, budget och investeringar 2027.

Äldrenämnden har av kommunfullmäktige tilldelats 1 616,7 mnkr vilket är en utökad budgetram med 105,06 mnkr jämfört med 2026.

Budgetramen utgör grund för nämndens fortsatta planering och budgetarbete inför 2027.

Beslutsunderlag

Ekonomirapport januari-juli 2026

Bildspel - Uppföljning ekonomi och volymtal januari-juli 2026

Beredningsansvariga

Sofia Westin, ekonomichef

Pernilla Henriksson
Äldreomsorgsdirektör

Sofia Westin
Ekonomichef

Ekonomisk utveckling 2026

Juli

Information

Äldrenämnden

Innehåll:

Budgetavvikelse

Prognos

Volymutveckling

Ekonomichef: Sofia Westin

Äldrenämnden

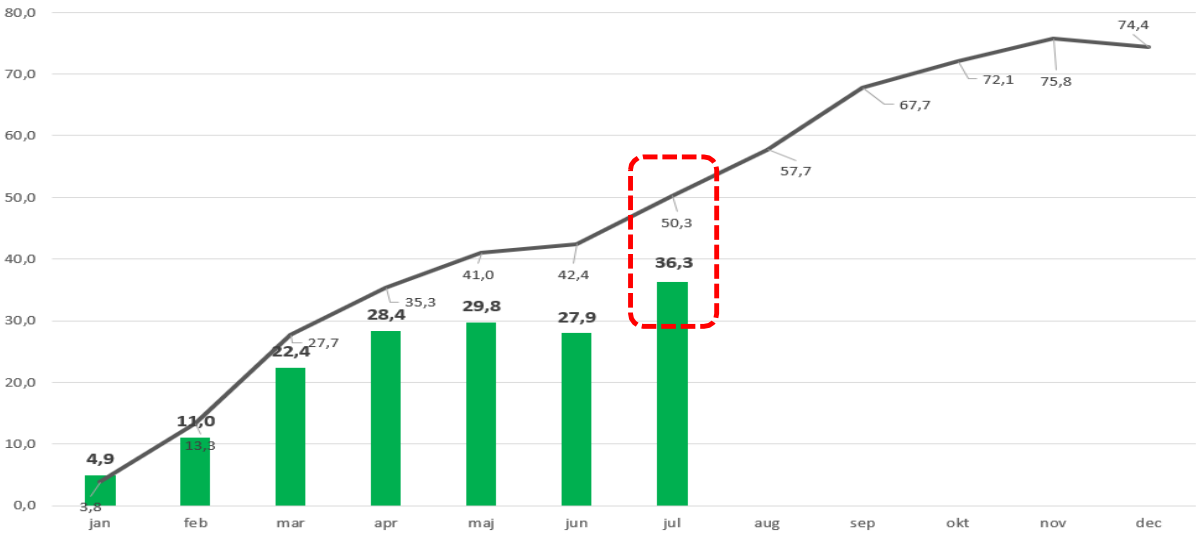
Periodens ackumulerade budgetavvikelse (36,3 mnkr) innebär en försämring i jämförelse med juli 2025.

Orsak:
Budget för ökade volymer inom vård och omsorgsboende samt hemtjänst avviker positivt.

Budgetförstärkningen för kvalitetsundersköterskor nyttjas inte under början av 2026 då rekrytering pågår under våren.

Nämndsgemensam verksamhet där vakanta tjänster inom stödfunktioner samt budgeterade medel för arbete med kommunens inriktningsmål inte förväntas användas fullt ut

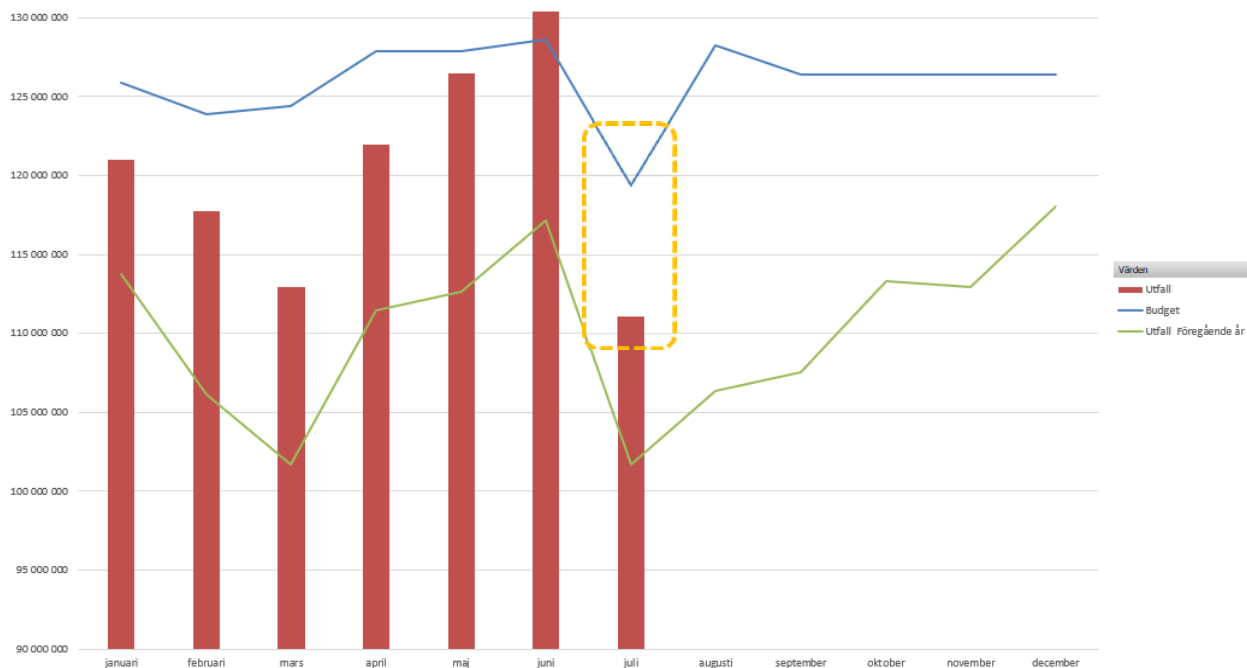
Ackumulerad budgetavvikelse 2026

Månadsavvikelse (mnkr)	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
2026	4,9	11,0	22,4	28,4	29,8	27,9	36,3					
2025	3,8	13,3	27,7	35,3	41,0	42,4	50,3	57,7	67,7	72,1	75,8	74,4

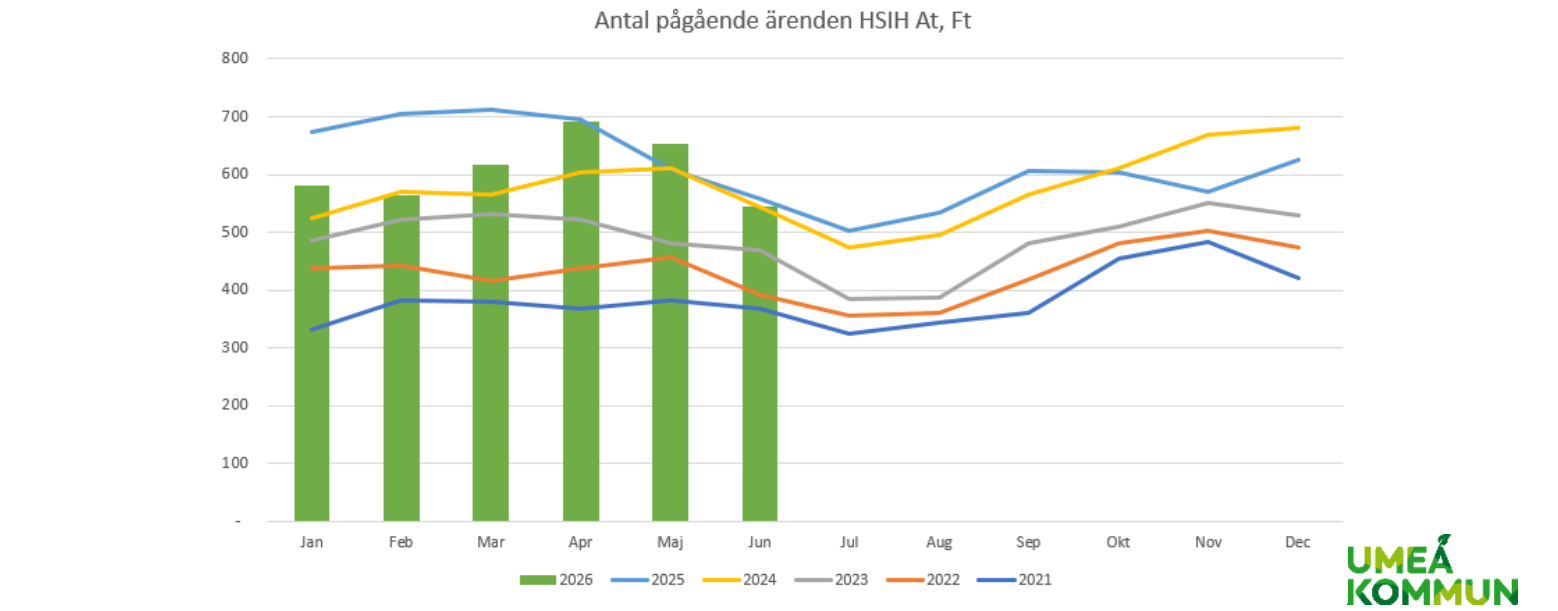

Utfall i förhållande till budget 2026

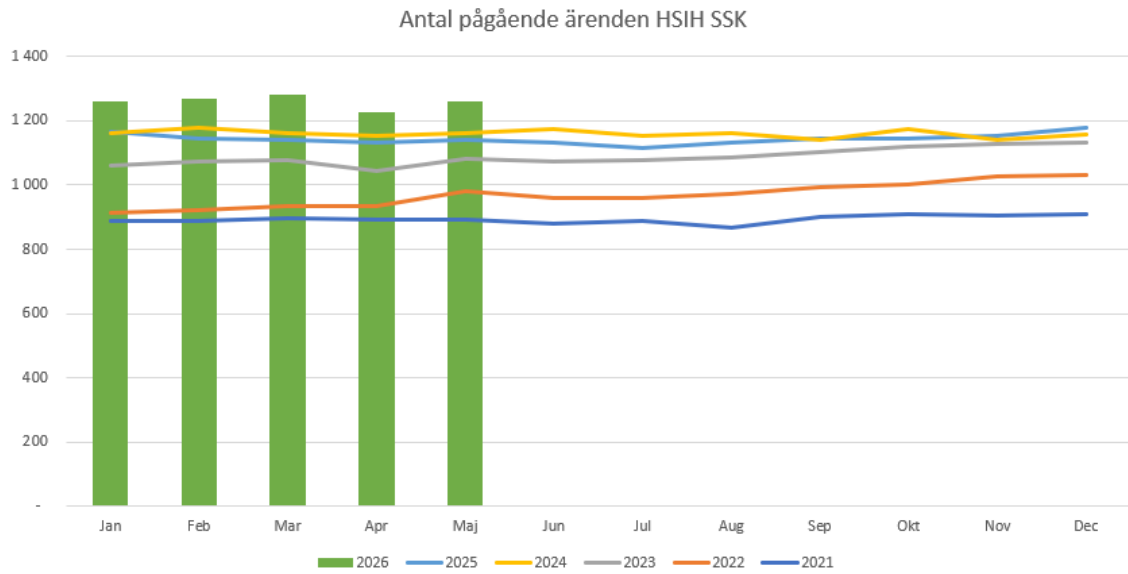

Akkumulerat resultat (mnkr)	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	Prognos	Årsbudget	Verksamhetens andel % av total årsbudget
1. Nämnd- styrelseverksamhet	0,0	-0,1	-0,1	-0,2	-0,2	-0,3	-0,3						0,0	2,7	0%
2. Hemtjänst i ordinärt boende över/under 65 år	0,8	2,8	5,0	7,0	9,2	9,1	13,8						22,0	560,9	37%
-varav dagverksamhet i ordinärt boende	0,0	-0,1	-0,1	-0,2	-0,2	-0,2	0,7						0,0	12,6	
- varav hälso- och sjukvård i hemmet	-1,2	-2,0	-3,6	-4,9	-6,7	-9,0	-8,2						-14,0	138,5	
3. Vård- och omsorgsboende inkl korttidsboende	1,5	5,0	11,2	13,5	13,3	11,5	13,8						26,0	800,2	53%
-varav korttidsboende inkl HSL	-0,2	0,1	0,7	-2,7	-2,7	-2,9	-2,7						-7,0	69,7	
- varav hälso- och sjukvård särskilt boende	-0,4	-0,9	-1,2	-1,6	-2,6	-2,1	-0,1						-1,0	128,2	
4. Öppen verksamhet ej bistånd	0,2	0,3	0,5	0,6	0,7	0,8	1,2						0,0	18,3	1%
5. Gemensamma kostnader och handläggare myndighet	2,5	3,1	5,8	7,4	6,8	6,8	7,8						12,0	129,6	9%
Akkumulerad budgetavvikelse 2026	4,9	11,0	22,4	28,4	29,8	27,9	36,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	60,0	1 511,6	100%
Akkumulerad budgetavvikelse 2025	3,8	13,3	27,7	35,3	41,0	42,4	50,3	57,7	67,7	72,1	75,8	74,4	85,0		

Antal pågående ärenden HSIH	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Årsnitt
At, Ft													
2021	333	383	381	369	383	369	326	343	361	455	484	421	384
2022	439	443	416	438	457	393	357	360	419	482	503	474	432
2023	486	521	531	523	480	469	385	387	480	511	552	529	488
2024	524	570	565	603	610	544	474	496	565	612	670	682	576
2025	673	706	713	695	608	557	504	534	606	603	570	625	616
2026	581	565	616	692	654	546							609

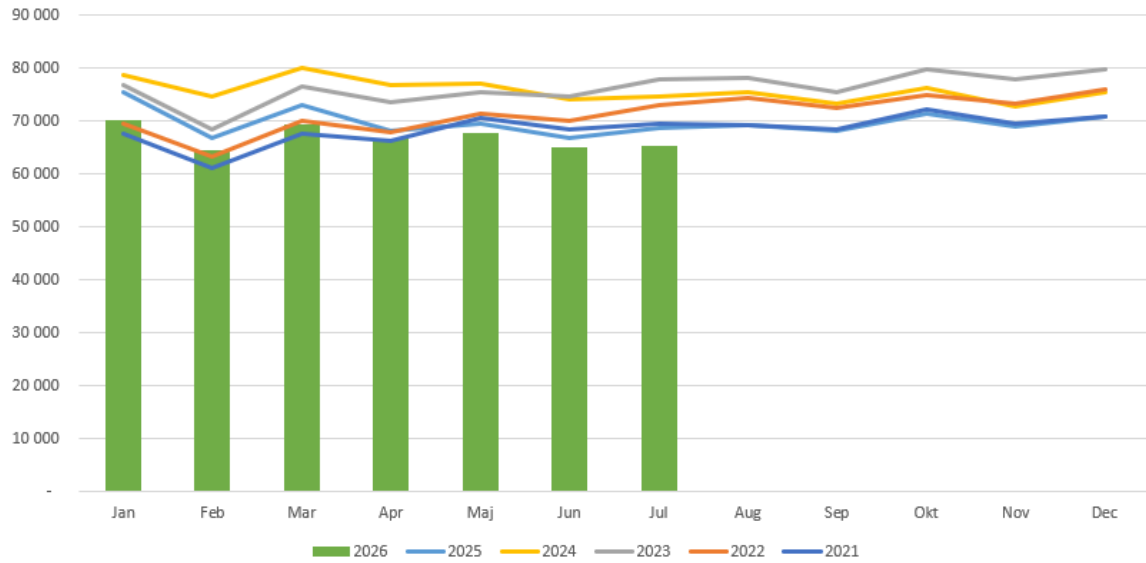

Antal pågående ärenden SSK	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Årssnitt
2021	887	887	895	893	893	878	887	869	901	910	905	909	893
2022	915	920	933	933	980	959	962	973	993	1 000	1 026	1 033	969
2023	1 060	1 072	1 076	1 046	1 082	1 073	1 079	1 088	1 104	1 122	1 127	1 132	1 088
2024	1 160	1 179	1 164	1 155	1 163	1 173	1 154	1 160	1 142	1 176	1 143	1 156	1 160
2025	1 167	1 144	1 139	1 134	1 141	1 134	1 114	1 133	1 145	1 147	1 152	1 179	1 144
2026	1 261	1 270	1 281	1 229	1 262								1 261

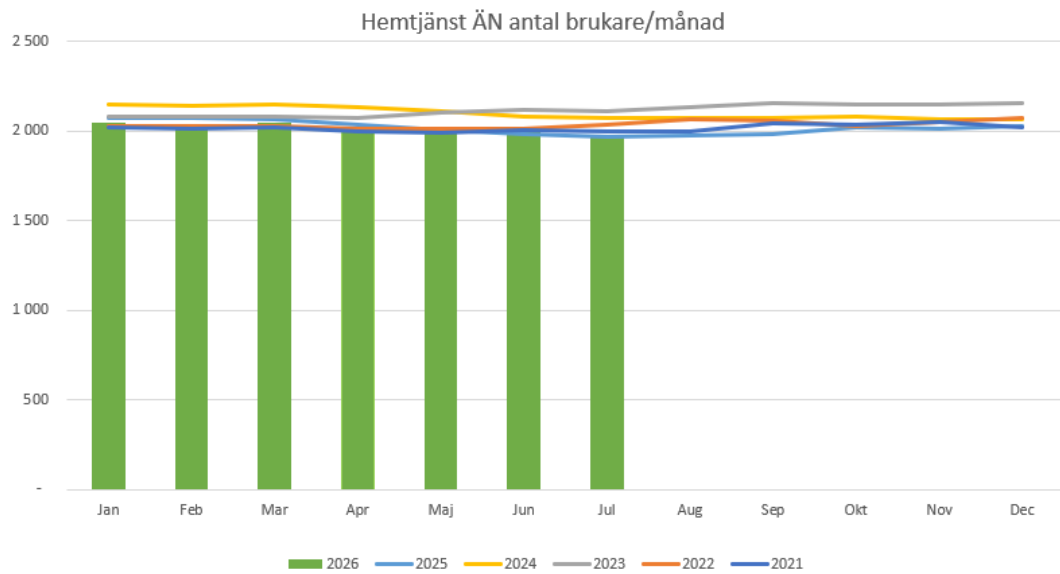

ÄN beviljade timmar/månad	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Årssnitt
2021	67 674	61 215	67 751	66 290	70 592	68 355	69 684	69 166	68 542	72 210	69 508	70 849	68 486
2022	69 560	63 357	70 078	67 966	71 517	70 031	73 081	74 369	72 661	74 844	73 465	76 036	71 414
2023	76 812	68 362	76 674	73 491	75 565	74 591	77 835	78 141	75 465	79 820	78 001	79 806	76 213
2024	78 743	74 708	80 060	76 781	77 217	74 039	74 674	75 423	73 258	76 273	72 905	75 555	75 803
2025	75 379	66 938	72 963	68 111	69 670	66 866	68 867	69 310	68 328	71 578	69 054	70 897	69 830
2026	70 135	64 588	69 448	66 637	67 669	65 226	65 324						67 004

Hemtjänst ÄN beviljade timmar/månad

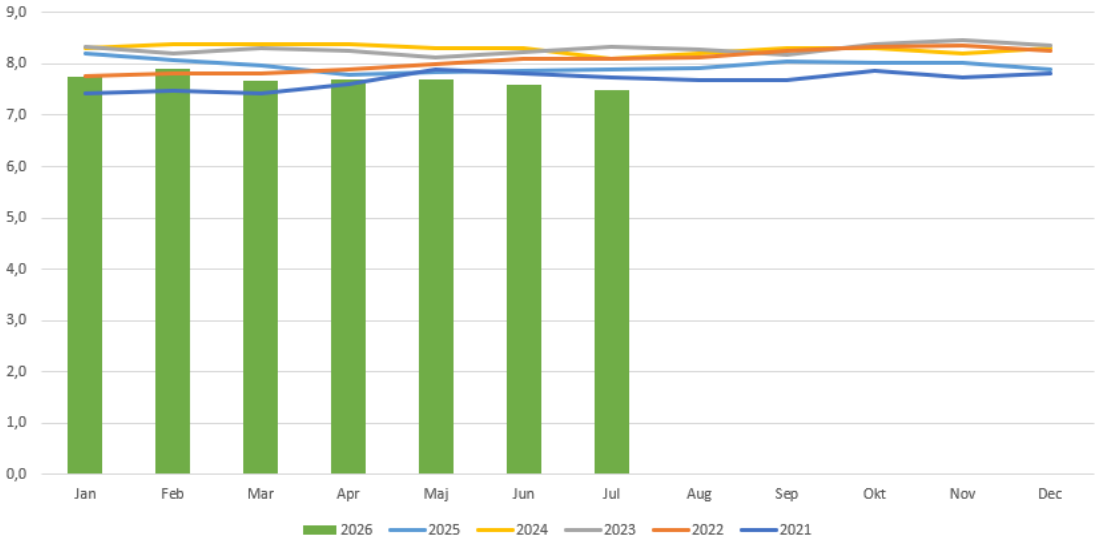

Antal brukare per månad	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Årssnitt
2021	2 021	2 009	2 019	2 000	1 991	2 006	1 998	1 995	2 039	2 034	2 053	2 022	2 016
2022	2 026	2 024	2 026	2 009	2 016	2 016	2 036	2 065	2 056	2 028	2 048	2 076	2 036
2023	2 082	2 082	2 081	2 074	2 101	2 114	2 110	2 129	2 153	2 147	2 148	2 155	2 115
2024	2 151	2 141	2 144	2 136	2 108	2 083	2 072	2 075	2 070	2 079	2 067	2 064	2 099
2025	2 075	2 075	2 065	2 037	2 007	1 982	1 968	1 977	1 982	2 017	2 011	2 026	2 019
2026	2 044	2 041	2 046	2 020	1 986	2 002	1 971						2 016

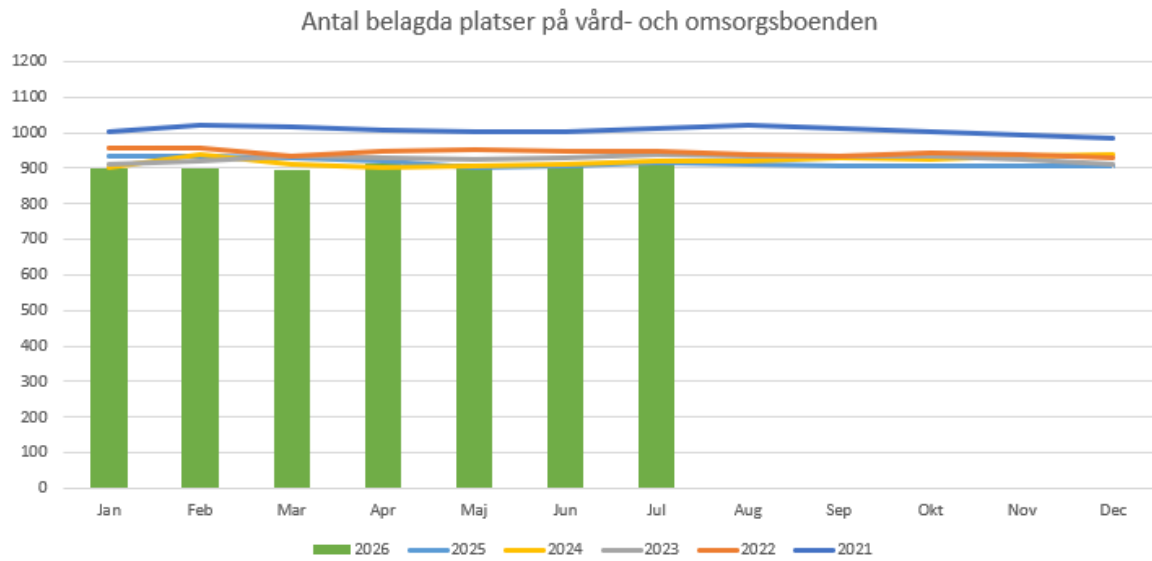

ÅN beviljade timmar/brukare och vecka	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Årssnitt
2021	7,4	7,5	7,4	7,6	7,9	7,8	7,7	7,7	7,7	7,9	7,7	7,8	7,7
2022	7,8	7,8	7,8	7,9	8,0	8,1	8,1	8,1	8,2	8,3	8,4	8,3	8,1
2023	8,3	8,2	8,3	8,3	8,1	8,2	8,3	8,3	8,2	8,4	8,5	8,4	8,3
2024	8,3	8,4	8,4	8,4	8,3	8,3	8,1	8,2	8,3	8,3	8,2	8,3	8,3
2025	8,2	8,1	8,0	7,8	7,8	7,9	7,9	7,9	8,0	8,0	8,0	7,9	8,0
2026	7,7	7,9	7,7	7,7	7,7	7,6	7,5	0	0	0	0	0	7,7

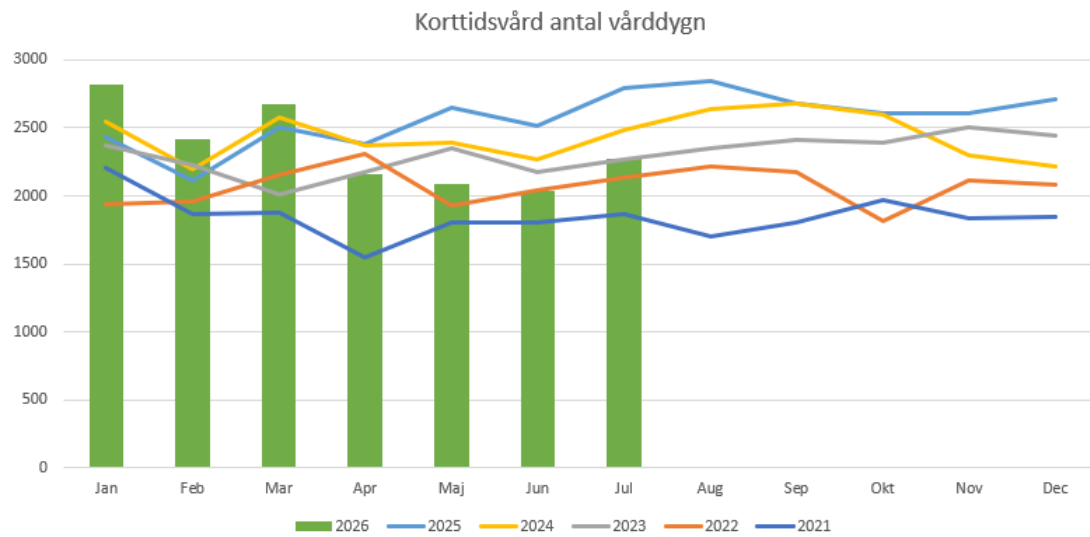
Antal timmar i hemtjänst i ordinärt boende per brukare och vecka

Antal belagda platser på VoB	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Årssnitt
2021	1005	1019	1016	1008	1003	1005	1011	1021	1014	1003	995	982	1007
2022	957	955	936	949	954	949	946	939	932	944	941	927	944
2023	911	922	936	928	925	927	937	936	933	934	925	911	927
2024	903	941	912	900	906	911	920	922	930	923	934	938	920
2025	933	934	928	919	903	907	914	909	909	908	904	905	914
2026	900	900	897	911	914	912	920						908

Korttidsvård antal vårddygn	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Årssnitt
2021	2204	1862	1876	1546	1802	1799	1868	1703	1801	1966	1833	1844	1842
2022	1938	1954	2151	2306	1932	2036	2130	2217	2180	1818	2115	2079	2071
2023	2370	2226	2013	2177	2354	2178	2263	2353	2414	2390	2509	2440	2307
2024	2549	2193	2577	2366	2390	2271	2485	2640	2675	2596	2303	2212	2438
2025	2432	2113	2501	2382	2647	2520	2789	2847	2685	2612	2612	2715	2571
2026	2820	2419	2672	2156	2092	2040	2276						2354

Äldrenämnden – Ekonomirapport juli 2026

Nämnden redovisar per juli ett överskott på 36,3 mnkr. För hela året väntas nämnden redovisa ett positivt resultat, och prognosen för 2026 beräknas till 60,0 mnkr. Prognosen är oförändrad jämfört med föregående månad.

Verksamheten vård- och omsorgsboende förväntas redovisa en positiv budgetavvikelse, där budgeterade medel för att öppna fler platser inte bedöms användas fullt ut under året. Även budgetförstärkningen för kvalitetsundersköterskor bedöms inte utnyttjas helt då rekrytering genomförts under våren.

Inom hemtjänst i ordinärt boende förväntas lägre volymer än budgeterat, samt medel för införandet av ramtid i hemtjänsten bidra till ett överskott. Överskottet möts av högre kostnader än budgeterat inom hemsjukvården där kostnader för sjukvårdsmaterial och bemanningssjuksköterskor förväntas överstiga budget.

Gemensamma kostnader och handläggare myndighet bedöms ge ett överskott, främst som följd av att budgeterade medel för arbete med kommunens inriktningsmål inte förväntas användas fullt ut. Överskottet kommer även av att förvaltningen har vakanta tjänster inom nämndens stödfunktioner där rekrytering genomförts under våren.

Akkumulerat resultat (mnkr)	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	Prognos	Årsbudget
1. Nämnd- styrelseverksamhet	0,0	-0,1	-0,1	-0,2	-0,2	-0,3	-0,3						0,0	2,7
2. Hemtjänst i ordinärt boende över/under 65 år	0,8	2,8	5,0	7,0	9,2	9,1	13,8						22,0	560,9
-varav dagverksamhet i ordinärt boende	0,0	-0,1	-0,1	-0,2	-0,2	-0,2	0,7						0,0	12,6
- varav hälso- och sjukvård i hemmet	-1,2	-2,0	-3,6	-4,9	-6,7	-9,0	-8,2						-14,0	138,5
3. Vård- och omsorgsboende inkl korttidsboende	1,5	5,0	11,2	13,5	13,3	11,5	13,8						26,0	800,2
-varav korttidsboende inkl HSL	-0,2	0,1	0,7	-2,7	-2,7	-2,9	-2,7						-7,0	69,7
- varav hälso- och sjukvård särskilt boende	-0,4	-0,9	-1,2	-1,6	-2,6	-2,1	-0,1						-1,0	128,2
4. Öppen verksamhet ej bistånd	0,2	0,3	0,5	0,6	0,7	0,8	1,2						0,0	18,3
5. Gemensamma kostnader och handläggare myndighet	2,5	3,1	5,8	7,4	6,8	6,8	7,8						12,0	129,6
Akkumulerad budgetavvikelse 2026	4,9	11,0	22,4	28,4	29,8	27,9	36,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	60,0	1 511,6
Akkumulerad budgetavvikelse 2025	3,8	13,3	27,7	35,3	41,0	42,4	50,3	57,7	67,7	72,1	75,8	74,4	85,0	

Nämnd och styrelseverksamhet

Nämnd- och styrelseverksamheten redovisar ett mindre underskott per juli månad. För året bedöms kostnaderna vara i nivå med budget.

Hemtjänst i ordinärt boende

I hemtjänstens resultat ingår verksamheten Din kommunala hemtjänst, ersättning till privata hemtjänstutförare samt kostnader för anhängvård, hälso- och sjukvård i hemmet och dagverksamhet i ordinärt boende. Den totala budgetavvikelsen för hemtjänsten per juli är 13,8 mnkr. Den totala årsprognosen för hemtjänst i ordinärt boende 2026 är en positiv budgetavvikelse på 22 mnkr.

(mnkr med en decimal)	Budget Jan-Jul 2026	Utfall Jan-Jul 2026	Budget- avvikelse Jan-Jul 2026	Budget- avvikelse Jan-Jul 2025	Budget helår 2026	Budget helår 2025	Årsprognos budgetavvikelse 2026
Verksamhetens intäkter	32,3	43,4	11,1	11,3	55,4	60,0	
Verksamhetens kostnader	-358,6	-355,9	2,7	6,5	-616,3	-584,1	
Verksamhetens nettokostnad	-326,3	-312,4	13,8	17,8	-560,9	-524,1	22,0

Enbart hemtjänsten i ordinärt boende visar en positiv budgetavvikelse på 21,3 mnkr. År 2025 redovisade nämnden ett stort överskott eftersom antalet budgeterade hemtjänsttimmar var betydligt högre än det faktiska utfallet. En orsak var att uppföljningen av beslut förbättrades, vilket ledde till färre beviljade timmar. Inför 2026 har budgeten anpassats för att bättre motsvara den förväntade volymen. Prognosen visar dock fortfarande ett överskott, men på en lägre nivå än föregående år.

Hemtjänsten i ordinärt boende exklusive dagverksamhet och hälso- och sjukvård i hemmet prognosticerar ett överskott om 36,0 mnkr, vilket främst förklaras av lägre volymer än budgeterat. Under årets första månader har det genomsnittliga antalet beviljade timmar per individ med hemtjänst minskat, samtidigt som antalet personer med hemtjänst inte har ökat som förväntat utifrån den demografiska utvecklingen. Den lägre efterfrågan på hemtjänst speglar en nationell trend och bedöms delvis vara ett resultat av en förbättrad hälsa bland äldre, där nämndens förebyggande arbete antas vara en bidragande faktor. Utöver överskott som följd av lägre volymer än budgeterat bedöms även medel som avsatts för införandet av ramtid inte användas under året. Din kommunala hemtjänst bedöms för året redovisa en budget i balans.

Hemsjukvården i ordinärt boende visar en negativ budgetavvikelse på 6,6 mnkr. Det beror främst på högre driftkostnader där främst sjukvårdsmaterial och bemanningssjuksköterskor överskrider budget. Verksamheten har förstärkts och planeras att förstärkas ytterligare med fler sjuksköterskor, arbetsterapeuter och fysioterapeuter, vilket innebär bemanning utöver budget. Svårigheter att rekrytera sjuksköterskor har dock medfört att verksamheten har nyttjat bemanningssjuksköterskor i hög omfattning. Totalt prognosticerar hälso- och sjukvård i hemmet en negativ budgetavvikelse på 14,0 mnkr för året.

Vård- och omsorgsboende

I verksamheten vård- och omsorgsboende (särskilt boende) ingår även korttidsboende samt hälso- och sjukvård inom vård- och omsorgsboenden. Verksamheten redovisar för perioden en positiv budgetavvikelse på 13,8 mnkr.

(mnkr med en decimal)	Budget Jan-Jul 2026	Utfall Jan-Jul 2026	Budget- avvikelse Jan-Jul 2026	Budget- avvikelse Jan-Jul 2025	Budget helår 2026	Budget helår 2025	Årsprognos budgetavvikelse 2026
<i>Verksamhetens intäkter</i>	76,6	98,1	21,5	23,3	131,3	129,5	
<i>Verksamhetens kostnader</i>	-541,1	-548,8	-7,7	-7,1	-931,5	-869,4	
Verksamhetens nettokostnad	-464,5	-450,7	13,8	16,2	-800,2	-739,9	26,0

För vård- och omsorgsboende exkl. korttidsboende samt hälso- och sjukvård förväntas ett större överskott för helåret. Detta beror dels på den budgetförstärkning som tilldelats för kvalitetsundersköterskor. Dessa bedöms inte vara fullt på plats förrän omkring halvårsskiftet och förväntas därför generera ett överskott för året.

Vidare har nämnden budgeterat för möjlighet att öppna fler vård- och omsorgsboendeplatser, dels specificerade platser på Prästsjögården, dels en generell budgetpost för volymökningar. Prognosen utgår från att enheten på Prästsjögården öppnar efter sommaren och att övrig volymbudget inte används under 2026, utan först från 2027.

Nämndens boenden som är i drift bedöms sammantaget redovisa ett resultat i balans för året. Det prognosticerade överskottet för vård- och omsorgsboende exkl. korttidsboende samt hälso- och sjukvård uppgår till 34,0 mnkr.

På nämndsmötet i mars beslutades att fortsätta arbetet med att förstärka bemanningen på vård och omsorgsboenden med fler serviceresurser. Vilket beräknas medföra något högre kostnader än budgeterat för året.

Äldrenämnden uppdrog till förvaltningen att ta fram ytterligare initiativ för att stärka villkor för kvälls- och helgtjänstgöring. Piloter genomförs under året gällande förstärkt bemanning.

Korttidsvården redovisar en negativ budgetavvikelse på 2,7 mnkr för perioden. Verksamheten har idag ett antal vård- och omsorgsboendeplatser som nyttjas som korttidsplatser. Sedan april månad har en redovisningsmässig och även prognosmässig justering gjorts för att dessa kostnader ska redovisas inom rätt verksamhetsgren. Detta är orsaken till förändringen i utfallet mellan mars och april månad. Årsprognosen för korttidsverksamheten är en negativ budgetavvikelse med 7,0 mnkr.

Inom hälso- och sjukvården på vård- och omsorgsboenden är nettokostnaderna i nivå med budgeterade kostnader för perioden. Verksamheten har under flera år redovisat negativa budgetavvikelser på grund av högre driftkostnader än budgeterat. Inför 2026 har budgeten för driftkostnader förstärkts, årets kostnader bedöms trots budgetförstärkning redovisa en negativ avvikelse med 1,0 mnkr.

Gemensamma kostnader och handläggare myndighet

Gemensamma kostnader och handläggare myndighet avser utöver handläggare myndighet, nämndens stödfunktioner ekonomi, HR, digitalisering, kansli och kvalitetsenheten. Nämndens budget för arbete med kommunens inriktningsmål ingår också i den verksamhetsgemensamma budgeten. Överskottet mot budget för verksamhetsgemensamma kostnader och handläggare myndighet uppgår till 7,8 mnkr.

Till budgetåret 2026 erhöll nämnden budgetmedel riktade till arbete med kommunens inriktningsmål. Dessa medel bedöms inte nyttjas fullt ut under 2026. Arbete pågår för att stärka arbetet mot väldfärds kriminallitet. Vidare förstärktes budgeten för nämndens stödfunktioner, dessa tjänster rekryterades under våren vilket bidrar till budgetöverskottet. Totalt för året prognosticeras en positiv budgetavvikelse på 12 mnkr.

(mnkr med en decimal)	Budget Jan-Jul 2026	Utfall Jan-Jul 2026	Budget- avvikelse Jan-Jul 2026	Budget- avvikelse Jan-Jul 2025	Budget helår 2026	Budget helår 2025	Årsprognos budgetavvikelse 2026
<i>Verksamhetens intäkter</i>	1,5	6,7	5,2	11,2	2,5	8,5	
<i>Verksamhetens kostnader</i>	-76,6	-74,1	2,5	3,5	-132,1	-122,0	
Verksamhetens nettokostnad	-75,2	-67,4	7,8	14,7	-129,6	-113,5	12,0

Tjänsteskrivelse

2026-08-07

Äldrenämnden

Diariennr: ÄN-2026/00137

Remissvar - Förslag till riktlinje för hantering av riktade statsbidrag

Förslag till beslut

Äldrenämnden godkänner yttrande över riktlinje för hantering av riktade statsbidrag.

Ärendebeskrivning

Umeå kommun saknar i dagsläget politiskt fastställd styrning för hantering av riktade statsbidrag. Avsaknaden av gemensamma principer och tydlig ansvars- och rollfördelning försvårar såväl nämndernas arbete som kommunens samlade överblick och styrning inom området. Mot denna bakgrund beslutade kommunstyrelsen den 17 mars 2026 att ge stadsledningskontoret i uppdrag att bereda förslag till riktlinje för hantering av riktade statsbidrag. Stadsledningskontoret har därefter tagit fram ett förslag till riktlinje som kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott har beslutat att skicka ut på remiss till kommunens nämnder.

Nämnderna ska inkomma med skriftligt remissyttrande till kommunstyrelsen senast 1 september 2026.

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott § 130
2026-04-07

Remissutgåva - Riktlinje för hantering av riktade statsbidrag

Äldrenämndens yttrande - Riktlinje hantering av riktade statsbidrag

Beredningsansvariga

Sofia Westin, ekonomichef

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen

Pernilla Henriksson
Äldreomsorgsdirektör

Sofia Westin
Ekonomichef

Välj ett objekt.

Sida 1 av 2

2026-06-26

Dnr: ÄN-2026/00137

Kommunstyrelsen

Äldrenämndens yttrande över riktlinje hantering av riktade statsbidrag

Nämnden är positiv till förslaget till riktlinje för hantering av riktade statsbidrag. Riktlinjen bedöms bidra till ökad tydlighet, bättre intern styrning, förbättrad samordning mellan nämnder samt ökad transparens och spårbarhet i hanteringen av riktade statsbidrag.

Samtidigt vill nämnden lyfta några medskick för att den praktiska hanteringen ska fungera tillfredsställande och även synpunkter gällande återrapportering ovh information till Kommunstyrelsen.

Avseende bevakning av statsbidrag och kravet att väsentliga förändringar ska lyftas inom ramen för planerings- och uppföljningsprocessen vill nämnden framhålla att det i många fall saknas formella beslut om statsbidrag vid den tidpunkt då information behöver lämnas. Eventuella förändringar kommer därför ofta att baseras på bedömningar snarare än fastställda beslut. Mot denna bakgrund ser nämnden behov av gemensamma principer eller stöd för hur sådana bedömningar ska redovisas, för att säkerställa likvärdig hantering mellan olika nämnder.

Avseende fördelning av statsbidrag mellan nämnder anser nämnden att det bör finnas forum där dessa frågor ska hanteras gemensamt. En enskild nämnd kan ha begränsade förutsättningar att överblicka vilka andra nämnder som kan vara berörda av ett visst statsbidrag. Ett gemensamt forum med representation från flera nämnder skulle kunna bidra till bättre samordning och mer ändamålsenliga bedömningar.

Avseende återrapportering och kravet på att informera kommunstyrelsen vid risk för återbetalning anser nämnden att det bör övervägas att införa en väsentlighetsnivå eller beloppsgräns för vad som ska rapporteras. Nämnden ser även ett värde i att komplettera riktlinjen med att, innan kommunstyrelsen informeras om risk för återbetalning för en enskild nämnd, i första hand föra dialog med andra berörda nämnder i syfte att undersöka möjligheten till omfördelning av statsbidrag mellan nämnderna. Först om statsbidraget, efter en

 Umeå Kommun

Postadress 901 84 Umeå
Besöksadress Skolgatan 31A
Tel växel 090-16 10 00 (växel)

Ledning och stab ÄN

Sofia Westin
sofia.westin@umea.se

sådan översyn, inte bedöms kunna nyttjas bör ärendet lyftas till kommunstyrelsen.

Gällande den årliga återrapporteringen vill nämnden uppmärksamma att uppgifter om rekvirerade medel och redovisade kostnader finns tillgängliga i samband med årsbokslutet. Däremot är det inte alltid möjligt att redovisa uppgifter om eventuella återbetalningar vid denna tidpunkt, eftersom redovisningar av statsbidrag i många fall ännu inte har granskats eller fastställts av ansvarig myndighet. Detta bör beaktas i utformningen av kraven på återrapportering.

Sammanfattningsvis bedömer nämnden att riktlinjen, med ovanstående förtydliganden och kompletteringar, utgör en viktig och ändamålsenlig grund för en mer strukturerad och samordnad hantering av riktade statsbidrag.

Remissutgåva

Riktlinje för hantering av riktade statsbidrag

Beslutad av: Kommunstyrelsen	Diarienummer: KS-2026/00271	Datum, paragraf för beslut: 2026-10-13, § XX	Dokumentet styr: Kommunstyrelse och nämnder
Dokumenttyp: Riktlinje	Giltighetstid: Tills vidare	Dokumentansvarig SLK Ekonomi & styrning	

Innehåll

Bakgrund 3

 Syfte..... 3

 Omfattning och avgränsning 3

 Vilka styrs av riktlinjen? 3

 Begrepp och definitioner 4

Principiell roll- och ansvarsfördelning 4

Krav på hantering av riktade statsbidrag 5

 1. Bevakning 5

 2. Bedömning 5

 3. Rekvirering 5

 4. Fördelning 6

 5. Redovisning/bokföring 6

 6. Genomförande av prestation enligt villkor 6

 7. Återrapportering 6

 8. Återbetalning..... 7

Revidering av riktlinjerna 7

Relaterade styrdokument 7

Bakgrund

Statens styrning över kommuner sker dels via lagstiftning och författning, dels via generella och riktade statsbidrag.

Hantering av riktade statsbidrag ska ske i enlighet med av kommunfullmäktige fastställda riktlinje för god ekonomisk hushållning och riktlinje för kommunens planeringsprocess, detta innebär att hanteringen av riktade statsbidrag ska:

- främja effektiv användning av de medel kommunen som helhet förfogar över
- skapa förutsättningar för långsiktighet
- främja samordning mellan kommunens nämnder och de kommunala bolagen
- vara transparent och att vägval/beslut ska vara spårbara i efterhand

Generella statsbidrag

De generella statsbidragen fördelas inom ramen för det kommunala utjämningsystemet och utfaller i enlighet med den fördelningsmodell staten tillämpar. De generella statsbidragen är ej villkorade utan varje kommun kan nyttja dessa medel utifrån egna prioriteringar och förutsättningar. Umeå kommunfullmäktige fördelar de generella statsbidrag som tilldelas kommunen i samband med beslut om drifts- och investeringsbudget för kommande år.

Staten kan även tilldela kommunerna generella statsbidrag för riktade frågor, även om staten kommunicerar att medlen avser ”riktade” satsningar så föreligger inget rekviderings- eller återrapporteringskrav. Dvs det står kommunerna fritt att nyttja och förfoga över tilldelade medel utifrån egna prioriteringar och förutsättningar.

Riktade statsbidrag

Riktade statsbidrag (specialdestinerade) är öronmärkta för ett visst ändamål. De flesta av dessa betalas ej ut med automatik utan behöver rekvideras och återrapporteras. Flera betydande riktade statsbidrag hanteras bland annat av Skolverket, Socialstyrelsen, Migrationsverket och Myndigheten för Civilt Försvar (MCF).

Syfte

Dessa riktlinjer syftar till att tydliggöra definitioner och begrepp, normera hantering av riktade statsbidrag samt tydliggöra roll- och ansvarsfördelning i kommunstyrelses och nämnders hantering av riktade statsbidrag. Detta gäller särskilt i de fall då en nämnd har ansvar för att samordna hanteringen av bidrag som berör flera nämnder.

Omfattning och avgränsning

Denna riktlinje normerar hantering av riktade statsbidrag. Denna riktlinje normerar inte hantering av generella statsbidrag, projektmedel samt bidrag riktade till enskilda individer (fr arbetsförmedling etc).

Vilka styrs av riktlinjen?

Kommunstyrelse, kommunens nämnder samt kommunstyrelsens och nämndernas förvaltningar.

Begrepp och definitioner

Villkor	Ett villkor definieras som ett krav på prestation från bidragsmottagaren att genomföra vissa avgränsade åtgärder för att få tillgodogöra sig bidraget.
Generella statsbidrag	Bidrag från staten utan villkor Generella statsbidrag redovisas under posten <i>Generella statsbidrag och utjämnning</i> . Detta innebär att generella statsbidrag fördelas av Umeå kommunfullmäktige i samband med beslut om drifts- och investeringsbudget för kommande år.
Riktade statsbidrag	Bidrag från staten med villkor Riktade statsbidrag redovisas som en post under <i>Verksamhetens intäkter</i> . Detta innebär att riktade statsbidrag ingår i verksamhetens nettokostnader och är utöver tilldelade medel från kommunfullmäktige.
Hantering av	Med hantering av riktade statsbidrag menas i detta dokument en process i vilken följande moment ingår: Bevaka, bedöma, rekvirera, fördela, följa upp, återrapporera och återbetala samt överklaga beslut om det aktuella statsbidraget.

Principiell roll- och ansvarsfördelning

- Nämnd¹ ansvarar för att den kommunövergripande riktlinjen för hantering av riktade statsbidrag följs. Nämnderna kan vid behov skapa egna skriftliga rutiner för att säkerställa att bevakning, ansökan och återrapporering av statsbidrag sker i enlighet med den kommunövergripande riktlinjen.
- Nämnd har ansvar för att hantera riktade statsbidrag som endast berör den egna nämnden. Nämnderna kan med fördel delegera hanteringen av statsbidragen.
- En nämnd kan ha samordningsansvar för hanteringen av riktade statsbidrag inom ett verksamhetsområde som berör flera nämnder. Nämnden kan med fördel delegera samordningsansvaret.
- En nämnd med samordningsansvar ska hantera riktade statsbidrag i samverkan med övriga berörda nämnder. Samtliga berörda nämnder ska komma överens om moment såsom bedömning och fördelning mellan nämnder samt övriga moment som inte är av administrativ karaktär.
- Nämnd har ansvar för att hantera riktade statsbidrag som berör den egna nämnden och extern part. Nämnderna kan med fördel delegera hanteringen av statsbidragen. Nämnden ansvarar för att skriftligen komma överens med extern part om moment såsom bedömning och fördelning samt övriga moment som inte är av administrativ karaktär.

¹ innefattar även kommunstyrelsen som nämnd

Krav på hantering av riktade statsbidrag

1. Bevakning

Respektive nämnd har ansvar för att bevaka utlysningar om riktade statsbidrag inom nämndens ansvarsområde (samt inom de utgifts- och politikområden som ligger inom nämndens befintliga eller potentiella grunduppdrag). Sådan bevakning bör innefatta både tillkomst och bortfall av riktade statsbidrag. Nämnderna kan med fördel delegera sådan bevakning av riktade statsbidrag till förvaltningschef eller annan tjänsteperson. Om nämnden delegerar bevakning bör delegat informera nämnden om väsentliga förändringar (tillkomst/bortfall av riktade statsbidrag) när hen får kännedom om att väsentliga förändringar aviserats.

Nämnd har ansvar för att inom ramen för årlig planerings- och uppföljningsprocess informera kommunstyrelsen om väsentliga förändringar avseende riktade statsbidrag som nämnden fått kännedom om.

2. Bedömning

Respektive nämnd har ansvar för att bedöma om utlysta riktade statsbidrag ska rekvireras. Vid sådan bedömning bör nämnden bedöma om de medel nämnden kan rekvirera genom det riktade statsbidraget är tillräckliga för att tillgodose de krav på prestation, administration och återrapportering som åläggs nämnden vid beviljad rekvirering.

Nämnd ansvarar för att säkerställa en medvetenhet om vilka möjligheter och åtaganden som statsbidraget medför. Statsbidrag som bedöms medföra väsentlig ambitionshöjning eller varaktig kostnadsökning ska särskilt beaktas.

Vid bedömning ska även dialog med eventuella andra nämnder som bedöms ha möjlighet att rekvirera ett specifikt riktat statsbidrag genomföras. Vid dialog ska frågan om vilken nämnd (om flera nämnder kan söka) som har samordningsansvar för hantering och rekvirering av statsbidraget för kommunens räkning avgöras.

3. Rekvirering

Efter bedömning och eventuell dialog med andra berörda nämnder har den nämnd som utsetts som samordningsansvarig nämnd ansvar för att rekvirering sker.

Nämnderna kan med fördel delegera rekvirering och vidare hantering av riktade statsbidrag. Respektive nämnd behöver i så fall säkerställa att nämndens delegationsordning innehåller delegation avseende ansökan eller rekvisition av riktade statsbidrag om beslut om ansökan ska fattas av tjänsteperson. Beslut enligt delegation om att ansöka/rekvirera eller inte söka ett statsbidrag ska meddelas nämnden, beslutet ska motiveras.

Statsbidrag som kräver åtaganden utöver ordinarie verksamhet ska beslutas av nämnd om inte frågan om rekvirering av specifikt riktat statsbidrag delegerats från nämnd till tjänsteperson.

4. Fördelning

Vid fördelning av riktat statsbidrag mellan flera nämnder ska förslag till fördelningsnyckel upparbetas i dialog mellan berörda nämnder. Förslag till fördelning ska dokumenteras skriftligt och innehålla motivering till vald fördelning.

Förslag till fördelning ska fastställas av berörda nämnder.

Kommunstyrelsen har ansvar för att, om behov bedöms föreligga, besluta om samordningsansvar och/eller fördelning av riktade statsbidrag som berör flera nämnder i de fall berörda nämnder ej kan komma överens om samordningsansvar eller fördelning mellan berörda nämnder.

5. Redovisning/bokföring

Nämnderna ansvarar för att redovisa statsbidrag på ett korrekt sätt enligt god redovisningssed och anvisning från Stadsledningskontoret.

6. Genomförande av prestation enligt villkor

Den/de nämnder som är mottagare av medel från ett riktat statsbidrag ansvarar för att prestation och övriga villkor som förknippas med det riktade statsbidraget tillgodoses.

För de statsbidrag som kräver en utökad organisation eller särskilda kostnadsökningar ska en separat handlingsplan redogöra för hur prestationen ska utföras och hur övriga villkor som förknippas med det riktade statsbidraget tillgodoses. I planen ska det framgå hur eventuella återbetalningskrav ska fördelas (se även punkt 8 nedan).

Handlingsplanen ska anmälas till den/de nämnder som ansvarar för att prestation genomförs och villkor efterlevs.

7. Återrapportering

Nämnderna återrapporterar nyttjande av medel och prestationskrav för de statsbidrag nämnden rekviderat på ett korrekt sätt till ansvariga myndigheter i enlighet med de villkor som följer med det riktade statsbidraget.

Under året ska en fortlöpande återrapportering avseende nämndens nyttjande av riktade statsbidrag ske från nämndens förvaltning till nämnden i lämplig omfattning. Om förvaltning identifierar att villkor/prestationskrav riskerar att ej tillgodoses ska nämnden informeras så tidigt som möjligt. Om nämnd får indikation på att villkor/prestationskrav ej kommer att tillgodoses och det därmed uppstår risk för återbetalning ska nämnd informera kommunstyrelsen och övriga berörda nämnder.

Utöver den löpande rapporteringen ska en mer omfattande återrapportering till nämnd ske en gång per år. Årlig återrapportering ska innefatta:

- En sammanställning över de riktade statsbidrag nämnden nyttjat, omfattning av de medel nämnden rekviderat och beviljats per statsbidrag samt uppgift om ev återbetalning till följd av att nämnden ej uppfyllt statsbidragets villkor.

Denna sammanställning ska behandlas i samband med nämndens rapport för tertial 3.

Protokollsutdrag och sammanställning ska vidare rapporteras till kommunstyrelsen i samband med att nämnden överlämnar rapport för tertial 3 till kommunstyrelsen.

8. Återbetalning

Om prestation ej tillgodoses har respektive nämnd ansvar för att hantera ev återbetalning av riktade statsbidrag som endast berör den egna nämnden. Om riktat statsbidrag fördelats till flera nämnder och en/eller flera nämnder ej uppfyller prestationskrav och krav på återbetalning därmed uppstår för det riktade statsbidraget i sin helhet ska den/de nämnder som ej tillgodosett villkor/prestationskrav stå för återbetalningskravet.

Revidering av riktlinjerna

Denna riktlinjes aktualitet och relevans prövas kontinuerligt i enlighet med Umeå kommuns Riktlinje för styrande dokument. Om aktualitets- och relevansprövning påvisar behov av revidering tillställs denna bedömning kommunstyrelsen för beslut om att riktlinjen ska revideras. Förslag till revidering bereds och tillställs därefter kommunstyrelsen för fastställande.

Relaterade styrdokument

Riktlinje för God ekonomisk hushållning

Riktlinje för planeringsprocess

Umeå kommun**Protokollsutdrag**Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott 2026-04-07

§ 130

Diarienr: KS-2026/00271

Remiss av förslag till riktlinje för hantering av riktade statsbidrag

Beslut

Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott beslutar**att överlämna förslag till riktlinje för hantering av riktade statsbidrag på remiss till kommunens nämnder****att kommunens nämnder åläggs att inkomma med skriftligt remissyttrande till kommunstyrelsen senast 1 september 2026.**

Ärendebeskrivning

Umeå kommun saknar idag politiskt fastställd styrning som

- normerar arbetet med att bedöma, besluta, rekvirera, bokföra, nyttja och återrapporera riktade statsbidrag.
- tydliggör ansvars- och rollfördelning i de fall riktade statsbidrag kan/bör fördelas till flera nämnder.

Avsaknad av politiskt fastställd styrning inom området försvårar

ansvarsfördelning och gränsdragning mellan kommunens nämnder.

Avsaknad av gemensamma principer/förhållningsätt och arbetssätt

(normering) innebär att sådan normering behöver upparbetas vid

bedömning och rekvirering av varje enskilt riktat statsbidrag som kan/bör

fördelas till två eller flera nämnder, något som är administrativt

betungande och därför inte sker i den omfattning och med den kvalitet i

beslutsunderlag som är eftersträvsvärd.

Umeå kommun saknar även systematik/stödjande strukturer som:

- Underlättar nämnders och förvaltningars arbete med bevakning och bedömning av de riktade statsbidrag som staten aviserar.

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun**Protokollsutdrag**Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott 2026-04-07

- Ger överblick över vilka riktade statsbidrag som rekvideras av nämnder och förvaltningar och vilken omfattning dessa statsbidrag har. Avsaknad av överblick/helhetsbild innebär att det är svårt att bedöma konsekvenser för kommunen som helhet, enskild nämnd och berörd verksamhet om ett eller flera riktade statsbidrag tillkommer eller faller bort.

Mot ovanstående bakgrund beslutade kommunstyrelsen den 17 mars att ge Stadsledningskontoret i uppdrag att inleda beredning av förslag till riktlinje för hantering av statsbidrag.

Stadsledningskontorets avdelning för ekonomi & styrning har därför upparbetat förslag till riktlinje för hantering av riktade statsbidrag. Förslaget har upparbetats i samråd med förvaltningarnas ekonomichefer. Förslaget lämnas nu på remiss till kommunens nämnder.

För att underlätta kommunens, nämndernas och förvaltningarnas arbete med bevakning och bedömning av de riktade statsbidrag som staten aviserar har regeringen gett Ekonomistyrningsverket och Statskontoret i uppdrag att inrätta en statsbidragsportal. Portalen ska enligt regeringens uppdrag inrättas senast den 31 mars 2026.

Komplettering av reglemente för kommunens nämnder och styrelse

Med anledning av genomförd översyn har stadsledningskontoret även identifierat behov av ett tillägg till reglemente för kommunens nämnder och styrelse. Förslaget är att i reglementets avsnitt 1.1 Nämndernas uppdrag stryka nuvarande skrivning om att *respektive nämnd svarar inom sitt område för att ansöka om statsbidrag gällande nämndens verksamhet*

och ersätta denna skrivning med

respektive nämnd svarar inom sitt område för att hantera riktade statsbidrag inom nämndens område, och i förekommande fall samordna denna hantering för flera nämnder när detta bedöms lämpligt.

Sådan förändring sker med fördel efter att remisshantering är genomförd, dvs när förslag till riktlinje ska fastställas.

Beslutsunderlag

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott 2026-04-07

Remissutgåva – Riktlinje för hantering av riktade statsbidrag

Beredningsansvariga

Dan Gideonsson

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Beslut och beslutsunderlag ska skickas till

Samtliga nämnder

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Tjänsteskrivelse

2026-07-28

Äldrenämnden

Diariennr: ÄN-2026/00154

Remissvar - Samråd om fördjupad översiktsplan för Holmsund och Obbola

Förslag till beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag till yttrande över samrådsförslag till fördjupad översiktsplan för Holmsund och Obbola.

Ärendebeskrivning

Umeå kommun har skickat förslag till ny fördjupad översiktsplan för Holmsund och Obbola på samråd till och med den 6 september 2026. Planen ska vägleda den långsiktiga utvecklingen av orterna genom att skapa förutsättningar för bostäder, service, näringsliv, rekreation och hållbar tillväxt.

Äldrenämnden yttrade sig även vid samrådet 2023 och lyfte då vikten av ett varierat bostadsutbud för seniorer, god tillgänglighet, närhet till service, kollektivtrafik samt trygga gång- och cykelvägar. Nämnden betonar fortsatt behovet av attraktiva och tillgängliga bostäder som möjliggör ett självständigt liv för äldre, liksom mötesplatser och förutsättningar för framtida vård- och omsorgsverksamheter.

Beslutsunderlag

Samråd om fördjupad översiktsplan för Holmsund och Obbola

Remissversion - Översiktsplan för Holmsund och Obbola

Yttrande - Samråd om fördjupad översiktsplan för Holmsund och Obbola

Beredningsansvariga

Sofia Westin, ekonomichef

Åsa Jernbom, lokalstrateg

Beslutet ska skickas till

Elin Lindqvist, Strategisk utveckling

Pernilla Henriksson
Äldreomsorgsdirektör

Sofia Westin
Ekonomichef

Från: Elin Lindqvist
Skickat: den 12 maj 2026 07:26
Kopia: Thomas Lundgren
Ämne: Samråd om fördjupad översiktsplan för Holmsund och Obbola

Uppföljningsflagga: Följ upp
Flagga: Har meddelandeflagga

Kategorier: Inväntar återkoppling

Samråd om fördjupad översiktsplan för Holmsund och Obbola

Förslag till ny Fördjupad översiktsplan för Holmsund och Obbola är ute på samråd fram till **6 september 2026**.

Planhandlingen samt en samrådsredogörelse från tidigare samråd 2023 kan laddas ner från webbplatsen [Holmsund och Obbola - Umeå kommun \(umea.se\)](https://www.umea.se/holmsund-obbola).

Syftet med planen är att tydliggöra hur Holmsund och Obbola bör utvecklas i enlighet med kommunens strategi för hållbar tillväxt och bidra till att nå visionen om 200 000 Umeåbor. Planen ska skapa förutsättningar för orterna att växa med attraktiva boendemiljöer och ge goda förutsättningar för hamnens och näringslivets utveckling.

Planförslaget redovisar förslag på hur mark ska användas för bostäder, verksamheter, grönområden, gator, torg m.m. och ger vägledning för efterföljande beslut om hur mark- och vattenområden ska nyttjas.

2023 genomfördes ett samråd om ett tidigare förslag till översiktsplan. Efter samrådet ändrades förutsättningarna för några av de viktigaste frågorna i samrådsversionen 2023. Eftersom det har inneburit en omfattande omarbetning av planförslaget genomförs nu ett nytt samråd.

Inkomna synpunkter under samrådet 2023 finns sammanfattade i samrådsredogörelsen med en kommentar om hur de bedömts i det nya planförslaget.

Synpunkter på det nya planförslaget ska ha inkommit **senast 6 september 2026** och lämnas till

med e-post
elin.lindqvist@umea.se

eller med post
Umeå kommun
Stadsledningskontoret
Elin Lindqvist
Strategisk utveckling
Skolgatan 31A
90184 Umeå

Frågor bevaras av:

Thomas Lundgren

Samhällsplanerare

Stadsledningskontoret

Umeå kommun

thomas.lundgren@umea.se

090-16 13 56

Översiktsplan Umeå kommun

Fördjupning för Holmsund och Obbola

med miljökonsekvensbeskrivning MKB

Samråd t.o.m. 6 september 2026

**UMEÅ
KOMMUN**

www.umea.se

Innehåll

1. Inledning.....	3
2. Vision och utgångspunkter.....	5
2.1 Vision	5
2.2 Utgångspunkter och förutsättningar	8
3. Planförslag	10
3.1 Övergripande riktlinjer för Holmsunds och Obbolas tätorter	10
3.2 Nya områden med bostäder i Holmsund	12
3.3 Nya områden med bostäder, verksamheter och natur i Obbola.....	19
Söder om Obbola	19
Väster om Obbola.....	21
Norra Obbola	22
3.4 Mark för verksamheter i Holmsund	24
3.5 Handel och service	29
3.6 Trafik och infrastruktur.....	31
3.7 Grönstruktur; natur och rörligt friluftsliv	42
3.8 Riksintressen, kommunens ställningstagande	46
3.9 Risker.....	49
4. Genomförande.....	51
4.1 Översiktsplanen som strategidokument	51
4.2 Markägande, markpolitik	51
4.3 Bostadsbyggande	51
4.4 Sektorsvisa genomförandefrågor	52
4.6 Exploateringsavtal	54
5. Planeringsförutsättningar.....	55
5.1 Befolkning och bostadsbestånd.....	55
5.2 Naturgivna förutsättningar	55
5.3 Samråd och dialog	58
6. Konsekvenser och miljöbedömning.....	60
6.1 Avgränsning	60
6.2 Nollalternativ	60
6.3 Planförslag	61
6.4 Planens överensstämmelse med miljömål	70
6.5 Miljökvalitetsnormer	71
6.6 Konsekvenser för social hållbarhet.....	71
6.7 Sammanfattande redogörelse.....	71
Plankarta Fördjupad översiktsplan för Holmsund och Obbola, samråd 2026....	72

Översiktsplan för Umeå kommun Fördjupning för Holmsund och Obbola

2026

Projektgrupp:

Thomas Lundgren, projektledare och samhällsplanerare
Pernilla Helmersson, samhällsplanerare
Sofie Granberg, planarkitekt
Sarah Lundgren, mark- och exploateringsingenjör

Expertstöd:

John Bylund, Gator och parker
Per Hänström, Miljö- och hälsoskydd
Emma Johansson, Miljö- och hälsoskydd
Roger Westman, Miljö- och hälsoskydd
John Eklund, Vakinn
Tomas Savilathi, Fritid
Anna Flatholm, stadsarkitekt
Lina Samuelsson, INAB
Lars-Gunnar Helgesson, kollektivtrafik UKF
Linda Gustafsson, Statsledningskontoret
Isabelle Forsberg, Gator och parker

Bilder, kartor och illustrationer:

Flygfoton: Lars Lindh
Övriga bilder, kartor och illustrationer:
Umeå kommun där inget annat anges

Bild framsida:

Bilden visar Sandviksudden i Holmsund norrifrån, med vision om utveckling av området med ny bebyggelse, strandpromenad och bryggor.
Illustration: DetailGroup

Webbplats: www.umea.se/holmsund

© Umeå kommun Medgivande LAN 10 - 42

1. Inledning

Där den virvlande Umeälven slutligen möter det friska havet – där ligger Holmsund och Obbola, två industripräglade skärgårdssamhällen som knyts samman genom en bro över fjärden. Färjeförbindelserna över Kvarken gör området till en viktig knutpunkt och den bländande horisonten lockar både boende och besökare.

Förutom läget vid havet är det också närheten till Umeå som gör Holmsund och Obbola till attraktiva bostadsorter. SCA:s industri i Obbola och hamnen i Holmsund är verksamheter som präglar samhällena och som har en expansiv utveckling. Samtidigt finns önskemål om att tillskapa nya bostäder och att utveckla orterna som goda livsmiljöer.

Med detta som utgångspunkt är syftet att denna översiktsplan ska

- tydliggöra hur Holmsund och Obbola bör utvecklas i enlighet med kommunens strategi för hållbar tillväxt och visionen om 200 000 invånare
- skapa förutsättningar för Holmsund och Obbola att växa med en hållbar bebyggelsestruktur som ger attraktiva boendemiljöer samt goda förutsättningar för hamnens och näringslivets utveckling.

Översiktsplanen visar på kommunens vision för den långsiktiga mark- och vattenanvändningen. Översiktsplanen är inte juridiskt bindande men ska ge vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska nyttjas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

Översiktsplanen ska enligt bestämmelserna i plan- och bygglagen beakta en rad allmänna intressen. I lagtexten nämns bland annat natur- och kulturvärden, goda miljöförhållanden, god social livsmiljö för alla samhällsgrupper, bostadsbyggande, kommunikationsleder, klimataspekter och ekonomisk tillväxt. Planläggningen ska syfta till att mark- och vattenområden används för det eller de ändamål som områdena är mest lämpade för med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov.

Översiktsplanen används när kommunen upprättar detaljplaner och områdesbestämmelser eller prövar bygglov enligt plan- och bygglagen.

Relation till andra översiktsplanedelar

Holmsund och Obbola har fram till nu ingått i Fördjupningen för Umeå som behandlar Umeås framtida tillväxtområde. Föreliggande översiktsplanedel ersätter alltså Fördjupning för Umeå för de geografiska delar som behandlas i Fördjupning för Holmsund och Obbola.

Fördjupning för Holmsund och Obbola berör även vissa delar som hittills ingått i Fördjupning för älvskapskapet och ersätter, på samma sätt, de geografiska delar som denna fördjupning berör.

Planavgränsningarna för Fördjupning för Umeå och Fördjupning för älvskapskapet kommer ändras att överensstämmer med den nya översiktsplanedelen för Holmsund och Obbola.

Arbetet med en översiktsplan

Arbetsgången för att ta fram en översiktsplan är reglerad i plan- och bygglagen. Det inledande skedet inkluderar tidig dialog med verksamheter, myndigheter, organisationer, föreningar och inte minst boende i Holmsund och Obbola. Dessutom tas underlag och utredningar fram som tillsammans med resultatet av dialogen fungerar som utgångspunkt för planarbetet.

Under hösten 2021 genomförde kommunen en medborgardialog som underlag för arbetet med en översiktsplan för Holmsund och Obbola. Dialogen skedde genom en utställning på biblioteken i Holmsund och Obbola och genom kommunens webbplats. I kapitel 5, Planeringsföresättningar, sammanfattas resultatet av medborgardialogen.

Under hösten 2023 genomfördes ett samråd om ett förslag till fördjupad översiktsplan för Holmsund och Obbola. Det nu aktuella planförslaget utgör en revidering av förslaget från 2023 utifrån nya förutsättningar och de synpunkter som inkom under samrådet. Förändringarna bedöms vara så stora att det motiverar ett nytt samråd. Inkomna synpunkter under samrådet 2023 finns sammanfattade i en samrådsredogörelse med en kommentar om hur de bedömts i det nya planförslaget.

2. Vision och utgångspunkter

2.1 Vision

Holmsund och Obbola är avgörande för kommunens scenario för hållbar tillväxt med ambitioner om att orterna ska växa med sammanlagt 5 000 boende. Hamnen är en strategisk nod och en avgörande komponent som kopplar samman öst-väst och nord-syd och som på ett avgörande sätt bidrar till den dynamiska utvecklingen för norra Sverige.

Översiktsplanens förslag till vision:

*Ortsutveckling med gränsöverskridande internationell,
regional och lokal närhet i samklang*

Sammanfattande begrepp är **stärkande samexistens**, **närhet** samt **port och brygga**. Planen handlar om att överbrygga utmaningar, visa på modeller och lyfta potentialer där orternas tillväxt och expansiva verksamheter kan existera hand i hand.

Det handlar om att skapa en modell där befolkningstillväxt i orterna och utveckling av attraktiva livsmiljöer sker hand i hand med de expansiva verksamheterna. Holmsund och Obbola kan bli ett föredöme för attraktiva livsmiljöer – utifrån gällande förutsättningar och utmaningar.

Våra två samhällen har historiskt utvecklats parallellt, och ska så få göra, men stärker tillsammans sin gemensamma tillväxt- och attraktionskraft som bostads- och verksamhetsorter för människor samt företag. Närheten mellan orterna finns där. Andra exempel på **stärkande samexistens** är det marina, både gällande marin ekonomi och marin ekologi.

Ambitionen är att det ska kännas som ett väsentligt besöksmål inom Umeå när man kommer till Holmsund och Obbola. Samt att man ska vilja stanna och inte bara ta sig vidare. Vidare handlar visionen om relationen mellan Umeå och Vasa. Med utvecklade kommunikationer och i framtiden en bro kommer vi närmare varandra (och på mycket lång sikt bidrar även landhöjningen till detta!). Man bör därför kunna känna Vasa redan i hamnorterna samt i Umeå. Andra paralleller handlar om att vi i planområdet kombinerar en storhamn som skapar tillgänglighet för exempelvis containerfartyg med flertalet platser för småbåtshamnar med sina möjligheter liksom fiskenäring.

Visionen handlar vidare om platserna som en port för gränsöverskridande vildmarksturism - som likt fåglarna sträcker sig gränslöst i geografin via Bottniska vikens smala midja. Området utgör en ingång till rekreationsturismen från hav och fjäll med ambition att detta ska kunna förnimmas lokalt. Strax utanför planavgränsningen finns Natura 2000 och vi har också älven och havet just här. För boende i orterna handlar det om att kunna ta del av denna unikheter och det lugna samtidigt som orterna ger rika möjligheter att ha en aktiv fritid med ett stort antal anläggningar för exempelvis golf, mountainbikearena, simhall, sportfält och mycket mer. Visionen om planen som port till akademien illustreras både i flödena av studenter mellan våra två länder men också i närheten till universiteten liksom spridning av kunskap längs vårt regionala stråk.

Det handlar även om **bryggan**, inte bara praktiskt i den stora visionen om bron, utan även att möta kommande epoker av verksamhetssprång som exempelvis skiftet till den gröna omställningen. Lokalt har vi avtrycken från historien med sågverkseran, via pappersfabriken och dess satsningar på framtiden. Det fossiloberoende illustreras av vindkraftverken och sikte på havsbaserad elproduktion. Visionen berör även språnget gällande den marina situationen där vi har att hantera det historiska arvet med exempelvis giftiga fiberbankar där inriktningen för framtiden är ökade fiskebestånd, att Bottenviken är välmående samt också att strömmingen kommer tillbaka till gagn för de fiskerier som historiskt varit centrala för Holmsund och Obbola och som är viktiga än i dag.

Planens koppling till visionen

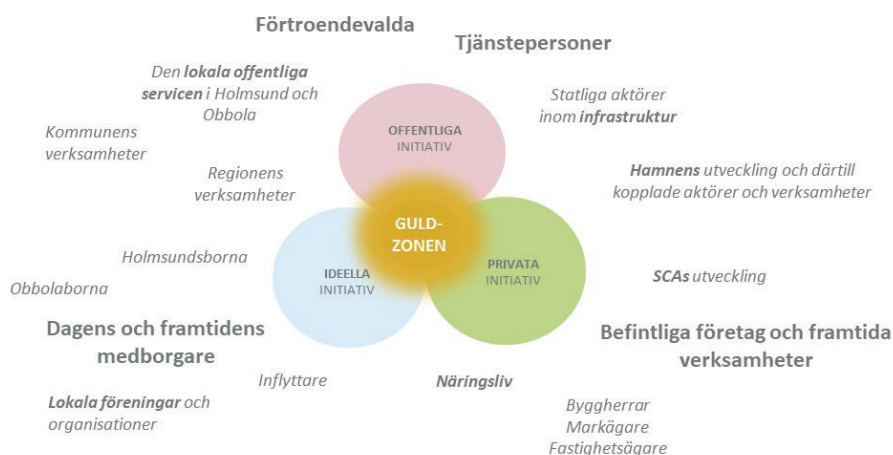
I planen presenteras initiativ som fungerar stärkande för visionen. I Holmsund och Obbola skapar översiktsplanen utrymme att förverkliga småhusdrömmar i olika områdena. Möjligheten ges till tätare bebyggelse i de centrala delarna av Holmsund och Obbola. På kort sikt är Märkpojken en resurs för hamnens och andra verksamheters behov, och på lång sikt möjligt för bostäder, arbetsplatser och verksamheter som möjliggörs med en fast förbindelse till Holmsund. Här finns också en relation till Västerbacken som tydligt minner om det gamla brukssamhället. Sida vid sida med det nya, stärkande samexistens också här.

Planen visar på en rad sammankopplande insatser lokalt på olika sätt. Att successivt utveckla strandpromenaderna bidrar liksom att lägga grund för ett centrumstråk i Holmsund som sträcker ut dagens situation, som hittills samlat sig kring Himmelska fridens torg, till ett framtida stråk för service men även vistelse. För Obbola, som länge saknat en centumpunkt, blir visionen att bygga vidare på och stärka

det stråk som i dag innehåller spridda funktioner så att det i framtiden kan bli tydligare och vitalare. Här skapas möjligheter att lokalisera utveckling såsom kompletterande bebyggelse och verksamhet så att denna tanke om stråk kan utvecklas över tid.

Planens vision handlar också om kommunikationerna och logistiken på alla skalor. Givetvis illustrerat i kopplingen till världen med hamnen som ingången till Sverige och vidare i olika riktningar men också i den mindre skalan och en förändrad vardagslogistik där steget på lång sikt också innefattar persontrafik på tåg till Umeå och vidare. Planen har ett stort fokus på att överbrygga barriärer. Exempelvis över tung infrastruktur och genom, som nämnts, att utveckla stråken för service och vistelse.

Sammanfattningsvis handlar planen om att överbrygga, koppla samman, skapa närhet och visa på kombinationer för samexistens och stärkning som ger värden. Ambitionen är att katalysera tillsammanskraft för att få till kedjor mellan målpunkter för livskvalitet, för energi, råvaror, utbyten. Därtill att initiera kraft om hur vi kan slimma midjan i Kvarken och få till en än tydligare närhet med vår närmsta grannstad, hjälpas åt med miljösituationen, skapa ytterligare engagemang från ideella för en fantastisk livsmiljö samt att investerare vill vara med eftersom det finns närhet till stora värden.

När det finns en gemensam bild av ett områdes framtida utveckling, och när många olika aktörer drar åt samma håll, skapas förutsättningar för verklig kraft i förverkligandet. Översiktsplanen för Holmsund och Obbola syftar till att vara en långsiktig spelplan som kan bidra till tillsammanskraft bland olika aktörer, offentliga, privata liksom ideella.

2.2 Utgångspunkter och förutsättningar

Holmsund och Obbolas utveckling

Ljumviken i Holmsund

Holmsund och Obbola är båda industripräglade skärgårdssamhällen. Här möts hav och älv, båtliv och fiske. Områdena bär historik som speglar sågverkseran med flottning och träindustri. Här finns en småskalighet och bykänsla samtidigt som det är något av barriärernas samhällen med tung infrastruktur och tung industri. Vattnet är tydligt närvarande – här finns både simhall och naturbad. En av kvaliteterna ligger i tätorternas närhet till Umeå. Här kan många bo och dra nytta av goda kommunikationer.

Stegvis utveckling och tydliga avtryck av modernismen

Holmsund är ett ungt samhälle. Det bildades vid mitten av 1800-talet medan Obbola antas ha haft bosättning redan på 1300-talet. År 1947 antogs en stadsplan för Holmsund som ersatte en tidigare stadsplan från 1938. 1947 års stadsplan togs fram i samband med sammanslagning av municipalsamhällena Djupvik och Obbola. Bebyggelsen hade vuxit som följd av sågverkens etablering, samhällena var stillastående och bostäderna dåliga. Med 1947 års stadsplan antogs ambitioner om permanentbostäder istället för baracker. Tätorterna, särskilt Holmsund, är idag präglade av stora utbyggnader på 1960-talet där både industrin och bebyggelsen är storskalig. Huvudtrafiknäten i samhällena är överlag rätt oförändrade över tid även om modernismen satt sina avtryck med planskildheter, gångpassager och tunnlar. Båda samhällena är ganska svårorienterade. I Obbola är fabriken alltid nära och trots att samhället är litet kan det vara svårt att hitta i. Utmaningar för både Holmsund och Obbola gäller avsaknad av centrumfunktioner och behov av nya strukturer. Trots fina platser kan det upplevas övergivet med intryck att man inte riktigt tagit tillvara på godbitarna.

Landskapets förändring

Historiska kartor visar tydligt effekter av den pågående landhöjningen. Kuststräckan är idag starkt påverkad och uppflikad av pirar, bryggor och muddringar. Hillskär var tidigare en egen ö men som med utfyllnader nu är en del av hamnområdet. Patholmsviken är ett senare tillkommet hamnläge som inte fanns på 1960-talet. Även Patholmsviken är utfylld och utbyggd med vågbrytare. Äldre bilder tydliggör att badplatsen i Holmsund var del i ett mindre jordbruksstråk. Ett senare tillskott är Ljumviksudden. Holmsund är i huvudsak byggd på tidigare skogsmark. I Holmsund finns en skidbacke som haft den användningen sedan lång tid tillbaka. Obbola är till stor del byggd på tidigare jordbruksmark och vid en relativt samlad by där det finns gott om historiska mönster som ger det småskaliga och vindlande intrycket.

Särskilt kulturmiljöintressant

Västerbacken i Holmsund är en historisk miljö med koppling till sågverksepokerna med bland annat arbetarbostäder, skola och kyrka. Området är dock i dagsläget svårtillgängligt. Ett annat utvecklingshistoriskt intressant område i Holmsund finns mellan Storgatan, Svedbergsgatan, Nygatan och Tornbergsvägen i Holmsund. Komponenterna i miljön är en rutnätsplan samt representativa och kulturhistoriskt värdefulla byggnader. Rutnätsstrukturen ligger i kuperad terräng i nordsydlig riktning med en mängd bergknallar. Denna, ofta balkongprydda, tvåvåningsbebyggelse uppfördes efter branden 1888 och har en tydlig skärgårdsprägel. Kvarteren ligger i nordsydlig riktning med brandgata i form av en 9 meters byggnadsfri zon. Precis som i Umeå stad. Kvaliteterna kopplas till topografin, det synliga berget men även gatukaraktären där Storgatan är affärsgatan. Ett sätt att omsätta karaktärerna handlar om att bibehålla och bygga vidare på mångfalden i stadsdelens verksamheter och dagliga liv liksom att ta inspiration i typiska detaljer för detta område.

Morgondagens årsring tar form

En annan aspekt är att trots att både Holmsund och Obbola har sin särart av närhet till hav och älv är tillgängligheten till vattnet ganska begränsad. Detta har dock god potential att kunna utvecklas som en del av den skärgårdskaraktär också Holmsund i viss mån besitter. I samhällena visas avtryck från olika tidsperioder, dels från tiden efter branden, dels från den stora utvecklingseran där 1970-talet tydligt är representerad. Med pågående utveckling skapas alltså möjligheter till nya årsringar.

Potentialer finns inte minst där det idag är industrimark och överlag inrymmer vattnet och miljöerna med industriarvet fina potentialer. Höjdskillnaderna är en annan viktig särart för dessa tätorter. Överlag kan höjderna, framförallt i Holmsund, betraktas som potentialer i vila. Detta är kvaliteter som är unika i kommunen.

Sammanfattande utgångspunkter att tillvarata vid utvecklingen av Holmsund och Obbola

Bland Holmsunds och Obbolas många kvaliteter kan följande tre särskilt lyftas som utgångspunkter att tillvara och utveckla i planeringen av samhällena:

- *Närheten till havet och naturen* – ger fina lägen för bostäder, småbåtshamnar, badplatser m.m. Orterna har närhet till natur- och friluftsområden som ger möjlighet till vandring, skidåkning, golf m.m.
- *Topografin med utsiktspunkter och bebyggelse med skärgårdskaraktär och värdefull kulturmiljö.* Orternas särarter kopplar till höjder med bergknallar och utsikter mot samhällena och omgivande vatten samt till att det finns bebyggelse med en tydlig skärgårdsprägel samt det historiskt intressanta området Västerbacken som speglar sågverksepokerna.
- *Hamnen och färjan till Finland, närhet till Umeå samt näringslivsutveckling.* Orternas läge nära Umeå och goda kommunikationer gör Holmsund och Obbola till intressanta platser att bo på där hamnen med tillhörande verksamheter gör Holmsund till en port mot omvärlden. I orterna finns ett flertal stora företag liksom attraktiva lägen för utveckling av näringslivet. Goda möjligheter finns även för mindre aktörer där potentialer finns inom befintliga lokaler och bestånd.

3. Planförslag

3.1 Övergripande riktlinjer för Holmsunds och Obbolas tätorter

Översiktsplanen ska bidra till att utveckla Holmsund och Obbola med nya attraktiva boenden, offentliga miljöer, grönområden och möjligheter för näringslivets utveckling. Utifrån orternas kvaliteter och förutsättningar är inriktningen i denna översiktsplan följande:

- **Tillvarata möjligheterna till komplettering med fler bostäder och verksamheter inom befintliga Holmsund och Obbola.** Möjligheterna till komplettering av befintlig bebyggelsestruktur både i Holmsund och Obbola är goda, i synnerhet gällande Holmsund. Fastigheterna är stora och det finns en hel del lågutnyttjade ytor samt en hel del markparkeringar. Det är önskvärt med nya bostäder och saknade funktioner eller underrepresenterade boendeformer där behov finns. Ny bebyggelse ska berika befintliga miljöer.
- **Tillvarata karaktärsdrag i landskapet vid utveckling av nya områden för bostäder och verksamheter.** Förutom kompletteringsmöjligheterna föreslås nya områden, vars höjd- och vattenlägen ger unika boendekvaliteter i ett Umeå kommunperspektiv. I Holmsund föreslås områden med närhet till centrum lämpliga för flerfamiljshus, samt områden för småhusbebyggelse. För Obbola föreslås nya områden för tillkommande bebyggelse väster om samhället men även kring Byviken liksom söder om Byviken längs Södra Obbolavägen.
- **Trygga förutsättningar för hamnens och näringslivets utveckling.** Detta möjliggörs bl.a. genom att nya bostäder och andra störningskänsliga verksamheter undviks där riktvärdena för buller riskerar att överskridas enligt prognosticerad bullernivå 2050 för hamnens verksamheter och trafik. E12:ans funktion för trafiken till hamnen tydliggörs, liksom förutsättningar för en eventuell framtida fast förbindelse till Finland. Mångfalden av verksamheter i Holmsund utgör en historisk karaktär som kan stå som inspiration för framtida utveckling.
- **Stärk och utveckla stråk och offentliga rum.** Särskilt angeläget är att pröva möjligheterna att stärka de centrala delarna av Holmsund genom av förtätning och förädling av de offentliga platserna, framför allt kring torget och anslutande stråk. Det ger förutsättningar för att bibehålla och utveckla centrum och torget för vistelse, aktiviteter och möten.

Obbola saknar en tydlig centrumpunkt och har en struktur med utspridda funktioner med olika lägen för idrottsplats, skola, affär, Folkets hus med mera. Ambitionen är likt Holmsund att bejaka komplettering av bebyggelse och verksamheter och sträva efter att stärka stråk med potentialer.

- **Tillvarata och utveckla värdefulla kulturmiljöer.** Delar av centrala Holmsund är kulturhistoriskt intressant med ett flertal värdefulla byggnader från slutet av 1800-talet och följande decennier. Här är det viktigt att att ny bebyggelse i annan skala och med andra uttryck kan tillkomma, och att värdet av nya bostäder och verksamheter i ett centralt läge avvägs mot kulturmiljövärdena.

De värdefulla kulturmiljöerna på Västerbacken och Djupvik i Holmsund är reglerad i gällande detaljplaner med syfte att bibehålla och vårda områdenas bebyggelsemiljö. Kommunens ställningstagande är att områdenas kulturvärden fortsatt säkerställs vid framtida utveckling av orten.

- **Överbrygga barriärerna.** Nya och förbättrade passager av järnvägen och på lång sikt E12 genom Holmsund föreslås för att minska barriärer, knyta ihop samhällets olika delar, skapa kortare och tryggare vägar till skolor och andra målpunkter samt förbättra orienterbarheten i samhället.
- **Förbättra tillgängligheten till vattnet och utveckla parker och rekreationsområden.** Stora delar av stränderna i både Holmsund och Obbola är ianspråktaga av industrier och hamnverksamhet. Tillgängligheten till vattnet bör förbättras, bl.a. genom en utvecklad strandpromenad i Holmsund. Parker, natur och rekreationsområden ges möjlighet att utvecklas och tillgängliggöras. Tillgängligheten till den historiska miljön Västerbacken bör eftersträvas.
- **Komplettera med träd och grönska.** Det finns relativt lite allmän platsmark i Holmsund och Obbola där ny grönska kan tillskapas. Men där möjlighet finns bör träd, blommande ängsytor och annan vegetation planteras. Dessa bidrar med biologisk mångfald, vattenrening, skugga och andra ekosystemtjänster.

Fördjupningen för Holmsund och Obbola utgår från den kommunövergripande översiktsplanen för Umeå kommun (antagen 2018) med dess övergripande strategier för hållbar tillväxt och vision om 200 000 invånare år 2050.

Översiktsplanens bebyggelsescenario mot 200 000 invånare redovisar ett tillskott på 3 000 personer i Obbola och 2 000 personer i Holmsund. Detta planförslag bedöms möjliggöra denna tillväxt tillsammans med de utbyggnadsprojekt som är kända sedan tidigare.

Att behålla handlingsfrihet

Det finns osäkerheter kring flera frågor som kan få stor betydelse för Holmsund och Obbolas utveckling, t.ex. tillkomsten av en fast förbindelse, framtida tågtrafik och utbyggnaden av de utpekade utvecklingsområdena. Det går idag inte att veta något bestämt om genomförandet och vid vilken tid samt i vilken takt och ordning dessa projekt kan bli av.

I denna situation är det viktigt att de löpande, mindre beslut om markens användning som allt eftersom kommer att tas bidrar till översiktsplanens vision och inriktning. Eller åtminstone inte väsentligt försvårar eller omöjliggör ett framtida genomförande av översiktsplanens vision och markanvändning.

Bedömningen är att översiktsplanens olika delar var för sig bidrar till de övergripande målen för planen. Utbyggnadstidpunkt och -takt vad gäller bostäder och verksamheter avgörs i första hand av de marknadsmässiga förutsättningarna, varför det är svårt peka ut någon särskild utbyggnadsordning för områdena. Kommunen skapar dock förutsättningar för de privata investeringarna genom bl.a. utbyggnad av infrastruktur och allmän platsmark.

Vision över centrala Holmsund med ny bebyggelse. Illustration: DetailGroup.

3.2 Nya områden med bostäder i Holmsund

U8 Märkpojken – resurs för Holmsund på kort och lång sikt

Området Märkpojken utgör det gamla sågverksområdet i Holmsund och avgränsas av järnvägen i söder, E12:an i öster och Österfjärden i väster. I samrådsversionen 2023 redovisades för området en större utbyggnad av en ny stadsdel med bostäder och verksamheter. Kommunen hade också 2017 lämnat ett planbesked med inriktningen att här pröva förutsättningarna för bostäder, handel, industri, vård, skola m.m.

En omfattande utbyggnad bedöms inte trolig i närtid, men handlingsfriheten för detta på lång sikt bör behållas. Det centrala läget och närheten till vattnet ger möjlighet att här skapa en attraktiv miljö med bostäder, verksamheter, offentliga platser och en allmänt tillgänglig kaj och strandpromenad. Området kan också vara intressant för verksamheter som behövs eller möjliggörs med en framtida fast förbindelse med Finland.

I närtid avsätts området för i första hand verksamheter som stöttar och bidrar till hamnen och dess utveckling eller till andra funktioner som är viktiga för Holmsunds och Umeås utveckling. I de befintliga byggnaderna kan verksamheter etableras som fungerar under de nuvarande förutsättningarna. De verksamheter och anläggningar som etableras i området bör inte förhindra eller väsentligt försvåra en utbyggnad på lång sikt av bostäder m.m. enligt ovan. I delar av området finns markföroreningar från sågverkstiden som behöver saneras vid utbyggnad av bostäder och annan känslig markanvändning. I södra delarna av området finns risk för översvämning vid 100-årsregn.

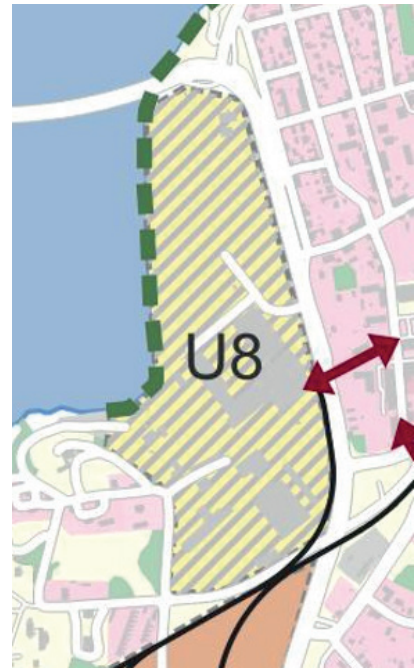
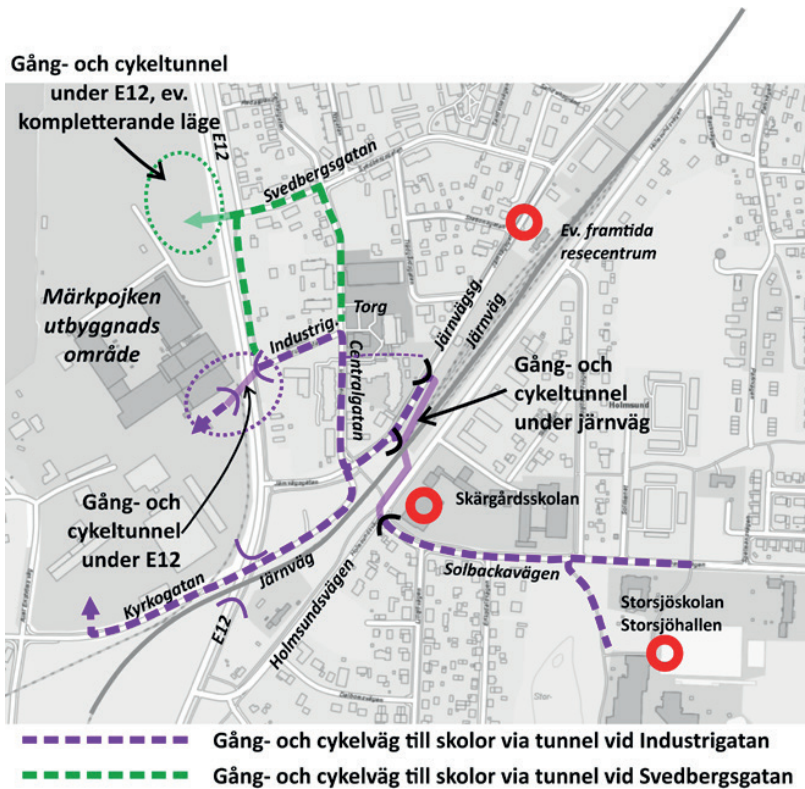
En utbyggnad av bostäder behöver sannolikt vara ganska omfattande för att ge underlag för de investeringar i infrastruktur m.m. som krävs redan i ett tidigt skede. I första hand är bostadsefterfrågan och de affärsmässiga förutsättningarna avgörande för möjligheten att bygga bostäder.

E12:an utgör en barriär mellan centrala Holmsund och Märkpojken. Vägen är en viktig transportled till hamnen och utgör riksintresse för kommunikationer, vilket innebär att vägen så långt möjligt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra utnyttjandet av den. Det medför att det finns restriktioner vad gäller hur många korsningar, tillfarter och passager av vägen som kan tillåtas och hur de utformas och placeras, eftersom de påverkar framkomlighet och kapacitet på E12:an. De verksamheter och funktioner som etableras i Märkpojken får därför prövas utifrån bl.a. vilken trafik som genereras, behov av passager för oskyddade trafikanter och vilka trafiklösningar som är möjliga med hänsyn till E12:ans funktion.

Verksamheter som förväntas få ett stort antal besökande gående och cyklister bedöms mindre lämpliga i Märkpojken, om inte en planskild gång- och cykelpassage av E12:an byggs. En eventuell framtida utbyggnad av bostäder i området förutsätter också en planskild gång- och cykelpassage. Den bör placeras så att den ger en genkoppling till centrumområdet kring Himmelska fridens torg och vidare mot den gång- och cykeltunnel under järnvägen som planeras, och mot en eventuell framtida järnvägsstation vid Järnvägsgränd. Lämpligt läge för en gång- och cykeltunnel under E12 är vid Industrigatan, eller alternativt vid Svedbergsgatan.

Riktlinjer Märkpojken

- Handlingsfriheten behålls för en utbyggnad på lång sikt av bostäder och verksamheter som tillvaratar det centrala läget och närheten till vattnet.
- I närtid avsätts området i första hand för verksamheter som stöttar och bidrar till hamnen och dess utveckling eller till andra funktioner som är viktiga för Holmsunds och Umeås utveckling.
- De verksamheter och funktioner som etableras i Märkpojken prövas utifrån vilka trafiklösningar som är möjliga med hänsyn till E12:ans funktion och status som riksintresse.
- Bostäder och verksamheter som alstrar mycket gång- och cykeltrafik förutsätter en planskild gång- och cykelpassage av E12:an.

Planförslag

Kartan och bilden visar skolvägar och föreslagna lägen för planskilda passager av E12:an och järnvägen vid en framtida omvandling av Märkpojken med bostäder och verksamheter som skapar behov av säkra gång- och cykelvägar. Planering av en gång- och cykeltunnel under Holmsundsvägen och järnvägen pågår.

U1 Utredningsområde Sandviksudden - verksamhetsområde som på sikt kan övervägas för annan markanvändning

Visionsbild över Sandviksudden i Holmsund norrifrån, med utveckling av området med ny bebyggelse, strandpromenad och bryggor. Illustration: DetailGroup

Sandviksudden som framtidsläge!

Sandviksudden utgör en unik resurs för Holmsund med sitt vattennära läge i Umeälven, 1 km från centrala Holmsund och utan restriktioner och risk för störningar från hamn och trafik. Här finns en potential för ny bebyggelse samt strandpromenad och grönområden som gör stränderna tillgängliga för allmänheten. En breddad användning märks redan idag i områdets södra del, och natursköna vattennära ytor nyttjas av närboende sommartid. Goda förutsättningar finns för att ansluta området till befintligt gång- och cykelnät.

I denna plan illustreras ett exempel på en möjlig framtida användning av Sandviksudden. Det är en av flera tänkbara sätt att nyttja marken på. Den detaljerade användningen får prövas i fortsatta utredningar och planarbeten. Inriktningen är att hitta en markanvändning som tillvaratar möjligheterna utifrån platsens förutsättningar.

En åtgärd i närtid kan vara att förbättra tillgängligheten till vattnet med en strandpromenad och park/naturområde vid udden längst i norr. På lång sikt bör möjligheterna med en omvandling av områdets markanvändning utredas, med syfte att undersöka hur det centrala och vattennära läget kan bidra till att utveckla Holmsund.

Sandviksudden. Den streckade linjen runt udden illustrerar en möjlig framtida promenadväg.

Planeringsförutsättningar

På udden anlades i mitten på 1800-talet, i samband med att Holmsund började växa fram, ett sågverk. Området präglades av sågverksverksamheten fram till nedläggning 1962. Såghuset från 1950 samt delar av byggnaderna från slutet av 1800-talet finns fortfarande kvar i södra delen av området.

Efter sågverkets nedläggning har området nyttjats för olika verksamheter som idag samlas under namnet Sandviks industripark. Byggnaderna utgörs i huvudsak av verksamhetsbyggnader i en våning och olika typer av lager- och garagebyggnader. Marken används för verksamheternas behov och som uppställningsytor. Området är planlagt som småindustri och för allmänt ändamål och präglas av de olika verksamhetslokalerna och av många delvis extensivt använda uppställningsytor m.m. En del icke nyttjad impedimentmark finns också. Det är ett område som i många avseenden fungerar väl för de verksamheter som är verksamma där idag.

Området består till största del av utfylld mark med rester från sågverksepoken, vilket kan begränsa hur marken kan användas. Även föroreningar i utfyllnadsmaterialet kan förekomma. Fördjupade utredningar behövs därför för att klarlägga markförhållandena. Eventuell förekomst av mindre hackspett behöver utredas.

Sandviksudden är låglänt med en liten höjd över omgivande vatten. Delar av marken hotas av s.k. 100-årsflöde, vilket innebär att marknivån där behöver höjas för att möjliggöra ny bebyggelse. Riskobjekt och samhällsfunktioner av betydande vikt är inte lämpligt i området. Risken för översvämning och hur mark och bebyggelse ska utformas med hänsyn till det behöver noggrannare utredas inför exploatering. Riktlinjer för prövning av ny bebyggelse inom områden med risk för höga flöden ges i översiktsplanen för Älvslandskapet (2012).

Riktlinjer Sandviksudden

- Utred förutsättningarna för en utvecklad markanvändning som tillvaratar platsens förutsättningar och bidrar till Holmsunds utveckling.
- Sträva efter att förbättra allmänhetens tillgänglighet till vattnet och möjligheter till vistelse på yttersta udden.
- Markförhållanden, eventuella föroreningar och översvämningssrisk vid skyfall och högt vattenstånd i Umeälven behöver särskilt beaktas vid utredning om ändrad markanvändning. Ny bebyggelse planeras och prövas i enlighet med riktlinjerna i översiktsplan för Älvslandskapet.

U2 Utredningsområde Djupsundsudden – bebyggelse, bostäder

Området bestående av skogsmark mellan Sjöstigen/Fiskestigen/Smultronstigen och Ljumviken är på sikt intressant för ny bostadsbebyggelse, primärt småhus. Läget är mycket fint mot sydväst med möjlighet till utblickar mot Djupsundsviken och Ljumviken samt närheten till badplats.

Den omgivande bebyggelsen är av mycket gles karaktär, dels före detta fritidshusbebyggelse i strandlägen vid Djupsundsudden, dels gles småhusbebyggelse vid Fiskestigen och Smultronstigen.

Ny bebyggelse anpassas till omgivande bebyggelse samtidigt som en högre täthet bör prövas. I samband med utveckling av området kan möjligheter att länka samman gatunät prövas för att skapa tydliga stråk till samhället och målpunkter.

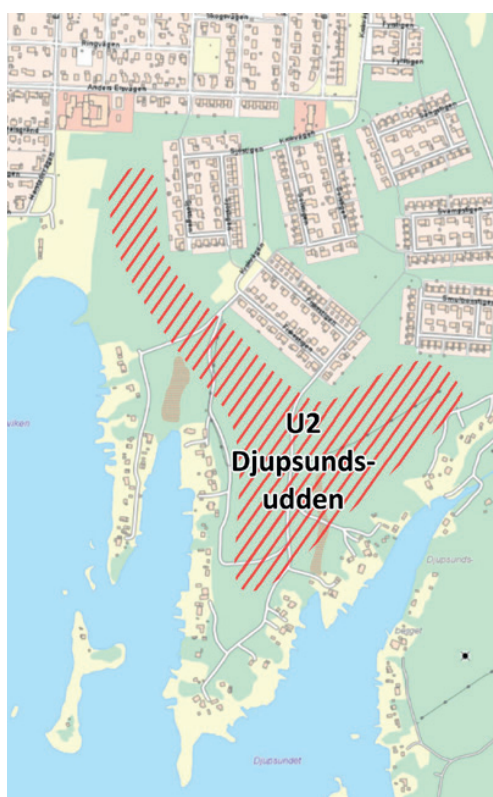
Avgränsningen av utbyggnadsområdet får göras utifrån bl.a. dokumenterade naturvärden, som i första hand berör de södra och västra delarna av Djupsundsudden. Befintliga leder och rekreationsstråk genom området behöver beaktas och vid behov ledas om. Den nordöstra delen är delvis bergigt. Avlopp för ny bebyggelse förutsätts lösas genom en utökning av nuvarande verksamhetsområden. I arbetet med utökningen får prövas om befintlig bebyggelse längs stranden ska ingå i verksamhetsområdet eller om andra avloppslösningar är möjliga för den bebyggelsen.

Hamnens utveckling och en eventuell framtida fast förbindelse med Finland kan påverka bullerförhållandena och därmed förutsättningarna för ny bebyggelse i området, varför en utbyggnad bör prövas först när dessa förutsättningar har klarnat. Se avsnitt 3.4 om Umeå hamn.

I anslutning till befintlig bebyggelse i den sydöstra delen av Holmsund finns möjligheter till komplettering med nya bostäder som bör tillvaratas.

Riktlinjer Djupsundsudden och öster om Ljumviken

- Område enligt karta för ny bostadsbebyggelse för utbyggnad på lång sikt. Primärt småhus anpassad till omgivande bebyggelse men en högre täthet kan prövas.
- Möjligheten att ansluta området till kommunalt verksamhetsområde för vatten och avlopp, alternativt andra avloppslösningar, utreds inför planläggning.
- Avgränsning gentemot område med höga naturvärden utreds inför planläggning.
- Utbyggnaden prövas när förutsättningarna vad gäller hamnens utveckling och tillkomsten av en fast förbindelse till Finland tydliggjorts.

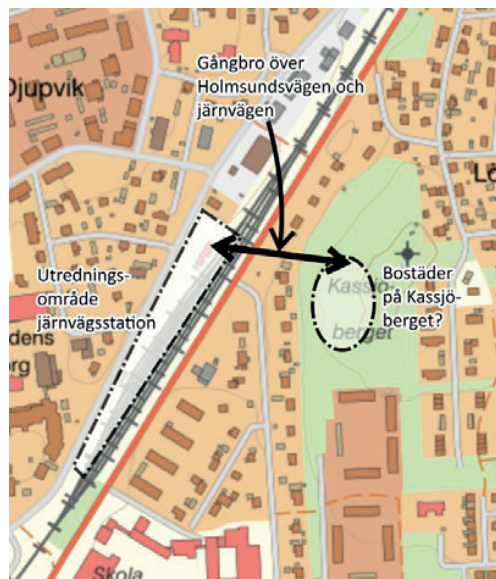
B12 Utvecklingsområde Kassjöberget

Planen redovisar möjligheten till bostadsbebyggelse på Kassjöberget, med möjlighet till en gång- och cykelbro över Holmsundsvägen och järnvägen till en framtida järnvägsstation/resecentrum på den nuvarande godsbangården. Det skulle möjliggöra nya bostäder i ett fint läge med utsikt över Holmsund och förbättra tillgängligheten till centrum och stationsområdet från den nordöstra delen av Holmsund. Idag är det ett grönt område på Kassjöberget men det bör vara möjligt att pröva bostäder på en del av området samtidigt som allmänheten ges fortsatt tillgång till området.

Den norra delen av grönområdet har höga naturvärden och är utpekad som en nyckelbiotop med hänvisning till förekomsten av upp till 300 år gamla tallar. Den södra delen av området planlades som naturmark 2019 och har också naturvärden men lägre som en följd av avverkningspåverkan. Marken ägs av kommunen.

Kassjöbergets är värdefullt som grönområde med höga naturvärden, men för Holmsunds utveckling i stort bedöms platsen kunna få större betydelse om den tillvaratas för bebyggelse och kopplas till en förbindelse över järnvägen och framtida järnvägsstation. Även utan en järnvägsstation är en bro över järnvägen värdefull för att minska den barriär järnvägen utgör i Holmsund, särskilt efter att den nuvarande järnvägpasset norr om godsbangården tagits bort.

Fördjupade utredningar om markförhållanden, buller och avgränsning gentemot naturvärdena behövs för att klarlägga möjligheten att bebygga området.

Visionsbild med ny bebyggelse på Kassjöberget och gångbro över Holmsundsvägen och järnvägen, till framtida järnvägsstation på Järnvägsgatan.. Illustration: DetailGroup.

Riktlinjer Kassjöberget

- Området föreslås för bostäder som ansluter till gång- och cykelbro över Holmsundsvägen och järnvägen till eventuell framtida järnvägsstation/resecentrum på västra sidan järnvägen.

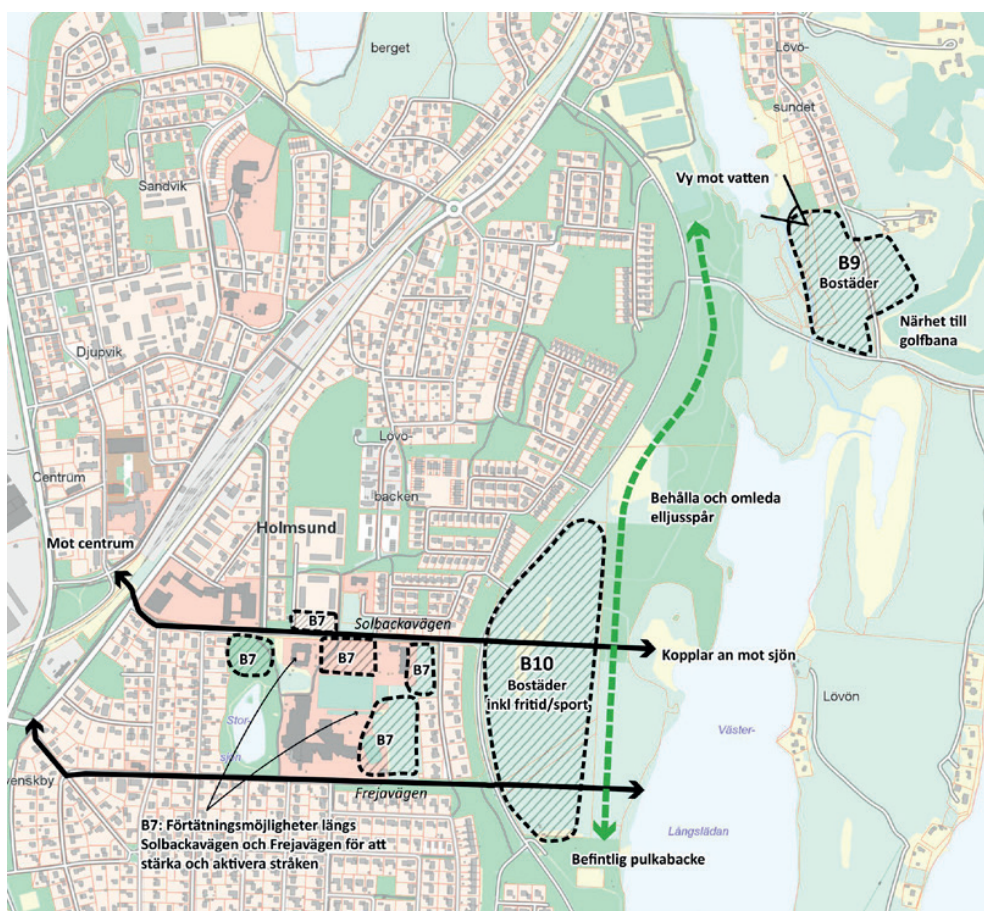
B7, B9, B10 Utvecklingsområden för nya bostäder i östra Holmsund

I östra delen av Holmsund finns möjligheter att tillskapa nya bostäder i lägen med närhet till både natur och friluftsliv kring Västerlångslädan och till skola och verksamheter i Storsjöhallen. Området rymmer både möjligheter till komplettering i anslutning till befintlig bebyggelse, och till utbyggnad på tidigare ej bebyggd mark öster om Bräntevägen. Kopplingen med centrum och samhället på västra sidan av järnvägen kommer att förbättras och bli tryggare genom den planerade gång- och cykeltunnel under Holmsundsvägen och järnvägen.

Vatten och spillvatten löses genom utökning av befintliga verksamhetsområden, men det kommer att krävas kapacitetshöjande åtgärder i det befintliga spillvattennätet innan bostäder kan etableras i området.

Lövösundet och Västerlångslädan har 2026 måttlig respektive ej god ekologisk och kemisk status och problem med algblooming, vilket beror på näringsläckage från omgivande markanvändning. Kommunen planerar att närmare utreda orsakerna till detta och ta fram förslag till åtgärder för att förbättra situationen.

En utgångspunkt för ny bebyggelse i området att det inte leder till att nuvarande vattenstatus försämraras, och det kommer därför att behöva ställas höga krav på dagvattenlösningar etc. Insatser för att förbättra den nuvarande situationen kan underlätta framtida ny bebyggelse i området.

B9 Bostäder i förlängning av Zakrisvägen

Kompletterande bostadsbebyggelse söderut längs Zakrisvägen kan ge ett tillskott på 20 – 30 småhus-tomter. Närheten till Lövösundet och bollplanerna vid Sundsparken samt till golfbanan är kvaliteter i området. Mindre flerbostadshus eller annan typ av bebyggelse som kan vara intressanta utifrån närheten till golfbanan kan också provas. Ett visst skyddsavstånd mellan golfbanan och bostadsbebyggelsen kan komma att krävas.

B10 Utvecklingsområde för bostäder och friluftsliv öster om Bräntevägen

Öster om Bräntevägen finns möjligheter till både nya anläggningar för friluftslivet och mark för bostäder, i första hand småhus men även mindre flerbostadshus kan prövas. Området är i gällande översiktsplan för Umeå (antagen 2011, reviderad 2018) utpekad som rekreationsområde, och större delen av området är i gällande detaljplan (från 1967) avsatt för idrottsändamål samt parkering, men möjligheten att kombinera idrott/friluftsliv med bostäder bedöms intressant. Närheten till Västerlångslädan och verksamheterna längs Solbackavägen är kvaliteter för området. En bollplan bör kunna inrymmas i området och förstärka stråket mot Storsjöhallen. Befintliga elljusspår i området behöver dras om och anpassas till ny bebyggelse och anläggningar. Trafiksäkra passager över Bräntevägen behöver iordningställas.

Fördjupade utredningar behövs för att klargöra hur ytorna kan nyttjas och därmed hur stort tillskottet av bostäder kan bli, liksom förutsättningarna för idrotts- och friluftslivsanläggningar m.m. och hur de kan samexistera med bostäder i området. I området finns fast sankmark med mindre bra markförhållanden för bebyggelse, men som kan ha betydelse för vattenregleringen i området.

B7 Kompletteringsmöjligheter längs Solbackavägen och Frejavägen

Solbackavägen och Frejavägen utgör idag stråk som förbinder Holmsunds centrum med skol- och idrottsverksamheter samt med naturområden kring Västerlångslädan. Stråken har flera målpunkter som drar många besökare under stora delar av dygnet, vilket gör det lämpligt att lokalisera handel och verksamheter hit som kan dra nytta av och stärka befintliga målpunkter. Den planerade gång- och cykeltunneln under Holmsundsvägen och järnvägen kommer att knyta samman området tydligare med centrum väster om järnvägen, vilket ökar tillgängligheten till befintliga och framtida verksamheter.

Planen redovisar mark som bör kunna prövas för nya verksamheter eller bostäder. Det är önskvärt med en något högre exploateringsgrad i dessa stråk för att tillvara närheten till verksamheterna och anläggningarna i närheten.

Innan en större utbyggnad medges i området, och arbetet med en detaljplan för ett delområde påbörjas, bör en samlad utredning för hela området kring skolorna mellan Solbackavägen och Frejavägen genomföras, med syfte att klargöra hur marken kan användas och disponeras på ett optimalt sätt för bebyggelse, parkering, skolgård etc. Skolornas och förskolornas utvecklingsmöjligheter på längre sikt behöver beaktas i ett sådant arbete. Storsjöparken ska även fortsättningsvis upplevas publikt och tillgängligt.

Riktlinjer för utvecklingsområden i östra Holmsund

- **B9 Förlängning av Zakrisvägen.** Området längs Zakrisvägens förlängning mot söder planeras för utbyggnad av småhus eller annan bostadsbebyggelse. Områdets avgränsning och väganslutning prövas i detaljplan.
- **B10 Öster om Bräntevägen.** Området öster om Bräntevägen, mellan Vokalistgränd och Bränteberget (pulkabacke), prövas för bostäder och anläggningar för idrott och friluftsliv.
- **B7 Komplettering längs Solbackavägen och Frejavägen.** Kommunen ser positivt på komplettering med bostäder och nya verksamheter längs Solbackavägen och Frejavägen öster om Erikdalsvägen. En effektiv markanvändning eftersträvas för att tillvarata det strategiska läget nära befintliga målpunkter och för att stärka stråket mot centrum. En samlad utredning om markanvändningen i området kring Storsjöskolan mellan Solbackavägen och Frejavägen bör genomföras innan större utbyggnad av ny bebyggelse medges.
- Särskild hänsyn behöver tas till vattenstatusen i Västerlångslädan och Lövösundet vid prövning av ny bebyggelse och dagvattenlösningar så att dess vattenstatus inte försämras.

3.3 Nya områden med bostäder, verksamheter och natur i Obbola

Söder om Obbola

I översiktsplan Fördjupning för Umeå är ett område söder om Obbola redovisat som ett utredningsområde för bostäder. I denna översiktsplan redovisas en fördjupad bedömning av förutsättningarna för utbyggnad av bostäder i områdets olika delar.

Ny bebyggelse i södra delen av Obbola ökar behovet av gång- och cykelväg längs Södra Obbolavägen genom södra delen av Obbola tätort, samt kopplingar till befintligt cykelvägnät i Obbola. På lång sikt, om tillskottet av bostäder söder om Obbola blir betydande, kan det uppstå ett behov av att avlasta Södra Obbolavägen genom södra delen av Obbola med en ny väg. Handlingsfriheten för en ny väg i nord-sydlig riktning, väster om befintlig bebyggelse i Obbola by, ska därför behållas. Se 3.6 Trafik.

Standarden på Södra Obbolavägen, mellan område B1 och U3 och söderut, kan också behöva anpassas utifrån den bebyggelse som kan tillkomma i de redovisade utvecklingsområdena.

De norra utbyggnadsområdena (B1, B2 och U5) får vatten och avlopp genom utvidgning av av verksamhetsområde för allmänt vatten och avlopp. För kompletteringsområdena (K1-3) samt utredningsområdet U6 löses avlopp enskilt och vatten genom vattenförening.

Området norr om K3/väster om K2/söder om U5 bedöms mindre lämpligt för ny bebyggelse med hänsyn till markförhållandena.

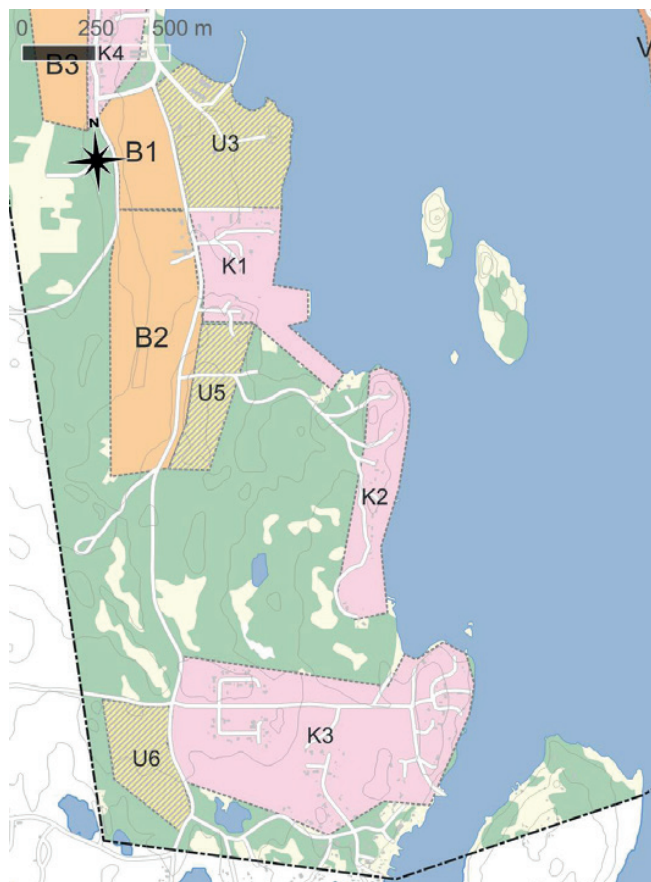
Områdena närmast vattnet ligger mot hamnen i Holmsund på andra sidan Österfjärden. Ljud från verksamheterna i hamnen kan komma höras i Obbola, dock under riktvärdena för buller enligt de bullerberäkningar som gjorts. Se avsnitt 3.4 om Umeå hamn.

B1 + U3 Byviken

Byviken har ett fint läge med hamn och en tydlig historisk koppling, inte minst till fiske. Här finns också ett stråk med växthus, rökeri och matförädling som kopplar an till platsens historiska funktion och gör området till ett besöksmål och en plats för rekreation. Bredviks havsbad ligger också i anslutning till gästhamnen.

Det är önskvärt att områdets kvaliteter och nuvarande verksamheterna kan utvecklas. Ett tillskott av boende och verksamheter med överblick över badet och gästhamnen kan bidra till detta. En utbyggnad av ett promenadstråk vore också positivt. Marken är till största delen kommunal och har goda kopplingar till bebyggelsen i södra delen av Obbola. Goda markförhållanden i ett attraktivt läge i slutningen mot vattnet. Ansluter till befintlig infrastruktur och kollektivtrafik. Det fina läget motiverar en något högre exploatering, exempelvis bostäder med mindre flerbostadshus/stadsradhus.

Hamnens utveckling kan påverka bullerförhållandena och därmed förutsättningarna för ny bebyggelse i området. I första hand bör därför en utbyggnad i områdets västra delar (B1), som inte ligger exponerad mot hamnen, kunna prövas. Genom utformning och placering av bebyggelsen kan risken för bullerpåverkan från hamnen minimeras. Utbyggnad av bostäder och andra störningskänsliga verksamheter i de delar av området som ligger närmast vattnet och mot hamnen (U3) bör inte ske förrän den framtida bullerpåverkan från hamnen tydliggjorts. Se avsnitt 3.4 om Umeå hamn.

Riktlinjer utvecklingsområden söder om Obbola

- **B1 + U3, Byviken:** Området prövas för bostadsbebyggelse med effektivt markutnyttjande som tillvaratar områdets kvaliteter och intressanta läge. Kompletterande verksamheter som kan bidra till att platsen levandegörs bejakas. Området ansluts till Södra Obbolavägen men koppling till en eventuella framtida ny väg väster om Byvägen möjliggörs. Delar av området är av Länsstyrelsen utpekade som utredningsområde för naturvärden, vilket innebär att en utredning av naturvärden behöver genomföras inför en eventuell planläggning. I första hand kan en utbyggnad i områdets västra delar (B1), som inte ligger exponerade mot hamnen, prövas. Ny bebyggelse utformas och placeras så att risken för bullerpåverkan från hamnen minimeras. För den östra delen (U3) bedöms en utbyggnad inte aktuell förrän förutsättningar vad gäller bullerpåverkan från hamnen har tydliggjorts.
- **B2** Utvecklingsmöjligheter längs Södra Obbolavägen. Anpassning krävs till befintliga jordbruksverksamhet i norra delen av området. Kan bli en förlängning av område B1. Goda markförhållanden, privatägd mark med bostäder i norra delen. Lämpligt med friliggande småhus. Området ansluts till Södra Obbolavägen och en koppling till en eventuell framtida ny väg väster om Byvägen möjliggörs.
- **U5** Utredningsområde för bostadsbebyggelse, småhus. Eventuellt utbyggnadsområde för bostäder längs Södra Obbolavägens östra sida. Osäkra markförhållandena gör att ytterligare utredningar krävs för att klargöra lämpligheten
- **U6** Utredningsområde för bostadsbebyggelse. Eventuellt utbyggnadsområde för bostäder (småhus) söder om Storhällsvägen. Osäkra markförutsättningar med sammanhängande område med berg i dagen (utan befintlig bebyggelse) samt våtmark. Ytterligare utredningar behövs för att klargöra lämpligheten.

Riktlinjer kompletteringsområden längs kustlinjen

- **K1 + K2 Kompletteringsområden längs kuststräckan söder om Obbola,** från Granskärsviken och söderut, är till stor del bebyggd men kan rymma enstaka kompletteringar i anslutning till den befintliga bebyggelsen. Lämpligheten får prövas i bygglov.
- **K3 Kompletteringsområden i söder.** I södra delen av området, längs Bredskärsvägen, finns möjlighet till kompletteringar till befintlig bebyggelse. Höjdskillnaderna längs och utblickarna mot vattnet tillför rekreativa värden. Avståndet till tätorten och infrastruktur gör området mindre lämpligt för en mer omfattande utveckling.

Visionsbild, framtid utveckling av Byviken i Obbola.
Illustration: Detail Group

Väster om Obbola

I översiktsplan Fördjupning för Umeå, är ett område väster om Obbola redovisat som ett utvecklingsområde för bostäder. I denna översiktsplan redovisas en fördjupad bedömning av förutsättningarna för utbyggnad av bostäder i områdets olika delar.

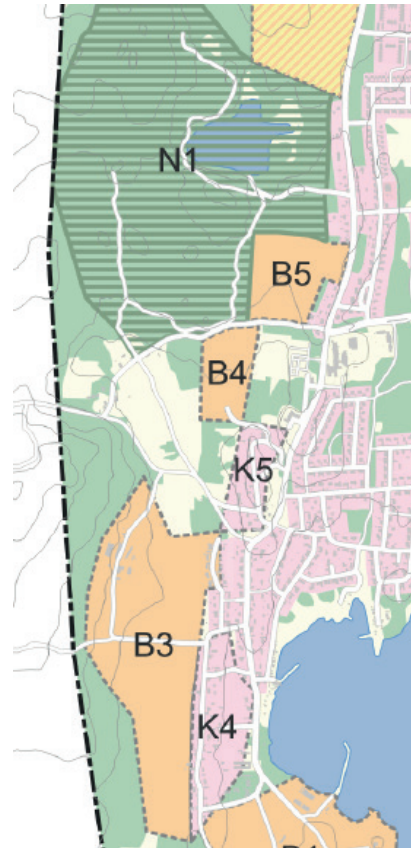
Området rymmer möjligheter till nya bostäder där närheten till befintlig service (skola m.m.) och till natur- och friluftslivsområden/anläggningar är viktiga kvaliteter, men som också ny bebyggelse behöver avgränsas och anpassas till.

Vatten och avlopp löses genom utvidgning av verksamhetsområde.

Området norr om Anderssons väg har av kommunen upplåtits till Obbola Idrottsklubb som där byggt upp en multiarena med utomhusgym och terrängcykelbanor. Planförslaget innebär att den västra delen, där arenan och banorna ligger, avsätts som natur-/rekreationsområde och slås samman med rekreationsområdet kring Harpsjön i norr. Den östra delen redovisas som utbyggnadsområde för bostäder. Avgränsningen mot arenaområdet får prövas i detaljplan.

Området söder om Andersson väg utgörs till stor del av jordbruksmark med kulturhistoriska anslag. Ny bebyggelse kan prövas som enstaka kompletteringar i anslutning till befintlig bebyggelse.

Handlingsfriheten för en parallellväg till Södra Obbolavägen bör behållas, se avsnitt 3.6.

Riktlinjer utvecklingsområden väster om Obbola

- **N1** Området avsätts som natur- och rekreationsområde runt Harpsjön och SCA Arena.
- **B3** Område för bostadsutbyggnad, småhus med effektiv markanvändning, vilket innebär att möjlighet till exempelvis parhus, kedjehus eller mindre flerbostadshus bör ges. För delar av området gäller en detaljplan från 2024. Goda markförhållanden. Möjligheten till en ny väg väster om Byvägen i nord-sydlig riktning mellan Byvägen i söder och Anderssons väg i norr ska behållas. Genom området går vandringsleder mot Själafjärden som behöver beaktas och eventuellt ges nya sträckningar. I östra delen av området finns risk för översvämningar vid skyfall, åtgärder utreds i efterföljande planering. Befintlig jordbruksmark i östra delen av området, som också har betydelse för dagvattenhanteringen, undantas från exploateringen.
- **B4** Kommunägd mark med goda markförhållanden. Bostäder, småhus med effektiv markanvändning, exempelvis parhus, kedjehus eller mindre flerbostadshus. Möjligheten till en ny väg väster om Byvägen i nord-sydlig riktning mellan Byvägen i söder och Anderssons väg i norr ska behållas.
- **B5** Kommunägd mark i centralt läge i samhället med goda markförhållanden och närhet både till natur- och rekreationsområde i norr och väster, och till befintliga verksamheter (skola, affär) i öster. Det centrala läget motiverar en effektiv markanvändning med flerbostadsbebyggelse. Skogen har vissa naturvärden och ev. förekomst av mindre hackspett, vilket behöver utredas i detaljplaneskedet. Avgränsningen mot arenaområdet i väster får prövas i detaljplan.
- **K4** Äldre delar av Obbola by och verksamheter såsom salteri. Kompletteringar till den befintliga bebyggelsen kan prövas med hänsyn till områdets struktur och karaktär.
- **K5** Centralt läge längs Väntvägen med närhet både till rekreation, jordbruksområde och skola. Till största del privatägd mark, delvis med berg i dagen. Kompletteringar till den befintliga bebyggelsen kan prövas med hänsyn till områdets struktur och karaktär.

Norra Obbola

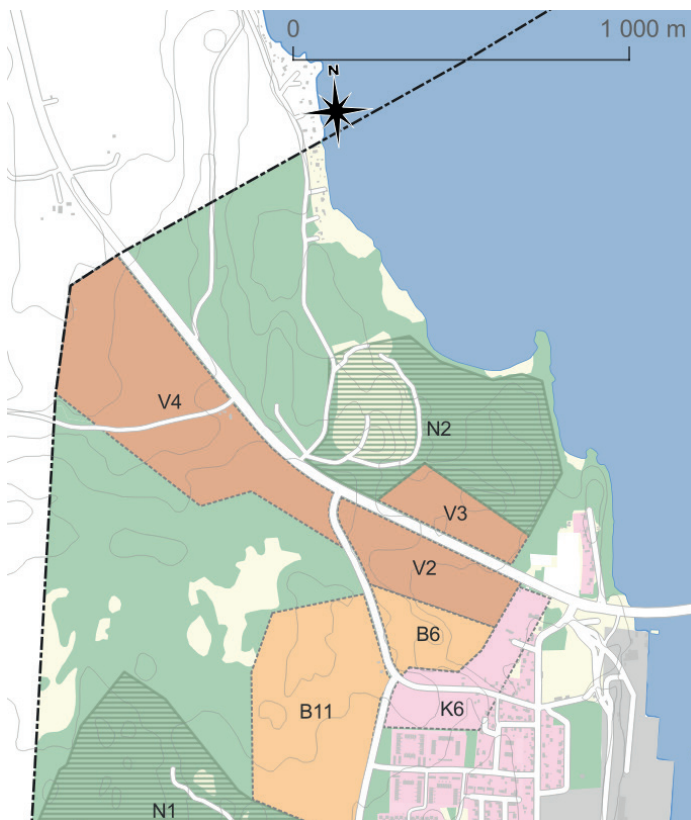

Planförslag

Området omfattar mark för verksamheter och bostäder norr om bebyggelsen i Obbola, på norra och södra/västra sidan av väg E12. Delar av området är i översiktsplan Fördjupning för Umeå utpekade som ett verksamhetsområde.

Området längs E12:an föreslås för verksamheter, och den södra för bostadsutbyggnad.

Vatten och avlopp löses genom utvidgning av verksamhetsområde.

Riktlinjer utvecklingsområden norra Obbola

- **B6 + K6.** Möjlighet på norra sidan Ångmanskroken med bostäder, komplettering till befintliga bostäder i öster. En blandning av boendestorlekar och byggnadstyper bör kunna prövas. En del inslag av berg i dagen kan begränsa utbyggnadsmöjligheterna. Området kan vara utsatt för buller från E12 varför en utformning som avgränsar bullret kan behövas. Det får prövas i detaljplan. Området rymmer naturvärden varför en naturvärdesinventering, liksom en artskyddsutredning (mindre hackspett), kan behöva göras i detaljplaneskedet. Delvis kommunägd mark.
- **B11** Utbyggnadsområde för bostäder. Området består till större delen av berg i dagen med ytliga skikt av morän. Eventuellt krävs en relativt omfattande exploatering för att få ekonomi i en utbyggnad med hänsyn till markförhållandena. Närhet till natur- och friluftsområdet kring Harpsjön i söder är en kvalitet. En artskyddsutredning (mindre hackspett) kan behöva göras i detaljplaneskedet. Norra delen av området är kommunägt, södra delen privatägd.
- **V2** Område för verksamheter på södra sidan E12. Fördelaktigt läge för verksamheter med skyltläge mot E12:an. Avgränsningen mot bostäder i område B6 behöver studeras noggrannare, och typen av verksamheter behöva anpassas till bostäder i område B6. Verksamheter kan också utformas så att de skärmar av bullret mot B6. Möjligheter finns att skapa ett entréområde här för Obbola med verksamheter som drar nytta av läget vid E12. God tillgänglighet till området med gång och cykel från samhället en fördel. Infart från Södra Obbolavägen. Huvuddelen av marken är kommunägd.
- **V3** Område för verksamheter på norra sidan E12. Infart och infrastruktur kan samordnas med friluftsområdet N2 i norr. För friluftsområdet kan verksamhetsområdet verka trygghetsskapande genom tillkomsten av belysta vägar och fler människor som rör sig i området. Handel och andra besöksalstrande verksamheter bör undvikas för att minska korsande trafik över E12, och i första hand lokaliseras i område V2. Vid utbyggnad av verksamheter i område V3 och aktiviteter i N2 kan tillfarten till områdena behöva ses över..
- **V4** Möjlighet till område för verksamheter nordväst om Obbola, i anslutning till E12 på västra sidan. Möjligt för mer ytkrävande verksamheter och verksamheter i behov av avskilt läge. Markförhållanden samt närheten till Natura 2000-området gör exploatering på den nordöstra sidan av E12 mindre lämplig. Huvuddelen av området är privatägd.
- **N2** Området avsätts för friluftsliv/rekreation. På den före detta industrideponin norr om Obbola har cykel-/mountainbikebanor, gångbanor och pulkabacke färdigställts i ett samverkansprojekt mellan SCA och Obbola IK. Den höga kullen bjuder också på fin utsikt över nejden. Idéer finns att utveckla områden kring kullen med exempelvis gångvägar, fika-/grillplatser o.dyl. Verksamheter i område V3 bör kunna fungera tillsammans med aktiviteterna i området och samordna infart och gator. Vid utbyggnad av verksamheter i område V3 och aktiviteter i N2 kan tillfarten till områdena behöva ses över.

3.4 Mark för verksamheter i Holmsund

Område V1 Umeå hamn

Umeå hamn redovisas i denna översiktsplan som verksamhetsområde för hamnverksamhet och verksamheter som har behov av att ligga i anslutningen till hamnen. För att möjliggöra den planerade utvecklingen i hamnen tar kommunen fram nya detaljplaner för hela verksamhetsområdet, i vilka påverkan på omgivande samhälle och berörda riksintressen beskrivs.

Kommunen har tecknat en avsiktsförklaring med Trafikverket som bl.a. innebär att den nuvarande gods-bangården i centrala Holmsund flyttas till hamnen.

Ett av syftena med den översiktsplan som nu tas fram är att skapa goda förutsättningar för hamnens och näringslivets utveckling. Enligt tidigare beslut bör en generell försiktighetsprincip tillämpas i fråga om att tillåta ny bostadsbebyggelse inom hamnverksamhetens influensområden för att inte förhindra eller försvåra ett fullt utnyttjande av hamnen.

För att bedöma den framtida bullersituationen på en viss plats används de bullerberäkningar som gjorts för hamnen. Beräkningarna visar en prognosticerad bullernivå 2050 utifrån de verksamheter som möjliggörs enligt detaljplan, och är gjorda dels för industribuller, dels för trafikbuller.

Kommunens hänsynstagande till hamnens utvecklingsmöjligheter innebär att nya bostäder och störningskänsliga verksamheter undviks där riktvärdena för buller överskrider enligt bullerberäkningarna för 2050. Kartan på nästa sida visar översiktligt gränsen för industribuller 45 dB(A) ekvivalent ljudnivå från hamnen år 2050 enligt en prognos för framtida verksamheter i hamnen. 45 dB(A) är riktvärdet för högsta industribuller som bör kunna accepteras kvällar och nattetid för ny bostadsbebyggelse. De utbyggnadsområden som föreslås i denna översiktsplan ligger utanför denna gräns.

Därutöver bör även särskild försiktighet tas vad gäller att planlägga nya områden med bostäder och andra störningskänsliga verksamheter inom delar som ligger nära 45 dB(A)-gränsen, i spannet 40 - 45 dB(A) enligt bullerberäkningarna. Det berör delar av de redovisade utbyggnadsområdena U2 i Holmsund och U3 i Obbola, liksom kompletteringsområden längs vattnet i Obbola.

En eventuell framtida väg och/eller järnvägsbro från Finland kan också påverka bullersituationen, vars sträckning enligt den finska utredningen berör de sydöstra delarna av Holmsund, se avsnitt 3.6.

Den framtida omfattningen av och inriktningen på verksamheterna i hamnen liksom tillkomsten av en fast förbindelse är osäker, och därmed även bullersituationen på lång sikt. Men för att inte riskera att hamnens utvecklingsmöjligheter begränsas bedöms en bostadsutbyggnad i område U2 (Djupsundsudden och öster om Ljumviken) inte aktuell förrän förutsättningarna vad gäller hamnens utveckling och en fast förbindelse tydliggjorts. Det går idag inte att säga när detta har skett, utan det får prövas vid varje tillfälle frågan om exploatering aktualiseras. Samma förhållningssätt gäller för område U3 i Obbola. Se riktlinjer för områdena i avsnitt 3.2.

Område B1 i Obbola ligger inte exponerat mot hamnen och bör dessförinnan kunna prövas för ny bebyggelse om den utformas och placeras så att risken för bullerpåverkan från hamnen minimeras.

Kompletteringar med nya bostäder i anslutning till befintlig bebyggelse inom Obbola och Holmsund samhällen bör normalt också kunna ske även i de delar som ligger under men nära 45 db(A)-gränsen.

För övriga utbyggnadsområden som ligger nära riktvärdena kommenteras bullerfrågan särskilt i respektive avsnitt. Ett antal bostäder nära Umeå hamn är också redan idag bullerutsatta med ljudnivåer som tangerar eller överstiger riktvärden. För Märkpojken bedöms riktvärdena klaras om bebyggelsen utformas och placeras på särskilt sätt, se nedan.

Utöver industribullret från hamnen behöver buller från andra verksamheter, bl.a. SCA i Obbola, samt från trafik på väg och järnväg beaktas vid lämplighetsprövning av ny bebyggelse. Dessa är inte redovisade på kartan på nästa sida, men de utbyggnadsområden för bostäder som redovisas i planen kommer inte utsättas för buller över riktvärdena enligt gjorda bullerberäkningar. För vissa områden kan särskilda åtgärder behövas vilket kommenteras i berörda avsnitt.

Buller från industri respektive trafik har olika riktvärden. Annat som påverkar lämpligheten för ny bebyggelse är under vilken tid på dygnet som bullret uppkommer och bullrets karaktär (exempelvis förekomst av lågfrekvent buller och framträdande toner). På sikt kan också lagstiftning och riktvärden förändras som påverkar möjligheten till ny bebyggelse i olika delar av samhället på ett sätt som idag inte kan förutses.

Samtidigt som hamnens förutsättningar för utveckling inte får riskeras är det också angeläget att Holmsund och Obbola kan utvecklas med nya bostäder, verksamheter och offentliga platser. I vissa lägen kan det innebära att anpassningar i utformning och placering av bostäder och andra störningskänsliga verksamheter behöver göras, för att bullerriktvärdena för trafik och industrier ska uppfyllas.

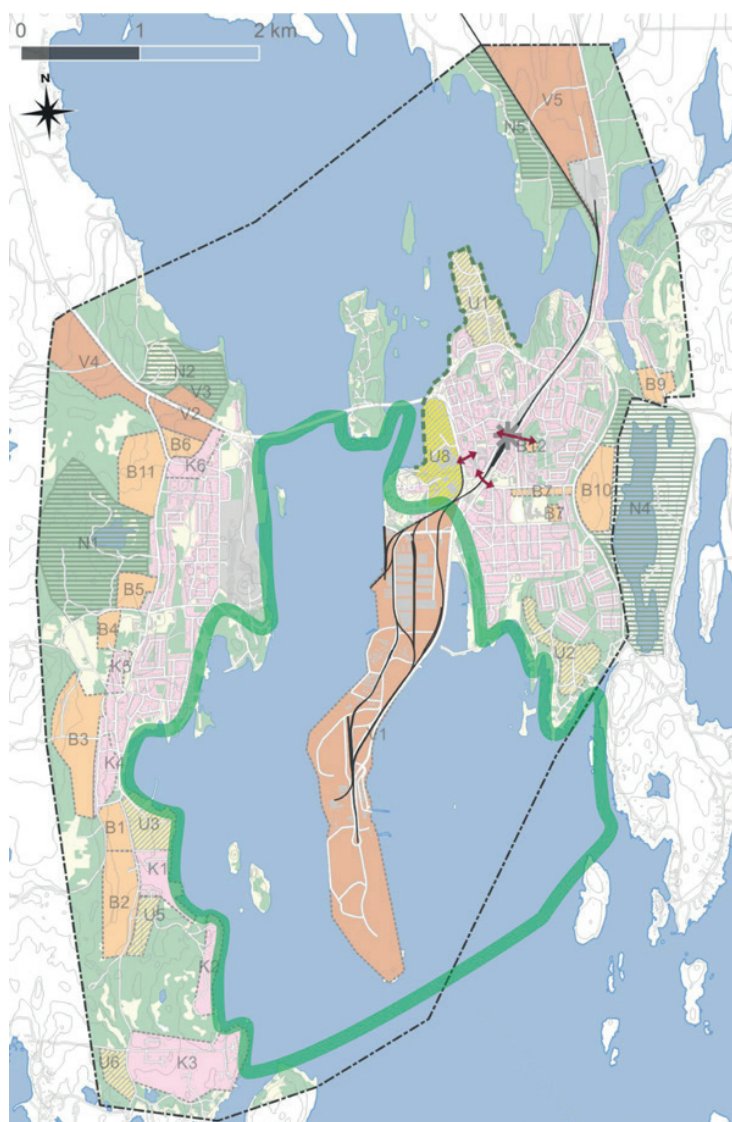
Sammanfattningsvis innebär hänsynstagandet gentemot hamnens utveckling följande:

- nya bostäder och andra störningskänsliga verksamheter undviks där riktvärdena för buller överskrids enligt prognosticerad bullernivå 2050 från hamnen med tillhörande trafik på väg och järnväg
- nya områden med bostäder och andra störningskänsliga verksamheter bör inte planläggas inom delar som ligger nära 45 db(A)-gränsen kring hamnen förrän förutsättningarna vad gäller hamnens utveckling och en fast förbindelse tydliggjorts
- område B1 i Obbola, som inte ligger exponerat mot hamnen, kan prövas för ny bebyggelse utifrån dagens förutsättningar om bebyggelse utformas och placeras så att risken för bullerpåverkan från hamnen minimeras
- i anslutning till befintlig bebyggelse i Obbola och Holmsund bör normalt kompletteringar med nya bostäder kunna ske även i de delar som ligger under men nära 45 db(A)-gränsen
- vägar och anslutande mark utformas så att framkomligheten för transporter till och från hamnen inte förhindras eller väsentligt försvåras
- byggnader och markanvändning anpassas med hänsyn till transporter av farligt gods längs utpekade vägar.

Vid förändrad markanvändning inom Märkpojken som innebär behov av fler tillfarter och passager, behöver trafiklösningar finnas som inte påtaglig försämrar E12:ans kapacitet och funktion som tillfartsväg till hamnen. Se mer i avsnittet om Märkpojken.

För att främja förutsättningarna att nå hamnen och färjeterminalen med gång och cykel bör en gång- och cykelväg till färjeterminalen tillkomma. Den bör ansluta till befintliga gång- och cykelvägar i samhället. Handlingsfriheten för en framtida fast förbindelse mellan Umeå och Vasa ska behållas genom hamnområdet, liksom möjligheten till framtida persontågtrafik till färjeterminalen. Se avsnitt 3.6 om fast förbindelse till Finland.

Från hamnen sker skrymmande transporter, vilket förväntas öka i framtiden. De mest utrymmeskrävande är frakt av delar till vindkraftverk, vilka ställer stora krav på fri höjd och hinderfrihet längs transportvägarna. Idag går dessa transporter längs med Holmsundsvägen men inriktningen är att de i framtiden ska kunna gå på E12. Se avsnitt 3.6. Även transporter av farligt gods till och från hamnen behöver kunna ske längs utpekade transportvägar.

Översiktsbild av gränsen (grön linje) för industribuller 45 dB(A) ekvivalent ljudnivå från hamnen år 2050 vid maximal utbyggnad enligt enligt en prognos för framtida verksamheter i hamnen. 45 db(A) är riktvärdet för högsta industribuller som bör kunna accepteras kvällar och nattetid för ny bostadsbebyggelse. För en noggrannare tolkning av bullerkartan hänvisas till detaljplanens bullerutredning.

Riktlinjer för Umeå hamn

- Området avsätts som verksamhetsområde för hamnens utveckling.
- Skapa förutsättningar för hamnens utveckling genom att vid planering av bebyggelse och infrastruktur ta hänsyn till den framtida bullersituationen.
- Planera för en gång- och cykelväg till färjeterminalen.
- Behåll handlingsfriheten för en eventuell framtida fast förbindelse till Vasa/Finland.
- Behåll handlingsfriheten för en eventuell framtida persontågsförbindelse till färjeterminalen.
- Säkerställ framkomligheten för tunga och skrymmande transporter till hamnen.

Område V5, Lövön och området norrut längs Holmsundsvägen

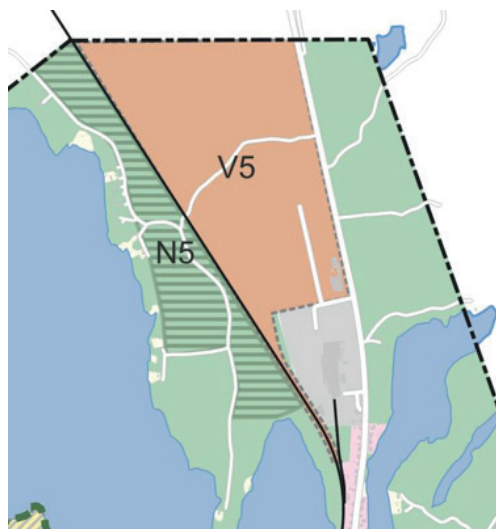
Området är utpekade i översiktsplanen Fördjupning för Umeå (2018) för industri/verksamheter och är sedan tidigare detaljplanlagt för industri. Större delen är oexploaterad, endast delen längst i söder är ianspråktagen.

För den norra, ej exploaterade, delen av området har arbetet med en ny detaljplan påbörjats. Syftet med detaljplanen är att skapa planmässiga förutsättningar för industri med möjlighet till spåranslutning. Förutsättningar för etablera en underhållsverkstad för persontåg för Norrtåg utreds också, vilket ställer krav på insatser på Holmsundsbanan. Syftet är också att säkerställa dagvattenhanteringen så att Natura-2000 området som ligger väster om planområdet inte blir påverkat av exploateringen. Planen var ute på samråd hösten 2021. För detaljplanens innehåll och konsekvenser hänvisas till planhandlingarna.

För kommunen är det angeläget att området kan tillvaratas eftersom behovet av ny verksamhetsmark är stort och området har ett mycket strategiskt läge:

- området kan ges spåranslutning eftersom det ligger i anslutning till järnvägen Umeå – Holmsund, vilket möjliggör transporter med järnväg till framtida verksamheter. Tillgången till sådana områden är mycket begränsad och det därför ytterst angeläget att de kan tillvaratas för att ge förutsättningar för miljövänliga transporter och effektiva logistiklösningar. Trafikverket och Umeå kommun har tecknat en avsiktsförklaring avseende effektivare godstrafik på järnväg Gimonäs-Umeå hamn, i vilken åtgärder för att möjliggöra en anslutning av området ingår
- närheten till Umeå hamn möjliggör samordning med eventuella framtida behov av verksamhetsytor med koppling till hamnverksamheten.

Norr om V5 ligger i översiktsplanen Fördjupning för Umeå ett utpekade verksamhetsområde mellan järnvägen och Holmsundsvägen (väg 531). Medan E12 föreslås som prioriterad väg för tyngre transporter får Holmsundsvägen genom Holmsund och in mot Umeå en annan funktion med cykelbana och anslutningar till de utpekade verksamhetsområdena. Se avsnitt 3.6.

Riktlinjer

- Området avsätts för verksamheter, i första hand för verksamheter som har behov av spåranslutning.

3.5 Handel och service

Tillkommande bostäder i Holmsund och Obbola ger utökat underlag till den handel och service som idag finns på orterna. För att handeln ska stärkas är det viktigt att tillgängligheten från nya områden till handeln är god med samtliga färdmedel.

Inriktningen bör vara att så långt möjligt samla tillkommande ny offentlig och kommersiell service i anslutning till befintlig service och viktigare målpunkter. I Holmsund är det önskvärt att ny handel etableras i det nuvarande centrumområdet kring Himmelska fridens torg, men handel och verksamheter kan också provas längs Solbackavägen och Frejavägen, i ett läge som kan dra nytta av närheten till Storsjöhallen och andra målpunkter i området. Den planerade gång- och cykeltunneln under järnvägen och Holmsunds-vägen i Solbackavägens förlängning kommer knyta samman området med centrumområdet. Se avsnitt 3.2 om utvecklingsområden för nya bostäder i östra Holmsund.

Holmsunds centrum och Himmelska fridens torg

Det finns ett behov av att stärka Himmelska fridens torg och Holmsunds centrum som en gemensam plats för handel, möten och vistelse. Den nuvarande användningen och utformningen av torget upplevs som bristfällig och i behov av upprustning. På den allmänna platsmarken på torget som kommunen har rådighet över kan det t.ex. handla om att iordningställa en park, torgyta, lekplats, scen, bänkar, utomhusgym etc.

Det är också önskvärt att komplettera centrumområdet med nya bostäder och verksamheter för att ge ett bättre underlag för både befintlig och framtida handel. Kring torget och i centrumområdet finns ett flertal fastigheter, delvis planlagda, där ny bebyggelse kan tillkomma. En högre exploatering än befintlig bebyggelse bör här kunna medges för att stärka befolkningsunderlaget för både handel och en eventuell framtida tågstation vid Järnvägs-gatan.

På lång sikt kan torget bli en del i ett stråk som via Industrigatan - torget - Trädgårdsgatan knyter samman centrum med en framtida järnvägsstation/resecentrum vid Järnvägs-gatan. Detta stråk bör ges en omsorgsfull gestaltning med syfte att skapa en trygg förbindelse för fotgängare och cyklister som rör sig genom centrum mot järnvägsstationen och andra målpunkter. Med ökade flöden och befolkningsunderlag förbättras förutsättningarna för utveckling av fastigheterna längs stråket med bostäder, verksamheter och handel. Kommunen är positiv till ny bebyggelse längs stråket och kring torget och närliggande kvarter.

Handlingsfriheten för att koppla stråket mot Märkpojken bör också behållas, liksom möjligheten till en planskild passage av E12 för gång och cykel mot Märkpojken. Ett annat stråk som också är intressant att stärka är Svedbergsgatan som kan komma att få en viktig roll för oskyddade trafikanter vid en eventuell framtida bostadsbebyggelse på Märkpojken. Längst Svedbergsgatan finns också potential att komplettera med fler bostäder samt verksamheter.

Stråk Märkpojken - Himmelska Fridens Torg - Trädgårdsgatan - framtida resecentrum/järnvägsstation

Riktlinjer handel och service

- Ny offentlig och kommersiell service bör i första hand lokaliseras i anslutning till befintlig service och målpunkter.
- Torgets gestaltning och utveckling behöver ske med ett helhetsperspektiv tillsammans med angränsande bebyggelse och allmän platsmark.
- Ny bebyggelse med bostäder, handel och verksamheter i centrumområdet längs stråket Industrigatan - Trädgårdsgatan och kring Himmelska Fridens Torg med närliggande kvarter är önskvärd. En något högre exploatering än befintlig bebyggelse ska prövas.
- På lång sikt utvecklas stråket Industrigatan - Himmelska Fridens Torg - Trädgårdsgatan - framtida järnvägsstation till en trygg och gen förbindelse för fotgängare och cyklister.

Centrum och handel i Obbola

Obbola saknar en tydlig centrumpunkt, även om det längs Nils Jansvägen centralt i samhället ligger en livsmedelsbutik och restaurang. Med fler invånare i framtiden ökar underlaget för kommersiell service. För att tydliggöra ett centrumområde är det önskvärt att eventuellt tillkommande service och andra centrumfunktioner lokaliseras i anslutning till befintlig service.

Nils-Jansvägen har potential att utvecklas som stråk genom koppling till framtida utbyggnadsområde för bostäder väster om Södra Obbolavägen, som därmed får närhet till befintlig livsmedelsbutik.

Även Linjevägen kan stärkas som stråk genom att den knyter samman Folkets hus, förskola och skola med arenaområdet och ny bebyggelse väster om Obbolavägen.

3.6 Trafik och infrastruktur

Hållbart resande

Mobility Management (MM) är ett koncept för att främja hållbara transporter och påverka bilanvändningen genom att förändra resenärers attityder och beteenden, till exempel genom kampanjer, bättre utbud och kommunikationsinsatser. Dessa beteendepåverkansåtgärder förbättrar ofta effektiviteten hos åtgärder i infrastrukturen eftersom vi ofta reser som vi alltid har gjort av gammal vana.

Översiktsplanens strategier har sin utgångspunkt i hållbar utveckling och ett fokus på hållbart resande samt minskad klimatpåverkan. Planförslaget bidrar till öka möjligheterna till hållbart resande genom att huvuddelen av nya bostäder föreslås som komplettering till befintlig bebyggelse, eller i utbyggnadsområden med närhet till kollektivtrafik och målpunkter. En högre täthet i Holmsund och Obbola innebär förutsättningar för både möten mellan människor och att service, arbetsplatser m.m. kan nås med gång eller cykel.

Ett systematiskt och långsiktigt arbete för beteendepåverkan är också centralt för att öka andelen hållbara transporter och för att uppnå ett effektivt användande av orternas infrastruktur.

Kollektivtrafik

Den framtida förväntade befolkningsökningen i Holmsund och Obbola har potential att stärka kollektivtrafiken i form av ett större potentiellt kundunderlag som förhoppningsvis ger en högre turtäthet som gynnar det hållbara resandet. I utbyggnadsfaserna av de båda tätorterna kan det bli aktuellt att se över linjedragningar och hållplatslägen för att utifrån den nya strukturen kunna erbjuda de tätbefolkade områdena en attraktiv kollektivtrafik.

Huvuddelen av utbyggnadsområdena i Holmsund ligger inom gångavstånd (ca 5 minuters promenad) till busslinjer med bra turtäthet. Närmast Sandviksudden saknas idag närhet till kollektivtrafik vilket är önskvärt vid utbyggnad av bostäder där. Även södra delen av Djupsundsudden har långa avstånd till närmaste busshållplats.

I Obbola ligger utbyggnadsområdena i huvudsak inom gångavstånd från busshållplats. Söder om område B1/U3 i södra Obbola är dock avstånden till ändhållplatsen vid Byviken långa, och det är tveksamt om ett tillräckligt passagerarunderlag kan skapas som motiverar en förlängning av busslinjen hit.

Framtida biltrafik i Holmsund och Obbola

Den framtida utvecklingen av Holmsund kommer att innebära en ökning av fordonstrafiken som till stor del styrs av utbyggnadstakten för de nya områdena. De beräkningar av trafikallsträng som gjorts visar att de största ökningarna kommer att ske på de större vägarna; E12, Holmsundsvägen, Järnvägsgratan och Storgatan. Men även gator av mer lokal karaktär som Svedbergsgatan kan på lång sikt, beroende på hur Holmsunds utvecklas, få en betydande ökning vilket kan skapa ett behov av åtgärder för att styra trafiken mot de större vägarna som har kapacitet att klara det. Exempel på det kan vara ett genomfartsförbud för biltrafik.

I Obbola koncentreras de större trafikflödena till Södra Obbolavägen och Linjevägen. Det är också de vägarna som förväntas få de största trafikökningarna i takt med att tätorten byggs ut. Då merparten av tillkommande bebyggelse planeras ligga nära eller i direkt anslutning till Södra Obbolavägen blir trafiksäkerheten längs denna sträcka en viktig fråga att fortsätta att arbeta med. 2021 byggdes åtta nya farthinder i Obbola med fokus på platser där gång- och cykelvägnätet korsar bilvägar.

Gång- och cykelvägar

I takt med att Holmsund och Obbola byggs ut och befolkningen ökar behöver gång- och cykelvägnätet ses över och byggas ut för att skapa säkra kopplingar till de nya målpunkterna. Särskilt fokus bör ligga på trafiksäkra och gena stråk för barn och unga att färdas på till förskolor, skolor och fritidsaktiviteter.

När nya områden bebyggs i Holmsund och Obbola är det viktigt att utbyggnaden av gång- och cykelvägnätet sker tidigt för att skapa förutsättningar för ett hållbart resande redan från start.

Om det på lång sikt etableras bostäder och verksamheter med många besökare i Märkpojken kan det behövas en planskild gång- och cykelpassage med E12 för att skapa säkra kopplingar mot den befintliga bebyggelsen i Holmsund.

Som ett led i utvecklingen av gång- och cykelvägnätet planeras en tunnel under järnvägen och Holmsundsvägen i höjd med Skärgårdsskolan för att skapa en tryggare passage för barn och unga som ska till och från skolorna i östra delarna av Holmsund. Tunneln bidrar också till att minska de stora barriäreffekterna av den tunga infrastrukturen i Holmsund.

Obbolabron kan upplevas som otrygg för fotgängare och cyklister eftersom mycket tung trafik också trafikerar bron. Åtgärder för att öka säkerheten är önskvärda men är mycket svåra att få till på grund av brons konstruktion.

Strandpromenad Holmsund

För att stärka tillgängligheten till vattnet redovisas möjligheten till en framtida strandpromenad i Holmsund, som från norr ansluter till befintligt promenadstråk på Ombergets västra sida, fortsätter runt Sandviksudden ner mot E12:an. På lång sikt, beroende på den framtida användningen av Märkpojken, kan det vara intressant att där fortsätta med en strand/kajpromenad.

En möjlighet är att strandpromenad kan bli en del av en park/grönområde i norra delen av udden, se avsnitt 3.2. om Sandviksudden.

Gång- och cykelväg mellan Holmsund och Umeå

En gång- och cykelväg har färdigställts längs Holmsundsvägen mellan Umeå och Holmsund. Se avsnitt "E12:ans och Holmsundsvägens framtida funktioner" nedan.

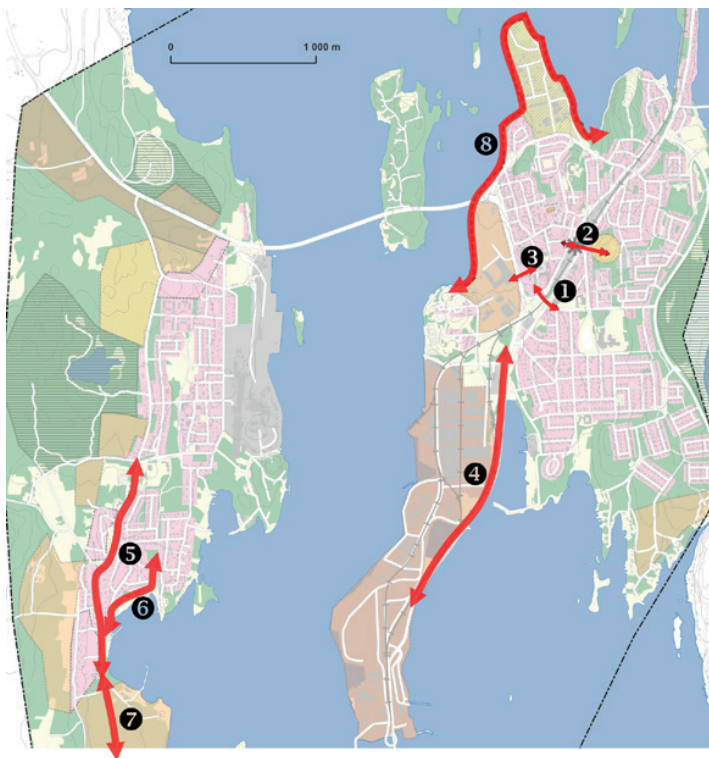
Gång- och cykelvägnät i Obbola

Gång- och cykelvägnätet i Obbola är centrerat till det gröna stråket som löper centralt genom tätorten i nord-sydlig riktning. Från detta stråk finns även kopplingar till anslutande gator. Parallellt med denna sträckning finns även separat gång- och cykelväg längs hela Linjevägen från skolan upp till väg E12 och vidare över bron mot Holmsund. Den framtida utbyggnaden av Obbola skapar ett behov av att se över den befintliga infrastrukturen och utreda vilka sträckor som behöver kompletteras med separata gång- och cykelvägar. Ett sådant stråk är Södra Obbolavägen från skolan och söderut för att skapa trygga färdvägar för barn och unga. Se avsnitt nedan om Södra Obbolavägen.

Riktlinjer gång- och cykelvägar

Siffrorna ansluter till kartan.

- (1) Bygg en gång- och cykeltunnel under järnvägen och Holmsundsvägen vid Solbackavägen.
- (2) Planera för en gång- och cykelpassage av järnvägen i norra delen av godsbangården. Behåll handlingsfriheten för en framtida gång- och cykelbro över järnvägen i motsvarande läge.
- (3) Behåll handlingsfriheten för en planskild passage av E12 vid Märkpojken för att säkerställa säker skolväg m.m.
- (4) Skapa utrymme för en säker gång- och cykelväg för oskyddade trafikanter till hamnen och färjetterminalen. Med färjetterminalen och utökade verksamheter ökar behovet av att oskyddade trafikanter (fotgängare och cyklister) ska kunna ta sig på ett tryggt sätt till hamnen. Idag får dessa färdas i blandtrafik längs vägar med smala eller inga vägrenar. Hänsyn till till anslutningen av en framtida fast förbindelse behöver tas.
- (5) En gång- och cykelbana/ökad standard för oskyddade trafikanter längs Södra Obbolavägen mellan södra Obbola och Obbola skola bör utredas utifrån tillkomsten av nya bostäder i området.
- (6) Utred en förlängning av den befintliga genomgående gång- och cykelvägen i grönstråket från Östibyvägen söderut.
- (7) En anpassning av Södra Obbolavägen för bland annat fotgängare och cyklister söder om befintligt samhälle (dvs. från B1 och söderut) bör utredas utifrån den bebyggelse som kan tillkomma i de redovisade utvecklingsområdena.
- (8) Planera för en strandpromenad i Holmsund, som från norr ansluter till befintligt promenadstråk runt Omberget, fortsätter runt Sandviksudden med möjlighet till en framtida strand/kajpromenad på lång sikt vid Märkpojken.

Järnvägen genom Holmsund och godsbangården

Järnvägen mellan Umeå och Umeå hamn (Holmsundsbanan) är en viktig länk i transportkedjorna till hamnen och övriga verksamheter i Holmsund och Obbola. Som en följd av ökade godsvolymer i hamnen kommer järnvägens betydelse att bli än större i framtiden. Kommunen har därför tillsammans med Trafikverket tecknat en avsiktsförklaring om ett flertal åtgärder för att öka järnvägens kapacitet och driftsäkerhet.

Godsbangården i centrala Holmsund utgörs av ett drygt 600 meter långt spårområde med upp till sex järnvägsspår som nyttjas för rangering och uppställning av järnvägsvagnar. Trafikverket och kommunen har sedan 2017 en inriktning om att minska på antalet spår på bangården och flytta tågbildning, uppställning och växling till hamnområdet på HILLSKÄR. Dessa åtgärder samt uppbyggnad och flytt av motsvarande funktioner till hamnen finns med i avsiktsförklaringen. Detta innebär att järnvägens markanspråk och bullrande verksamhet på sikt kan minska inom de centrala delarna av Holmsund.

Järnvägen är och förblir dock en barriär som skär genom hela samhället. Viktiga målpunkter finns på båda sidor av järnvägen vilket skapar behov av att korsa den. Det finns idag tre planskilda passager av järnvägen, vid E12 i söder och vid Storgatan samt vid Brogatan/Tobaksvägen i norr. Korsningar i plan finns i godsbangårdens södra och norra del, på Lövön samt på flera platser i hamnområdet, där järnvägsnätet förgrenar sig. Instängsling av bangården har gjorts för att förhindra olämpligt spring över spårområdet.

Kommunen har beslutat att den nuvarande passagen i plan i södra delen av godsbangården, mellan Solbackavägen och Järnvägsgränd, ska ersättas med en gång- och cykeltunnel under järnvägen och Holmsundsvägen.

Trafikverket har beslutat att gång- och cykelpassagen i norra delen av bangården ska stängas p.g.a. säkerhetsproblem. Kommunens uppfattning är att passagen behöver ersättas med en ny i ett liknande läge, eftersom avståndet mellan passagen i södra delen av godsbangården och den vid Storgatan är en dryg kilometer. Det innebär enligt kommunen en oacceptabelt lång sträcka som ytterligare skulle förstärka järnvägens barriäreffekt.

En vision på lång sikt är att bygga en gång- och cykelbro över järnvägen som ansluter till en framtida järnvägsstation och till eventuell framtida bebyggelse på Kassjöberget (se avsnitt 3.2).

Riktlinjer

- Planskild passage för gång och cykel planeras i södra delen av godsbangården.
- Den stängda passagen i norra delen av godsbangården behöver ersättas med en ny i motsvarande läge.
- Handlingsfriheten behålls för en gång- och cykelbro över järnvägen mellan Kassjöberget och framtida järnvägsstation.
- Flytta godsbangårdens funktioner som tågbildning, uppställning, växling m.fl. till läge utanför centrala Holmsund, och minska antalet spår på nuvarande godsbangård.

Framtida resecentrum och tågpersontrafik

Norrtåg har utrett förutsättningarna för persontrafik på tåg till Holmsund. De grundläggande förutsättningarna finns med järnvägen genom samhället och med ett möjligt stationsläge på en central plats. Dessutom fortsätter spåret ned till färjeterminalen i hamnen, vilket öppnar upp för att vissa turer kan ansluta till färjans ankomst- och avgångstider. Förutsättningarna för att iordningställa nödvändiga plattformar etc. vid färjeterminalen är dock inte utredda.

Norrtågs utredning ger en översikt av möjliga trafikupplägg och nödvändiga investeringar i infrastrukturen. Norrtågs slutsats är att det finns förutsättningar på lång sikt för persontrafik, men för att skapa en bra trafik krävs omfattande insatser i infrastrukturen. Tågparallell busstrafik behöver också reduceras för att få god trafikekonomi.

Umeå kommun ser att persontrafik på tåg kan komma att få mycket stor betydelse för Holmsunds utveckling och bedömer att det på lång sikt finns goda förutsättningar för att tillskapa det. Kommunen ska därför i olika sammanhang verka för att trafiken kommer till, och i den fysiska planeringen skapa förutsättningar för det.

Underlag, förutsättningar och utmaningar

Avgörande förutsättningar för en framtida persontågstrafik till Holmsund är att det går att skapa ett trafikutbud som är attraktivt och konkurrenskraftigt vad gäller restider och turtäthet i jämförelse med alternativa transportsätt, i första hand biltrafik men även i jämförelse med dagens busstrafik.

Det är viktigt att det finns stort resandeunderlag inom gång- och cykelavstånd från järnvägsstationen. Om avstånden och tiden att ta sig till stationen är för stora minskar tågtrafikens konkurrenskraft. Som acceptabelt gång- och cykelavstånd räknas 600 m respektive 1200 meter. I Holmsund bor ca 2900 personer inom gångavstånd och ca 5200 personer inom cykelavstånd från ett framtida stationsläge. Det är jämförbart med antal boende på gångavstånd till stationen i Vännäs, men fler inom cykelavstånd. Det är också mer än dubbelt så många än dem som bor inom gång- respektive cykelavstånd från stationen i Hörnefors.

I jämförelse med andra orter i regionen med tågtrafik bör alltså ett tillräckligt underlag finnas för tågtrafik till Holmsund. Holmsund ligger dock relativt nära Umeå vilket gör att tidsvinsten med att ta tåget jämfört med bilen blir mindre jämfört med orter som ligger på större avstånd. Skillnaden i restid mellan tåg och bil är dock jämförbar med den mellan Vännäs och Holmsund. Norrtåg anger att tågresan mellan Holmsund och Umeå östra beräknas ta 13 minuter, jämfört runt 20 minuter med bil och buss.

Sävar, som kommer att få tågtrafik, ligger på ungefär samma avstånd till Umeå, men med betydligt färre boende inom gång- och cykelavstånd från den kommande stationen. På sikt förväntas dock befolkningen att öka i Sävar.

Utöver restiden är även turtätheten viktig. För att tågtrafik ska bli attraktiv bör det vara halvtimmes- trafik under högttrafiktid och timmestrafik under lågttrafiktid. Turtätheten för busstrafiken är bra idag med ca 70 turer/vardag till Holmsund. Bussarna går också runt samhället vilket innebär att många har korta avstånd till närmaste busshållplats.

En stor andel, knappt 40 procent, av Holmsundsborna har sin arbetsplats i Umeå centrum med närområde eller på universitets- och sjukhusområdet och kan alltså ha möjlighet att nå sin arbetsplats från Umeå C eller Umeå östra.

Sammanfattningsvis bedöms det finnas förutsättningar på lång sikt för persontågstrafik till Holmsund. Men det behövs ytterligare fördjupade utredningar för att klargöra förutsättningarna och därefter ställningstaganden hos olika aktörer med ansvar för infrastruktur och trafikering, innan ett beslut om trafik kan fattas. Från kommunens sida krävs ett långsiktigt och målinriktat arbete för att skapa förutsättningarna för tågtrafik, se riktlinjerna nedan.

Järnvägsstation/resecentrum

Möjlig plats för Holmsunds järnvägsstation är i mellersta eller södra delen av nuvarande godsbangård, på dess västra sida mellan spåren och Järnvägsgratan. Här ligger bl.a. den gamla stationsbyggnaden, som idag är privatägd. Tre alternativa lägen för plattformar har studerats i tidigare utredningar, mellan gamla stationsbyggnaden i norr och nära en framtida gång- och cykeltunnel i söder. I sin enklaste form utgörs stationen endast av plattformen och ett enklare väderskydd, men med tanke på Holmsunds storlek är det rimligt att planera för någon form av stationsbyggnad med tillhörande funktioner. I det fortsatta arbetet bör fördjupade skisser på området göras i dialog med berörda markägare.

Riktlinjer persontågtrafik

- Kommunen ska verka för persontrafik på tåg till Holmsund.
- Skapa förutsättningar för en framtida järnvägsstation vid nuvarande godsbangården.
- Komplettera med nya bostäder och verksamheter inom gångavstånd från framtida stationsläge. Det finns idag ett flertal fastigheter i centrala Holmsund som kan bebyggas. En högre täthet och exploateringsgrad bör eftersträvas inom centrumområdet och gångavstånd från stationsläget.
- Verka för en upprustning av Holmsundsbanan. Detta är nödvändigt för att skapa kapacitet och konkurrenskraftiga restider. Detta är också angeläget för godstrafiken till hamnen.
- Skapa god tillgänglighet för fotgängare och cyklister till en framtida station. Gena och trygga gång- och cykelvägar behövs från samhällets olika delar. Knyt ihop stationsområdet med centrum och Himmelska fridens torg så att ett sammanhållet stråk bildas. Planera för kopplingar på lång sikt till Märkpojken. Utred förutsättningarna för en planskild gång- och cykelpassage över järnvägen och Holmsundsvägen till Kassjöberget som ger god tillgänglighet till stationen från de östra delarna av Holmsund.
- Bygg ett attraktivt resecentrum med funktioner och verksamheter som underlättar för resenärerna och skapar trygghet och rörelse.
- Handlingsfriheten för tågpersontrafik till färjeterminalen i hamnen ska behållas.

E12:ans och Holmsundsvägens framtida funktioner

Holmsund och Obbola nås från Umeå via E12 respektive Holmsundsvägen (väg 531). Båda vägarna har relativt hög standard och används av såväl personbilar, lastbilar som cyklister. Trafikverket har tidigare utrett behov av åtgärder för att förbättra framkomlighet och trafiksäkerhet för båda vägarna, t.ex. utbyggnad av gång- och cykelbana, mitträcke och busshållplatser. Eftersom det är statliga vägar är det staten som ansvarar för finansiering och genomförande av alla åtgärder.

E12:an utgör riksintresse för kommunikationer, vilket innebär att vägen så långt möjligt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra utnyttjandet av den. Vägen har en mycket viktig funktion som transportled till hamnen och behöver därför ha en kapacitet som klarar framtida ökade transporter.

Som underlag till statens prioritering av åtgärderna finns behov av att klarlägga vilka funktioner som är de viktigaste för respektive väg. Detta får också betydelse för kommunens planering av markanvändning och trafiklösningar i olika sammanhang.

Kommunens inriktning är att prioritera tunga och skrymmande transporter på E12 och utforma den för hög framkomlighet och kapacitet. Transporter med lägre krav på framkomlighet, inklusive gång och cykel, hänvisas till Holmsundsvägen (väg 531). Kommunen har prioriterat en gång- och cykelbana längs Holmsundsvägen med hänvisning till Holmsunds storlek och att de flesta arbetsplatserna och de största målpunkterna i Umeå ligger längs vägen (Universitets- och sjukhusområdet) och på norra sidan Umeälven. Det är också en fördel att gång- och cykeltrafiken inte sker längs samma väg som de tunga transporterna. Gång- och cykelbanan längs Holmsundsvägen färdigställdes 2025. På sikt är det dock önskvärt att det ges möjlighet att cykla även från Obbola mot Umeå på den södra sidan älven.

En särskild utmaning utgör de mycket skrymmande transporterna av vindkraftverk från hamnen. Dessa förväntas öka både i antal och storlek, vilket ställer särskilda krav utformning på gaturummet längs de vägar där transporterna sker. Idag sker transporterna via Holmsundsvägen eftersom ekipagen inte kommer under järnvägsbron över E12 vid Kyrkogatan/Centralgatan, samt under Botniabanans bro norr om Storrinneln. Mark för att lösa detta behöver avsättas utifrån de lösningar för som utretts. Innan detta har genomförts behöver de mest skrymmande transporterna ske över Holmsundsvägen. Tung transporter genom Holmsund mellan verksamhetsområdet på Lövön (område V5) och hamnen kan också förväntas i framtiden.

Riktlinjer E12 Holmsund - Obbola - Umeå

- Prioriterad väg för de tunga och skrymmande transporterna, av t.ex. vindkraftverk, generatorer och insatsvaror till industrin, från hamnen. Hög framkomlighet prioriteras, utbyggnad av mötesseparering (mitträcke) prioriteras på E12 före Holmsundsvägen
- Möjligheten till en ny passage av järnvägen för skrymmande transporter vid Kyrkogatan/Centralgatan i Holmsund enligt utredda lösningar behålls.

Riktlinjer Holmsundsvägen (väg 531) Holmsund - Umeå

- Anslutningar/korsningar ska möjliggöras till framtida verksamhetsområden mellan Holmsund och Umeå enligt översiktsplan för Umeås framtida tillväxtområde
- Framkomlighet och hastigheter anpassas för att möjliggöra anslutningar till befintliga och framtida verksamhetsområden, samt till gång- och cykelbana.

Fast förbindelse över Kvarken till Finland

I Umeås översiktsplan 2018 redovisas en fast förbindelse över Kvarken som en långsiktig vision som skulle innebära radikalt förändrade strukturella förutsättningar för Umeå och norra Sverige. Ett antal alternativa korridorer för en fast förbindelse har studerats i olika sammanhang. Flera av dessa angör land i Umeå hamn för vidare anslutning till E12. Korridorerna utgör infrastrukturresevat vilket innebär att handlingsfriheten för en framtida fast förbindelse genom Holmsund ska behållas. Umeå kommun har en principiellt positiv syn på projektet och vill i sin planering ge förutsättningar för dess genomförande.

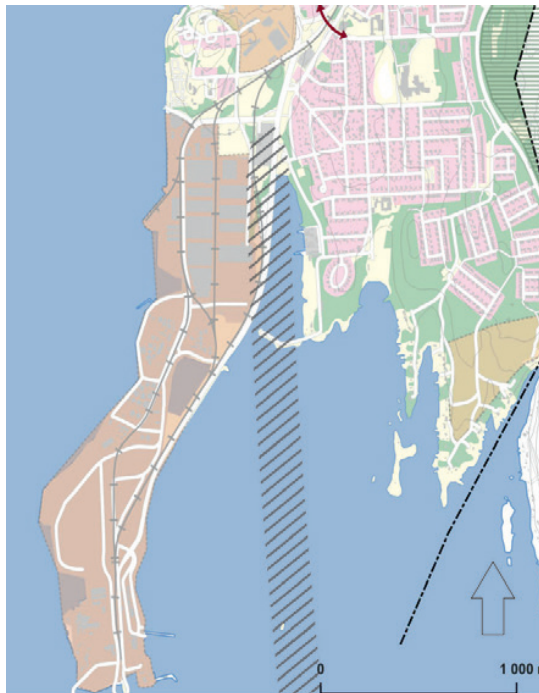
På uppdrag av den finska regeringen har det finska Trafikledsverket genomfört en förutredning om den fasta förbindelsen mellan Finland och Umeå. Utredningen innehåller dels en behovsanalys, dels en redogörelse för tekniska lösningar och förslag på sträckning med konsekvensbeskrivning och kostnadsuppskattning.

Utredningen är ett underlag för fortsatt hantering av berörda aktörer i Finland och Sverige. Några beslut om att genomföra projektet finns inte, men Kvarkenrådet kommer att fortsätta utreda förutsättningarna och nyttorna.

Förutredningens innehåll

I utredningen redovisas sex alternativa lösningar för en fast förbindelse över Kvarken med olika kombinationer av väg och/eller järnväg och i olika kombinationer av bro, bank och tunnel. I samtliga alternativ redovisas att förbindelsen ansluter till Patholmsvikens västra sida i norra delen av hamnen, se karta. En anslutning på hamnens sydspets har inte bedömts möjlig på grund av det höjdläge förbindelsen behöver ha över eller under farleden i havet utanför Holmsund och vilken lutning som kan medges.

Den finska utredningen beräknar att den tunga vägtrafiken skulle utgöra cirka 500 fordon per dygn och mängden personbilstrafik mellan 2000 och 3000 fordon per dygn. Antal tågpassagerare uppskattas till cirka 1 500 passagerare per dygn. Kommunens bedömning är att godstransporterna har större potential än persontrafiken.

Utredningen har inte detaljerat redovisat hur anslutningen i Holmsund ska ske, men utifrån det underlag som finns kan följande övergripande slutsatser och konsekvenser av förslaget ses:

- En fast förbindelse som ansluter till Holmsund innebär att orten blir en entrépunkt till Sverige från utlandet vilket innebär nya, stora möjligheter för Holmsunds utveckling.
- Pågående markanvändning och bebyggelse som tas i anspråk av förbindelsen berör hamnverksamhet samt trafik- och verksamhetsytor norr om hamnen. Ingen bostadsbebyggelse eller övriga verksamheter utanför hamnområdet bedöms beröras, förutsatt att riktvärden från trafikbuller inte överskrider och befintliga väg- och järnvägssträckningar genom samhället behålls.
- Väg- och järnvägsanslutning till hamnen kommer att förändras, men detaljerna kring hur anslutningen till befintliga vägar och järnväg ska göras är inte klarlagda.
- Småbåtshamnen i Patholmsviken kommer sannolikt att behöva avvecklas
- En bro och dess trafik kommer att höras och skära av utblicken mot havet från bebyggelse och grönområden i södra delen av samhället och Kroklandet.
- De vägtrafikmängder som utredningen redovisar bedöms kunna hanteras på befintligt vägnät genom samhället, primärt på E12. De ska dock adderas till den trafikökning som förväntas utifrån ökade godsvolymer i hamnen, vilket sammantaget kommer att förstärka den barriär som E12:an utgör. Kapacitetshöjande åtgärder kan behövas om trafikmängderna ökar väldigt mycket. Buller från trafiken kan ställa krav på anpassningar av tillkommande bebyggelse i anslutning till vägen.
- Den befintliga järnvägen till Umeå (Holmsundsbanan) behöver redan idag uppgraderas för att tillgodose förväntat ökade godsvolymer till Umeå hamn. Med en järnvägsförbindelse över Kvarken blir en sådan uppgradering än mer nödvändig.
- Det kan uppstå behov av mark för olika markanspråk som följer eller möjliggörs av förbindelsen, exempelvis parkering, tank-/laddningsstationer samt olika servicefunktioner som hotell och handel. Möjliga större ytor för sådana behov är kvarteret Märkpojken samt de föreslagna nya verksamhetsområdena längs E12 norr om Obbola (V2, V3 och V4). Förutsättningarna för nya ytkrävande funktioner i direkt anslutning till Patholmsvikens västra sida där förbindelsen når land i norra hamnområdet är sannolikt begränsade men behöver studeras noggrannare.

Nya underlag och utredningar om den fasta förbindelsen kommer att tas fram i det fortsatta arbetet, varför nya lösningar och trafikprognoser kan komma att presenteras som kan ge andra konsekvenser för Holmsund än de ovan redovisade. Umeå kommun följer arbetet och bör därför ha en beredskap för detta i sin planering.

Riktlinjer fast förbindel över Kvarken till Finland

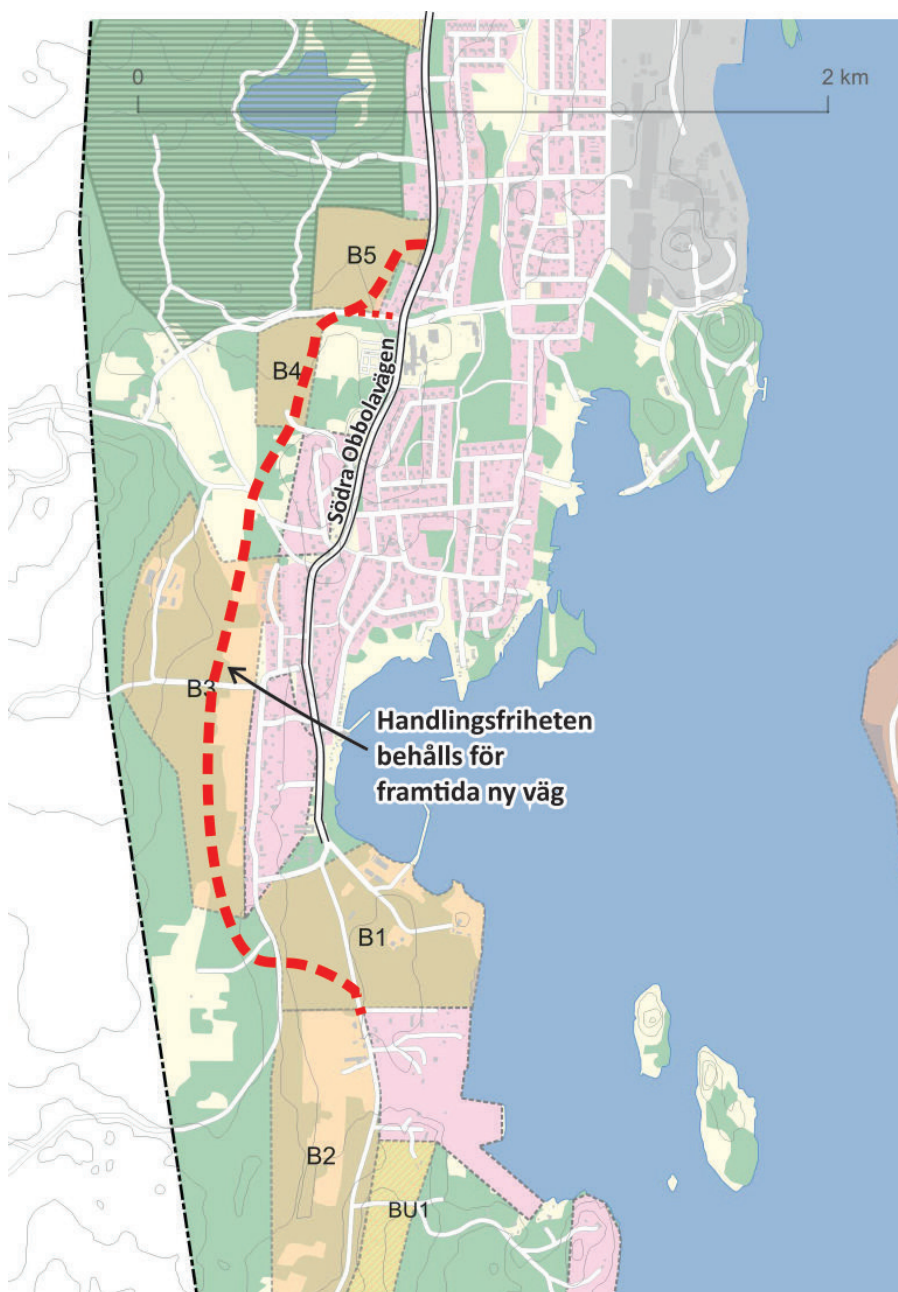
- Umeå kommun är positiv till en fast förbindelse mellan Holmsund och Finland och ska i sin planering ge förutsättningar för dess genomförande. Handlingsfriheten för redovisad sträckning enligt den finska utredningen 2025 ska behållas.
- Handlingsfriheten i kv. Märkpojken och i de föreslagna verksamhetsområdena norr om Obbola ska behållas för funktioner och verksamheter som behövs för, eller möjliggörs med, en fast förbindelse.

Södra Obbolavägen

Södra Obbolavägen är det huvudstråk som går från anslutningen vid E12:an hela vägen genom Obbola och vidare söderut mot Vitskärsudden. Den är av stor vikt både för trafik som ska till/från Obbola och för interna resor mellan norra och södra delarna av tätorten.

Kapaciteten på Södra Obbolavägen är idag mycket god. Flödena under ett vardagsdygn varierar från ca 2700 fordon i norr till ca 1600 på den södra delen. Vägen som sådan kan hantera mer trafik än så utan större konsekvenser. Det som måste studeras närmare är kapaciteten i korsningar och eventuella köbildningar, exempelvis korsningen Södra Obbolavägen/Linjevägen. Dock är trafiken på anslutande gator så pass låg att det inte är troligt att några kapacitetsproblem kan förväntas uppstå.

Allt eftersom Obbola växer kan trafiken längs vägen förväntas öka. Det är viktigt att ta med konsekvenserna för trafiken i beslutet kring utbyggnadstakten för utvecklingsområdena i södra Obbola. Eftersom en stor del av utbyggnaden kan ligga flera decennier fram i tiden är det dock svårt att göra säkra prognoser på framtida trafikmängder. Konsekvenserna kopplade till trafik och infrastruktur av utbyggnaden i Obbola blir också varierande beroende på vilket av de utpekade utvecklingsområdena som byggs ut först, och hur många bostäder och därmed vilken trafik som tillkommer.

I första hand görs åtgärder på den befintliga sträckningen av Södra Obbolavägen söder om Byviken utifrån hur trafiken utvecklas i södra Obbola. Vid en större utbyggnad på lång sikt av nya bostäder söder om befintligt samhälle skulle dock ett behov kunna uppstå av att avlasta Södra Obbolavägen genom södra delen av Obbola. Handlingsfriheten bör därför behållas för en väg i nord-sydlig riktning mellan Byvägen i söder och Anderssons väg i norr, se karta. Behovet får provas i samband med att utbyggnad aktualiseras i de utpekade utbyggnadsområdena i västra och södra Obbola, utifrån vilket tillskott med bostäder som planeras och trafiksituationen på Södra Obbolavägen.

Sträckningen är inte studerad i mer detalj, utan får göras i samband med eventuell förändrad markanvändning i området som aktualiserar behovet av att lägga fast vägens sträckning. En möjlig nordlig anslutning mot Södra Obbolavägen kan vara genom område B5, eftersom Anderssons väg närmast Södra Obbolavägen är trång. Vägreservatet berör privat mark och ett genomförande kräver därför en överenskommelse om markförvärv.

Behovet av bra infrastruktur för cyklister och fotgängare kommer att öka. Skolan i Obbola är en central målpunkt för många barn och unga och det är viktigt att trygga skolvägar säkerställs i takt med att ny bebyggelse tillkommer och trafiken på vägarna ökar. För att i framtiden säkerställa att de hållbara färdssätten är ett attraktivt och tryggt alternativ för exempelvis skolbarn bör möjligheterna att bygga en gång- och cykelväg längs Södra Obbolavägen från skolan och söderut utredas. Där har kommunen fått synpunkter på att sträckan upplevs som otrygg för oskyddade trafikanter och en utbyggnad av Obbola kan motivera att gång- och cykelvägnätet byggs ut.

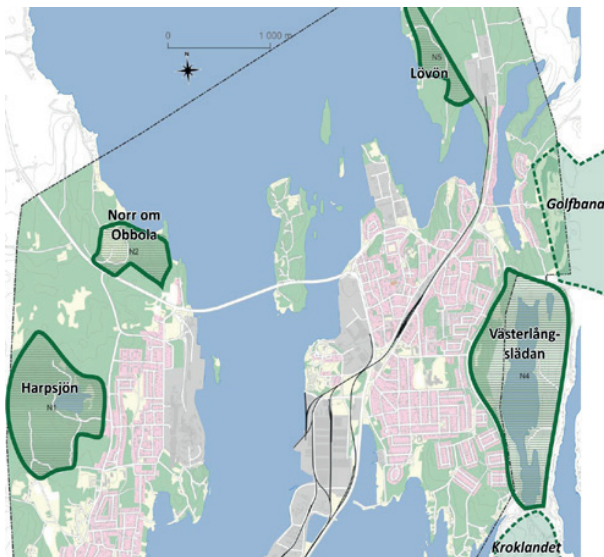
Kopplingarna mot det befintliga cykelvägnätet bör också ses över. I dagsläget slutar den befintliga genomgående cykelvägen genom Ängsparken och det nord-sydliga grönstråket vid Östibyvägen, men en förlängning av den söderut bör utredas för att koppla mot utpekade utbyggnadsområden i söder.

Riktlinjer Södra Obbolavägen

- Utred utbyggnad av gång- och cykelväg längs Södra Obbolavägen och förlängning av cykelvägen vid Östibyvägen i samband med bostadsutbyggnad som ökar trafiken längs Södra Obbolavägen
- Utred standarden på Södra Obbolavägen söder om Byviken i samband med bostadsutbyggnad i redovisade utvecklingsområdena söder om Obbola.
- Behåll handlingsfriheten för en ny väg i nord-sydlig riktning mellan Byvägen i söder och Anderssons väg i norr enligt karta.

3.7 Grönstruktur; natur och rörligt friluftsliv

Parker och rekreationsområden

Närheten till vattnet och naturen är en av de kvaliteteter som Holmsunds- och Obbolaborna uppskattar mest med sina orter, enligt den medborgardialog som kommunen genomfört. På den västra sidan av Obbola och på den östra sidan av Holmsund ligger de stora rekreationsområdena kring Harpsjön respektive Våsterlångslådan, med vandringsleder, skidspår, terrängcykelbanor, utegym m.m. som är mycket värdefulla och uppskattade. Småbåtshamnar, badplatser och gångvägar ger tillgänglighet till vattnet. Runt Holmsund går Holmsundsleden som förbinder grönområden, badplatser, rastplatser m.m.

Den västra delen av Våsterlångslådan föreslås som utbyggnadsområde för bostäder samt för anläggningar för friluftsliv, se avsnitt 3.2. Det innebär att befintliga eljusspår i området behöver dras om och anpassas till ny bebyggelse och anläggningar. En utbyggnad av bostäder ger möjligheter att också utveckla ytor och anläggningar för friluftslivets behov i området. Närheten till befintliga och framtida bostäder är positivt, samtidigt som anpassningar kan behöva göras för att hantera eventuella störningar mellan friluftsliv och bostäder.

När Holmsund och Obbola växer med fler invånare och delar av omgivande natur bebyggs, är det viktigt att utveckla de befintliga natur- och friluftslivsområdena och att göra dem mer tillgängliga.

Närheten till havet är en stor tillgång som bättre bör kunna tillvaratas i både Holmsund och Obbola. Idag blockerar industrier och hamnverksamheten allmänhetens tillgång till stora delar av stränderna. Förbättrade möjligheter att nå vattnet och använda vattennära lägen är önskvärda, liksom att tillvarata höjdlägen med utblickar mot havet och samhället.

I både Holmsund och Obbola ger de sammanhängande grön- och parkstråken möjlighet till rekreation, lek och motion. En stor kvalitet för Obbola är stadsdelsparken Ängsparken och det gröna nord-sydliga stråket som är tillgängligt från större delen av Obbola och som når ner mot vattnet vid Byviken (se karta nedan). Utvecklingsmöjligheter med exempelvis bollplan/samlingsplats finns i stråket, och det är önskvärt att stärka kopplingen ner mot vattnet.

De utbyggnadsområden för bostäder i Obbola som redovisas i denna plan ligger i huvudsak i anslutning till befintliga grönområden.

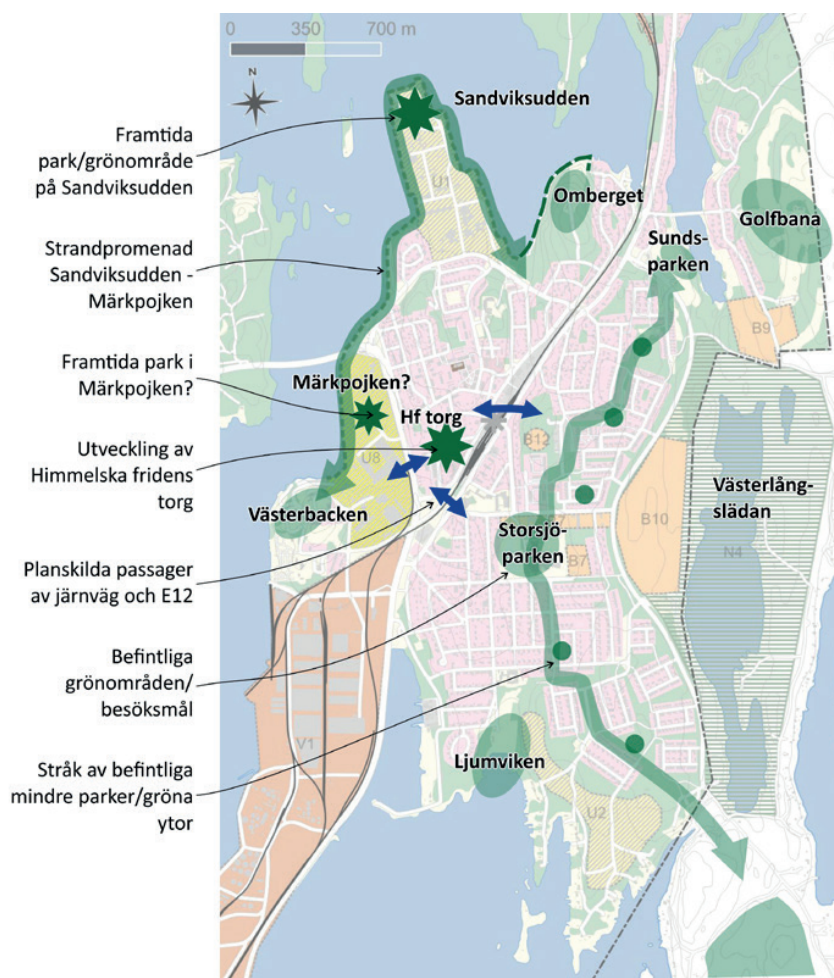
I Holmsund ligger parkerna samlade längs ett grönt stråk som förbinder flera mindre lekparker och naturområden i östra delen av Holmsund, från Sundsparken i norr ner mot Kroklandet i söder. Stråket gör dem mer tillgängliga vid exempelvis motionsrundor och därmed mer funktionella. Parkstråket når också ned till vattnet vid Ljumviken. Storsjöparken i anslutning till Storsjöskolan och bad- och träningsanläggningen Storsjöhallen utgör Holmsunds största och mest välnyttjade park. Genom Holmsund går även Umeleden, en vandringsstulistled längs Umeälven genom hela kommunen. I söder ligger Kroklandet med vandringsleder och i norr på Lövölandet Umeå golfklubb's golfbana.

Holmsund

Kartan visar befintliga och möjliga framtida gröna platser och stråk i Holmsund och de utvecklingsmöjligheter som redovisas i denna översiktplan.

Holmsund: utvecklingsmöjligheter grönområden, stråk och kopplingar

- **Sandviksudden.** Den norra udden av Sandviksudden har ett fint läge i Österfjärden, varför möjligheten till att på sikt iordningställa den som en park/grönområde tillgängligt för allmänheten bör utredas
- **Strandpromenad.** För att stärka tillgängligheten till vattnet redovisas möjligheten till en framtida strandpromenad i Holmsund, som från norr ansluter till Umeleden inom Ume Älvdal och befintligt promenadstråk runt Omberget, fortsätter runt Sandviksudden och med en möjlig framtida förlängning till en strand/kajpromenad vid Märkpojken.
- **Märkpojken.** På lång sikt i samband med ändrad markanvändning i Märkpojken kan förutsättningarna för park och andra allmänt tillgängliga offentliga platser prövas. Även kopplingen till Västerbackens kan då utvecklas.
- **Himmelska fridens torg.** Den framtida gestaltningen och användningen av Himmelska fridens torg bör utredas, se avsnitt 3.5. En möjlighet är att iordningställa torget eller en del av det som en park i någon form.
- **Planskilda passager av E12 och järnvägen.** Nya planskilda passager i södra och norra delen av godsbangården för fotgängare och cyklister, som kommer att öka tillgängligheten till parker och grönområden i Holmsund, föreslås. Handlingsfriheten för en gång- och cykelpassage av E12 vid Märkpojken bör också behållas.

Obbola

Kartan visar befintliga och möjliga framtida gröna platser och stråk i Obbola och de utvecklingsmöjligheter som redovisas i denna översiktplan.

Obbola: utvecklingsmöjligheter grönområden, stråk och kopplingar

- **Norr om Obbola** Rekreatjonsområde kring cykel- och pulkabacken på gamla deponin norr om Obbola.
- **Harpsjön:** Rekreatjonsområdet kring Harpsjön utökas med området kring SCA Arena (terrängcykelbanor, utegym)
- **Parkstråket:** Tillvarata utvecklingsmöjligheter i parkstråket genom Obbola.
- **Ny gång- och cykelkoppling** i södra delen av Obbola som ansluter till parkstråket i söder.
- **Utbyggnadsområden för bostäder:** Anslutningar görs från de framtida utbyggnadsområdena till angränsanden rekreatjonsområden.

Ekosystemtjänster

Ekosystemtjänster är alla produkter och tjänster som ekosystemen ger människan och som bidrar till vår välfärd och livskvalitet. Kommunen har genomfört en analys av ekosystemtjänsterna i Holmsund och Obbola, som syftat till att identifiera de ekosystemtjänster som idag finns inom planområdet, vilka som saknas och vilka som är möjliga att tillskapa.

Tillgångar, brister och avvägningar i översiktsplanen

En viktig struktur för att producera ekosystemtjänster är den sammanhängande skog som ligger väster om Obbola respektive öster om Holmsund. De ger ekosystemtjänster som klimatreglering, pollinering, habitat, livsmiljö och samvaro. Delar av utbyggnadsområdena i både Obbola och Holmsund berör dessa skogar.

Vad gäller Obbola utgörs i princip all mark kring befintligt samhället av skog, och det är därför svårt att utöka samhället utan att ta någon skog i anspråk och samtidigt värna jordbruksmark. Ett stor naturområde kring Harpsjön avsätts dock där ingen ny bebyggelse kommer att ske, och väster om planområdet kvarstår stora skogsområden.

Vad gäller Holmsund finns ett sammanhängande skogsområde som sträcker sig från Lövölandet i norr, via ömse sidor om Västerlångslådan till Kroklandet i söder. Planförslaget redovisar ett utvecklingsområde för bostäder och friluftsliv öster om Bräntevägen som berör denna skog. Avvägningen är att området bedöms strategiskt lämpligt för att skapa en hållbar boendemiljö med närhet till både natur och skolor m.m. längs Solbackavägen. Se även kommentarer i konsekvensanalysen, kapitel i 6.

I både Holmsund och Obbola finns bestånd av både äldre och bredkroniga träd. Dessa är viktiga för ekosystemtjänster som flödesreglering, vattenrening och biologisk mångfald. De bidrar också till att hantera dagvatten och minska uppvärmningen sommartid. Bestånd finns bl.a. inom utbyggnadsområdena på Kassjöberget (B12), Djupsundsudden (U2) och öster om Bräntevägen (B10). I detaljplan får prövas hur ny bebyggelse ska avgränsas och placeras i förhållande till dessa träd.

Ett generell förhållande för både Holmsund och Obbola är att mängden småhus är mycket stor och att den allmänna platsmarken till ytan är mycket mindre, både den utbyggda och outbyggda. Inom samhällena har därför kommunen begränsad rådighet att förbättra förmågan att producera ekosystemtjänster inom området.

Utveckling

För att tillskapa ekosystemtjänster bör kommunen bevara samt plantera fler träd och blommande ängsytter längs vägar, på allmänna platser och i bryn. I nya detaljplaner ska behovet av och möjligheten till ekosystemtjänster beaktas, med utgångspunkt från ekosystemtjänstanalysen och de behov som där redovisas. Vid utbyggnad av strandpromenader bör träd och vegetation planteras och bidra till en sammanhållen grönstruktur.

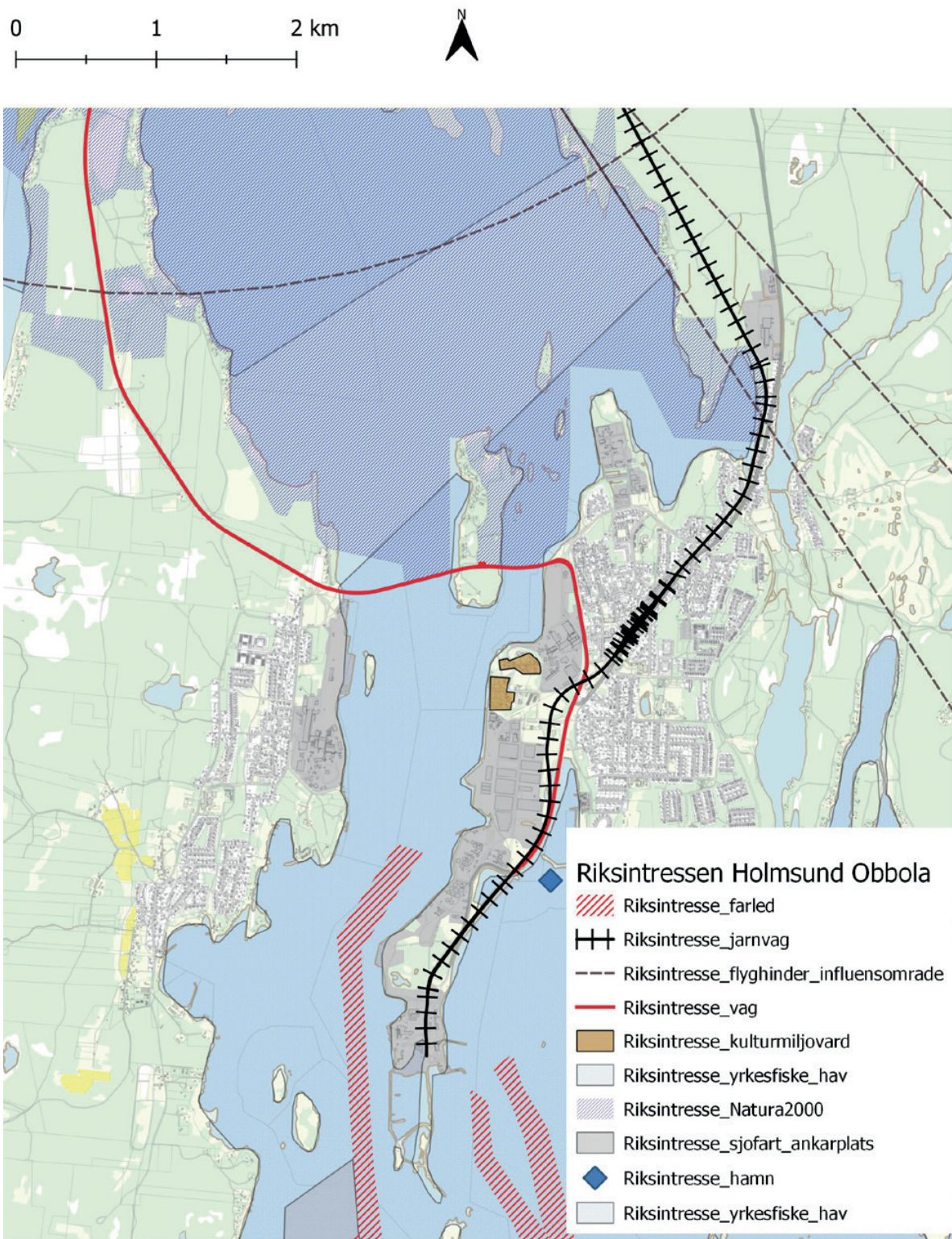
Riktlinjer ekosystemtjänster

- Bevara och utöka beståndet av äldre och bredkroniga träd i gator och bryn.
- Planera för strandpromenad i Holmsund med träd och vegetation som bidrar till en sammanhållen grönstruktur.
- I detaljplaner prövas möjligheten att tillskapa ekosystemtjänster inom planområdet.

3.8 Riksintressen, kommunens ställningstagande

Riksintressen är av staten utpekade områden och funktioner som inte påtagligt får skadas. Länsstyrelsen kan överpröva detaljplaner och andra beslut om de bedöms innebära en påtalig skada på riksintresset. Inom planavgränsningen finns åtta områden av riksintresse. Flertalet berör kommunikationer så som väg E12, järnväg, farled och ankarplats. Förutom detta finns ett område av riksintresse för kulturmiljö på Västerbacken i Holmsund. Arbete med en precisering av riksintresse för hamnen och flyget pågår men har inte kunnat redovisas i detta planförslag.

Anspråk	Beskrivning	Ställningstagande
Riksintresse kulturmiljö	Västerbacken - Industrimiljö från 1850-talet vid Baggböle sågverks dåvarande lastageplats. Ett tiotal väl bibehållna timrade arbetarbostäder från 1850-talet med senare uppförda uthuslängor. Söder därom kyrka och prästgård som företaget uppförde under 1860-1880-talen.	Planförslaget innebär att området vid Västerbacken på en tydligare vis kopplas samman med Holmsunds tätort då det angränsar till utpekat bebyggelseområde. Detta medför att området tillgängliggörs för fler och möjligheten till att levandegöra kulturmiljön stärks. För området gäller detaljplan som reglerar att byggnadernas yttre form och karaktär ej förvanskas.
Riksintresse hamn	Umeå hamn - Anspråket inkluderar vid sidan av Umeå Hamnområde även närliggande vattenområde samt vattenområdet via älven upp till Kyrkbron. Från den yttre hamnområdesgränsen till Obbolabron avser anspråket i detta sammanhang sjösäkerhetsanordningar (fyrar och så vidare) som ombesörjs av Umeå Hamn.	Ett av planens delsyften är att ta vara på hamnens intressen och säkra möjligheten till en framtida expansion. Tillkommande bebyggelse planeras så att den ej inverkar på hamnens funktion. En precisering av hamnens riksintresse görs under 2026, men fanns inte presenterad inför samrådet om denna översiktsplan.
Riksintresse farled	Östra kvarken	Planen medför inga negativa konsekvenser för riksintresseanspråket.
Riksintresse sjöfart ankarplats	Måsungen-Orions grund	Planen medför inga negativa konsekvenser för riksintresseanspråket.
Riksintresse väg	Väg E12 - ingår i det nationella stamvägnätet som riksdagen fastställt. Vägar som binder samman anläggningar av riksintresse. Funktionellt prioriterat vägnät för godstransporter, för långväga personresor samt rekommenderad färdväg för farligt gods.	Vägen löper genom Holmsund och kommer på så vis att beröras när orten utvecklas. Tillkommande bebyggelse anpassas efter skyddsavstånd samt möjligheten till skrymmande transporter på så vis att dess funktion inte påtagligt skadas. Att tillskapa säkra passager blir centralt för att planerad utveckling ska fungera i ett större sammanhang tillsammans med nuvarande tätort.
Riksintresse järnväg	Umeå- Hillskär - TEN-T övergripande nät. Järnväg som trafikeras av godstrafik och som binder samman anläggningar av riksintresse.	Inom ramen för den fördjupade översiktsplanen har utredningar gjorts som visar på åtgärder som skapar förutsättningar för persontrafik. Även hamnens utveckling innebär mer tågtrafik. I övrigt medför planen inga anspråk på riksintresset.

Karta över riksintressen som berör planområdet.

Anspråk	Beskrivning	Ställningstagande
Natura 2000	Umeälvens delta	Verksamhetsområdet V5 (Lövön) innebär inte någon förändring i förhållande till kommunens gällande översiktsplan. Område U1, Sandviksudden, del av området föreslås utredas för park/grönområde och på sikt ändrad markanvändning, vilket inte bedöms vara negativt, snarare positivt, för Natura 2000-området. Naturområde N2 i Obbola utgör i översiktsplan 2018 ett verksamhetsområde tillsammans verksamhetsområde V3. Detta planförslags minskning av verksamhetsområdet bedöms vara positivt för Natura 2000-området. Sammantaget bedöms planförslaget vara positivt för Natura 2000-området i förhållande gällande översiktsplan. Den samlade påverkan på Natura 2000-området av framtida utbyggnadsområden för bostäder och verksamheter i dess närområde behöver bedömas i ett övergripande sammanhang inom ramen för fördjupningen av översiktsplanen för Umeå framtida tillväxtområde.
Yrkesfiske hav	Täftefjärden	Planen medför inga negativa konsekvenser för riksintresseanspråket.
Riksintresse flyg	Flyghinder kring Umeå flygplats	Norra delen av Holmsund, norr om Lövöviken, berörs av influensområde/flyghinderyta kring Umeå flygplats, vilket ger höjdrestriktioner för nya byggnader och anläggningar. Planen ger inga negativa konsekvenser eftersom det inte är aktuellt med höga byggnader i berört område.

3.9 Risker

Dagvatten

Inom planområdet ligger vattenförekomsterna Österfjärden, Fjärdgrundsområdet, Västerlångslädan samt Österlångslädan, vilka är värdefulla resurser som inte ska påverkas negativt av dagvatten. En stor del av avrinningsområdet till Österfjärden är redan hårdgjord. Mot bakgrund av rådande markförutsättningar finns begränsat med möjligheter för naturlig infiltration, fördröjning och rening. Det finns därmed behov av åtgärder som förbättrar dagvattensituationen både sett till volym och rening vid bebyggelseutveckling på redan hårdgjorda ytor. Samtidigt som det finns risker med fler hårdgjorda ytor i och med att planförslaget föreslår bebyggelse på naturmark. Det är därför av stor vikt att tillkommande bebyggelse tar om hand om dagvattnet lokalt där så är möjligt, samt redan hårdgjorda ytor kan prövas för mer genomsläpplighet vid utveckling. I första hand bör öppna, mångfunktionella dagvattenlösningar som även skapar andra, rekreativa värden prövas.

Enligt skyfallskartering för Holmsund och Obbola är generellt riskerna för översvämning begränsade i föreslagna bebyggelseområden. Ett undantag är B3 Väster om Obbola, där det finns risk för översvämning vid skyfall i den östra delen av området, vilket behöver beaktas i efterföljande planering.

Kommunens dagvattenprogram anger riktlinjer för dagvattenhanteringen som ska följas i den efterföljande planeringen.

Riktlinjer dagvattenhantering

- Vattenkvaliteten i Österfjärden ska inte påverkas negativt av dagvatten.
- Dagvatten hanteras lokalt där så är möjligt, både utifrån rening och volym.
- I första hand bör öppna, mångfunktionella dagvattenlösningar som även skapar andra, rekreativa värden prövas.

Risker för skred, erosion och översvämning

Planområdet omfattar långa sträckor av kusten, på båda sidor om Umeälvens delta. Det finns förutsättningar för skred kopplat till finkorniga jordarter längs stora delar av kusten. Kusten har även bedömd viss eroderbarhet inom vissa områden, bland annat Byviken i Obbola. I övrigt är bedömningen att risken för erosion är låg. Det finns viss befintlig bebyggelse som kan beröras av risker för skred och erosion, men riskerna bedöms som relativt små och föranleder därför inte åtgärder för stabilitet. Tillkommande bebyggelse kommer till största del att lokaliseras utanför strandskyddat område, vilket innebär att de inte kommer att påverkas av riskerna med skred och erosion.

Utveckling av U8 Märkpojken och eventuellt U1 Sandviksudden är områden som kräver att strandskyddet upphävs. Även om delar av områdena är hårdgjorda sedan tidigare krävs det i samband med bebyggelseutveckling åtgärder för att förstärka stabiliteten vid mötet med vattnet för att minska risken för skred och erosion.

Risk för översvämning vid höga flöden (100-årsregn) finns för Sandviksudden och närmast kustlinjen i delar av södra Obbola. Se även riktlinjer för Sandviksudden i avsnitt 3.2 samt i översiktsplan för Älvs-landskapet.

Kartor över översvämning och skyfall finns tillgänglig på kommunens webbplats.

Klimat

Pågående klimatförändringar kommer att medföra ökad risk för varmare och blötare perioder med värmeböljor och torka samt ökad risk för kraftigt regn. Skyfall ger en ökad risk för översvämningar, skred och erosion. Detta är förutsättningar som behöver beaktas för såväl befintlig bebyggelse som tillkommande, vilket konkretiseras i efterföljande planering. Att arbeta både med att minska klimatpåverkan och samtidigt planera för ett mer robust samhälle genom klimatanpassning är något som behöver ske genom olika skeden i planeringen, där översiktsplanen lägger grunden för efterföljande planering och åtgärder.

De utbyggnadsområden i planförslaget som kan påverkas av klimatförändringar är särskilt de delar som ligger inom riskområden för översvämning, höga flöden och erosion, se ovan. I detaljplaner får behov av klimatanpassningar i form av markanvändning samt placering och utformning av bebyggelse närmare utredas och prövas.

Buller

I Holmsund och Obbola är det i första hand buller från verksamheterna i hamnen och SCA, samt den trafik som dessa verksamheter alstrar på väg och järnväg, som påverkar den omgivande markanvändningen. I avsnitt 3.4 om Umeå hamn beskrivs bullersituationen och de hänsynstaganden som dessa kräver vid prövning av ny bebyggelse.

4. Genomförande

4.1 Översiktsplanen som strategidokument

Översiktsplanen är kommunens viktigaste strategiska planeringsinstrument. Den ger vägledning för beslut enligt plan- och bygglagen, miljöbalken och annan speciallagstiftning. Kommunens myndighetsutövning i samband med planläggning och bygglov styrs till stora delar av översiktsplanen. Översiktsplanen är också vägledande för andra myndigheters beslut. Översiktsplanens ställningstaganden verkar genom de signaler som ges till marknadens aktörer om spelreglerna för bland annat lokalisering, byggande och utveckling av verksamheter i Holmsund och Obbola.

4.2 Markägande, markpolitik

Översiktsplanen har en lång tidshorisont och kommunen har inte möjlighet att på egen hand styra takten i vilken utbyggnader genomförs. Kommunen äger inte all mark inom de planerade exploateringsområdena vilket innebär att den föreslagna utvecklingen till stor del är beroende av privata fastighetsägares initiativ och genomförandeförmåga.

Kommunen har en ovillkorlig rättighet och skyldighet att lösa in mark som i detaljplan planläggs för allmän plats med kommunalt huvudmannaskap, till exempel utrymmen för gator och parker. Kommunen har även rätt att i vissa fall lösa in kvartersmark för allmänt ändamål om markens användning inte kan anses säkerställd. Den planerade utvecklingen av Holmsund och Obbola medför att åtgärder kommer behöva genomföras i det offentliga rummet. Fastighetsägare/exploatörer kommer genom samarbetsavtal eller exploateringsavtal åläggas att delta i kostnader för genomförandet i den mån det är skäligt. Rätten att ålägga en fastighetsägare/exploatör med skyldighet att bygga ut eller bekosta utbyggnad av infrastruktur inom ramen för ett exploateringsprojekt regleras i plan- och bygglagen.

4.3 Bostadsbyggande

Kommunen tar ansvar för bostadsbyggandet genom att ha en god plan- och markberedskap och genom att i bostadsförsörjningsprogram tydliggöra var och när kommunen önskar att ny bebyggelse genomförs.

Kommunen kan initiera planläggning för bostadsbyggande på mark som kommunen själv äger. När en ny detaljplan för bostadsbyggande inom kommunal mark är färdig och nödvändig infrastruktur byggts ut, bjuder kommunen i normalfallet in byggaktörer att inkomma med intresseanmälan och lämna förslag på vad de vill bygga inom detaljplaneområdet. Kommunen ställer upp krav och villkor för byggandet, och den/de aktörer som bäst uppfyller det som efterfrågats i kommunens inbjudan får teckna ett markanvisningsavtal som ger dem ensamrätt att under en viss tid förbereda för byggstart inom området, och senare förvärva det markanvisade området från kommunen.

När det handlar om kommunal mark som ska markanvisas och säljas har kommunen möjlighet att påverka vilken typ av bostäder som ska byggas, exempelvis om det ska vara hyresrätter eller äganderätter och andra aspekter som inte går att styra i en detaljplan. Kommunens tillvägagångssätt för markanvisning styrs av Umeå kommuns markanvisningspolicy som finns tillgänglig på Umeå kommun, Mark och exploaterings webbsida.

Om det handlar om mark för småhustomter säljer kommunen i normalfallet dem direkt till privatpersoner för att bygga eget hus på, när väl detaljplan är klar och infrastruktur utbyggd.

Bostadsprojekten på privat mark drivs av fastighetsägare/byggaktörer på marknadens villkor.

Kommunen kan också själv genom sitt bostadsbolag, AB Bostaden, bidra direkt till bostadsbyggandet, dock sker även det på marknadsmässiga villkor.

4.4 Sektorsvisa genomförandefrågor

Bostäder och verksamheter generellt

För att uppnå den bebyggelsestruktur som översiktsplanen siktar mot krävs ett konsekvent beaktande av översiktsplanens riktlinjer och strategier vid detaljplanläggning och bygglovgivning. Detsamma gäller övriga nämnders arbete som berör frågor som behandlas i översiktsplanen.

Teknisk infrastruktur

Tekniska försörjningssystem utreds senast i samband med detaljplanläggning. Ledningsnäten för el, IT-infrastruktur samt vatten och avlopp byggs ut i samband med områdesexploatering.

Spillvattensystemet i Holmsund och Obbola saknar idag kapacitet för kommande planerad utbyggnad. Det är ett flertal flaskhalsar som bidrar till att kapaciteten är begränsad. Ett grundläggande problem är främst det stora inläckaget av regn- och dräneringsvatten som sker i spillvattenledningsnätet i både Holmsund och Obbola. Delar av spillvattennätet är i dåligt skick och i behov av förnyelse. Dessutom har flertalet pumpstationer samt tryckledningar från Holmsund och Obbola vidare in mot Ön begränsad kapacitet. Vakin jobbar med en åtgärdsplan för att identifiera nödvändiga kapacitetshöjande åtgärder för pumpstationer och ledningsnät.

För de flesta utpekade bebyggelseområden föreslås utvidgning av verksamhetsområde för allmänt vatten och avlopp. Sannolikt kommer det även att omfatta dagvatten, men bebyggelsens täthet och möjlighet till infiltration avgör behovet. När det gäller tillkommande bebyggelse i områden som försörjs via vattenföreningar löses avloppen enskilt och dricksvatten kommer från vattenförening kopplat mot det kommunala nätet. Gällande vattenföreningar sker en översyn och exempelvis kan kompletteringsområden i Obbola kan komma att beröras.

Det är angeläget att åtgärder för att säkerställa nödvändig kapacitet i vatten- och avloppsnäten görs för verksamhetsutvecklingsområdena Lövön och Umeå hamn. Hamnen ligger inte inom verksamhetsområde för vattentjänster men deras behov behöver lösas i dialog med Vakin. För Holmsund är det i övrigt i första hand viktigt att va-situationen inte förhindrar möjligheten till ny bebyggelse i centrala Holmsund och i stråket mot skolorna (område B7). Motsvarande gäller för utbyggnadsområdena i västra och norra Obbola.

Fjärrvärme finns utbyggd i Holmsund och kapacitet finns att ansluta fler kunder, både till befintlig bebyggelse och till de föreslagna utbyggnadsområdena. I översiktsplan Fördjupning för Umeå anges som riktlinje att fjärrvärme ska finnas i Holmsund.

Nya bebyggelseområden

För ett antal av de föreslagna exploateringsområdena kommer genomförandet försvåras av att markägandet idag är uppdelat på ett antal olika markägare. Det kan leda till ett komplicerat genomförande, eller att utbyggnaden som helhet dröjer. Ett alternativ är att kommunen genom markförvärv skaffar sig förfoganderätt över större områden, annars krävs det en samverkan mellan flera privata fastighetsägare inklusive kommunen inför och under genomförandet.

Även svåra markförhållanden så som inslag av berg i dagen kan begränsa utbyggnadsmöjligheterna i de olika utpekade områdena. Detta är något som behöver utredas mer i detalj i eller inför kommande detaljplan i respektive område.

Skolor, förskolor

Obbola: Totalt innehåller planförslaget möjlighet till bostäder för ca 3000 nya invånare i Obbola. Det är dock stora osäkerheter i denna bedömning eftersom tillskottet avgörs av hur de olika utbyggnadsområdena kan exploateras och vilken typ av bebyggelse som blir aktuell. Det är också osäkert i vilken takt utbyggnaden kommer att ske. En stor del av de nya bostäderna bedöms dock tillhöra barnfamiljer, vilket innebär att planen långsiktigt medför ett behov av fler förskolor och skolor i Obbola.

Utifrån nuvarande prognoser för befolkning och bostadsbyggande finns redan från 2031 ett behov av fler förskoleavdelningar i Obbola. Ytterligare utbyggnad kan, beroende på utbyggnadstakt, innebära en påtagligt ökning av detta behov och en förskola behöver planeras i samband med exploateringen.

Obbolaskolan beräknas däremot klarar ett förväntat ökat antal elever den närmaste 10-årsperioden, men kan behöva utökas på längre sikt. Det finns samordningsfördelar om en framtida ny skola byggs i anslutning till den befintliga, förutsättningar för detta behöver studeras vidare.

Holmsund: Det är svårt att beräkna antalet nya bostäder som kan tillkomma i de utpekade utbyggnadsområdena i Holmsund och som komplettering i anslutning till befintliga bostäder. Enligt prognoserna för de närmaste 10 åren finns dock ledig kapacitet både i förskolor och skolor, och även på längre sikt har förskolor och skolor i Holmsund relativt goda möjlighet att ta emot fler elever. Vid en större utbyggnad kan dock behov av nya skolor och förskolor eller utbyggnad av de befintliga uppstå. De befintliga skolornas utvecklingsmöjligheter ska beaktas vid prövning av förändrad markanvändning i dess närhet.

Behov av boenden för äldre och särskilda boendeformer

Befolkningsprognosen för Umeå 2025 - 2036 visar på en kraftig ökning av antalet personer i åldern 80 år och äldre Holmsund och Obbola, från drygt 500 personer 2024 till drygt 800 personer 2036. Åldersgruppen 65 - 79 år minskar däremot något under perioden, från knappt 1500 personer till knappt 1200 personer. Vad detta innebär i form av behov av olika former för boenden för äldre i området är inte preciserat.

Vad gäller behov av särskilda boenden så bedöms det finnas ett visst behov av nya boenden inom den närmaste 10-årsperioden i Holmsund och Obbola. Det gäller LSS-boenden samt lokaler för daglig verksamhet. Det är önskvärt att dessa placeras i lägen med bra tillgänglighet till kollektivtrafik. Det kan också behövas fler mötesplatser för medborgarnas arbete, i enlighet med nya socialtjänstlagens inriktning mot mer närvaro nära medborgarna.

4.5 Exploateringsekonomi

Investeringar

Där kommunen är fastighetsägare täcks kostnader för infrastruktur som gator, gång- och cykelvägar och grönytor som behövs för området av intäkter som uppstår då kommunen säljer mark för exploatering. Även när annan fastighetsägare exploaterar sin mark ska projektet bära kostnaderna för den infrastruktur som behövs för området och som är till nytta för exploateringen.

Fastighetsägarens deltagande i sådana kostnader regleras i exploateringsavtal. Ibland kan infrastrukturen även fylla ett syfte för det allmänna och då kan en fördelning av kostnader mellan exploatör och kommun bli aktuellt utifrån vad som är skäligt.

Övergripande infrastruktur, så kallade generalplaneinvesteringar, samt skolor och andra anläggningar med kommunal service finansieras normalt med skatteintäkter. Investeringar som berör statlig infrastruktur finansieras generellt via de nationella respektive regionala transportplanerna.

Investeringskostnader för utbyggnad av teknisk försörjning, som vatten- och avloppsledningar, fjärrvärme och el-/IT-infrastruktur finansieras med avgifter till de ledningsägande bolagen.

Driftkostnader

Kostnader för drift och underhåll av gator samt tillkommande parker och naturområden och ett ökat nyttjande av befintlig grönsstruktur kan tillkomma. Tekniska nämndens driftbudget behöver därför öka i relation till den tillkommande mängd gator, parker och naturområden som planläggs med kommunalt huvudmannaskap.

4.6 Exploateringsavtal

I samband med att privata fastighetsägare ansöker om planbesked hos kommunen och byggnadsnämnden beslutar om att påbörja planarbetet, bör en dialog mellan Umeå kommun och fastighetsägaren inledas om hur den planerade exploateringen ska genomföras. Innan ny detaljplan kan antas av byggnadsnämnden eller kommunfullmäktige ska exploateringsavtal ha träffats.

I exploateringsavtal klargörs bland annat vilka tekniska anordningar som behövs, dess standard och vem som ska betala kostnaden för utförandet. Om kommunen ska vara huvudman för gator utförs dessa av kommunen. Det innebär dock inte att kommunen svarar för kostnaden, investeringskostnader betalas av den eller de fastighetsägare som har nytta av åtgärden. I exploateringsavtalet regleras även kostnadsansvar för åtgärder utanför det aktuella planområdet, till exempel kvalitetshöjningar i grönsstrukturen eller kvalitetshöjande åtgärder i gatusystemet.

5. Planeringsförutsättningar

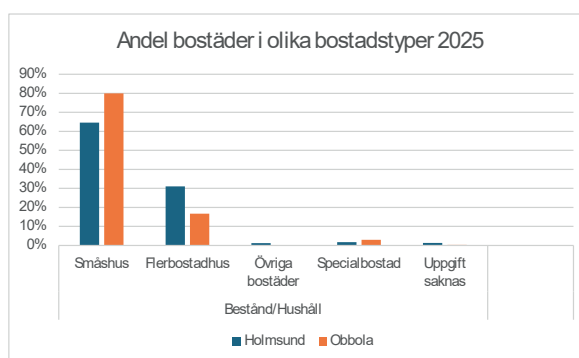
Holmsund och Obbola är två mindre tätorter som ligger vid Umeälvens mynning drygt en mil söder om Umeå stad. Det vattennära läget tillsammans med närheten till Umeå ger attraktiva boendemiljöer samt ett gynnsamt klimat för näringslivet. Hamnens lokalisering i Holmsund ger goda förutsättningar för verksamheter och båda orterna har en stark prägling av industrin, historiskt såväl som idag. I både Holmsund och Obbola är tillgången till offentlig service i form av exempelvis skola, förskola, bibliotek och badhus god.

Planeringen av Holmsund och Obbola har skett med stöd av ett omfattande underlagsmaterial där olika förutsättningar för planeringen har kartlagts. Bland annat har data om befolkning, trafik, teknisk infrastruktur och naturvärden sammanställts och en landskapsbildanalys och analys av ekosystemtjänster har tagits fram specifikt för detta projekt. Här beskrivs planeringsförutsättningar av övergripande karaktär medan de mer områdesspecifika förutsättningarna lyfts under respektive delområde.

5.1 Befolkning och bostadsbestånd

Antalet boende i Holmsund och Obbola uppgår till drygt 6000 respektive 2200 invånare. I både orterna är andelen familjer med barn relativt hög. Andelen unga vuxna i åldern 19-24 är lägre än övriga åldersklasser medan gruppen 65+ år är förhållandevis stor.

I dagsläget utgörs majoriteten av bostäderna i båda orterna av småhus. Cirka en tredjedel av bostadsbeståndet består av lägenheter i flerbostadshus (se figur). Dessa utgörs nästan uteslutande av hyresrätter.

Sysselsättningsgraden är hög och ligger på 89 respektive 90 procent i Obbola och Holmsund. Som jämförelse ligger andelen sysselsatta i Umeå tätort på 78 procent. Arbetsresor för boende i Holmsund och Obbola görs till 82 procent med bil, 9 procent cykel och 5 procent gång.

5.2 Naturgivna förutsättningar

Orterna präglas av närheten till hav och älv. I norra delen av Obbola består markförhållandena i huvudsak av postglacial sand, berg i dagen och morän medan det i södra delarna finns inslag av torv. Kusten är relativt flack med låglänta åsryggar i nord-sydlig riktning. Ett stort område i anslutning till SCA:s fabrik består av fyllnadsmassor.

I Holmsund utgörs huvuddelen av marken av morän. Vid Omberget samt strax söder om Sandvik utgörs markförhållanden av berg i dagen. Förutom detta så utgörs områdena för de större industrierna samt hamnen av fyllnadsmassor.

Umeälven innehar i dagsläget måttlig ekologisk status enligt Vattenmyndighetens klassning. Detsamma gäller för Västerlångslådan öster om Holmsund och Själafjärden söder om Obbola. Se avsnitt 3.9 Risker där dessa förutsättningar beskrivs utförligare.

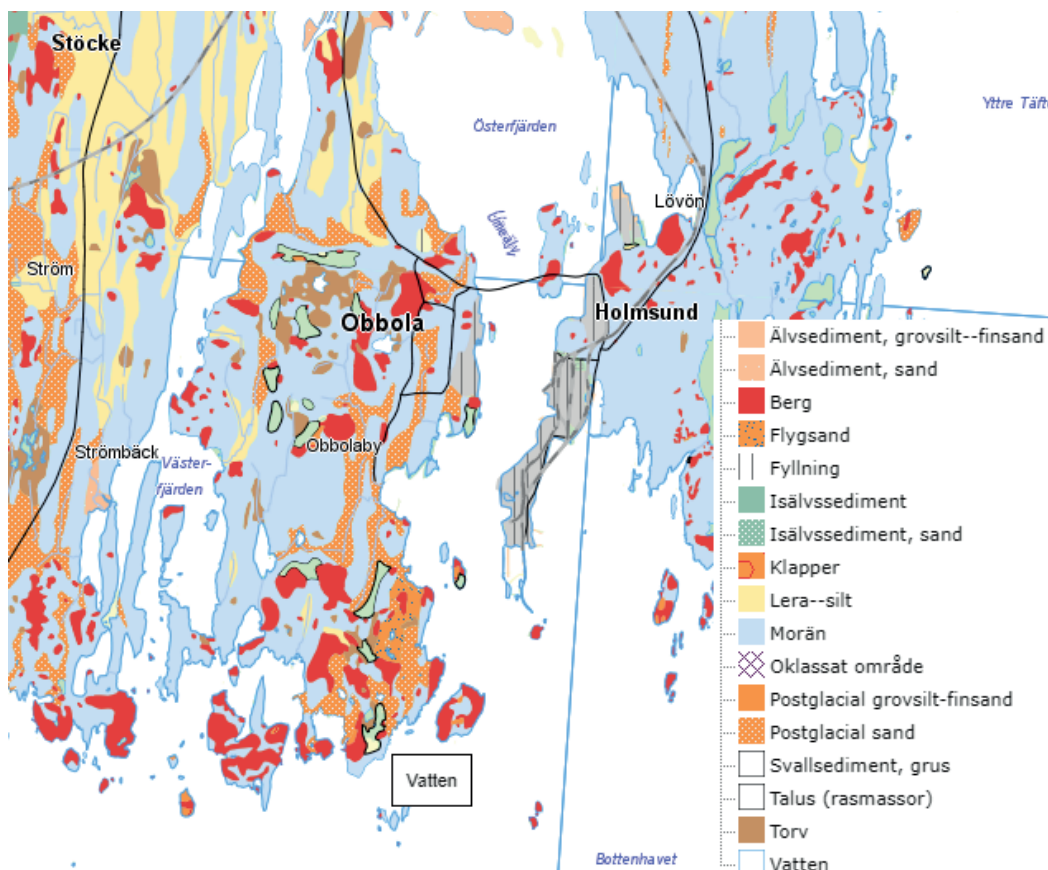
Naturvärden och ekosystemtjänster

Generellt är tillgången till allmänna parker och platser inne i både Obbola och Holmsund relativt begränsad, även om det finns många och sammanhängande stråk av naturmark inom både Holmsund och Obbola. Det finns också stora rekreationsområden i närområdet som är viktiga att tillvarata och utveckla. Norr om bebyggelsen i Obbola samt söder om Harpsjön finns skogsmarksområden med höga naturvärden. I Holmsund innehar skogen öster om Bräntevägen vissa till höga naturvärden. Dessutom finns ett område med lövskog med höga värden på udden väster om Lövviken, som ingår i naturreservatet för Umeälvens delta. På södra delen av Obbolahalvön finns spridda våtmarksområden med höga naturvärden. Havsstranden vid Bredviken klassas som biotop med högsta naturvärde.

De sammanhängande skogsområdena i anslutning till Holmsund och Obbola (exempelvis omkring Västerlångslådan och Lövösundet) pekats i ekosystemtjänstanalysen ut då de bidrar med reglerande ekosystemtjänster till sin omgivning. Många av de områden med höga naturvärden som nämns inledningsvis återfinns även inom dessa större skogspartier.

En annan viktig struktur som tillför ekosystemtjänster är de äldre och bredkroniga träd som återfinns inom bebyggelsen och som är viktiga för flödesreglering, vattenrening och för den biologiska mångfalden. Generellt och i jämförelse med andra områden i Umeå är förmågan att producera ekosystemtjänster inom Holmsund Obbola låg med hänvisning till få skogsområden inom samhällena.

Se även avsnitt 3.7 om översiktsplanens avvägningar och utvecklingsmöjligheter vad gäller ekosystemtjänster.

Kulturmiljö och landskapsbild

Holmsund Obbola är två industripräglade skärgårdssamhällen. Områdena bär historik som speglar sågverkseran med flottning och träindustri men här finns även spår av jordbruks- och fiskerier. Orterna är småskaliga och här finns en tydlig småorts- eller bykaraktär samtidigt som de präglas av barriärer i form av tung infrastruktur och industri.

Obbola by är en av de äldre byarna i Umeå kommun. Orten omnämns i Gustav Vasas jordebok från 1559 och består då av fyra gårdar. Byn har vuxit allt eftersom, till en början med grund i jordbruks- och fiskerier och under det senaste seklet med avstamp i industrialiseringen och anläggning av industrier så som SCA. Obbola karaktäriseras av äldre gårdar, slingrande bygator och fiskeläge i syd samt nyare villabebyggelse i anslutning till fabriken i norra och nordöstra delen av samhället. Särskilt värdefulla miljöer återfinns i Byviken där fiskeläget ger en tydlig historisk koppling. Även den äldre jordbruksbebyggelsen och mosaiklandskapet sydvästra delen av byn har kulturhistoriska värden som berättar om den tidiga jordbruksbygden.

Holmsund har en relativt kort bebyggelsehistoria och tillkom först under 1800-talet i och med industrialisering och i samband med hamnens tillkomst. I Holmsund finns tydligt avläsbara årsringar där den tidiga 1800-talets träbebyggelse såväl som efterkrigstiden och miljonprogramseran sätter sin prägel.

Sågverkstiden speglas bland annat i Västerbacken där arbetarbostäder, kyrka och skola finns bevarade och utpekade som område av riksintresse. Förutom detta återfinns höga värden i rutnätsbebyggelsen längs Storgatan med sin balkongprydda träbebyggelse som har tydlig skärgårdsprägel. Även höjdskillnaderna i Holmsund är karaktärsskapande. Här finns potential att nyttja höjdlägen för ny bebyggelse.

Kopplingen till vattnet är central för båda orterna och är viktig att bibehålla och förstärka i en framtida utveckling. Orienterbarheten är relativt låg och det saknas tydliga stråk som binder samman målpunkter och älvrummet.

Den landskapsbildsanalys som tagits fram för Obbola lyfter närheten till strandlinjen och de utblickar och den vattenkontakt som detta ger. Analysen pekar även ut mosaiklandskapet av jordbruksmark och småskalig bebyggelse (i sydvästra delen av byn) eftersom detta landskap tillför rekreativa värden samtidigt som det vittnar om Obbolas ursprung som fiske- och jordbruksby. Även området kring Harpsjön med sin tallskog lyfts då detta landskapsrum och dess gröna kvaliteter bidrar med rekreativa värden till de boende i Obbola.

5.3 Samråd och dialog

Medborgardialog

Under oktober 2021 genomförde kommunen en medborgardialog inför arbetet med att ta fram en ny översiktsplan. Tjänstepersoner från kommunen var på plats på Holmsunds respektive Obbolas bibliotek vid fyra tillfällen för att samtala med boende i området. Som komplement till dessa träffar har det även funnits möjlighet att komma med inspel via ett webbformulär på kommunens hemsida. Sammantaget har nästan 300 personer bidragit med sina reflektioner om orternas värden och framtida utveckling.

Många inkomna synpunkter berör trafiksituationen i de båda orterna. I Obbola finns en farhåga om att en utveckling i södra delen av samhället ska medföra en ökad trafikmängd längs Obbolavägen genom byn. Dessutom lyfts önskan om en gång- och cykelväg längs E12 in mot Umeå samt en stärkning av kollektivtrafiken. Närheten till havet och skogen nämns som viktiga kvaliteter som bör värnas vid en utveckling av samhället. Många är positiva till att Obbola planeras växa och ser stora nyttor i en tillkomst av bostäder och service men är ändå måna om att bevara småskaligheten och bykänslan, speciellt kring jordbrukslandskapet vid Anderssons väg.

För Holmsund lyfter många av de boende miljön kring centrum och Himmelska fridens torg som upplevs som tråkigt och i behov av utveckling. Det finns även en oro att ytan vid centrum blir eftersatt i det fall Coop flyttar till nytt läge vid Märkpojken. I dialogen framkom även att Kroklandet, Lövölandet och Omberget utgör värdefulla naturområden som bör värnas och utvecklas när Holmsund växer. På samma sätt nämns närheten till vatten som en stor tillgång men med potential att stärkas, exempelvis genom utbyggnad av strandpromenad. Många är positiva till att Holmsund väntas växa och ser att det finns behov av tillskott av bostäder men också service och mötesplatser. Precis som i Obbola är trafikfrågan viktig. Särskilt nämns behov av gång- och cykelväg in till Umeå och inom samhället, säkerhetsåtgärder vid järnvägen samt önskemål om persontrafik på järnväg.

Platser Obbola- och Holmsundsborna trivs på

Antal svar ● 1 ● 2-4 ● 5- Platser jag inte trivs på

Medborgardialog
oktober 2021,
svar på
webbenkät

Platser Obbola- och Holmsundsborna inte trivs på

Antal svar ● 1 ● 2-4 ● 5- Platser jag inte trivs på

Medborgardialog
oktober 2021,
svar på
webbenkät

Samråd 2023

Hösten 2023 genomfördes ett samråd om ett förslag till översiktsplan för Holmsund och Obbola. Under samrådet inkom ca 100 yttranden, varav drygt 70 från privatpersoner och övriga från myndigheter, kommunala nämnder, politiska partier och föreningar. De inkomna synpunkterna är sammanfattade i en samrådsredogörelse med en kommentar om hur de bedömts i planarbetet.

Efter samrådet ändrades förutsättningarna för några av de viktigaste frågorna i samrådsversionen 2023. Eftersom det innebar en omfattande omarbetning av planförslaget, har kommunen bedömt att ett nytt samråd behöver göras.

I samrådsredogörelsen beskrivs de viktigaste förändringarna i det nya planförslaget jämfört med förslaget. 2023. Där framgår också vilka ändringar som gjorts utifrån inkomna yttranden 2023.

6. Konsekvenser och miljöbedömning

En översiktsplan anger förutsättningar för kommande verksamheter och åtgärder som kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Vilka effekter på miljön som kan följa av planens genomförande jämfört med nollalternativet redogörs för i detta kapitel. Därtill görs bedömningar av planens påverkan på möjligheten att uppnå miljömål, miljökvalitetsnormer och en hållbar utveckling.

6.1 Avgränsning

Miljöbedömningen omfattar hela planområdet som i huvudsak utgörs av tätorterna Holmsund och Obbola inom Umeå kommun. Avgränsningssamråd har hållits med Länsstyrelsen i Västerbottens län för att avgränsa de aspekter av planen som kan innebära betydande miljöpåverkan. Under planarbetet avfärdades vissa aspekter utifrån att de inte kan komma att påverkas och medföra betydande miljöpåverkan. Resterande aspekter beskrivs i avsnittet Miljöbedömning nedan.

Nuläge

Nuläget avser pågående markanvändning, det vill säga som det ser ut just nu utan att ta hänsyn till det som är planerat. Mycket är på gång och under planering inom planområdet, men i miljöbedömningen ska planförslaget och nollalternativet vägas mot nuläget.

6.2 Nollalternativ

I miljöbedömningen ska nollalternativet jämföras med nuläget. Nollalternativet avser en trolig utveckling enligt gällande översiktsplanestöd, det vill säga att Obbola och Holmsund utvecklas enligt översiktsplanedelarna Fördjupningen för Umeå (2011), Fördjupningen för kusten (2012) och Fördjupningen för Älvslandskapet (2012). Utvecklingen av Obbola och Holmsund har stöd i tre olika översiktsplanedelar **men ger** ingen samlad bild över orternas utveckling. Den framtida utvecklingen i nollalternativet har exempelvis inte utgått från lokala dialoger och med risk att mervärden missas då det varit svårare att ha ett helhetsperspektiv för respektive ort. Det har inte funnits lika stor möjlighet att knyta ihop och länka samman olika projekt och riskerat att gå miste om potentialer i bland annat stråk och koppling för att minska barriärer och stärka centumbildningar.

I nollalternativet finns även en risk att projekt tar lång tid i efterföljande processer då knäckfrågor inte hanterats på en övergripande nivå. I Obbola finns en risk att tidiga projekt följer befintlig, gles struktur och blir strukturbildande, med risk att missa potentialer i både bebyggelse och gröna värden.

I ett nollalternativ skulle utvecklingen av hamnen och dess påverkan på samhället varit mer osäker.

6.3 Planförslag

I miljöbedömningen ska planförslaget jämföras med nollläget. I och med planförslaget läggs en samlad grund för Holmsunds och Obbolas utveckling, en samlad vision om framtiden ger tryggade förutsättningar för utvecklingen och ökade möjligheter att alla aktörer kan bidra. Det ges större möjligheter att tätorternas särarter tas med i transformationen och med ny plan har en rad analyser genomförts som fångar och lyfter värden. En tydligare helhetsbild ges med nya underlag såsom landskapsrumsanalys, ekosystemanalys samt analys av tätorternas särarter. Genom en ny plan ges möjlighet att beskriva möjliga omvandlingsområden gällande bebyggelse i både Holmsund och Obbola vilket ger transparens till marknadens aktörer, bland annat gällande en eventuell framtida omvandling av Sandsviksudden.

När det gäller kommunikationer ger planförslaget en vision om samlade centrumfunktioner och vitaliserande stråk (som tillför liv, rörelse och upplevelser) mellan bland annat Himmelska fridens torg och ett framtida stationsläge. Vilket ger möjligheter att få till bättre koppling mellan funktioner och goda förutsättningar för hållbart resande. Genomförda utredningar liksom tillhörande dialog med myndigheter medför även förbättrade förutsättningar för framtida persontrafik på järnväg.

Aspekt	Planförslag	Nollalternativ
Bebyggelse (och bebyggelsestruktur)	Planförslaget ger förutsättningar för sammanhängande bebyggelsestrukturer både i Obbola och Holmsund. Närhetsprinciper och hållbar, effektiv markanvändning är utgångspunkter för planförslaget och föreslagna bebyggelseområden skapar förutsättningar för sammanhållna samhällen. Med planen ges förbättrade möjligheter att orterna får ett bredare utbud av bostäder och bostadsformer. Planen har stort fokus på att adressera och överbrygga barriärer, då det finns viktiga funktioner av infrastruktur i framför allt Holmsund. Bedömd miljöpåverkan Stor positiv miljöpåverkan.	I gällande planer finns stöd för utveckling i Holmsund och Obbola. Dock utan analyser av stråk, centrumfunktioner, överbryggande av barriärer mm. Risk finns att ny bebyggelse till största del följer den befintliga glesa strukturen, med gleshet och långa avstånd som följd. Troligt är att utveckling sker, men att potentialer till sammanbindande strukturer missas. Bedömd miljöpåverkan Liten positiv miljöpåverkan.

Aspekt	Planförslag	Nollalternativ
Trafikstruktur och hållbara transporter	Planen ger mer konkreta förutsättningar för stationsläge, med förslag till passage mellan målpunkter och i förlängningen persontrafik på järnvägen. En utveckling enligt planförslaget innebär även ett ökat underlag för kollektivtrafik, såväl buss som framtida tågtrafik. Planen föreslår ett reservat för framtida parallellväg i Obbola, för att skapa förutsättningar för trafiksäker miljö och minska belastningen på de befintliga vägarna. Sammantaget skapar planförslaget förbättrade förutsättningar för hållbart resande. Bedömd miljöpåverkan Positiv miljöpåverkan.	Utan en ny översiktsplan finns risken att bebyggelsestrukturen blivit gles med långa avstånd mellan målpunkter, och därmed inte skapat förutsättningar för hållbart resande i samma utsträckning. Utan ny plan hade inte heller samma förutsättningar för stationsläge skapats, inte heller kopplingar kring järnvägspassagen. Det finns risk att potentialer till kopplingar och stråk inte hade tagits tillvara på. Bedömd miljöpåverkan Ingen betydande miljöpåverkan.

Aspekt	Planförslag	Nollalternativ
Rekreation och friluftsliv	Planförslaget tydliggör förutsättningarna för att behålla och utveckla rekreation och ekologiska stråk. Planen lyfter möjligheter hur grönområden kopplar till varandra och preciserar bebyggelseområden i framför allt Obbola, vilket skapar utrymme för grönstruktur och värden i anslutning till bebyggelseområdena. Planen tar mark för friluftsliv (vandringssleder, skidspår) i östra delen av Holmsund i anspråk för bostäder. Det kräver anpassningar av spåren, men kan också ge också förutsättningar för nya anläggningar för friluftsliv med närhet till befintliga och framtida bostäder samt till verksamheterna längs Solbackavägen. Som en del av arbetet med planeringen har en ekosystemtjänstanalys tagits fram, vilket har legat till grund för planförslaget. Den sammanhängande skogen kring Holmsund och Obbola rymmer ekosystemtjänster som kan minska när områden tas i anspråk för ny bebyggelse, men i jämförelse med gällande översiktsplan avgränsar planförslaget utbyggnadsområdena och därmed påverkan på ekosystemtjänsterna. Planförslaget bidrar till att steg tas framåt mot en sammanhängande strandpromenad. Med framtida utveckling av Märkpojken och eventuellt Sandviksudden ges därtill möjligheter att skapa ett rekreativt sammanhängande stråk längs vattnet. Planen skapar möjligheter att återskapa det befintliga samhällets kontakt med vatten, vilket bedöms positivt. Planen innebär att skogsmark tas i anspråk för bebyggelse, dock innebär det inte någon negativ skillnad jämfört med nollalternativet. Bedömd miljöpåverkan Positiv miljöpåverkan.	Utan ny översiktsplan finns inte lika trygga förutsättningar för rekreation och friluftsliv. Utan planen är planstödet för strandpromenad i läget vid Märkpojken svagare. Likaså gällande eventuell framtida utveckling vid Sandviksudden. Bedömd miljöpåverkan Ingen betydande miljöpåverkan

Aspekt	Planförslag	Nollalternativ
Kulturmiljöer och landskapsbild	Förbättrade förutsättningar för att utvecklingen tar stöd i och bidrar till ökad läsbarhet av orternas historiska utvecklingssteg liksom särarter utifrån landskapsbild. Dels har en översiktlig kulturmiljöanalys genomförts som identifierat särarter för orterna, dels finns ytterligare underlag i form av landskapsbildsanalys för Obbola. Med planförslaget ges på sikt möjlighet att tillgängliggöra kulturmiljöerna vid Västerbacken och minska Västerbackens avgränsning mot omgivande områden. Positivt är att området tydligare kan länkas till framtida Märkpojken vilket i sin tur kan bidra till att kulturmiljön blir mer närvarande och få en tydligare roll som resurs för Holmsund på ett nytt sätt. Finns en del fornlämningar inom planområdet, vilket behöver utredas innan exploatering. Bedömd miljöpåverkan Stor positiv miljöpåverkan.	Utan ny översiktsplan finns risk att orternas läsbarhet och värden inte beskrivits lika tydligt. Med följd att värden riskerats att inte uppmärksammas i framtida utvecklingen. Bedömd miljöpåverkan Liten negativ miljöpåverkan.
Odlingslandskap	I planförslaget har områden utretts och hänsyn tagits till befintlig odlingsmark som i stor utsträckning har kunnat undanhållas bebyggelse. Mindre begränsade ytor tas i anspråk för bebyggelse, vilket är motiverat utifrån bebyggelsestruktur och att annan lokalisering av den föreslagna bebyggelsen inte kan ske på annan plats. Förändrad markanvändning på ytorna bedöms inte ha negativ påverkan i ett större perspektiv. Bedömd miljöpåverkan Ingen betydande miljöpåverkan	Utan ny plan och övergripande utredningar finns risk att odlingsmark tas i anspråk då stora områden varit utpekade för bebyggelseutveckling. Bedömd miljöpåverkan Negativ miljöpåverkan.
Våtmarker	Utredningar av grönstruktur inklusive våtmarker har gjorts och lämplig bebyggelsestruktur har studerats vilket gett att våtmarker kunnat undanhållas bebyggelse. Bedömd miljöpåverkan Ingen betydande miljöpåverkan.	Bebyggelseområden är utpekade där våtmarker inte avgränsats. Bedömd miljöpåverkan Liten negativ miljöpåverkan.

Aspekt	Planförslag	Nollalternativ
Naturvärden	Planförslaget innebär att naturvärden och ekosystemtjänster knuten till skogsområden tas i anspråk för nyexploatering av bebyggelse exempelvis i område B6 och B5, samt utvecklingsområden i östra Holmsund (område B10). Även inom områden U3 finns några mindre områden med högsta naturvärde - nyckelbiotop. Förslaget motiveras ändå då det är strategiska områden för utveckling av en hållbar bebyggelsestruktur. I planen har dock värdena och strukturer studerats. När det gäller värden kopplat till Umedeltat och dess Natura 2000-klassning bedöms planförslaget inte ge någon störning. Skulle Sandviksområdet U1 omvandlas till att störningskänslig bebyggelse skulle snarare en positiv påverkan kunna uppnås. Bedömd miljöpåverkan Jämfört med översiktsplan Fördjupning för Umeå ger planförslaget mindre miljöpåverkan eftersom utbyggnadsområdena avgränsats och naturvärdena inom dessa tydliggjorts.	I ett nollalternativ skulle bebyggelse kunna utvecklas i enlighet med ytor utpekade i Fördjupning för Umeå och Fördjupning för kusten men utan att värdena studerats och kopplats samman såsom i utredningen av bebyggelseytor i Obbola. Bedömd miljöpåverkan Negativ miljöpåverkan
Trafikbuller	Som följd av att orternas utveckling kommer mängden trafik troligt att öka och därmed ökat trafikbuller. Risk finns för störningar från trafikbuller på bebyggelse i områdena B6 i Obbola, U8 i Holmsund eftersom det gränsar till E12. Med utbyggnad av hamnen och SCA i Obbola följer även ökade mängder tung trafik på E12 och Holmsundsvägen. En eventuell fast förbindelse med Finland bidrar också till mer trafik. Det kan få påverkan på befintlig bebyggelse. I efterföljande planering hanteras bullersituationen kopplat till bostäder i enlighet med gällande lagstiftning och riktvärden. I vissa lägen kan det innebära att anpassningar i utformning och placering av nya bostäder och andra störningskänsliga verksamheter behöver göras, för att bullerriktvärdena för trafik och industrier ska uppfyllas. Bedömd miljöpåverkan Liten negativ miljöpåverkan.	Skillnaden mellan nollalternativet och planförslaget är att nollalternativet endast redovisar verksamhetsytor intill E12 i Obbola, medan planförslaget medger bostäder i delar av områdena. Detta innebär att nollalternativet kan generera mer tung trafik. Andelen bostäder som riskerar utsättas för trafikbuller är däremot mindre än planförslaget. I nollalternativet saknas även ett detaljerat förslag till sträckning för fast förbindelse. Bedömd miljöpåverkan Liten negativ miljöpåverkan

Aspekt	Planförslag	Nollalternativ
Järnvägsbuller	Med hamnens utbyggnad följer ökad trafik på järnväg vilket kan ge påverkan på befintlig bebyggelse. Banans kapacitet genom Holmsund begränsar dock omfattningen på tågtrafiken. Planens inriktning är att godsbangården ska flyttas från den nuvarande platsen i centrala Holmsund, vilket minskar bullret där. En eventuell fast förbindelse med Finland kan bidra med mer järnvägstrafik, men omfattningen är svår att bedöma idag. I efterföljande planering hanteras bullersituationen kopplat till bostäder i enlighet med gällande lagstiftning och riktvärden. Bedömd miljöpåverkan: Liten negativ miljöpåverkan.	Ingen skillnad mot planförslaget. I nollalternativet saknas ett detaljerat förslag till sträckning för fast förbindelse. Bedömd miljöpåverkan: Liten negativ miljöpåverkan
Buller från hamnen	Inom ramen för detaljplanen för hamnen har bullerutredningar genomförts. Utvecklingen av hamnens verksamheter kommer troligtvis att innebära högre bullernivåer, men får inte överskrida riktvärdena för buller kopplat till intilliggande bebyggelse. Planförslaget möjliggör för viss bebyggelse inom influensområde för buller kopplat till hamnen, bland annat i U8 Märkpojken och U2 Djupsundsudden. Planen anger att utbyggnad av nya bostäder i dessa områden inte bör ske förrän den framtida bullerpåverkan från hamnen tydliggjorts. Bullernivåer kopplat till hamnens verksamhet regleras även i hamnens miljötillstånd. Bedömd miljöpåverkan Ingen betydande miljöpåverkan	Ingen skillnad mot planförslaget, då hamnen hade kunnat utvecklats, Märkpojken hade planerats och Djupsundsberget har planstöd i Föp kusten. Dock har inte nollalternativet riktlinjer kring hänsyn till hamnen vid tillkommande bostadsbebyggelse. Hamnen är viktig för kommunen, så troligtvis hade inte hamnens utvecklingsmöjligheter riskerats i nollalternativet. Bedömd miljöpåverkan Ingen betydande miljöpåverkan
Buller från SCA	Planförslaget föreslår inte någon tillkommande bebyggelse i anslutning till befintliga bullerutsatta områden kring SCA. Bedömd miljöpåverkan Ingen betydande miljöpåverkan	Ingen skillnad mot planförslaget. Bedömd miljöpåverkan Ingen betydande miljöpåverkan

Aspekt	Planförslag	Nollalternativ
Risker; Seveso-verksamheter	Inom hamnens område finns Sevesoverksamheter, bland annat oljeförvaring, farligt avfallshantering och fodercentral. Med planförslaget finns förutsättningar för hamnen att utvecklas och därmed även möjlighet att det tillkommer fler sevesoverksamheter eller att befintliga utökas. Planförslaget möjliggör även för fler tillkommande bostäder i närområdet, dock inte närmare än befintlig bostadsbebyggelse. Eventuella risker och skyddsavstånd hanteras i respektive tillstånd för verksamheten. Bedömd miljöpåverkan Ingen betydande miljöpåverkan	Ingen skillnad mot planförslaget. Bedömd miljöpåverkan Ingen betydande miljöpåverkan
Farligt gods	Med orternas utveckling och ökade flöden kan man anta att risken ökar för olyckor även om de vägar och järnvägar som påverkas är de som redan är utpekade och används för transporter av farligt gods. Genom att tillämpa riktvärden och skyddsavstånd för tillkommande bebyggelse i efterföljande planering, i enlighet med vägledning från Länsstyrelsen, bedöms de rekommenderade vägarna för farligt gods, E12 och väg 531 (Holmsundsvägen) fortsättningsvis vara lämpliga för transport av farligt gods. För farligt gods på båt finns risker kopplade till hantering i hamnen, detta hanteras inom ramen för hamnens utveckling, exempelvis i miljötillståndet. Bedömd miljöpåverkan Ingen betydande miljöpåverkan	Ingen skillnad mot planförslaget. Bedömd miljöpåverkan Ingen betydande miljöpåverkan

Aspekt	Planförslag	Nollalternativ
Områden med risk för översvämning och erosion	Planförslaget har tagits fram med analyser av höga flöden och skyfall som underlag och risker hanteras genom riktlinjer. Höga flöden i Umeåälven kan få påverkan på Sandviksudden och Märkpojken vilket behöver hanteras i efterföljande planering. Enligt skyfallskartering för Obbola och Holmsund finns några områden som riskerar att påverkas av översvämning, bland annat inom B3 Västra Obbola och U1 Sandviksudden. Eftersom det finns begränsat med platser för naturligt infiltration, fördröjning och rening är det särskilt viktigt att efterföljande planering tar hänsyn till dagvattenhanteringen, vilket regleras genom riktlinjer i planhandlingen. Det finns förutsättningar för skred kopplat till finkorniga jordarter längs stora delar av kusten. Kusten har även bedömts ha viss eroderbarhet inom vissa områden, bland annat Byviken i Obbola. I övrigt är bedömningen låg eroderbarhet. Dessa aspekter behöver beaktas i efterföljande planeringsskede. Bedömd miljöpåverkan Ingen betydande miljöpåverkan	Befintliga planer har inte haft samma underlag och därför finns risk för att framtida utveckling inte tar hänsyn till risker kring höga flöden och översvämning i samma utsträckning som en ny plan. Rutiner finns för att hantera detta i detaljplaneprocessen, dock finns risk att frågorna hanteras avgränsat i ett litet område och missar potentialer i helheten. Bedömd miljöpåverkan Liten negativ miljöpåverkan

Aspekt	Planförslag	Nollalternativ
Österfjärden	Österfjärden innehar måttlig ekologisk status. För att inte försämra statusen i fjärden är dagvattenhanteringen av stor vikt. Umeå kommuns dagvattenprogram är styrande för hur dagvattenhanteringen bör ske, och konkretiseras genom riktlinjer i planförslaget. För att inte försämra statusen i fjärden finns krav på skyddsnivå för små avlopp där så eventuellt blir aktuellt. De stora delarna av planområdet föreslås anslutas till kommunalt VA. Bedömd miljöpåverkan Planen bedöms inte innebära en försämring av Österfjärdens ekologiska status, givet riktlinjerna i kommunens dagvattenprogram.	Utan sammantagen analys av tillkommande bebyggelse och riktlinjer kring dagvattenhanteringen finns risk för påverkan på fjärdens status. Bedömd miljöpåverkan Liten risk för försämrings av Österfjärdens ekologisk status
Strandskyddade områden	Områden som föreslås som bebyggelseområden och ligger delvis inom strandskydd är Märkpojken, Sandviksudden, Obbola U3. Områdena ligger strategiskt till inom respektive samhälle och har potential att stärka bebyggelsestrukturen. Utgångspunkten för utpekade områden är att stärka allmänhetens tillgänglighet till stranden. Dock kan planen få påverkan på naturvärden kring stranden i samband med exploatering. Bedömd miljöpåverkan Liten negativ miljöpåverkan	Stora delar av utvecklingen kring strandnära lägen har stöd i gällande planer, dock utan övergripande analys över tillgängligheten till stranden och åtgärder för att stärka tillgängligheten. Risk för att både naturvärden och allmänhetens tillgänglighet till stranden påverkas negativt. Bedömd miljöpåverkan Negativ miljöpåverkan
Förorenad mark	Det förekommer förorenad mark inom områden som föreslås för bostadsbebyggelse, Märkpojken och Sandviksudden (dock osäkerheter i vilken utsträckning). Innan exploatering kan ske krävs därför troligtvis sanering. En sanering av områdena bedöms positivt ur miljösynpunkt. Utöver dessa finns förorenad mark inom befintliga, pågående verksamheters område (SCA och Hamnen). Planen föreslår ingen förändras markanvändning gällande dessa. Bedömd miljöpåverkan Stor positiv miljöpåverkan	Sandviksudden hade troligen inte blivit föremål för ändrad markanvändning och därmed ingen påverkan jämfört med nuläget. Märkpojken kan möjliggöras och därmed även saneras inom nollalternativet. Bedömd miljöpåverkan Liten positiv miljöpåverkan

6.4 Planens överensstämmelse med miljömål

Miljömål	Måluppfyllelse	Analys
Biologisk mångfald	Förhindrar inte måluppfyllelse	Planen innebär att områden av särskild vikt för biologisk mångfald bekräftas och undanhålls bebyggelse.
God bebyggd miljö	Bidrar till måluppfyllelse	Genom planförslaget utvecklas Holmsund och Obbola med en god bebyggelsestruktur på ett miljöanpassat sätt. Den historiska kulturmiljön bildar en bas som utvecklingen tar avstamp i, vilket gör att tillkommande bebyggelse kan ske i samklang med den befintliga. Planen ger även stöd för hållbart resande med korta avstånd och möjligheter till kollektivt resande, utvecklade centrumbildningar och varierade boendeformer.
Rikt odlingslandskap	Förhindrar inte måluppfyllelse	De stora områdena med jordbruksmark undanhålls bebyggelse och bekräftas i planen, för att möjliggöra ett framtida aktivt jordbruk.
Levande skogar	Förhindrar inte måluppfyllelse	Även om viss del av skogsmarken föreslås bebyggas i planförslaget, så har avvägningar gjorts och tidigare utpekade bebyggelseytor begränsats i storlek för att behålla tätortsnära skogsmarker och samla bebyggelse i effektiv markanvändning.
Myllrande våtmarker	Förhindrar inte måluppfyllelse	Våtmarksområden inom planområdet har bekräftats och undanhållits bebyggelse.
Hav i balans	Förhindrar inte måluppfyllelse	Planen innebär att förutsättningar skapas för att skapa en tydligare och förbättrad kontakt med kusten och havet.
Ingen övergödning	Förhindrar inte måluppfyllelse	Med riktlinjer kring dagvatten och VA-lösningar bedöms inte statusen i fjärden försämrats.
Levande sjöar och vattendrag	Förhindrar inte måluppfyllelse	Umeälven mynnar ut i Bottenviken inom planområdet. Planen bedöms inte påverka Umeälvens delta på ett negativt sätt.
Grundvatten av god kvalitet	Ej relevant	
Säker strålmiljö	Ej relevant	
Skyddande ozonskikt	Ej relevant	
Bara naturlig försurning	Förhindrar inte måluppfyllelse	Trafik, jordbruk och industri är de lokala faktorer som har störst risk att bidra till försurning. Genom att Holmsund och Obbola byggs ut på ett geografiskt samlat sätt minskar behovet av biltrafik. Det finns ett antal befintliga industrier inom planområdet, deras påverkan regleras inom miljötillstånden.
Frisk luft	Ej relevant	
Begränsad klimatpåverkan	Bidrar till måluppfyllelse	Planen innebär att Holmsund och Obbola utvecklas på ett samlat sätt, med korta avstånd mellan målpunkter. Det innebär att förutsättningarna för hållbart resande ökar, vilket är positivt ur ett klimatperspektiv.

6.5 Miljökvalitetsnormer

Buller

Miljökvalitetsnormen för buller är en målsättningsnorm med innebörden att det ska eftersträvas att omgivningsbuller inte leder till skadliga effekter på människors hälsa. Gällande riktlinjer medför att riktvärden för buller för att säkra människors hälsa säkerställs i efterföljande planeringsskede. Planhandlingen säkerställer detta genom riktlinjer.

Utomhusluft

Miljökvalitetsnormerna för utomhusluft finns uttryckta både som gränsvärdesnormer för olika ämnen i luften som inte får överskridas och som målsättningsnormer för olika ämnen som ska eftersträvas. Planens inriktning mot en sammanhållen bebyggelsestruktur med korta avstånd gynnar gång, cykel och kollektivtrafik (buss samt framtida persontrafik på järnvägen) vilket ger ett minskat behov av biltrafik och därmed en mindre påverkan på luftkvaliteten från trafik. Med en utveckling av hamnen samt SCA kan dock mängden tung trafik öka jämfört med nuläget. Bedömningen är att miljökvalitetsnormerna inte överskrids.

Vatten

Miljökvalitetsnormer för vatten anger krav på vattnets kvalitet vid en viss tidpunkt. Vattenförekomster inom planområdet är Österfjärden, Fjärdgrundsområdet, Västerlångslädan samt Österlångslädan, vilka enligt miljökvalitetsnormen ska uppnå god ekologisk status 2027 respektive 2039 (Österfjärden) och god kemisk ytvattenstatus. Åtgärder genomförs genom kommunala preciseringar av åtgärdsprogram för vattenförvaltningen i Bottenviken, med syfte att uppnå miljökvalitetsnormerna. Planförslaget bedöms inte leda till att miljökvalitetsnormerna för vattenförekomsterna inom planområdet överskrids.

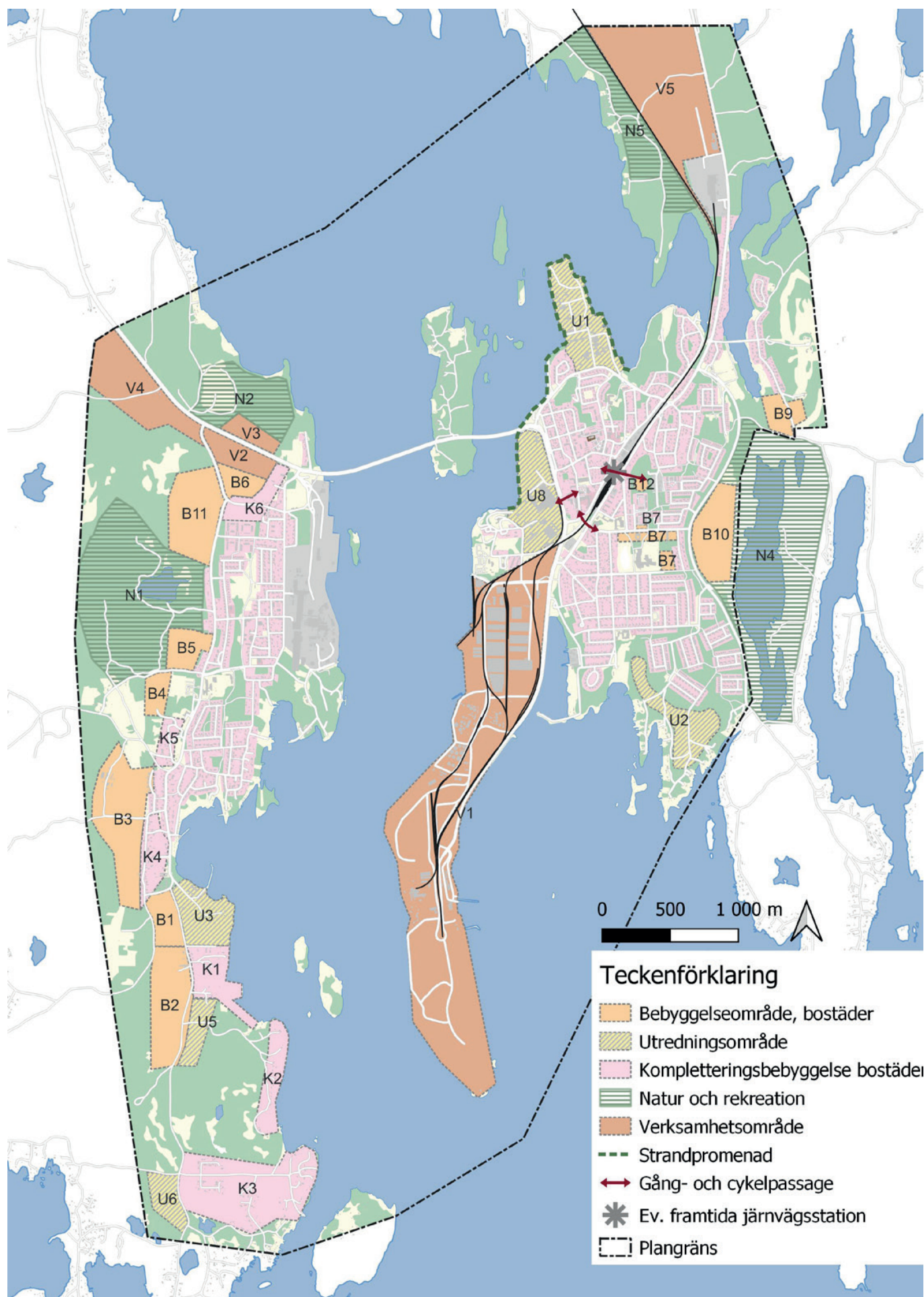
6.6 Konsekvenser för social hållbarhet

Genomförandet av planen bedöms innebära positiva konsekvenser för social hållbarhet. Genom samlade bebyggelsestrukturer med korta avstånd möjliggörs att ta sig fram med gång och cykel mellan målpunkter inom planområdet oavsett fysiska eller ekonomiska förutsättningar vilket bland annat gynnar barn och unga. Stärkta kopplingar och stråk mellan olika målpunkter minskar barriäreffekter kring de större infrastrukturuområdena, vilket knyter samman olika delar av samhällena. Planförslaget skapar förutsättningar för centrumutveckling, större flöden av människor och fler mötesplatser inom området, vilket är positivt ur ett socialt perspektiv. Att tillgängliggöra områden kring kusten möjliggör att återskapa samhällenas kontakt med vattnet, vilket tillsammans med andra rekreationsområden skapar förutsättningar för naturnära mötesplatser. Planen möjliggör även för ett tillskott av underrepresenterade boendeformer, vilket skapar en större variation och blandning för att tillgodose behov i livets olika skeden samt minskad risk för segregation.

6.7 Sammanfattande redogörelse

Planförslaget innehåller mark för nya bostadsområden, verksamhetsområden och utveckling av natur- och rekreationsområden. För bostadsbebyggelse innebär planen en utveckling av Holmsund och Obbola med en sammanhängande struktur med korta avstånd, med en blandning av olika sorters boenden. Det finns även förutsättningar för utvecklade centrum och mötesplatser. Planen säkerställer även en utveckling av befintlig verksamhet inom exempelvis hamnen, vilket säkrar viktiga funktioner för kommunen, men troligen innebär ökade mängder tung trafik på väg och järnväg. Planen hanterar detta genom att föreslå stråk och kopplingar för att minska barriärerna kring de stora vägarna och järnvägen. Till största del värnas områden med höga naturvärden och jordbruksmark, även om några föreslagna bostadsområden innehåller områden med höga naturvärden och jordbruksmark. För att minska de negativa konsekvenserna av detta föreslås riktlinjer inför det fortsatta planarbetet. Sammanfattningsvis väntas planförslaget övervägande bidra till positiva miljökonsekvenser och ligga i linje med miljömålen.

Plankarta Fördjupad översiktsplan för Holmsund och Obbola, samråd 2026

Stadsledningskontoret

Strategisk utveckling

Besök: Stadshuset, Skolgatan 31A

Postadress: 901 80 Umeå

090–16 10 00

umea.kommun@umea.se

www.umea.se

Yttrande översiktsplan Holmsund och Obbola

Sedan tidigare yttrande kring översiktsplan för Holmsund och Obbola uttryckte Äldrenämnden enligt sammanfattning att,

Många äldre i villa önskar bo kvar i Holmsund och Obbola, i flerbostadshus med hanterbar hyresnivå. Översiktsplanen bör möjliggöra för ett praktiskt och självständigt liv för seniorer, med närhet till service och kollektivtrafik och trygga gång- och cykelvägar.

Med målet att så många som möjligt ska kunna bo kvar hemma så länge det är tryggt och med god livskvalitet skapas förväntningar på den öppna bostadsmarkens utveckling av bostäder för seniorer. Bostaden är en viktig faktor för livskvalitet och möjligheten till praktiska livsval. En fråga som engagerar många seniorer som uttrycker behovet av ett varierande bostadsutbud på öppna bostadsmarknaden.

Bostäder för seniorer påverkar äldreomsorgens uppdrag och är en faktor i det preventiva arbetet om ett självständigt seniorliv. Därav är det återigen av vikt att uttrycka att lämna villan skapar behov av att det erbjuds attraktiva och praktiska bostäder med god tillgänglighet för ett självständigt seniorliv.

Bostädernas placering bör underlätta att nå all service som tillskapar hög självständighet dvs att man som senior lever ett rikt genom egna val. Service bör vara närhet till lokaltrafik, livsmedel, apotek, hälsocentral osv. Med nedsatt rörlighet är bilen ett stöd i självständighet och därmed finns behov av parkeringslösningar kring bostäder och service. Att bo i närhet till gemenskap och aktivitet utgör ännu en attraktionskraft till att lämna villan till förmån för en bostad att trivas i. Det innebär behov av träffpunkter, mötes- och samlingsplatser som skapar kontakt, samtal och samvaro. Att ha närhet till natur, skog och hav, ger förutsättningar till välmående och möjligheter till motion och aktivitet.

Umeå Kommun

Postadress 901 84 Umeå
Besöksadress Skolgatan 31A
Tel växel 090-16 10 00 (växel)

Ledning och stab ÄN

Sofia Westin
sofia.westin@umea.se

Vid planering av bostäder för seniorer bör utformning av bostaden också planeras för att bo kvar med hemtjänst- och hemsjukvårdsinsatser. Att i hemmet ha hjälpmedel är vanligt vilka tar plats och behöver yta för ett praktisk och tryggt nyttjande. Trygghetsskapande teknik är ett allt vanligare stöd i det egna hemmet idag. God planering och framförhållning bidrar till målet att tillsammans skapa **ett bättre liv – livet ut** – för Umeås äldre.

Ur ett äldreomsorgs perspektiv med ökat antal äldre kan det tillkomma behov av lokaler- och vårdfastigheter men på sikt. Fler bor kvar i sin ordinarie bostad med avancerade insatser av såväl hemsjukvård- som hemtjänst vilket kan skapa behov av lokaler anpassade för verksamhet. Detta innefattar vanligtvis behov av särskild utformning av lokaler, en bilburen verksamhet.

Med att arbeta förebyggande kan det också tillkomma behov av såväl träffpunkt- som dagverksamhetslokaler. Ett rikt föreningsliv kan också påverka behov av lokaler och aktivitetsmöjligheter som Boulebanor eller liknande.

Vård- och omsorgsboende finns inom Holmsund och Obbola men långsiktigt kan det tillkomma behov då befintliga fastigheter har begräsningar till utformning att möta upp mot de äldre som idag bor på vård- och omsorgsboende då det sker alltmer hälso- och sjukvårdsinsatser samt avancerade omvårdnadsinsatser. Vårdlokaler påverkas också av tillkommande- eller förstärkta lagkrav.

Pernilla Henriksson
Äldreomsorgsdirektör

Sofia Westin
Ekonomichef

Tjänsteskrivelse

2026-08-07

Äldrenämnden

Diariennr: ÄN-2026/00174

Revidering av tillämpningsanvisningar för avgifter inom vård och omsorg

Förslag till beslut

Äldrenämnden godkänner de reviderade tillämpningsanvisningarna för avgifter inom vård och omsorg.

Ärendebeskrivning

Tillämpningsanvisningarnas syfte är att beskriva de olika delarna för avgiftsuttag för insatser beviljade enligt socialtjänstlagen (SoL) samt avgifter för hemsjukvård (HSL).¹

Föreliggande revidering av tillämpningsanvisningarna avser främst förtydliganden, uppdatering av begrepp samt anpassningar till aktuell lagstiftning. De huvudsakliga förändringarna är följande:

- Uppdatering av laghänvisningar avseende avgiftsregler i socialtjänstlagen.
- Uppdatering och enhetliggörande av begrepp, exempelvis ändring från *bistånd* till *insats* samt från *biståndsbedömd* till *behovsprövad*.
- Förtydliganden av regler kring jämkning vid dubbla boendekostnader, inklusive förtydligande av vilka hushållstyper som omfattas samt hantering av ansökan.
- Förtydliganden av avgiftsfria insatser
- Justering av vad som ska ingå i inkomstbegreppet, där även ej skattepliktig utlandspension inkluderas.
- Borttagande av felaktig uppgift avseende frånvaroavdrag kopplat till måltider.
- Redaktionella ändringar och språkliga förtydliganden.

Revideringarna medför inte några principiella förändringar utan syftar till att säkerställa korrekt tillämpning, tydlighet och aktualitet i styrdokumentet.

Revideringar av tillämpningsanvisningar för avgifter inom vård och omsorg hanteras i såväl äldrenämnden som individ- och familjenämnden.

2 av 2

Tjänsteskrivelse

Dnr: ÄN-2026/00174

Beslutsunderlag

Tillämpningsanvisningar för avgifter inom vård och omsorg

Beredningsansvariga

Erica Andersson, enhetschef

Beslutet ska skickas till

Sofia Westin, ekonomichef

Erica Andersson, enhetschef

Pernilla Henriksson
Äldreomsorgsdirektör

Sofia Westin
Ekonomichef

Tillämpningsanvisningar för avgifter inom vård – och omsorg

Innehåll

Inledning	3
Definitioner	3
Grunderna för avgiftsuttag	4
Avgiftstaxa	4
Högekostnadsskydd	4
Totalt förbehållsbelopp (hyra + minimibelopp)	4
För personer under 65 år höjs minimibeloppet med 10% över fastställt minimibelopp.	4
Sänkning av minimibelopp	4
Höjning av minimibelopp	5
Avgiftsutrymme	5
Bostadskostnad	6
Reduceringsordning	6
Beräkning utifrån familjeförhållanden	7
Medboende och kvarboende i särskilt boende	7
Avgifter	7
Jämkning av avgift	8
Flytt till särskilt boende	8
Uppgiftslämning	8
Avgiftsbeslut och överklagning	8
Fakturerings	8
Frånvaroavdrag	9
Avgiftsfria insatser	9

Inledning

Tillämpningsanvisningarnas syfte är att beskriva de olika delarna för avgiftsuttag för insatser beviljade enligt socialtjänstlagen (SoL) samt avgift för hemsjukvård (HSL).

Förbehållsbeloppet revideras årligen med stöd av Socialstyrelsens meddelandeblad: *Uppgifter för beräkning av avgifter för äldre- och funktionshinderomsorgen* som utges årligen. Avgiften för hemtjänstinsatser och kost revideras årligen utifrån Kommunfullmäktiges beslut.

Definitioner¹

Hemtjänst - insats i form av service och personlig omvårdnad i den enskildes bostad eller motsvarande

Korttidsboende – insats i form av omsorg utanför den enskildes bostad som kan behövas då omsorgen under en tillfällig period inte kan tillgodoses i den enskildes bostad

Dagverksamhet - insats för de som har behov av social samvaro eller har en anhörig som har behov av avlösning

Särskilt boende - boende som tillhandahåller bostäder eller platser för heldygnsvistelse tillsammans med insatser i form av vård och omsorg för äldre personer med behov av särskilt stöd

Hemsjukvård - hälso- och sjukvård när den ges i patients bostad eller motsvarande och som är sammanhängande över tid

Hemsjukvårdsbesök - vårdkontakt inom hemsjukvård som innebär personligt möte mellan patient och hälso- och sjukvårdspersonal

Öppenvård - hälso- och sjukvård när den ges till patient vars tillstånd medger att aktuell vårdinsats förväntas kunna avslutas inom ett begränsat antal timmar. Kan ske på mottagning eller i hem. Kan vara planerat eller oplanerat.

Hembesök - (inom hälso- och sjukvård) öppenvårdsbesök i patients bostad eller motsvarande. Skiljs från hemsjukvårdsbesök som hänförs till hemsjukvård

¹ Socialstyrelsens termbank

Grunderna för avgiftsuttag

Avgifterna fastställs med stöd av 32 kap 5-10 §§ SoL, 17 kap 8 § HSL samt kommunallagen 2 kap. 6 § (självkostnadsprincipen) samt 2 kap. 3 § (likställighetsprincipen).

Avgiftstaxa

Kommunfullmäktige beslutar om kommunens avgift för insatser inom vård- och omsorg. Avgifterna får inte överstiga kommunens självkostnad.

Högekostnadsskydd

Högekostnadsskyddet även kallad maxtaxa (maximal taxa) innebär en högsta avgift för hemtjänst (i såväl ordinärt som särskilt boende eller korttidsboende), dagverksamhet samt avgifter som avses i 17 kap 8 § Hälso- och Sjukvårdslagen (2017:30). Avgiften anges som del i prisbasbeloppet och förändras därmed varje år. Den högsta avgiften beräknas enligt följande: 0,5392 gånger prisbasbeloppet/12 månader.

Totalt förbehållsbelopp (hyra + minimibelopp)

Förbehållsbelopp är ett belopp som ska täcka normala levnadskostnader och beräknas som en kostnad vid eventuell ekonomisk prövning. Kommunen ska bestämma den enskildes förbehållsbelopp genom att beräkna den enskildes levnadskostnader med ledning av ett lagstadgat minimibelopp. Boendekostnaden ska beräknas för sig och läggs till minimibeloppet. Det bör observeras att reglerna om minimibelopp inte innebär att kommunen har skyldighet att betala ut medel till en omsorgstagare för att hen ska kunna uppnå den i lagen angivna nivån för minimibeloppet.

Minimibeloppet skall täcka normalkostnader för livsmedel, kläder, hygien, dagstidningar, telefon, hemförsäkring, öppen hälso- och sjukvård, tandvård, hushållsel, förbrukningsvaror, resor, fritid, möbler, husgeråd och läkemedel. Minimibeloppet justeras årligen utifrån aktuellt prisbasbelopp och Konsumentverkets beräkningar.

Minimibeloppet ska som grund utgöra

Ensamstående 65 år eller äldre	1,4789 av prisbasbeloppet
Makar och sambor 65 år eller äldre	1,2066 av prisbasbeloppet vardera

För personer under 65 år höjs minibeloppet med 10% över fastställt minimibelopp.

Sänkning av minimibelopp

Om den enskilde inte har en kostnad för en post som ingår i minimibeloppet har kommunen rätt att sänka minimibeloppet som minskas med motsvarande summa. Det kan vara en

kostnad som ingår i avgiften för hemtjänst, dagverksamhet, omvårdnad inom särskilt boende eller omvårdnad inom korttidsboende. Det kan även vara kostnader som ingår i hyran eller om posten tillhandahålls kostnadsfritt av kommunen tex:

- Förbrukningsartiklar som ingår
- Om el ingår i hyran
- Kostnader för möbler, hemutrustning, sänglinne, tidning etc

Konsumentverkets beräkningar ska användas vid beräkning av sänkt minimibelopp. Sänkning av minimibeloppet får inte göras för den del som beräknas för hälso- och sjukvård i minimibeloppet om personen har fri hälso- och sjukvård inom öppenvården (85 år eller äldre).

Höjning av minimibelopp

Om den enskilde på grund av särskilda omständigheter har behov av ytterligare medel kan minimibeloppet fastställas till en högre nivå. Behovet ska vara av varaktig karaktär och avse belopp om minst 200 kronor per månad. Med varaktig karaktär menas att kostnaden skall vara regelbundet återkommande under större delen av ett år - minst sex månader. Det kan till exempel vara

- underhållskostnader för minderåriga barn
- arbetsresor
- kostnad för god man eller förvaltare

Höjning görs inte vid eventuell utmätning av Kronofogdemyndigheten.

Höjning av minimibelopp för matkostnader

Om en person har behovsprövad insats matdistribution (abonnemang) eller måltid vid dagverksamhet/särskilt boende ska kostnaderna för detta beräknas och minimibeloppet höjas utifrån Konsumentverkets beräkningar för livsmedel. Den köpta måltiden anses då vara huvudmål. Höjningen utgörs som bas av skillnaden mellan kommunens avgiftsuttag och Konsumentverkets beräkningar för livsmedel. Höjningen revideras årligen utifrån Konsumentverkets beräkningar.

Om en person har behovsprövad insats inköp via beställning höjs minimibeloppet med 200 kr per månad i syfte att täcka upp för den kostnad som hemleverans av inköp medför.

Avgiftsutrymme

Avgiftsutrymmet fastställs på individnivå. Den enskildes avgiftsutrymme räknas ut genom att dra ifrån förbehållsbeloppet (minimibeloppet och boendekostnaden) från inkomsterna. Kommunens avgiftsuttag får inte överstiga den enskildes avgiftsutrymme för vård och omsorg. Måltider ingår inte inom ramen för maxtaxa och debiteras utöver fastställt avgiftsutrymme.

Om avgiftsutrymmet är lågt reduceras avgiften för att säkerställa den enskildes levnadskostnader. I vissa fall är avgiftsutrymmet så lågt att avgiften för vård och omsorg blir noll kronor. Reglerna reglerar inte den enskildes avgift för mat från kommunen.

Som inkomst räknas lön från anställning, sjukersättning, föräldrapenning, aktivitetsersättning, arbetslöshetsersättning, pension, livränta, avgångsersättning, utbildningsbidrag och underhållsbidrag, bostadsbidrag och bostadstillägg inräknas i inkomsten. Dessutom räknas inkomstpension, premiepension, garantipension, äldreförsörjningsstöd, tilläggspension, efterlevandepension, arbetsskadelivränta som inkomster.

Dessutom räknas följande som inkomst: tjänstepension, privat pensionsförsäkring, ej skattepliktig och skattepliktig utlandspension, inkomst av näringsverksamhet, inkomst av tjänst/a-kassa, studiebidrag, skattepliktig livränta, inkomst av uthyrning av privatbostad.

Följande ersättningar räknas inte som inkomst vid fastställande av avgift

- Assistansersättning
- Barnbidrag
- Ersättning pga. kapitalförsäkringar
- Förmögenhet
- Inkomstpensionstillägg
- Handikappersättning/Merkostnadsersättning
- Etableringsersättning
- Studiemedel (lånadelen)
- Studiestartstöd
- Skattefria stipendier
- Omkostnadsersättning

Bostadskostnad

Bostadskostnaden består av hyra/månadsavgift för lägenhet. Viss del av räntekostnaden (70%) för bostadslån räknas som bostadskostnad. Eventuell kostnad för bostadens uppvärmning och varmvatten utöver hyra eller avgift får medräknas, däremot inte hushållsel (ingår i minimibeloppet).

Om man bor i eget småhus får man i bostadskostnaden medräkna viss del av räntekostnad (70%) och tomträttsavgäld samt fastighetsavgift. Beräkning av uppvärmning och driftkostnader görs enligt Pensionsmyndighetens schablonbelopp, alternativt faktiska kostnader. För att göra en beräkning av faktiska kostnader måste underlag inkomma.

Bostadskostnaden delas med det antal vuxna personer som delar hushåll.

Reduceringsordning

Om avgiften blir högre än den enskildes avgiftsutrymme, sker reducering i följande ordning:

1. Hemtjänst

2. Trygghetslarm och dygnet runt service
3. Omvårdnad särskilt boende
4. Hemsjukvård
5. Omvårdnad korttidsboende
6. Distributionsavgift
7. Telefonservice
8. Städinsatser

Beräkning utifrån familjeförhållanden

Båda parter bor i ordinärt boende

Om man är gift läggs bådas inkomst ihop och delas sedan på hälften inför avgiftsberäkningen. Vid samboförhållanden räknas endast enskildes egna inkomst. Oavsett om man är gift eller sammanboende delas boendekostnaden lika.

Flera hushåll i samma bostad

Om flera hushåll delar på en bostad ska hyran fördelas på antalet vuxna boende i bostaden.

Ena parten bor i särskilt boende

När den ene av två makar flyttar permanent till bostad i särskild boendeform gäller att var och en räknas som ensamstående vad gäller förbehållsbelopp, bostadskostnad, bostadstillägg för pensionärer. Inkomsterna sammanräknas och delas lika enligt tudelningsprincipen endast om det är mest förmånligt för respektive make/maka, annars så beräknas inkomster separat för vardera make/maka vid avgiftsberäkning. För var och en avräknas boendekostnader för respektive bostad från beräknad nettoinkomst.

Båda bor i särskilt boende

Om båda bor i särskilt boende läggs bådas inkomster samman och delas vid beräkning av avgift. Förbehållsbeloppet för sammanlevande används. Om båda har var sin lägenhet i särskilt boende räknas de som ensamstående.

Medboende och kvarboende i särskilt boende

Avgifter

Den som är medboende/kvarboende utan egna insatssinsatser omfattas inte av avgiftsreglerna i 32 kap 5-10 §§ SoL. Om den medboende/kvarboende har beviljade hemtjänstinsatser omfattas hen av avgiftsreglerna enligt eget biståndsbeslut. Avgifterna ska då tas ut enligt bestämmelserna i 32 kap 5-10 §§ SoL. Det innebär att reglerna om beräkning av avgiftsunderlag, förbehållsbelopp och högkostnadsskydd gäller såväl för den insatsberättigade som för den medboende som har ett eget beslut om insats i form av hemtjänst.

Minimibelopp vid medboende

I de fall där parterna delar bostad räknas de som sammanboende. Om makarna har var sin bostad i samma hus räknas parterna som ensamboende i boendehänseende.

Jämkning av avgift

Flytt till särskilt boende

Vid flytt till särskilt boende ska den enskilde beredas ekonomisk möjlighet att avveckla sin tidigare bostad. Avvecklingstiden får uppgå till högst tre månader. Under den tiden avräknas de faktiska bostadskostnaderna för båda bostäderna mot nettointkomsterna. Erbjudandet gäller för ensamboende och för par som flyttar samtidigt till särskilt boende.

För att beräkning med dubbel boendekostnad ska beaktas, ska ansökan om avgiftsreducering med information om dubbla boendekostnader lämnas in. I de fall beräknat avgiftsutrymme blir negativt sedan bostadskostnader och förbehållsbelopp avräknats från nettointkomsterna sker dock ingen jämkning av hyresavgiften eller avgiften för kost i det särskilda boendet.

Uppgiftslämning

Den enskilde ska inkomma med inkomstuppgift för att eventuell avgiftsreducering ska kunna ske. Om denne inte lämnar inkomstuppgifter till kommunen för fastställande av avgift, debiterar kommunen enligt taxa utan reduktion.

Den enskilde är skyldig att anmäla sådana förändrade inkomstuppgifter, boendekostnadsuppgifter och bostadsförhållanden som kan medföra ändring av avgift. Hen ska då erhålla nytt avgiftsbeslut.

Avgiftsbeslut och överklagning

Innan avgiften debiteras ska den enskilde få ett avgiftsbeslut. Därefter ska den enskilde erhålla nytt avgiftsbeslut vid förändring av insatser eller ekonomi som påverkar avgiften.

Avgiftsbeslutet kan överklagas genom förvaltningsbesvär. Förvaltningen ska bistå den enskilde vid överklagan. Överklagan ska ske inom tre veckor.

Fakturerering

Avgiften debiteras i efterskott och ska betalas den sista vardagen nästkommande månad.

För påminnelser och krav gäller kommunens regler:

- Påminnelse skickas ca 5 dagar efter fakturans förfallodag, (kan så klart variera, men tidigast 5 dagar efter förfallodagen)
- Inkassokrav skickas 13–15 dagar efter påminnelsen,
- Inkassoavgiften debiteras på inkassokravet som skickas enligt ovan.

Frånvaroavdrag

- För trygghetslarm görs aldrig avdrag vid frånvaro
- Planerad frånvaro ska anmälas minst 14 dagar innan den första planerade frånvarodagen för att avdrag ska göras från första frånvarodagen.
- För oplanerad frånvaro görs avdrag från och med frånvarodag åtta (8) för hemtjänst, telefonservice och hemsjukvård.
- Vid sjukhusvistelse och vistelse på korttidsboende görs avdrag för insatser från dag åtta med undantag för måltid som dras av från dag 1.

Avgiftsfria insatser

- Boendestöd utan kombination med övriga hemtjänstinsatser
- Icke insatsprövad avlösning upp till 25 timmar
- När legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal är konsult i patientens hem för andra personalkategorier såsom vid utprovning av hjälpmedel för personalens arbetsmiljö eller för att instruera personal hur de ska använda sjukvårdsmaterial eller hjälpmedel samt vid insatsplanering i ordinärt boende.
- Nattillsyn via trygghetsskapande teknik
- E-inköp inom ordinärt boende
- Hemtjänst och hemsjukvårdsinsatser till barn och unga under 20 år

Tjänsteskrivelse

2026-08-18

Äldrenämnden

Diariennr: ÄN-2026/00016

Revidering av äldrenämndens delegationsordning

Förslag till beslut

Äldrenämnden antar den reviderade delegationsordningen.

Ärendebeskrivning

Följande ändringar föreslås i äldrenämndens delegationsordning:

- **Beslut om upphandling av varor och tjänster** läggs till, enligt ny ansvarsfördelning inom kommunen för upphandling
- **Ny övergripande struktur**, där avsnittet "5. Övrigt" tas bort och de delegerade besluten i avsnittet flyttas till andra delar av delegationsordningen. En ny rubrik skapas exempelvis för Dataskyddsförordningen
- **Sida 7:** Förtydligande av möjligheten att avvisa eller avskriva begäranden enligt artiklarna 12.5 samt 15–21 i dataskyddsförordningen (GDPR).
- **Sida 7:** Tillägg av ny punkt där äldreomsorgsdirektören ges delegation att avge yttrande till Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) i ärenden som rör EU:s dataskyddsförordning (EU 2016/679), GDPR.
- **Sida 8:** Vem som har rätt att ta emot delgivning för nämnden tydliggörs
- **Sida 13:** Förtydligande av vilket lagrum som reglerar personuppgiftsbiträdesavtal.
- **Beslut om "Avtal med externa utförare av hemtjänst enligt LOV"** tas bort, med anledning av förändrad upphandlingsmodell
- **Redaktionella ändringar**, bland annat korrigerade hänvisningar till lagrum, samt vissa ändringar i det inledande avsnittet. Begreppet "bistånd" ersätts med "insats".

Beslutsunderlag

Äldrenämndens delegationsordning - förslag på revidering

Beredningsansvariga

Anna Karlander, stabschef

Kevin Tornemar, nämndsekreterare

Emil Fridolfsdahl, nämndsekreterare

2 av 2

Tjänsteskrivelse

Dnr: ÄN-2026/00016

Beslutet ska skickas till

Pernilla Henriksson, äldreomsorgsdirektör

Anna Karlander, stabschef

Sofia Westin, ekonomichef

Charlotta Lundström Barsk, verksamhetschef

Kerstin Bergsten, verksamhetsutvecklare

Pernilla Henriksson
Äldreomsorgsdirektör

Anna Karlander
Stabschef

Delegationsordning för äldrenämnden

Senast reviderad 2026-08-27

Dokumentnamn Delegationsordning för äldrenämnden		
Dokumentansvarig Nämndsekreterare äldrenämnden		Fastställd 2014-12-01
Beslutad av Äldrenämnden 2014-12-01 § 7	Version 1.0	Senast reviderad 2026-08-27

Innehållsförteckning

1. Om delegation	3
1.1 Delegationsbestämmelser	3
1.2 Rätt att fatta beslut	3
1.3 Ärenden som inte får delegeras enligt kommunallagen	3
1.4 Anmälan av delegationsärenden.....	4
2. Allmänna ärenden	5
2.1 Brådskande beslut	5
2.2 Offentlighet och sekretess – utlämnande av uppgifter m.m.	5
2.3 lex Sarah.....	5
2.4 lex Maria	6
2.5 Övriga anmälningar till myndigheter.....	6
2.6 Dataskyddsförordningen	7
2.7 Delgivning.....	8
2.8 Krisledningsplan	8
3. Handläggning i individärenden	9
3.1 Utredning	9
3.2 Beslut om insatser	9
3.3 Omprövning och överklagan	10
3.4 Överflyttning av ärende	10
3.5 Ombud och offentligt biträde	11
3.6 Arvoden, avgifter och taxor	11
4. Ekonomi, inköp och upphandling	11
4.1 Upphandling av varor och tjänster	11
4.2 Beslut om inköp.....	12
4.3 Ej upphandlade avtal	12
4.4 Övriga beslut	13
4.5 Kurser och konferenser	13

Lagar och förkortningar

FL	Förvaltningslagen (2017:900)
GDPR	Dataskyddsförordningen (EU:s förordning 2016/679)
HSLF-FS	Författningssamlingen avseende hälso- och sjukvård, socialtjänst, läkemedel, m.m.
KL	Kommunallagen (2017:725)
OSL	Offentlighet- och sekretesslagen (2009:400)
PSL	Patientsäkerhetslagen (2010:659)
SmittskL	Smittskyddslagen (2004:168)
	Socialförsäkringsbalken (2010:110)
SoF	Socialtjänstförordningen (2001:937)
SoL	Socialtjänstlagen (2025:400)
TF	Tryckfrihetsförordningen (1949:105)

1. Om delegation

1.1 Delegationsbestämmelser

I kommunallagen 6 kap. 37–39 §§ finns bestämmelser om delegering av ärenden inom en kommunal nämnds ansvarsområde. En nämnd får uppdra åt presidiet, ett utskott, en ledamot, en ersättare, en automatiserad beslutsfunktion eller en anställd tjänsteperson att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller grupp av ärenden.

Delegering innebär alltså ett överlåtande av en beslutsfunktion, vilket innebär att delegaten fattar beslut i nämndens ställe. Delegaten ska i beslutsfattandet iakttä gällande författningsbestämmelser, avtal, ekonomiska ramar och övriga riktlinjer för verksamheten.

Beslut fattade av delegat har samma rättsverkan som nämndens egna beslut. Beslutet kan inte ändras av nämnden, men inget hindrar en nämnd från att bevilja insatser trots att en delegat tidigare avslagit en insats. Nämnden kan även återta en tidigare delegerad beslutanderätt. Kommunallagen skiljer också mellan beslut som måste delegeras och beslut som innebär ren verkställighet. Delegationsordningen ska inte omfatta ärenden av ren verkställande art.

1.2 Rätt att fatta beslut

Delegationen gäller endast tjänsteperson som arbetar i den enhet som ansvarar för ärendet. Delegation som följer av denna delegationsordning anges på lägsta nivå, det betyder att överordnad tjänsteperson vid underordnad delegats förhinder, till exempel sjukdom eller semester kan fatta beslut i alla de ärenden som underordnad delegat kan fatta beslut om. Rätten att fatta beslut på delegation av nämnd, omfattar även vikarie eller tillförordnad tjänsteperson när denne tjänstgör i ordinarie delegats ställe.

Om delegaten anser att ärendet är svårbedömt eller av annan orsak inte anser sig kunna fatta beslut i ärendet kan det överlämnas till nämnden. Om en ärendetyp inte finns med i delegationsordningen innebär det att beslut ska fattas i nämnden. Om inte annat anges omfattar delegationen både bifall och avslag samt i de fall det är aktuellt upphörande av insatsen.

Delegaten handläggare innefattar biståndshandläggare inom äldreomsorgen.

1.3 Ärenden som inte får delegeras enligt kommunallagen

Beslutanderätten får enligt kommunallagen 6 kap. 38 § inte delegeras i följande slag av ärenden:

- Ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet
- Framställningar eller yttranden till kommunfullmäktige, liksom yttranden med anledning av att beslut av nämnden i dess helhet eller beslut av kommunfullmäktige har överklagats
- Ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.
- Ärenden som väckts genom medborgarförslag och som lämnats över till nämnden

- Ärenden som enligt lag eller annan författning inte får delegeras. (Till exempel 30 kap 6–11 §§ i Socialtjänstlagen)

Det finns även särskilda begränsningar i 38 § gällande vilka ärenden som får delegeras till en automatiserad beslutsfunktion.

1.4 Anmälan av delegationsärenden

I kommunallagen 6 kap. 40 § anges:

”Nämnden ska besluta om i vilken utsträckning beslut som har fattats med stöd av uppdrag enligt 37 § ska anmälas. Beslut som inte anmäls ska protokollföras särskilt, om beslutet får överklagas enligt bestämmelserna i kap. 13. Sådana beslut som avses i 39 § ska anmälas vid nämndens nästa sammanträde.”

Delegationsbeslut som kan överklagas via laglighetsprövning samt brådskande ordförande/vice ordförande/särskild förordnad ledamots beslut ska anmälas till nästkommande nämnd. Delegerade myndighetsbeslut i individärenden anmäls inte till nämnden.

Slumpvisa kontrollärenden av myndighetsbeslut i individärenden tas ut och redovisas i samband med presidieberedning.

Beslut som fattas av presidiet, ordförande/vice ordförande samt äldreomsorgsdirektör anmäls på nästkommande nämnd.

2. Allmänna ärenden

2.1 Brådskande beslut

Ärende	Lagrum	Delegat
Beslut i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas	6 kap. 39 § KL	Ordförande/ vice ordförande

Dessa beslut ska anmälas vid nämndens nästa sammanträde.

2.2 Offentlighet och sekretess – utlämnande av uppgifter m.m.

Ärende	Lagrum	Delegat
2.2.1 Utlämnande av allmän handling		
Beslut att lämna ut handling fattas av den som har ansvar för vården av en handling om inte en viss befattningshavare ska göra detta, 6 kap. 3 § OSL		
Avslag på begäran att ta del av allmänna handlingar (Får överklagas till kammarrätten)	2 kap. 14 § TF 6 kap. 4 § OSL	Äldreomsorgs- direktör med rätt att vidaredelegera
Uppställa förbehåll i samband med att handling utlämnas (Får överklagas till kammarrätten)	10 kap. 4 § och 13- 14 §§ OSL	Äldreomsorgs- direktör med rätt att vidaredelegera
Beslut om anonymitetsskydd för anmälare	26 kap. 5 § OSL	Äldreomsorgs- direktör med rätt att vidaredelegera

2.3 lex Sarah

Ärende	Lagrum	Delegat
Beslut att avsluta en utredning enligt Lex Sarah	27 kap. 5 § SoL	Socialt ansvarig samordnare (SAS) Kvalitetscontroller
Beslut att anmäla allvarliga missförhållanden eller påtaglig risk för ett allvarligt missförhållande enligt Lex Sarah till tillsynsmyndighet	27 kap. 6 § SoL	Socialt ansvarig samordnare (SAS) Kvalitetscontroller

2.4 lex Maria

Ärende	Lagrum	Delegat
Beslut angående skyldighet att utreda händelser i verksamheten som har medfört eller hade kunnat medföra en vårdskada	3 kap. 3 § PSL	Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) Medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR)
Anmälan till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) av händelser som har medfört eller hade kunnat medföra en allvarlig vårdskada	3 kap. 5 § PSL	Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) Medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR)

2.5 Övriga anmälningar till myndigheter

2.5.1 Polisanmälan

Ärende	Lagrum	Delegat
Beslut att polisanmäla/ej polisanmäla brott mot den egna verksamheten	10 kap. 2 § OSL	Enhetschef Verksamhetschef

2.5.2 Anmälan till överförmyndare

Ärende	Lagrum	Delegat
Anmäla till överförmyndare om behov av god man/förvaltare samt att behov inte längre föreligger	5 kap. 3 § SoF 15 § LSS	Handläggare Enhetschef utförare

2.5.3 Anmälan till smittskyddsläkare

Ärende	Lagrum	Delegat
Anmäla till överförmyndare om behov av god man/förvaltare samt att behov inte längre föreligger	5 kap. 3 § SoF 15 § LSS	Handläggare Enhetschef utförare

2.5.4 Anmälan till IVO och Läkemedelsverket

Ärende	Lagrum	Delegat
Anmälan till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) ang. legitimerad vårdpersonal som befaras utgöra en fara för patientsäkerheten.	3 kap. 7 § PSL	Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) Medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR)
Anmälan till Läkemedelsverket av allvarliga tillbud/negativa händelser med medicintekniska produkter	5 kap. 2,3 §§ HSLF-FS 2021:52	Medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR)

2.6 Dataskyddsförordningen

Ärende	Delegat
Beslut att avslå, avvisa och avskriva begäran enligt artiklarna 12.5 samt 15 – 21 enligt dataskyddsförordningen (GDPR).	Äldreomsorgsdirektör med rätt att vidaredelegera
Beslut att fastställa konsekvensbedömning enligt artikel 35 och rätt att samråda med tillsynsmyndighet enligt artikel 36 enligt dataskyddsförordningen (GDPR)	Äldreomsorgsdirektör med rätt att vidaredelegera
Beslut att teckna datadelningssavtal för fastställande av ansvar vid gemensamma personuppgiftsbehandlingar enligt artikel 26 i dataskyddsförordningen (GDPR)	Äldreomsorgsdirektör med rätt att vidaredelegera
Avge yttrande till Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) i ärende EU:s dataskyddsförordning (EU 2016/679), GDPR.	Äldreomsorgsdirektör

2.7 Delgivning

Ärende	Lagrum	Delegat
Rätt att ta emot delgivning för nämndens räkning	6 kap. 36 § KL, Reglemente för Umeå kommuns styrelse och nämnder	Äldreomsorgsdirektör med rätt att vidaredelegera

2.8 Krisledningsplan

Ärende	Delegat
Fastställa krisledningsplan för äldreomsorgsförvaltningen	Äldreomsorgsdirektör

3. Handläggning i individärenden

3.1 Utredning

Ärende	Lagrum	Delegat
Beslut att inleda utredning	14 kap. 2 § (delvis) SoL	Socialsekreterare /Vid bortfall ersätter: 1) enhetschef myndighetsutövning 2) verksamhetschef myndighetsutövning
Beslut att utredning inte ska inledas	14 kap. 2 § SoL	Socialsekreterare /Vid bortfall ersätter: 1) enhetschef myndighetsutövning 2) verksamhetschef myndighetsutövning
Beslut att utredning inte ska föranleda någon insats	14 kap. 2 § SoL	Socialsekreterare /Vid bortfall ersätter: 1) enhetschef myndighetsutövning 2) verksamhetschef myndighetsutövning
Beslut att lägga ned inledd utredning	14 kap. 2 § SoL	Socialsekreterare /Vid bortfall ersätter: 1) enhetschef myndighetsutövning 2) verksamhetschef myndighetsutövning

3.2 Beslut om insatser

Ärende	Lagrum	Delegat
Beslut om insats i form av särskild boendeform och korttidsvistelse	11 kap 1 § SoL 11 kap 3 § SoL	I första hand: Enhetschef myndighetsutövning I andra hand: Socialsekreterare efter godkännande av enhetschef
Beslut om insats i form av hemtjänst, boendestöd, ledsagarservice, telefonservice, dagverksamhet,	11 kap 1 § SoL	Socialsekreterare /Vid bortfall ersätter:

matdistribution, trygghetslarm, samt andra insatser för den enskildes livsföring i övrigt		1) enhetschef myndighetsutövning 2) verksamhetschef myndighetsutövning
Beslut om insats i form av kontaktperson	11 kap 1 § SoL	Socialsekreterare /Vid bortfall ersätter: 1) enhetschef myndighetsutövning 2) verksamhetschef myndighetsutövning
Beslut om förordnande och entledigande av kontaktperson	11 kap 1 § SoL	Socialsekreterare /Vid bortfall ersätter: 1) enhetschef myndighetsutövning 2) verksamhetschef myndighetsutövning

3.3 Omprövning och överklagan

Ärende	Lagrum	Delegat
Omprövning av beslut	37-39 §§ FL	Delegaten i ursprungsbeslutet
Avvisa för sent inkommen överklagan	45 § FL	Delegaten i ursprungsbeslutet
Yttrande till förvaltningsdomstol om nämndens inställning i överklagningsärende	46 § FL	Delegaten i ursprungsbeslutet
Ändra ett beslut om en insats som gäller tills vidare till den enskildes nackdel om förhållandena för den enskilde har förändrats väsentligt	14 kap 9 § SoL	Socialsekreterare Enhetschef

3.4 Överflyttning av ärende

Ärende	Lagrum	Delegat
Beslut att framställa om överflyttning av ärende till nämnd i annan kommun	29 kap. 10 § SoL	Socialsekreterare /Vid bortfall ersätter: 1) enhetschef myndighetsutövning 2) verksamhetschef myndighetsutövning

3.5 Ombud och offentligt biträde

Ärende	Lagrum	Delegat
Ge fullmakt till handläggare att företräda nämnden i förvaltningsdomstol	30 kap. 2 § SoL	Verksamhetschef

3.6 Arvoden, avgifter och taxor

Ärende	Lagrum	Delegat
Beslut om arvode och omkostnadsersättning till kontaktperson a) Enligt SKR:s riktlinjer b) Utöver SKR:s riktlinjer		a) Socialsekreterare b) Enhetschef
Fastställa avgifter i särskilt boende och för hemtjänst och övriga hjälp i hemmet	32 kap. 1 § SoL	Assistent
Jämkning av avgifter enligt gällande regler	32 kap. 1 § SoL	Assistent
Jämkning av taxor och avgifter utöver gällande regler	32 kap. 1 § SoL	Enhetschef

4. Ekonomi, inköp och upphandling

Enligt Umeå kommuns styrande dokument, exempelvis "Policy för upphandlings- och

Inköpsverksamhet" (KS-2024/00830)

4.1 Upphandling av varor och tjänster

För aktuella tröskelvärden och gränsen för direktupphandling, se www.upphandlingsmyndigheten.se

4.1.1 Över tröskelvärdet

Ärende	Delegat
Fatta tilldelningsbeslut, teckna tilldelning samt avtal över tröskelvärdet	Äldreomsorgsdirektör

4.1.2 Under tröskelvärdet

Ärende	Delegat
Godkänna upphandlingsdokument och fatta tilldelningsbeslut under tröskelvärdet	Äldreomsorgsdirektör med rätt att vidaredelegera
Teckna tilldelning och avtal under tröskelvärdet	Äldreomsorgsdirektör med rätt att vidaredelegera

4.1.3 Upp till direktupphandlingsgränsen

Ärende	Delegat
Godkänna upphandlingsdokument och fatta tilldelningsbeslut samt teckna tilldelning och avtal upp till nivå för direktupphandling	Äldreomsorgsdirektör med rätt att vidaredelegera

4.1.4 Övriga upphandlingsbeslut

Ärende	Delegat
Beslut om hävning och uppsägning av avtal som är ingångna utifrån upphandling	Äldreomsorgsdirektör med rätt att vidaredelegera
Uppsägning av avtal som föregåtts av upphandling	Äldreomsorgsdirektör med rätt att vidaredelegera
Uppsägning av avtal som föregåtts av direktupphandling	Äldreomsorgsdirektör med rätt att vidaredelegera
Beslut om att lämna in begäran till kommunstyrelsen att få ansluta till inköpscentral	Äldreomsorgsdirektör
Beslut om att avbryta upphandling över direktupphandlingsgränsen	Äldreomsorgsdirektör

4.2 Beslut om inköp

Ärende	Delegat
Beställa varor och tjänster	Äldreomsorgsdirektör med rätt att vidaredelegera
Utse beställare och attestanter inklusive ersättare	Äldreomsorgsdirektör med rätt att vidaredelegera

4.3 Ej upphandlade avtal

Ärende	Delegat
Hysesavtal enligt fastställd boendeplan	Äldreomsorgsdirektör med rätt att vidaredelegera
Hysesavtal utöver fastställd boendeplan	Äldreomsorgsdirektör med rätt att vidaredelegera

Övriga avtal med ekonomiskt innehåll ¹	Äldreomsorgsdirektör med rätt att vidaredelegera
Personuppgiftsbiträdesavtal enligt artikel 28 dataskyddsförordningen (GDPR)	Äldreomsorgsdirektör med rätt att vidaredelegera

4.4 Övriga beslut

Ärende	Delegat
Bokföringsmässig avskrivning av fordringar	Äldreomsorgsdirektör med rätt att vidaredelegera
Besluta om bidrag ur fondmedel	Äldreomsorgsdirektör med rätt att vidaredelegera
Beslut att beställa utredning hos Fastighet, service	Äldreomsorgsdirektör med rätt att vidaredelegera
Omfattande forskningsprojekt och andra projekt som kräver särskilda resurser	Äldreomsorgsdirektör
Lämna yttrande i samhällsplaneringsärenden där nämndens beslut ej krävs	Äldreomsorgsdirektör
Beslut angående skadeståndsanspråk och avtal om förlikning avseende skadeståndsanspråk a) upp till ½ prisbasbelopp b) över ½ prisbasbelopp upp till 2 prisbasbelopp c) över 2 prisbasbelopp	a) Enhetschef b) Biträdande verksamhetschef och verksamhetschef c) Äldreomsorgsdirektör

4.5 Kurser och konferenser

Ärende	Delegat
Besluta om deltagande i kurser och konferenser och studiebesök inom Sverige och Europa för förtroendevalda	Presidiet

¹ Kan till exempel vara avtal med Region Västerbotten om ansvarsfördelning för vissa hälso- och sjukvårdsuppgifter.

Tjänsteskrivelse

2026-08-18

Äldrenämnden

Diariennr: ÄN-2026/00135

Revidering av riktlinje för personuppgiftsincidenthantering

Förslag till beslut

Äldrenämnden beslutar att fastställa reviderad riktlinje för personuppgiftsincidenthantering.

Ärendebeskrivning

Nuvarande riktlinje för personuppgiftsincidenter antogs 2018. Vid revision av riktlinjen uppmärksammas att dataskyddsombudet står som dokumentansvarig, vilket inte är korrekt och måste rättas till. Dataskyddsombudet ska vara fristående från verksamhetens dataskyddsarbete och kan därför inte vara dokumentansvarig för personuppgiftsansvariges (nämndens) riktlinjer.

I arbetet med revideringen har det även gjorts justeringar och tillägg av redaktionell karaktär samt att riktlinjen upprättas med stöd av Umeå kommuns uppdaterad mall för riktlinjer. Justeringar och tillägg är markerade med gul överstrykning.

Revideringen omfattar inte några ändringar av inriktning eller ambitionsnivå.

Beslutsunderlag

Revidering av riktlinje för personuppgiftsincidenthantering

Beredningsansvarig

Kerstin Bergsten, personuppgiftskoordinator

Beslutet ska skickas till

Kerstin Bergsten, personuppgiftskoordinator

Anna Bergström, kvalitetschef

Pernilla Henriksson
Äldreomsorgsdirektör

Anna Bergström
Kvalitetschef

Riktlinje för Personuppgiftsincidenthantering

Beslutad av:
Äldrenämnden

Dokumenttyp:
Riktlinje

Diarienummer:
ÄN-2026/00135

Giltighetstid:
Tillsvidare

Datum, paragraf för beslut:
2026-08-27, § XX

Dokumentansvarig:
Kvalitetschef

Dokumentet styr:
Äldreomsorgsförvaltningen

Innehåll

Riktlinje för Personuppgiftsincidenthantering	1
Innehåll	2
Bakgrund	3
Syfte	3
Omfattning och avgränsning	3
Vilka styrs av riktlinjen?	3
Begrepp och definitioner	3
Arbetsgång	3
Ansvar	4
Praktisk hantering	4

Bakgrund

Riktlinjen är ett styrdokument beslutad av äldre-nämnden och gäller hanteringen av personuppgiftsincidenter enligt dataskyddsförordningen (EU 2016/679) (GDPR).

Syfte

Syftet med riktlinje är att förtydliga ansvarsroller och det sätt som nämnden hanterar personuppgiftsincidenter enligt de krav som finns i dataskyddsförordningen (EU 2016/679) för att upptäcka de personuppgiftsincidenter som sker, hantera personuppgiftsincidenter skyndsamt och åtgärda orsaken till att personuppgiftsincidenter sker.

Omfattning och avgränsning

Riktlinjen omfattar nämndens hantering av personuppgiftsincidenter enligt artiklarna 33 och 34 i Dataskyddsförordningen (GDPR).

Vilka styrs av riktlinjen?

Alla verksamheter under nämnden ska följa riktlinjen och framtagna tillhörande rutin.

Begrepp och definitioner

Med personuppgiftsincident avses en säkerhetsincident som leder till oavsiktlig eller olaglig förstöring, förlust eller ändring eller till obehörigt röjande av eller obehörig åtkomst till de personuppgifter som överförts, lagrats eller på annat sätt behandlats.

Exempel på detta kan vara en tappad eller stulen digital enhet (dator, platta, mobiltelefon, USB-disk/minne), ett dataintrång, ett mejl i Outlook som innehåller sekretess- och/eller känsliga personuppgifter, ett brev eller SEFOS meddelande som skickats till fel mottagare eller en incident där en persons uppgifter har gått förlorade eller inte längre är tillgängliga.

Arbetsgång

Nedan följer beskrivning av ansvar för att undvika att personuppgiftsincident inträffar samt praktisk hantering i samband med att personuppgiftsincident uppmärksammas.

Ansvar

Ansvar för att undvika, upptäcka och rapportera om personuppgiftsincidenter till personuppgiftsansvarig (nämnden) åligger varje anställd i Umeå kommun. Chefer på alla nivåer har ett ansvar att aktivt verka för en positiv attityd kring detta.

Ansvar för att utreda personuppgiftsincidenter ingår i verksamhetsansvaret och samordnas av utsedd tjänsteperson (vid tidpunkt för skrivningen av riktlinjen är det personuppgiftskoordinator).

Ansvar för att anmäla en personuppgiftsincident till den tillsynsmyndighet som anges i förordning (2018:219) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning, (vid tidpunkten för riktlinjens antagande är Integritetsskyddsmyndigheten, IMY, tillsynsmyndighet) åligger personuppgiftsansvarig (nämnden). Anmälan till tillsynsmyndigheten är en ren verkställighet av lag och inte något som kan överklagas. Bedömningen om en incident ska anmälas till tillsynsmyndigheten och utförande av eventuell efterföljande anmälan är således inte ett beslut och därmed inte något som behöver delegeras från nämnd.

Praktisk hantering

När en personuppgiftsincident uppmärksammas i verksamheten ska den rapporteras via det framtagna kommungemensamma IT-verktyget. Vid användning av IT-verktyg för rapportering får inga känsliga personuppgifter eller sekretesskyddade uppgifter anges.

Oavsett om en personuppgiftsincident anmäls till tillsynsmyndighet eller inte, ska incidenten dokumenteras. Dokumentationen ska bland annat innehålla information om vad som har hänt, varför det har hänt och vilka personuppgifter som är påverkade. Den ska även innehålla konsekvenser för de registrerade och de åtgärder som vidtas för ett minska konsekvenserna. Dokumentationen möjliggör att identifiera brister och utvecklingsbehov i det löpande och systematiska arbetet med dataskydd och informationssäkerhet. Det ska utifrån dokumentationen vara möjligt att kontrollera att nämnden följt bestämmelserna i dataskyddsförordningen. Dokumentationen ska göra det möjligt för tillsynsmyndigheten att kontrollera efterlevnad av GDPR.

Om det är sannolikt att personuppgiftsincidenten medför en risk för fysiska personers rättigheter och friheter ska händelsen anmälas till tillsynsmyndigheten. Anmälan av personuppgiftsincident till tillsynsmyndigheten ska göras utan onödigt dröjsmål men i vart fall inom 72 timmar från det att händelsen rapporterats. Vem som anmäler en personuppgiftsincident till tillsynsmyndigheten å nämndens vägnar ska framgå av framtagna

Riktlinje för personuppgiftsincidenthantering

2026-08-27

rutin. En anmälan till tillsynsmyndighet blir allmän handling och får inte innehålla sekretesskyddade personuppgifter.

Om personuppgiftsincidenten sannolikt leder till en hög risk för fysiska personers rättigheter och friheter och inte något av undantagen i artikel 34 GDPR är tillämpliga, ska den registrerade utan onödigt dröjsmål informeras om personuppgiftsincidenten.

Närmare detaljer om hur anmälan och hantering av personuppgiftsincident ska framgå av framtagna rutiner.

Nämnden ska årligen informeras om de incidenter som skett inom sitt verksamhetsområde.

Tjänsteskrivelse

2026-07-28

Äldrenämnden

Diariennr: ÄN-2026/00184

Ny modell för verksamhetsplanering 2027

Förslag till beslut

Äldrenämnden har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Äldreomsorgsförvaltningen har under året arbetat fram en ny styrmodell för verksamhetsplanering (VP) inför 2027. Modellen bygger på en sammanhållen styrkedja i fem nivåer – från kommunens övergripande mål, via nämndens vision och mål och nämndens utvecklingsområden, till förvaltningens utvecklingsaktiviteter och verksamheternas konkreta fokusområden – där varje nivå bryter ned nivån ovanför och svarar på sin egen fråga.

Dokumentet för verksamhetsplaneringen struktureras och justeras efter kommunens gemensamma mall för nämndernas verksamhetsplaner. Nämnden informeras härmed om modellens utformning.

Beslutsunderlag

Bildspel

Beredningsansvariga

Thomas Fritz, utvecklingsstrateg

Linda Burén, utvecklingsstrateg

Beslutet ska skickas till

Pernilla Henriksson, äldreomsorgsdirektör

Thomas Fritz, utvecklingsstrateg

Linda Burén, utvecklingsstrateg

Pernilla Henriksson
Äldreomsorgsdirektör

Anna Karlander
Stabschef

Tjänsteskrivelse

2026-07-28

Äldrenämnden

Diariennr: ÄN-2026/00084

Utveckling korttidsboende

Förslag till beslut

Äldrenämnden har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Med utgångspunkt i äldrenämndens inriktningsbeslut i mars 2026 (§ 47) pågår arbetet med att utveckla en ny modell för kommunens korttidsboenden.

Under våren har en förstudie genomförts i form av workshops och möten med medarbetare, aktörer och samarbetsparter som resulterat i ett underlag för fortsatt arbete. Projektdirektiv, projektplan, effekthemtagningsplan, kommunikationsplan och förändringsledningsstrategi har färdigställts under våren och sommaren.

Projektet är indelat i fyra parallella arbetsspår:

- arbetssätt och process
- organisation
- lokaler
- bemanning och kompetens.

Förändringar och aktiviteter genomförs successivt under året. En samlad driftsättning bedöms preliminärt ha genomförts under hösten 2027. Nämnden informeras härmed om projektets nuläge och fortsatta tidplan.

Beslutsunderlag

Bildspel

Protokollsutdrag äldrenämnden § 47 2026-03-26

Beredningsansvariga

Thomas Fritz, utvecklingsstrateg

Linda Burén, utvecklingsstrateg

Beslutet ska skickas till

Pernilla Henriksson, äldreomsorgsdirektör

Thomas Fritz, utvecklingsstrateg

Linda Burén, utvecklingsstrateg

2 av 2

Tjänsteskrivelse

Dnr: ÄN-2026/00084

Pernilla Henriksson
Äldreomsorgsdirektör

Anna Karlander
Stabschef

Umeå kommun
Äldrenämnden

Protokollsutdrag
2026-03-26

§ 47

Diarienumr: ÄN-2026/00084

Inriktningsbeslut - Utveckling korttidsboende

Beslut

Äldrenämnden ställer sig bakom en inriktning för utveckling av korttidsvistelse med fokus på ett mer förebyggande, rehabiliterande och personcentrerat arbetssätt, i syfte att stärka den enskildes självständighet och möjliggöra tidigare och tryggare hemgång.

Äldrenämnden uppdrar till äldreomsorgsförvaltningen att fortsätta utvecklingsarbetet i enlighet med fastställd inriktning.

Ärendebeskrivning

Bakgrund

Arbetet med att ändra arbetssätt på korttidsboende startade för många år sedan. Målet har alltjämt varit att öka rehabiliterande insatser för att möjliggöra tidigare hemgång för den enskilde. En gemensam omställning med nya arbetssätt behöver påbörjas omgående, i annat fall, finns risk att enskilda med störst behov inte får sina behov tillgodosedda. Ett mer preventivt arbetssätt är avgörande.

Under de senaste åren har beviljande av korttids ökat markant såväl i samband med utskrivning från sjukhus, men även från det ordinära boendet. Ofta för fortsatt utredning eller återhämtning. Under perioder har det varit väldigt fullt på korttids och överbeläggningar nödvändiga, alternativt har utskrivningsklara patienter fått vänta på plats inom slutenvården.

Äldreomsorgen står inför stora utmaningar – antalet personer över 80 år ökar samtidigt som tillgången på personer i arbetsför ålder inte ökar i samma takt som tidigare. För att möta framtidens behov krävs nya arbetssätt med fokus på förebyggande och rehabiliterande insatser. Den nya socialtjänstlagen stärker detta genom att göra socialtjänsten mer proaktiv och tidig, snarare än reaktiv.

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun
Äldrenämnden**Protokollsutdrag**
2026-03-26

Det finns ett tydligt mål i äldrenämndens verksamheter om att verka för kvarboende och ett minskat behov av långvariga korttidsbeslut är ett steg i den riktningen. Det finns i dag ett samband med att beviljas korttidsvistelse och att sedan övergå till att beviljas särskilt boende. Denna trend behöver brytas; behov av särskilt boende bör utredas i hemmet för att säkerställa den enskildes behov.

Genom att, med hemtjänst, tillgodose individernas stöd får man ett bättre underlag till huruvida behoven kan tillgodoses i ordinärt boende eller om den enskilde behöver särskilt boende. Korttids är en tillrättalagd miljö, men också en främmande miljö, därför görs kartläggning av den enskildes behov bäst i den egna bostaden. Ett minskat behov av långvarig korttidsvistelse bidrar också till att det blir ett tydligare fokus hos hemtjänst, hemsjukvården och samarbetspartners på regionen om att personers behov ska tillgodoses i ordinärt boende, där det är möjligt.

EY genomfördes 2025 en förstudie med kartläggning av äldrenämndens hantering av korttidsboendeverksamheten. Förstudien syftade till att göra underlag för revisorernas risk- och väsentlighetsanalys.

Sammanfattningen visade på två risker helt kopplat till styrning:

- Risk för bristande styrning som leder till avsaknad av ett gemensamt synsätt och i förlängningen till att mål och strategier inte verkställs inom korttidsverksamheten
- Risk för att styrningen inom hemtjänst och särskilda boenden skapar ogynnsamma förutsättningar att verkställa det rehabiliterande arbetssättet inom korttidsverksamheten

Utveckling

Ett nytt förebyggande arbetssätt för korttidsvistelse som genomsyrar hela förvaltningen i syfte att öka självständighet för den enskilde inför hemgång.

- Ny verksamhet som arbetar teambaserat, rehabiliterande och med personcentrerat arbetssätt. Arbetet ska genomsyra hela verksamheten oavsett anledning till korttidsvistelse. Palliativ vård sker i annan verksamhet.
- Ny organisering där alla professioner ingår.

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun
Äldreämnden

Protokollsutdrag
2026-03-26

Utvecklingsarbetet sker i samarbete med flertal olika verksamheter och aktörer som berörs av äldreämndens korttidsverksamheter. Där ingår också översyn och utveckling av organisation, ledning och styrning av korttidsboende.

Beslutsunderlag

Bildspel - Utveckling korttidsboende

Beredningsansvariga

Linda Burén, utvecklingsstrateg

Beslutet ska skickas till

Linda Burén, utvecklingsstrateg

Charlotta Lundström Barsk, verksamhetschef utredning äldre och prevention

Mia Andersson, verksamhetschef hälso- och sjukvård äldre

Magnus Börnin, verksamhetschef Din kommunala hemtjänst

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Tjänsteskrivelse

2026-08-18

Äldrenämnden

Diariennr: ÄN-2026/00186

Färdplan vård- och omsorgsboende

Förslag till beslut

Äldrenämnden har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Som ett led i att hålla samman förbättringsarbetet inom verksamhetsområdet så upprättas under hösten 2026 en färdplan för vård- och omsorgsboende.

Färdplanen syftar till att skapa tydlighet i vilken riktning vård- och omsorgsboende ska utvecklas. Den bygger på nämndens och förvaltningens vision och mål samt identifierade utvecklingsområden.

Den är uppbyggd i fem olika områden som bedöms vara grunden för utvecklingsarbetet kommande år. Varje område kommer att ha mål som är både kvalitativa och kvantitativa.

Beredningsansvariga

Jim Lindberg, verksamhetschef vård- och omsorgsboende

Pernilla Henriksson
Äldreomsorgsdirektör

Jim Lindberg
Verksamhetschef

Tjänsteskrivelse

2026-07-22

Äldrenämnden

Diariennr: ÄN-2026/00015

Sammanträdestider äldrenämnden 2027

Förslag till beslut

Äldrenämnden fastställer sammanträdesplanen för 2027 enligt följande.

Presidieberedning	Nämndsammanträde
18 januari Tid: 08:30 Plats: Sekretessen/Digitalt	28 januari Tid: 08:30 Lokal: Esplanaden
11 februari Tid: 08:30 Plats: Sekretessen/Digitalt	25 februari Tid: 08:30 Plats: Esplanaden
8 mars Tid: 08:30 Plats: Sekretessen/Digitalt	22 mars Tid: 08:30 Plats: Esplanaden
8 april Tid: 08:30 Plats: Sekretessen/Digitalt	23 april Tid: 08:30 Plats: Esplanaden
6 maj Tid: 08:30 Plats: Sekretessen/Digitalt	20 maj Tid: 08:30 Plats: Esplanaden
	17 juni – Studiebesök
12 augusti Plats: Sekretessen/Digitalt	26 augusti Tid: 08:30 Plats: Esplanaden
9 september Plats: Sekretessen/Digitalt	23 september Tid: 08:30 Plats: Esplanaden

Tjänsteskrivelse

Dnr: ÄN-2026/00015

7 oktober Plats: Sekretessen/Digitalt	21 oktober Tid: 08:30 Plats: Esplanaden
4 november Plats: Sekretessen/Digitalt	18 november Tid: 08:30 Plats: Esplanaden
2 december Plats: Sekretessen/Digitalt	16 december Tid: 08:30 Plats: Esplanaden

Beslutsunderlag

Äldrenämndens sammanträdesplan 2027 inklusive stoppdatum

Beredningsansvariga

Kevin Tornemar, nämndsekreterare

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen

Äldrenämndens ledamöter och ersättare

Äldreomsorgens ledningsgrupp

Pernilla Henriksson
Äldreomsorgsdirektör

Anna Karlander
Stabschef

Äldrenämndens sammanträdesplan 2027

Sista inlämningsdatum för handlingar till nämndsekreterare ¹	Presidieberedning	Nämndsammanträde
12 januari	18 januari Tid: 08:30 Plats: Sekretessen/Digitalt	28 januari Tid: 08:30 Lokal: Esplanaden
4 februari	11 februari Tid: 08:30 Plats: Sekretessen/Digitalt	25 februari Tid: 08:30 Plats: Esplanaden
4 mars	8 mars Tid: 08:30 Plats: Sekretessen/Digitalt	22 mars Tid: 08:30 Plats: Esplanaden
1 april	8 april Tid: 08:30 Plats: Sekretessen/Digitalt	23 april Tid: 08:30 Plats: Esplanaden
29 april	6 maj Tid: 08:30 Plats: Sekretessen/Digitalt	20 maj Tid: 08:30 Plats: Esplanaden
		17 juni – Studiebesök
5 augusti	12 augusti Plats: Sekretessen/Digitalt	26 augusti Tid: 08:30 Plats: Esplanaden
2 september	9 september Plats: Sekretessen/Digitalt	23 september Tid: 08:30 Plats: Esplanaden
30 september	7 oktober Plats: Sekretessen/Digitalt	21 oktober Tid: 08:30 Plats: Esplanaden
28 oktober	4 november Plats: Sekretessen/Digitalt	18 november Tid: 08:30 Plats: Esplanaden

¹ För ärenden som enbart ska till nämnd räcker det med inlämning 14 dagar före sammanträdet

25 november	2 december Plats: Sekretessen/Digitalt	16 december Tid: 08:30 Plats: Esplanaden
-------------	---	--

Tjänsteskrivelse

2026-07-28

Äldrenämnden

Diariennr: ÄN-2026/00183

Fastställande av datum för äldrenämndens strategidag 2027

Förslag till beslut

Äldrenämnden beslutar att strategidagen genomförs den 15 oktober 2026.

Beslutet ska skickas till

Äldrenämndens ledamöter och ersättare
Pernilla Henriksson, äldreomsorgsdirektör
Anna Karlander, stabschef

Pernilla Henriksson
Äldreomsorgsdirektör

Anna Karlander
Stabschef

Tjänsteskrivelse

2026-07-28

Äldrenämnden

Diariennr: ÄN-2026/00010

Kurser och konferenser äldrenämndens ledamöter

Förslag till beslut

Äldrenämnden har tagit del av återkopplingen.

Ärendebeskrivning

Ledamöter och ersättare i äldrenämnden uppmanas att ge en muntlig återkoppling efter deltagande i kurser eller konferenser som beslutats av nämndens presidium.

Pernilla Henriksson
Äldreomsorgsdirektör

Anna Karlander
Stabschef

Tjänsteskrivelse

2026-07-28

Äldrenämnden

Diariennr: ÄN-2026/00011

Anmälan av delegerade beslut/anmälningssärenden äldrenämnden

Förslag till beslut

Äldrenämnden godkänner redovisningen av delegationsbeslut samt av anmälningssärenden.

Ärendebeskrivning

Äldrenämnden har beslutat att samtliga delegationsbeslut som fattas av presidiet, ordförande/vice ordförande samt äldreomsorgsdirektören ska redovisas vid nästkommande nämnd.

Redovisningen innebär inte att det ankommer på nämnden att ompröva eller fastställa delegationsbesluten. Däremot får nämnden återta lämnad delegering eller föregripa ett beslut i ett enskilt ärende av den som fått beslutsrätten genom att själva ta över ärendet och fatta beslut.

Anmälningssärenden

Ärendetitel	Ärendenummer	Dokumentrubrik
Taxor och avgifter äldrenämnden 2026	ÄN- 2025/00005	Beslut kommunfullmäktige § 151 2026-06-15 - Taxa: Ändring av avgift gällande nutritionsprodukter - äldrenämnden
Motion 32/2025: Inrätta ett Äldrekompetenscenter	ÄN- 2025/00218	Beslut § 131 Kommunfullmäktige 2026-05- 25 - Motion 32/2025: Inrätta ett Äldrekompetenscenter
Motion 36/2025 - Inrätta äldreombud i Umeå kommun	ÄN- 2025/00240	Beslut § 134 kommunfullmäktige 2026-05- 25 - Motion 36/2025 - Inrätta äldreombud i Umeå kommun
Upphandling LOU hemtjänst	ÄN- 2025/00253	Delegationsbeslut - Upphandling hemtjänst LOU - Tilldelning
Planeringsdirektiv och budget 2027 samt plan 2028-2030 äldrenämnden	ÄN- 2025/00281	Beslut kommunfullmäktige § 139 2026-06-15 - Planeringsdirektiv och budget

Tjänsteskrivelse

Dnr: ÄN-2026/00011

		2027 samt plan 2028-2030
Ekonomirapporter äldrenämnden 2026	ÄN- 2026/00003	Bildspel - Uppföljning ekonomi och volymtal januari-maj 2026 Ekonomirapport januari-maj 2026
Delegationsbeslut äldrenämndens ordförande 2026	ÄN- 2026/00007	Delegationsbeslut - Kurser och konferenser maj 2026
Post till äldrenämndens förtroendevalda 2026	ÄN- 2026/00017	Skrivelse till förtroendevalda; 2026-08-04
Begäran om yttrande - Diskrimineringsombudsmannen DO 2026/1005	ÄN- 2026/00043	Beslut från Diskrimineringsombudsmannen i ärende DO 2026/1005
lex Sarah ID 961 - 3.1.1- 10996/2026-2	ÄN- 2026/00092	Beslut om avslut av ärende - Inspektionen för vård och omsorg 3.1.1-10996/2026-5
lex Sarah ID 962 - 3.1.2- 17608/2026	ÄN- 2026/00093	Beslut om avslutat ärende - Inspektionen för vård och omsorg 3.1.2-17608/2026-3
lex Maria - 3.1.1-10996/2026-2	ÄN- 2026/00110	Beslut om avslutat ärende - Inspektionen för vård och omsorg 3.1.1-10917/2026-5
Anmälan gällande personuppgiftsincident till Integritetsskyddsmyndigheten ID 1154047	ÄN- 2026/00145	Komplettering till anmälan om personuppgiftsincident till Integritetsskyddsmyndigheten ID 1154047
Budget, verksamhetsplan, internkontrollplan äldrenämnden 2027	ÄN- 2026/00171	Budget, verksamhetsplan, internkontrollplan äldrenämnden 2027
Anmälan gällande personuppgiftsincident till Integritetsskyddsmyndigheten ID 1179606	ÄN- 2026/00189	Anmälan gällande personuppgiftsincident till Integritetsskyddsmyndigheten ID 1179606
Uppföljning handlingsplan suicidprevention 2025	ÄN- 2026/00190	Uppföljning handlingsplan suicidprevention 2025

Beredningsansvarig

Kevin Tornemar, nämndsekreterare

Pernilla Henriksson
Äldreomsorgsdirektör

Anna Karlander
Stabschef

3 av 3

Tjänsteskrivelse

Dnr: ÄN-2026/00011

Umeå kommun
Kommunfullmäktige

Protokollsutdrag
2026-06-15

§ 151

Diariennr: KS-2026/00529

Taxa: Ändring av avgift gällande nutritionsprodukter - Äldrenämnden

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att fastställa ändringar av avgifter gällande speciallivsmedel förskrivna till patienter i ordinärt boende så att de motsvarar de för Region Västerbotten aktuella avgifterna för speciallivsmedel, i enlighet med äldrenämndens förslag.

att avgifterna gäller fr o m 2027-01-01.

att Umeå kommun därefter ska följa Region Västerbottens eventuella förändringar avseende avgifter för speciallivsmedel.

Ärendebeskrivning

Äldrenämnden föreslår 2026-04-23 § 62 att kommunfullmäktige beslutar om en revidering av avgifter gällande speciallivsmedel förskrivna till patienter i ordinärt boende.

Speciallivsmedel (nutritionsprodukter) är livsmedel framtagna för personer med särskilda medicinska eller näringsmässiga behov, när vanlig kost inte är tillräcklig. Den föreslagna avgiftsförändringen avser egenavgifter för speciallivsmedel som förskrivs av hemsjukvården i ordinärt boende.

Umeå kommun har en avgiftsmodell, vilken skiljer sig från Region Västerbottens modell vilket medför att invånarna betalar olika avgifter beroende på vem som föreskrivit speciallivsmedel till den enskilde. Region Västerbotten har vid årsskiftet 2025/2026 infört en ny avgiftsmodell samt ett nytt systemstöd, vilket innebär att kommunen inte

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun
Kommunfullmäktige

Protokollsutdrag
2026-06-15

längre kan få tillgång till underlag för fakturering om modellerna skiljer sig åt.

Syftet med avgiftsförändringen är att harmonisera kommunens avgiftsmodell med Region Västerbottens, så att invånarna i kommunen betalar samma egenavgift oavsett förskrivare av speciallivsmedel samt att säkerställa fortsatt tillgång på faktureringsunderlag.

Beslutsunderlag

Äldrenämndens protokoll 2026-04-23 § 62

Avgifter – speciallivsmedel föreskrivna av hemsjukvården

Taxekonstruktion – egenavgifter speciallivsmedel

Beredningsansvariga

Anette Sjödin, controller

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Kommunstyrelsens beslutsordning

Kommunstyrelsen beslutar enligt näringslivs- och arbetsutskottets förslag.

Kommunfullmäktiges beslutsordning

Följande yttrar sig: Lena Karlsson Engman

Yrkanden

Lena Karlsson Engman (S) – Bifall till kommunstyrelsens förslag.

Propositionsordning som godkänns

Bifall mot avslag till kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar att bifalla kommunstyrelsens förslag.

Beslutet ska skickas till

Äldrenämnden

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun
Kommunfullmäktige

Protokollsutdrag
2026-05-25

§ 131

Diariennr: KS-2025/00800

Motion 32/2025: Inrätta ett Äldrekompetenscenter, Veronica Kerr (KD)

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att anse motionen besvarad i enlighet med äldre nämndens yttrande.

Reservation

Veronica Kerr för Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande om bifall till motionen.

Protokollsanteckning

Patrik Brännberg (AP) och Davis Kaza (AP) – Se kommunfullmäktiges beslutsordning.

Ärendebeskrivning

Kristdemokraterna (KD) yrkar i motion 32/2025 att kommunfullmäktige beslutar:

- Att utreda och inrätta ett Äldrekompetenscenter som en permanent del av äldreomsorgens kvalitets- och utvecklingsarbete.
- Att Äldrekompetenscentret ska ha två huvuduppgifter: mentorskap för nyanställda samt återkommande kvalitetssäkring inom centrala vårdområden.
- Att utbildning inom Äldrekompetenscentret ska ha ett tydligt fokus på personcentrerad vård, där varje äldre persons integritet, delaktighet och behov sätts i centrum.

Äldrenämnden har yttrat sig och föreslår att kommunfullmäktige ska anse motionen besvarad då motionens intentioner ligger i linje med det utvecklingsarbete som pågår inom äldreomsorgen.

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun
Kommunfullmäktige

Protokollsutdrag
2026-05-25

Beslutsunderlag

Motion 32/2025

Äldrenämndens yttrande

Jämställdhetsutskottets yttrande

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Yrkanden

Hans Lindberg (S) och **Lena Andersson (M)** – Bifall till tjänsteskrivelsens förslag (anse motionen besvarad).

Maja Westling Palmberg (C) – Bifall till motionen.

Propositionsordning som godkänns

Bifall till tjänsteskrivelsens förslag (anse motionen besvarad) *mot* bifall till motionen. Ordföranden finner att näringslivs- och arbetsutskottet bifaller tjänsteskrivelsens förslag att anse motionen besvarad.

Kommunstyrelsens beslutsordning

Kommunstyrelsen beslutar att bifalla näringslivs- och arbetsutskottets förslag.

Kommunfullmäktiges beslutsordning

Följande yttrar sig: Veronica Kerr, Lena Karlsson Engman, Petter Nilsson, Lotta Holmberg, Maja Westling Palmberg, Liv Olsson Zetterberg, Patrik Brännberg, Hanna Lundin Jernberg, Anna-Karin Sjölander och Janet Ågren.

Yrkanden

Veronica Kerr (KD), **Maja Westling Palmberg (C)**, **Hanna Lundin Jernberg (L)** och **Anna-Karin Sjölander (-)(C)** – Bifall till motionen.

Lena Karlsson Engman (S), **Petter Nilsson (SD)**, **Lotta Holmberg (M)**, **Liv Olsson Zetterberg (V)** och **Janet Ågren (S)** – Bifall till kommunstyrelsens förslag (anse motionen besvarad).

Patrik Brännberg (AP) – Avslag till motionen.

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun
Kommunfullmäktige

Protokollsutdrag
2026-05-25

Propositionsordning som godkänns

Kommunstyrelsens förslag (anse motionen besvarad) *mot* bifall till motionen *mot* avslag till motionen. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar att bifalla kommunstyrelsens förslag att anse motionen besvarad. Votering begärs.

Huvudförslag: Kommunstyrelsens förslag.

Motförslag: Bifall till motionen *mot* Avslag till motionen. Ordförande finner att kommunfullmäktige beslutar att som motförslag till huvudförslaget utse bifall till motionen.

Voteringsproposition

Ja-röst för kommunstyrelsens förslag.

Nej-röst för bifall till motionen.

Omröstningsresultat

Med 49 ja-röster mot 9 nej-röster, 2 som avstår från att rösta och 5 frånvarande beslutar kommunfullmäktige att bifalla kommunstyrelsens förslag att anse motionen besvarad. Voteringslista.

Reservation

Veronica Kerr för Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande om bifall till motionen.

Protokollsanteckning

Patrik Brännberg (AP) och Davis Kaza (AP): Arbetarpartiet yrkar avslag på motionen "Inrätta ett äldrekompetenscentrum". Anledningen till detta är att vi vill markera att de viktigaste faktorerna för att lösa problemen i äldreomsorgen handlar om att höja personaltätheten, öka andelen utbildad personal samt att komma till rätta med tystnadskulturen. Vi vill markera att de föreslagna åtgärderna är långt ifrån tillräckliga för att lösa problemen inom äldreomsorgen - även om de var och en för sig inte behöver vara negativa.

Beslutet ska skickas till

Motionären

ÄN

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Sida 4 av 4

Umeå kommun
Kommunfullmäktige

Protokollsutdrag
2026-05-25

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun
Kommunfullmäktige

Protokollsutdrag
2026-05-25

§ 134

Diariennr: KS-2025/00922

Motion 36/2025: Inrätta äldreombud i Umeå kommun; Hanna Lundin Jernberg (L)

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att avslå motionen i enlighet med äldrenämndens yttrande.

Ärendebeskrivning

Liberalerna har anmält rubricerad motion i kommunfullmäktige och föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

- Att Umeå kommun inrättar ett äldreombud med uppdrag att vara en lättillgänglig kontakt för äldre och anhöriga, samt att ha viss granskningsskyldighet av kommunens verksamheter inom äldreområdet.
- Att äldreombudet årligen rapporterar sina iakttagelser och rekommendationer till kommunfullmäktige.
- Att äldreombudet ska komplettera pensionärsrådet och fungera som en länk mellan äldre, anhöriga och kommunen.

Äldrenämnden har yttrat sig och föreslår att motionen ska avslås. Pågående ordinarie arbete och utvecklingsarbete genomförs inom äldreomsorgsförvaltningen för att stärka det systematiska kvalitetsarbetet och tillvarata och omsätta äldres synpunkter i praktiken anses uppfylla stora delar av motionens delar. Bedömningen är att det inte behövs ytterligare granskande funktioner utöver befintliga tillsynsmyndigheter och interna funktioner inom kommunen och nämnden.

Beslutsunderlag

Motion36/2025

Äldrenämndens yttrande

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun
Kommunfullmäktige

Protokollsutdrag
2026-05-25

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Yrkanden

Hans Lindberg (S) – Bifall till tjänsteskrivelsens förslag (avslå motionen).

Anders Ågren (M) och **Lars Forsgren (SD)** – Bifall till motionen.

Propositionsordning som godkänns

Bifall till tjänsteskrivelsens (avslå motionen) *mot* bifall till motionen.

Ordföranden finner att utskottet bifaller tjänsteskrivelsens förslag att avslå motionen.

Reservation

Anders Ågren (M) och Lena Andersson (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande om bifall till motionen.

Kommunstyrelsens beslutsordning

Yrkanden

Hans Lindberg (S) – Bifall till näringslivs- och arbetsutskottets förslag (avslå motionen).

Anders Ågren (M) och **Lars Forsgren (SD)** – Bifall till motionen.

Propositionsordning som godkänns

Bifall till näringslivs- och arbetsutskottets förslag (avslå motionen) *mot* bifall till motionen. Ordföranden finner att kommunstyrelsen beslutar att bifalla näringslivs- och arbetsutskottets förslag att avslå motionen.

Reservation

Anders Ågren (M) och Lena Andersson (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande om bifall till motionen.

Lars Forsgren (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande om bifall till motionen.

Kommunfullmäktiges beslutsordning

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun
Kommunfullmäktige

Protokollsutdrag
2026-05-25

Följande yttrar sig: Hanna Lundin Jernberg, Lena Karlsson Engman, Davis Kaza, Marianne Löfstedt, Lars Forsgren och Wilma Hvirfvel.

Yrkanden

Hanna Lundin Jernberg (L), Marianne Löfstedt (M) och Wilma Hvirfvel (L)
– Bifall till motionen.

Lena Karlsson Engman (S), Davis Kaza (AP) och Lars Forsgren (SD) – Bifall till kommunstyrelsens förslag (avslå motionen).

Propositionsordning som godkänns

Kommunstyrelsens förslag *mot* bifall till motionen. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar att bifalla kommunstyrelsens förslag att avslå motionen.

Beslutet ska skickas till
Motionären
ÄN

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Delegationsbeslut

Umeå kommun 2026-06-26

Diariennr: ÄN-2025/00253

Äldrenämnden

Upphandling hemtjänst LOU - Tilldelning

Beslut

Med stöd av avsnitt 2.1 om brådskande beslut i äldrenämndens delegationsordning meddelas följande beslut:

Äldrenämnden tilldelar Aleva Sverige AB (organisationsnummer 556917-3023) område syd för bedrivande av hemtjänst.

Ärendebeskrivning

Äldrenämnden fattade 2026-06-24 beslut om tilldelning av leverantörer inom hemtjänst enligt lagen om offentlig upphandling (LOU).

En av de leverantörer som tilldelades kontraktet meddelade skriftligen Umeå kommun 2026-06-25 att de efter en samlad bedömning av förutsättningarna för uppdragets genomförande har kommit fram till att de inte kan säkerställa etablering och drift inom den angivna uppstartstiden. I enlighet med den i upphandlingen fastställda rangordningen tilldelas därför område syd till nästkommande leverantör i rangordningen, Aleva Sverige AB.

Mot denna bakgrund behöver ett nytt tilldelningsbeslut fattas och en ny leverantör utses.

Detta beslut utgör tilldelningsbeslut enligt 12 kap. 12 § LOU. Avtal får inte ingås förrän tidigast den 2026-07-07. Avtalsspärren löper i 10 dagar från den dag då denna underrättelse skickas elektroniskt till anbudssökande och anbudsgivare, i enlighet med 20 kap. 1 § LOU.

Med anledning av att ärendet behöver hanteras skyndsamt samt att äldrenämndens nästa ordinarie sammanträde är först 2026-08-27 behöver ordförande fatta det nya tilldelningsbeslutet på delegation.

Digital signering.....

Lena Karlsson Engman

Äldrenämndens ordförande

Umeå kommun

Postadress: 901 84 Umeå

Besöksadress: Skolgatan 31A

Telefon: 090-16 10 00 (växel)

Webbplats: www.umea.se/kommun

Sändlista

Äldrenämndens ledamöter och ersättare
Pernilla Henriksson, äldreomsorgsdirektör
Upphandlingsbyrån

Elektroniska underskrifter

Det här dokumentet har skrivits under elektroniskt av de personer som listas i signaturpanelen.

Underskrifterna uppfyller kraven för avancerad elektronisk underskrift enligt definitionen i eIDAS (EU:s förordning 910/2014).

Äktheten kan valideras enligt internationella standarder i en valideringstjänst som uppfyller förordningen.

Validering kan exempelvis göras här: <https://validate.signport.se/>

Där finns även information om hur validering kan göras i Adobe Acrobat Reader.

Notera, om dokumentet skrivs ut på papper, eller 'skrivs ut' till ett nytt PDF-dokument, följer de elektroniska underskrifterna inte med. Endast det elektroniskt underskrivna originaldokumentet kan valideras.

Umeå kommun
Kommunfullmäktige

Protokollsutdrag
2026-06-15

§ 139

Diarienr: KS-2025/00756

Planeringsdirektiv och budget 2027 samt plan 2028-2030

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att fastställa skattesatsen år 2027 till 22,80

att fastställa Socialdemokraternas och Miljöpartiets Planeringsdirektiv, budget och investeringar för 2027 och plan 2027–2030 inklusive:

- inriktningsmål och program, finansiellt mål, personalpolitiska mål samt tilläggsuppgifter till kommunens nämnder och bolag
- nettokostnadsbudget 2027 och plan 2028–2030 för respektive styrelse eller nämnd
- ram för förvärv av finansiell anläggningstillgång
- bruttoutgifter i investeringsbudget för 2027 samt investeringsplan för 2028–2030 enligt bilaga 1
- bruttoutgifter i mark- och exploateringsbudget 2027 och plan 2028–2030 enligt bilaga 2.

att godkänna att kommunstyrelsen får göra tekniska förändringar av budgetramar under förutsättning att nämnderna är överens och att förändringarna är kostnadsmässigt neutrala i kommunens budget

att kommunstyrelsen inom fastställd investeringsbudget och plan får göra tidsmässiga förskjutningar av investeringar för att anpassa till förändrade förutsättningar

att fastställa kommunrevisionens budget för 2027 enligt bilaga 3.

att fastställa budget för lekmannarevisionen 2027 enligt bilaga 4.

att fastställa kommunfullmäktiges årshjul enligt bilaga 5.

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun
Kommunfullmäktige

Protokollsutdrag
2026-06-15

att fastställa viktiga datum för kommunens nämnder och bolag 2027 enligt bilaga 6.

Reservation

Anders Ågren, för Moderaterna reserverar sig mot beslutet till förmån för Alliansens budgetförslag.

Veronica Kerr, för Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för Alliansens budgetförslag.

Lars Forsgren, för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för Sverigedemokraternas budgetförslag.

Davis Kaza, för Arbetarpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för Arbetarpartiets budgetförslag.

Ärendebeskrivning

Ärendegång

Vid näringslivs- och arbetsutskottets sammanträde 19 maj 2026 lägger Socialdemokraterna fram det med Miljöpartiet gemensamma budgetförslaget samt bilaga 1 – Investeringsbudget 2027 samt plan 2028 2030 och bilaga 2 - Mark- och exploateringsbudget 2027 och plan 2028 2030.

Vid näringslivs- och arbetsutskottets sammanträde 26 maj 2026 lägger övriga partier i utskottet sina budgetförslag.

Vid kommunstyrelsens sammanträde 2 juni 2026 lägger övriga partier i kommunstyrelsen sina budgetförslag. Samtliga partier i kommunfullmäktige har möjlighet att skriftligt anmäla in sitt budgetförslag till kommunstyrelsens möte 2 juni.

Kommunfullmäktige 15 juni 2026 (debatt och beslut) Ärendet kompletteras efter kommunstyrelsens sammanträde 2 juni 2026 med kommunfullmäktiges presidiums förslag till beslut och handlingar:
att fastställa kommunrevisionens budget för 2027
att fastställa budget för lekmannarevisionen 2027
att fastställa kommunfullmäktiges årshjul.

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun
Kommunfullmäktige

Protokollsutdrag
2026-06-15

Beslutsunderlag

- Socialdemokraternas och Miljöpartiets förslag till Planeringsdirektiv och budget 2027 samt plan 2028-2030.
- Bilaga 1 – Investeringsbudget 2027 och plan 2028-2030
- Bilaga 2 – Mark- och exploateringsplan 2027-2030.
- Bilaga 3 – Kommunrevisionens budget för 2027.
- Bilaga 4 – Budget för lekmannarevisionen 2027.
- Bilaga 5 – Kommunfullmäktiges årshjul.
- Bilaga 6 – Viktiga datum för kommunens nämnder och bolag 2027.
- Alliansens (M, C, L och KD) budgetförslag 2027.
- Vänsterpartiets budgetförslag 2027.
- Sverigedemokraternas budgetförslag 2027, rev. 2026-06-15.
- Arbetarpartiets budgetförslag 2027.
- KF-presidium Protokoll 2026-06-02.
- Debattregler.

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning 2026-05-19

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar att presenterat planeringsdirektiv från Socialdemokraterna och Miljöpartiet inklusive bilagor är inlämnat för fortsatt ärendegång enligt beskrivning.

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning 2026-05-26

Yrkanden

Hans Lindberg (S) – Bifall till Socialdemokraternas och Miljöpartiets Planeringsdirektiv, budget och investeringar för 2027 och plan 2027–2030 med skattesatsen år 2027 till 22,80 inklusive:

- inriktningsmål och program, finansiellt mål, personalpolitiska mål samt tilläggsuppdrag till kommunens nämnder och bolag
- nettokostnadsbudget 2027 och plan 2028–2030 för respektive styrelse eller nämnd
- ram för förvärv av finansiell anläggningstillgång
- bruttoutgifter i investeringsbudget för 2027 samt investeringsplan för 2028–2030 enligt bilaga 1
- bruttoutgifter i mark- och exploateringsbudget 2027 och plan 2028–2030 enligt bilaga 2.

att godkänna att kommunstyrelsen får göra tekniska förändringar av budgetramar under förutsättning att nämnderna är överens och att förändringarna är kostnadsmässigt neutrala i kommunens budget

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun
Kommunfullmäktige

Protokollsutdrag
2026-06-15

att kommunstyrelsen inom fastställd investeringsbudget och plan får göra tidsmässiga förskjutningar av investeringar för att anpassa till förändrade förutsättningar

att fastställa viktiga datum för kommunens nämnder och bolag 2027 enligt bilaga 6.

Propositionsordning som godkänns

Bifall mot avslag till Hans Lindbergs (S) yrkande, d.v.s.

Socialdemokraternas och Miljöpartiets Planeringsdirektiv, budget och investeringar för 2027 och plan 2027–2030 med skattesatsen år 2027 till 22,80 inklusive:

- inriktningsmål och program, finansiellt mål, personalpolitiska mål samt tilläggsuppdrag till kommunens nämnder och bolag
- nettokostnadsbudget 2027 och plan 2028–2030 för respektive styrelse eller nämnd
- ram för förvärv av finansiell anläggningstillgång
- bruttoutgifter i investeringsbudget för 2027 samt investeringsplan för 2028–2030 enligt bilaga 1
- bruttoutgifter i mark- och exploateringsbudget 2027 och plan 2028–2030 enligt bilaga 2.

att godkänna att kommunstyrelsen får göra tekniska förändringar av budgetramar under förutsättning att nämnderna är överens och att förändringarna är kostnadsmässigt neutrala i kommunens budget

att kommunstyrelsen inom fastställd investeringsbudget och plan får göra tidsmässiga förskjutningar av investeringar för att anpassa till förändrade förutsättningar

att fastställa viktiga datum för kommunens nämnder och bolag 2027 enligt bilaga 6.

Ordföranden finner att näringslivs- och arbetsutskottet bifaller förslaget.

Särskilt uttalande

Anders Ågren (M), Lena Andersson (M), Mattias Larsson (C) och Bore Sköld (V) deltar inte i beslutet, då de avser lägga egna förslag till planeringsdirektiv och budget på kommunstyrelsens sammanträde 2 juni 2026.

Kommunstyrelsens beslutsordning

Yrkanden

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun
Kommunfullmäktige

Protokollsutdrag
2026-06-15

Hans Lindberg (S) – Bifall till näringslivs- och arbetsutskottets förslag (Socialdemokraternas och Miljöpartiets) Planeringsdirektiv, budget och investeringar för 2027 och plan 2027–2030 med skattesatsen år 2027 till 22,80 inklusive:

- inriktningsmål och program, finansiellt mål, personalpolitiska mål samt tilläggsuppdrag till kommunens nämnder och bolag
- nettokostnadsbudget 2027 och plan 2028–2030 för respektive styrelse eller nämnd
- ram för förvärv av finansiell anläggningstillgång
- bruttoutgifter i investeringsbudget för 2027 samt investeringsplan för 2028–2030 enligt bilaga 1
- bruttoutgifter i mark- och exploateringsbudget 2027 och plan 2028–2030 enligt bilaga 2.

Anders Ågren (M), Mattias Larsson (C) och Veronica Kerr (KD) – Bifall till Alliansens budgetförslag 2027 inklusive skattesats 22,60.

Bore Sköld (V) – Bifall till Vänsterpartiets budgetförslag 2027 inklusive skattesats 22,80.

Lars Forsgren (SD) – Bifall till Sverigedemokraternas budgetförslag 2027 inklusive skattesats 22,80.

Propositionsordning som godkänns

Bifall till näringslivs- och arbetsutskottets (Socialdemokraternas och Miljöpartiets) förslag *mot* Alliansens förslag *mot* Vänsterpartiets förslag *mot* Sverigedemokraternas förslag. Ordföranden finner att kommunstyrelsen beslutar att bifalla näringslivs- och arbetsutskottets (Socialdemokraternas och Miljöpartiets) förslag.

Reservation

Anders Ågren (M), Lena Andersson (M) och Veronica Kerr (KD) reserverar sig mot beslutet till förmån för Alliansens budgetförslag.

Bore Sköld (V) och Ellen Ström (V) reserverar sig mot beslutet till förmån för Vänsterpartiets budgetförslag.

Lars Forsgren (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för Sverigedemokraternas budgetförslag.

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun
Kommunfullmäktige

Protokollsutdrag
2026-06-15

Kommunfullmäktiges beslutsordning

Följande yttrar sig: Hans Lindberg, Anders Ågren, Bore Sköld, Mattias Larsson, Lars Forsgren, Mariam Salem, Hanna Lundin Jernberg, Davis Kaza, Veronica Kerr, Andreas Lundgren, Petter Nilsson, Joline Göttfert, Anders Sellström, Elin Nejne, Patrik Brännberg, Christina Bernhardsson, Maria Lindvall, Ulrik Berg, Lars Brännström, Janet Ågren, Arvid Lundberg, Moa Brydsten, Helena Smith, Lennart Arvidsson, Tomas Wennström, Maja Westling Palmberg, Lars Nilsson, Ellen Ström, Igor Hell, Lena Andersson, Sven-Olov Edvinsson, Lena Karlsson Engman, Marianne Löfstedt, Johan Asplund, Mikael Berglund, Elmer Eriksson, Åsa Bäckström, Hanna Lundin Jernberg, Ari Leinonen, Fredrik Rönn, Emma Vigren, Daniell Andersson, Linda Lotare, Mehrana Bassami, Peter Vigren, Anders Norqvist, Jan-Olov Carlsson, Mikael Tjäder och Mikael Thyni.

Yrkanden

Hans Lindberg (S), Mariam Salem (MP), Andreas Lundgren (S), Elin Nejne (S), Christina Bernhardsson (S), Lars Brännström (MP), Janet Ågren (S), Arvid Lundberg (MP), Moa Brydsten (S), Helena Smith (S), Tomas Wennström (S), Lena Karlsson Engman (S), Johan Asplund (MP), Mikael Berglund (S), Åsa Bäckström (-)(V), Ari Leinonen (S), Emma Vigren (S), Mehrana Bassami (S) och Peter Vigren (S) – Bifall till kommunstyrelsens förslag: Socialdemokraternas och Miljöpartiets Planeringsdirektiv, budget och investeringar för 2027 och plan 2027–2030 med skattesatsen år 2027 till 22,80 inklusive:

- inriktningsmål och program, finansiellt mål, personalpolitiska mål samt tilläggsuppdrag till kommunens nämnder och bolag
- nettokostnadsbudget 2027 och plan 2028–2030 för respektive styrelse eller nämnd
- ram för förvärv av finansiell anläggningstillgång
- bruttoutgifter i investeringsbudget för 2027 samt investeringsplan för 2028–2030 enligt bilaga 1
- bruttoutgifter i mark- och exploateringsbudget 2027 och plan 2028–2030 enligt bilaga 2.

Anders Ågren (M), Mattias Larsson (C), Hanna Lundin Jernberg (L), Veronica Kerr (KD), Joline Göttfert (M), Anders Sellström (KD), Ulrik Berg (M), Maja Westling Palmberg (C), Igor Hell (M), Lena Andersson (M), Sven-Olov Edvinsson (C), Marianne Löfstedt (M), Elmer Eriksson (M), Fredrik Rönn (C), Anders Norqvist (L) och Mikael Thyni (M) – Bifall till

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun
Kommunfullmäktige

Protokollsutdrag
2026-06-15

Alliansens budgetförslag 2027 (Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna) inklusive mål och uppdrag samt skattesats 22,60.

Bore Sköld (V), Lennart Arvidsson (V), Ellen Ström (V), Daniell Andersson (V), Linda Lotare (V) och Jan-Olov Carlsson (V) – Bifall till Vänsterpartiets budgetförslag 2027 inklusive mål och uppdrag samt skattesats 22,80.

Lars Forsgren (SD), Petter Nilsson (SD), Lars Nilsson (SD) och Mikael Tjäder (SD) – Bifall till Sverigedemokraternas reviderade förslag till budget 2027 inklusive mål och uppdrag samt skattesats 22,80.

Davis Kaza (AP) och Patrik Brännberg (AP) – Bifall till Arbetarpartiets förslag till budget 2027 inklusive mål och uppdrag samt skattesats 22,80.

Maria Lindvall (-)(L) – Bifall till eget förslag till budget där jag kopplar ett tillägg till Alliansens budget där avgiftsfria resor för barn och elever som reser till och från anpassad skola och LSS-fritids samt hemmet eller särskilt boende, införs.

Propositionsordning som godkänns

Ordförande informerar om att hon avser att ställa skattesatser mot varandra, därefter budgetförslag i sin helhet mot varandra och slutligen bifall mot avslag till resterande att-satser. Kommunfullmäktige godkänner propositionsordningen.

Skattesats

Bifall till skattesats 22,80 *mot* bifall till skattesats 22,60. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar att bifalla att skattesatsen ska vara 22,80.

Budget i helhet

Bifall till kommunstyrelsens förslag (Socialdemokraternas och Miljöpartiets förslag till planeringsdirektiv, budget och investeringar för 2027 och plan 2027–2030) *mot* Alliansens budgetförslag 2027 *mot* Vänsterpartiets budgetförslag 2027 *mot* Sverigedemokraternas budgetförslag 2027 *mot* Arbetarpartiets budgetförslag 2027 *mot* Maria Lindvalls (-)(L) budgetförslag 2027. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar att bifalla kommunstyrelsens förslag (Socialdemokraternas och Miljöpartiets budgetförslag). Votering begärs.

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun
Kommunfullmäktige

Protokollsutdrag
2026-06-15

Huvudförslag: Kommunstyrelsens förslag (Socialdemokraternas och Miljöpartiets budgetförslag 2027).

Motförslag: Alliansens budgetförslag 2027 *mot* Vänsterpartiets budgetförslag 2027 *mot* Sverigedemokraternas budgetförslag 2027 *mot* Arbetarpartiets budgetförslag 2027 *mot* Maria Lindvalls (-)(L) budgetförslag 2027. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar att som motförslag till huvudförslaget utse Alliansens budgetförslag 2027.

Voteringsproposition

Ja-röst för kommunstyrelsens förslag (S+MP) budgetförslag 2027.

Nej-röst för Alliansens budgetförslag 2027.

Omröstningsresultat

Med 31 ja-röster mot 22 nej-röster och 12 som avstår från att rösta beslutar kommunfullmäktige att bifalla kommunstyrelsens förslag (Socialdemokraternas och Miljöpartiets förslag till planeringsdirektiv, budget och investeringar för 2027 och plan 2027–2030. Voteringslista.

Bifall mot avslag till att godkänna att kommunstyrelsen får göra tekniska förändringar av budgetramar under förutsättning att nämnderna är överens och att förändringarna är kostnadsmässigt neutrala i kommunens budget. Ordföranden finner att kommunfullmäktige bifaller förslaget.

Bifall mot avslag till att kommunstyrelsen inom fastställd investeringsbudget och plan får göra tidsmässiga förskjutningar av investeringar för att anpassa till förändrade förutsättningar. Ordföranden finner att kommunfullmäktige bifaller förslaget.

Bifall mot avslag till att fastställa kommunrevisionens budget för 2027 enligt bilaga 3. Ordföranden finner att kommunfullmäktige bifaller förslaget.

Bifall mot avslag till att fastställa budget för lekmannarevisionen 2027 enligt bilaga 4. Ordföranden finner att kommunfullmäktige bifaller förslaget.

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun
Kommunfullmäktige

Protokollsutdrag
2026-06-15

Bifall mot avslag till att fastställa kommunfullmäktiges årshjul enligt bilaga 5. Ordföranden finner att kommunfullmäktige bifaller förslaget.

Bifall mot avslag till att fastställa viktiga datum för kommunens nämnder och bolag 2027 enligt bilaga 6. Ordföranden finner att kommunfullmäktige bifaller förslaget.

Reservation

Anders Ågren, för Moderaterna reserverar sig mot beslutet till förmån för Alliansens budgetförslag.

Veronica Kerr, för Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för Alliansens budgetförslag.

Lars Forsgren, för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för Sverigedemokraternas budgetförslag.

Davis Kaza, för Arbetarpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för Arbetarpartiets budgetförslag.

Beslutet ska skickas till

Kommunfullmäktiges beslut inklusive det beslutade planeringsdirektivet med bilagorna 1,2, 5 och 6 skickas till nämnder och bolag.

Kommunfullmäktiges beslut inklusive det beslutade planeringsdirektivet med bilagorna 3 och 4 skickas till kommunrevisionen.

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Planeringsdirektiv, budget och investeringar 2027

- *Ekonomiska ramar för budget 2027 och plan 2028–2030*
- *Grunduppdrag, driftbudget till nämnder*
- *Inriktningsmål och program*
- *Tilläggsuppdrag till nämnder och bolag*

Fastställd av:
Kommunfullmäktige

Dokumenttyp:
Plan

Diarienummer:
KS-2025/00756

Giltighetstid:
ej aktuellt

Datum, paragraf för beslut:
[20XX-XX-XX, § XX]

Dokumentansvarig:
Stadsledningskontoret
Ekonomi och styrning

Dokumentet styr:
-

Innehåll

Planeringsdirektiv, budget och investeringar 2027	1
Innehåll	2
Inledning	4
Förutsättningar för Planperioden 2027-2030	5
Ekonomiska förutsättningar	5
Demografisk utveckling	10
Näringslivskonjunktur	11
Bostadsmarknad och bostadsförsörjning	12
Arbetsmarknadskonjunktur, kompetensförsörjning och löneutveckling	12
Sammanfattning	13
Grunduppdrag och resurstilldelning till kommunens nämnder	14
Kommunstyrelsen	16
Byggnadsnämnden	20
Fritidsnämnden	22
För- och grundskolenämnden	25
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	28
Individ- och familjenämnden	31
Kulturnämnden	33
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	35
Personalnämnden	37
Tekniska nämnden	39
Valnämnden	43
Äldrenämnden	44
Kommungemensamma nämnder	46
Umeå kommunföretag och de kommunala bolagen	46
Inriktningsmål och program	47
Inriktningsmål	48
Program för tillväxt	49
Program för social hållbarhet	51
Program för Klimatneutrala Umeå 2040	56
Personalpolitiska mål och uppdrag	60
God ekonomisk hushållning - Ekonomiska riktlinjer och finansiella mål	61

Finansiella mål.....	61
Uppföljning, analys och utvärdering	63
Budget 2027 och plan 2028–2030 för nämnder och styrelse	65
Tabell 1. Budgetramar nämnder och styrelse 2027	65
Tabell 2. Specifikation av kommunstyrelsens budgetram	66
Tabell 3. Resultaträkning 2026–2030.....	67
Tabell 4. Finansieringsbudget 2026–2030.....	67
Tabell 5. Nyckeltal	68
Investeringsramar 2026–2030	68
Tabell 6. Investeringsramar per nämnd	68
Tabell 7. Nya investeringsprojekt över 50 mnkr	69
Tabell 8. Investeringsram mark- och exploatering.....	69
Tabell 9. Investeringsram finansiell leasing.....	69
Tabell 10. Ram för förvärv av finansiell anläggningstillgång	69
Redogörelse för ekonomin i de kommunala bolagen	70
Tabell 11. Prognos investeringsramar bolagskoncern	71

Inledning

I planeringsdirektiv 2027 med plan för 2028–2030 presenteras Socialdemokraterna och Miljöpartiets förslag till budget för 2027. Umeå kommun går in i budgetåret 2027 med både utmaningar och möjligheter. Det osäkra omvärldsläget ställer krav på politiskt ledarskap och handlingskraft.

Svensk ekonomi har inte utvecklats såsom förväntats, vilket påverkar kommunens budgetförutsättningar för 2027 på ett negativt sätt. Skatteunderlagstillväxten utifrån regeringens senaste vårproposition är sämre än tidigare prognoser. Det medför att Umeå kommuns förväntade skatteunderlagstillväxt skrivs ner med 69 miljoner kronor jämfört med planeringsdirektiv 2.

Med anledning av detta sänks resultatkravet kortsiktigt från 2 procent till 1 procent men planeras återställas under planeringsperioden då kommunen fortfarande står inför stora investeringsbehov. Då kommunen haft goda resultatnivåer under innevarande mandatperiod och ordning och reda i ekonomin finns goda förutsättningar att använda dessa medel för 2027 för att kompensera för regeringens tillkortakommanden med svensk tillväxt.

Budgeten för 2027 tar sin utgångspunkt i kommunfullmäktiges långsiktiga mål om ett socialt, ekologiskt, kulturellt och ekonomiskt hållbart Umeå med visionen om 200 000 invånare år 2050, samt hur Umeå ska fortsätta vara en attraktiv, trygg, jämlik och hållbar kommun. Budgeten syftar också till att skapa ekonomiska förutsättningar som möjliggör både kvalitet i verksamheterna och fortsatt utveckling av Umeå.

För 2027 presenteras ett större antal tilläggsuppdrag än tidigare år då ett antal uppdrag ej har hunnits slutföras under perioden, samtidigt som 2027 års budget är den första budgeten på kommande mandatperiod. Ett antal tilläggsuppdrag har varit av längre karaktär men målet är att slutföra dessa under innevarande år. Beroende på vad Umeåborna bestämmer i samband med valet i september och vilka de vill ska styra Umeå framåt under nästa mandatperiod bör antalet tilläggsuppdrag i därefter kommande budget minskas i linje med den av kommunfullmäktige beslutade riktlinje.

Socialdemokraterna och Miljöpartiets förslag till budget för 2027 för Umeå kommun är en budget för unga och äldre, trygghet och hållbarhet. Trots försämrade ekonomiska förutsättningar nationellt, låg svensk tillväxt och en regering som lånar till skattesänkningar är 2027 års kommunala budget en budget med reformer tack vare en kommunal och framtidssäkrad kommunal ekonomi.

Förutsättningar för Planperioden 2027-2030

Ekonomiska förutsättningar¹

Osäkerhet präglar en vacklande omvärldskonjunktur

Osäkerhet tynger den globala ekonomin med konsekvensen att konsumtionen dämpas, investeringar uteblir och anställningsbeslut skjuts upp eller arbetsstyrkor minskas. Geopolitiska spänningar men främst USA:s handelskrig skapar osäkerhet kring den globala konjunkturen. Konsekvenserna för världsekonomin är svåra att förutse. Särskilt hög osäkerhet är förknippad till USA som är navet för världsekonomin och finansmarknaden. Tullsatserna på USA:s import har höjts markant, från omkring 3 procent till cirka 17 procent i genomsnitt. Trots det syns ännu ingen tydlig nedgång i den amerikanska utrikeshandeln. Det syns inte heller några stora negativa effekter för global tillverkningsindustri ännu: såväl global varuhandel som industriproduktion har fortsatt att stiga, till och med i snabbare takt än i fjol. Motåtgärder från omvärlden har varit begränsade och en eskalerande global handelskonflikt har därmed kunnat undvikas, åtminstone hittills. En stor osäkerhet kvarstår dock i hur utvecklingen kommer att se ut framåt. USA:s och Israels anfall mot Iran och de kort- och långsiktiga konsekvenser detta får för energiförsörjning och energipriser medför en väsentligt ökad osäkerhet.

Hög sysselsättning förmår inte lyfta europeisk tillväxt

Trots en tämligen stark arbetsmarknadsutveckling i Europa, där sysselsättningsgraden är den högsta på 20 år, är tillväxten svag. Med undantag för Spanien är BNP-tillväxten låg i de största ekonomierna i eurozonen och det syns inga tydliga tecken på någon snar vändning.

Tyskland, det största och mest handelsinriktade av länderna, brottas med försvagad konkurrenskraft för sin fordonsindustri, vilket utgör ett stort sänke för Europa. En utmaning för länderna blir att ställa om mot inte minst den expanderande försvarsindustrin, såväl i Tyskland som i övriga EU. Prognosen är att satsningarna på försvarsindustrin antas lyfta BNP flera procent i eurozonen kommande år.

¹ Avsnitt om global och nationell ekonomi baseras på SKR:s Ekonomirapport oktober 2025.

Tabell 3 • BNP-tillväxt i omvärlden

Procentuell förändring, kalenderkorrigerade värden

	Utfall	Prognos	Kalkyl			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Eurozonen	0,8	1,2	1,1	2,4	2,4	2,2
USA	2,8	1,5	1,4	2,4	2,1	1,8
Världen, handelsviktad*	1,8	2,3	2,3	2,1	2,2	2,2

* Handelsviktad baseras på global BNP viktad utifrån KIX-index. KIX är ett valutaindex baserat på flöden av varor och råvaror i den svenska utrikeshandeln.

Källor: Konjunkturinstitutet, Macrobond samt Sveriges Kommuner och Regioner

Globala styrräntor

Jämfört med åren före 2022, när styrräntorna började höjas, ligger flertalet centralbanksräntor på höga nivåer trots att de sänkts sedan 2023–2024. Detta är delvis en följd av att det har dragit ut på tiden att få ned inflationen efter pris- och kostnadschocken 2021–2022. Det tidigare så låga ränteläget hängde samtidigt ihop med en ihållande mycket låg global inflation. Högre inflation framöver kommer leda till ett högre ränteläge. Inte heller reala styrräntor – det vill säga nominella styrräntor justerade för inflationen – antas bli så låga som under det förra decenniet. Detta pekar också mot högre nominella styrräntor åren framöver jämfört med före 2022. Bedömning av hur USA:s och Israels anfall mot Iran påverkar ränteutvecklingen på sikt är behäftad med stor osäkerhet.

Svensk ekonomi präglas av konjunkturåterhämtning

Svensk ekonomi befinner sig i en utdragen lågkonjunktur efter flera negativa störningar de senaste åren. Svagare omvärldskonjunktur och mindre gynnsamma handelsförhållanden, och hög osäkerhet därtill, fortsätter att dämpa efterfrågan på svensk export. Samtidigt ger investeringar i infrastruktur, energiomställning och en omfattande upprustning av försvarsförmågan inom EU visst stöd till tillväxten de kommande åren.

Utsikterna för svensk ekonomi vilar därmed i hög grad på den inhemska efterfrågan, där hushållens konsumtion väntas bli den främsta drivkraften. Det är en bedömning som kvarstår sedan förra året men som blivit förskjuten med anledning av att hushållen hållit tillbaka sin konsumtion på grund av den osäkra omvärlden. Stigande reallöner, lägre bolåneräntor och en finanspolitik som stärker hushållens köpkraft talar för ökad optimism och konsumtion under 2026 och 2027. Bedömning av hur USA:s och Israels anfall mot Iran påverkar den svenska konjunkturåterhämtningen är behäftad med stor osäkerhet.

Nya ekonomiska förutsättningar framöver - det nya normala

Utöver den konjunkturella återhämtningen pågår samtidigt en mer varaktig anpassning. Priser, löneökningar samt räntor väntas stabilisera sig på högre nivåer jämfört med åren före 2020. Samtliga aktörer i ekonomin behöver anpassa sig till dessa nya ekonomiska förutsättningar, vilket påverkar konsumtion, sparande och investeringar. På kort sikt bidrar dessa skiften till en långsammare konjunkturåterhämtning då konsumtion och investeringar har blivit dyrare än tidigare. På längre sikt riskerar detta även att dämpa potentialen i ekonomin.

Högt tryck i staten men kommunsektorn återhållsam

Den offentliga konsumtionen ökar relativt mycket nästa år och kommer fortsätta göra det kommande år, med anledning av både utbyggnaden av rättsväsendet och upprustningen av militärt och civilt försvar. Det är framförallt den statliga konsumtionen som ökar starkt medan kommunal konsumtion utvecklas svagt kommande år, främst till följd av en allt långsammare befolkningstillväxt. Förutom svag befolkningstillväxt innebär senaste årens lägre födslootal och en åldrande befolkning behov av anpassning av verksamhet. Långsiktighet och anpassning- och omställningsförmåga blir därför centrala ledord för kommunsektorn framöver.

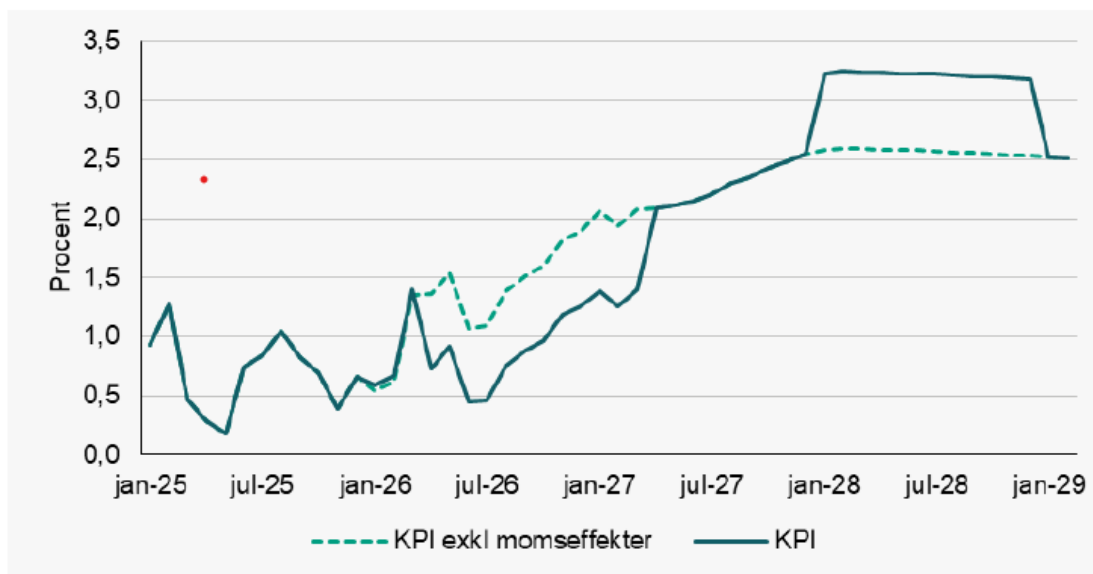
Låga prisökningar och sänkt livsmedelsmoms dämpar inflationen

KPIF-inflationen bedöms sjunka under 2026. Prishöjningar på livsmedel (exklusive moms) blir då mindre än 2025 men även hyreshöjningar samt inflationen för en lång rad varor och tjänster förutsätts 2026 bli lägre än 2025, som följd av ett gradvis avtagande kostnadstryck och en återgång till genomsnittliga prisökningar som gällde åren före inflationschocken.

Vid sidan om förändringar av marknadspriser på varor och tjänster kommer förslagen i Budgetpropositionen för 2026 att sätta stor prägel på inflationen kommande år. Särskilt den halverade livsmedelsmomsen, som införs i april 2026, får stor betydelse för inflationen då livsmedelspriserna utgör en stor del av KPI (nästan 14 procent). Momssänkningen bedöms ge en betydande prisnedgång, och inflationen helåret 2026 bedöms bli en halv procentenhet lägre enbart av detta skäl. Motsatta effekten sker när den tillfälligt halverade livsmedelsmomsen höjs, vilket antas ske i januari 2028. Sammanfattningsvis bedöms förändringarna av livsmedelsmomsen ge lägre inflation 2026–2027 men högre inflation 2028, se diagram nedan.

Diagram 7 • KPI-inflation i Sverige

Procent

Källor: Macrobond och Sveriges Kommuner och Regioner

Konsekvenserna av pågående konflikt i mellanöstern och de konsekvenser detta får för energiförsörjning och energipriser och därmed för den svenska inflationsutvecklingen är svåra att överblicka och innebär därmed en väsentligt ökad osäkerhet.

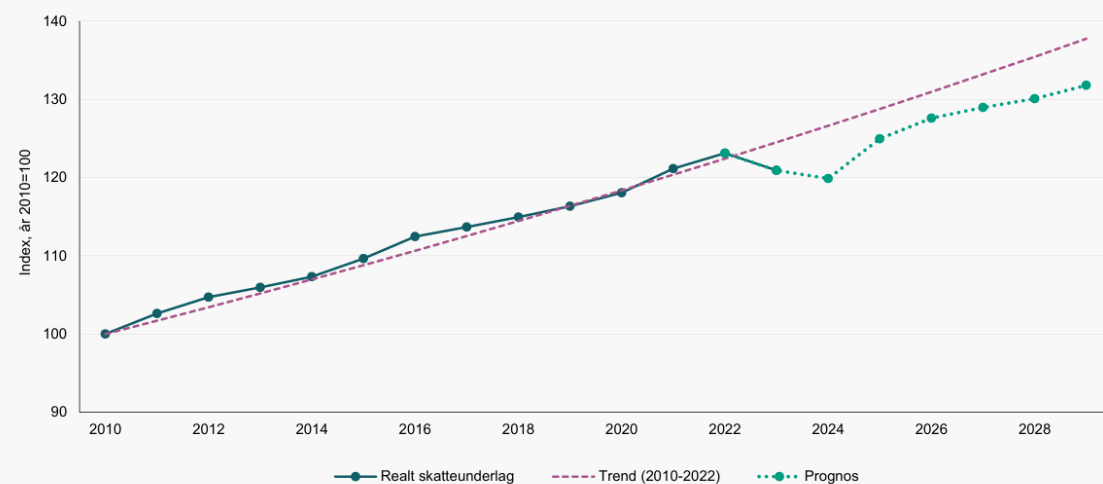
Stabil skatteunderlagstillväxt, men svagare köpkraft i sektorn

Det kommunala skatteunderlaget bedöms under åren 2026–2027 öka mer än genomsnittet för de senaste 10 åren, med den starkaste utvecklingen 2027. Ökningstakten bedöms därefter minska och hamna under genomsnittet åren 2028–2029. Bedömningarna från regeringen respektive SKR om skatteunderlagets utveckling följer samma bana, dock är tillväxten något högre åren 2026-2027 och något lägre 2028-2029 enligt regeringen.

Kommunsektorns ekonomiska utrymme har emellertid försvagats varaktigt, då den höga inflationen 2023-2024 inneburit en högre prisnivå som minskat den verksamhetsvolym som skatteintäkterna kan finansiera. Detta ses i nedanstående diagram över den reala skatteunderlagsutvecklingen. I detta är dock ingen hänsyn tagen till den förändrade befolkningsstrukturen/försörjningskvoten.

Skatteunderlaget i reala termer

Index, år 2010=100

Källor: Skatteverket och Sveriges Kommuner och Regioner.

Förutsättningar för Umeå kommun

Den prognos över skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning som ligger till grund för planeringen baseras på regeringens skatteunderlagsprognos. Skatteunderlaget bedöms öka med i genomsnitt 4,3 procent per år 2026–2029, med en starkare utveckling 2027 än övriga år. De första två åren överstiger skatteunderlagets tillväxt det historiska genomsnittet. Under dessa år ökar även det reala skatteunderlaget med ca 2 % per år, vilket innebär en ökad köpkraft. Under åren 2028-2029 bedöms skatteunderlagets tillväxt bli svagare än det historiska genomsnittet samtidigt som inflationen förväntas öka, vilket sammantaget leder till att tillväxten av skatteunderlaget blir mycket låg i reala termer.

Pensionskostnaderna stabiliseras under planeringsperioden. Prognos över inflationens utveckling, som påverkas av förändringar i Budgetpropositionen för 2026, medför att pensionskostnaderna förväntas sjunka 2027 till följd av låg inflation för att sedan öka betydligt till 2028.

Med ett oförändrat resultatkrav på 2% i kombination med föreslagen investeringsplan ökar låneskulden kraftigt de första åren då investeringsnivån är hög pga förskjutningar från tidigare år. I senare delen av planeringsperioden ökar självfinansieringsgraden och låneskulden utvecklas i långsammare takt. Soliditeten beräknas är i slutet av perioden vara högre än i senaste årsbokslut.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

Umeå kommun baserar sin prognos över skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning på regeringens prognos över skatteunderlagets utveckling och förändringar av generella statsbidrag och regleringar i Vårpropositionen för 2026 samt kommunens egen befolkningsprognos och skattesats enligt senaste beslutet.

Umeå kommun (mnkr)	Budget 2026	Prognos 2027	Prognos 2028	Prognos 2029	Prognos 2030
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning i budget 2026 och prognos 2027-2030	10 250	10 692	11 160	11 556	12 024
<u>Specifikation prognos:</u>					
Skatteintäkter	8 775	9 080	9 507	9 940	10 463
Inkomstutjämning	1 541	1 643	1 751	1 827	1 877
Kostnadsutjämning	-888	-944	-991	-1 056	-1 106
Regleringsbidrag	307	347	325	276	219
LSS-utjämning	216	247	249	250	252
Strukturbidrag	0	0	0	0	0
Införandebidrag	0	0	0	0	0
Slutavräkning	0	0	0	0	0
Fastighetsavgift	299	319	319	319	319
Summa	10 250	10 692	11 160	11 556	12 024

Kommunfullmäktige fastställde i juni 2025 skattesatsen för år 2026 till 22,80 kr.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning beräknas öka med 443 miljoner kr mellan budget 2026 och budget 2027 och med 1 774 mnkr fram till 2030.

Demografisk utveckling

Umeå kommuns befolkningstillväxt under 2025 påverkades främst av två faktorer: ett fortsatt lågt barnafödande och en svagare befolkningstillväxt i riket, vilket minskade flyttströmmarna till kommunen. Antalet födda har minskat stadigt sedan 2020 och legat på låga nivåer sedan 2023. Denna utveckling fortsatte under 2025. Hushållens ekonomiska förutsättningar bedöms förbättras kommande år och kan på sikt bidra till en viss återhämtning i barnafödandet.

Rikets demografiska utveckling har också förändrats. Sveriges befolkning ökade med drygt 737 000 personer de senaste tio åren, motsvarande 7,5 procent eller i snitt 0,83 procent per år. SCB:s senaste prognos visar dock att tillväxten framöver blir betydligt lägre än tidigare beräknat. Till år 2036 väntas befolkningen öka med cirka 254 000 personer (2,4 procent), motsvarande en årlig tillväxttakt på 0,20 procent. Antalet födda steg tillfälligt under

pandemin men återgick därefter till den nedåtgående trend som präglade det senaste decenniet.

Umeå kommun följer denna nationella utveckling. Befolkningstillväxten 2025 ligger på samma nivå som 2024 men lägre än tidigare år. Den dämpade tillväxten förklaras av färre födda, högre utvandring och ett svagare inrikes flyttnetto till följd av rikets lägre befolkningstillväxt.

Studenterna utgör fortsatt en central del av Umeås demografi och kompetensförsörjning. Under höstterminen 2025 antogs rekordmånga studenter vid Umeå universitet, totalt 38 000, varav drygt 5 700 nybörjare. Umeås befolkningstillväxt är till stor del beroende av både den årliga tillströmningen av nya studenter och en kvarstanningsgrad bland examinerade som över tid legat runt 35 procent.

Den aktuella befolkningsprognosen för 2025–2036 baseras på den faktiska folkmängden 2024 och sträcker sig fram till och med år 2036. Prognosen pekar på en fortsatt stabil men något lägre tillväxttakt jämfört med föregående årsprognos. Umeås befolkning bedöms öka med cirka 11 300 personer, från 134 249 invånare år 2024 till omkring 145 500 invånare år 2036. Den genomsnittliga årliga ökningen är cirka 940 personer, med en något högre tillväxt i början och lägre mot slutet av perioden. Umeå väntas passera 140 000 invånare under år 2030.

Näringslivskonjunktur

Konjunkturinstitutet och Norrlandsfonden gör bedömningen att den långvariga lågkonjunkturen är i sitt slutskede och flertalet branscher ger uttryck för ett positivare konjunkturläge med högre förväntningar under 2026. Den positiva utvecklingen av nya arbetstillfällen inom försvar och myndigheter fortsätter och påverkar övrig näring. Tillverkande industri signalerar ökad ordertillgång. Handeln ser en ökning av privatkonsumtion och tjänstesektorn fortsätter utvecklas och är numera största enskilda bransch. Byggsektorn har fortsatta utmaningar men trots en lägre bostadsproduktion så signaleras en vändning. Fortfarande kvarstår osäkerhetsfaktorer kring det volatila världsläget som gör läget något svårbedömt. I vanlig ordning är Umeås styrka den stora branschbredden och kombinationen av privata och offentliga jobb. Även om den oerhört starka tillväxten i arbetstillfällen som varit de senaste fem åren till vissa delar avmattas så finns nya branscher som tar plats och har en tillväxt.

Bostadsmarknad och bostadsförsörjning

Förutsättningarna på bostadsmarknaden har förbättrats under det senaste halvåret. Inflationen har fortsatt nedåt enligt prognos och Riksbanken bedömer att styrräntan kan ligga kvar på 1,75 procent under en tid framöver. God inkomstutveckling, gynnsamma räntenivåer och befolkningstillväxt är avgörande faktorer för bostadsmarknadens utveckling, men årets demografiska prognos visar en något lägre befolkningsökning än tidigare, vilket dämpar efterfrågan något.

Den ekonomiska återhämtningen är försiktig och riskbilden fortsatt osäker. Hushållens konsumtionsmönster, finanspolitikens utformning och geopolitiska faktorer kan påverka både ränteutvecklingen och bostadsefterfrågan framåt.

Under 2025 har villapriserna och bostadsrättspriserna i Umeå sjunkit med 5,5 procent jämfört med året innan. Stigande bostadspriser stärker investeringsviljan medan fallande priser verkar i motsatt riktning och försvagar förutsättningarna för bostadsbyggande.

Bostadsbyggandet i Umeå kommun bedöms landa något lägre än 2024, omkring 800–900 färdigställda bostäder. De lägre nivåerna av påbörjade projekt under 2022–2025 innebär att färdigställandet minskar framför allt under 2026 och 2027, oavsett om konjunkturen förbättras. Även om planberedskapen har stärkts är det först efter 2028 som bostadsbyggandet bedöms kunna återhämta sig, vilket innebär att bostadsbristen väntas öka under 2026–2027 för att därefter gradvis minska.

Arbetsmarknadskonjunktur, kompetensförsörjning och löneutveckling

Arbetsförmedlingen visar i Arbetsmarknadsläget kvartal 3 2025 att det senaste årets pågående lågkonjunkturen fortsatt att sätta spår på svensk arbetsmarknad. Antalet inskrivna arbetslösa i riket ökade i genomsnitt kvartal tre 2025. Den relativa arbetslöshetsnivån har också ökat under perioden, till 7,0 procent. Västerbottens läns omfattande varsel och uppsägningar det gångna året har haft påverkan på länet, samtidigt som arbetslöshetsnivån fortsatt ligger på en nivå som är lägre än riksgenomsnittet. Den relativa arbetslöshetsnivån har ökat i länet som helhet men påverkan utanför Skellefteå kommun har varit relativt liten.

Umeå kommun och flera av kranskommunerna (som också utgör gemensam arbetsmarknadsregion), ligger fortsatt på 3,2 – 4,3% arbetslöshet. Det gör att det arbetsmarknadsläge som beskrivits i tidigare års budgetförutsättningar, till stor del kvarstår. Det vill säga fortsatta signaler om arbetskraftsbrist och relativt begränsade möjligheter att få ut tillräckligt från befintlig lokal och regional arbetskraft. Det utgör en utmaning när

konjunkturen förväntas vända uppåt med förväntat ytterligare arbetskraftsbehov i Umeåregionen.

SKR:s prognos för timlönekostnader 2027 beräknas till 3,5 % i genomsnitt för kommunal sektor.

Sammanfattning

Trots lågkonjunktur och osäkert världsläge så är det ekonomiska läget förhållandevis stabilt för kommunen under planperioden. Skatteintäkterna utvecklas enligt prognos väl under planeringsperioden, samtidigt som pensionskostnaderna stabiliseras.

Umeås befolkning fortsätter att öka om än i något lägre takt än tidigare år trots avstannande befolkningstillväxt nationellt. Fortsatt fallande trend avseende fertilitetstalen i riket bedöms på sikt få väsentlig påverkan på kommunernas demografiska sammansättning.

Umeå kommun har trots nationell lågkonjunktur relativt låg arbetslöshet, något som kan påverka såväl kommun som övriga aktörer om konjunkturen vänder upp under kommande år. Brist på arbetskraft är något Umeå delar med övriga Umeregionen. Lågkonjunkturs inverkan på bostadsproduktionen kan innebära ett hinder för ökad inflyttning. Även om planberedskapen har stärkts är det först efter 2028 som bostadsbyggandet bedöms kunna återhämta sig.

Grunduppdrag och resurstilldelning till kommunens nämnder

I mars 2021 fastställde kommunfullmäktige att alla nämnder och helägda bolag ska ha ett skriftligt grunduppdrag som förtydligar det kommunala ändamålet med nämnden/bolaget och dess roll och ansvar. Grunduppdraget är specifikt för en nämnd eller ett bolag.

Grunduppdragen ska vara långsiktiga och gälla för minst en mandatperiod.

Kommunfullmäktige fastställer grunduppdrag till nämnd och bolag och följer årligen upp hur nämnd/bolag hanterat sitt grunduppdrag.

För bolag framgår grunduppdraget i bolagsordning och konkretiseras genom bolagets ägardirektiv. För nämnd fastställs grunduppdrag för styrelse och nämnder i kommunens *Reglemente för kommunens nämnder och styrelse*. Det infogas därefter i planeringsdirektivet. Om det finns behov av revidering av grunduppdraget så sker det genom att reglementet revideras.

Grunduppdraget är utgångspunkt för verksamhets- och bolagsstyrning

Inom ramen för grunduppdraget har nämnd/bolag möjlighet att utifrån sina specifika förutsättningar och behov fastställa hur verksamhetsstyrning och uppföljning ska utformas. Vid utformning av nämnds- eller bolagsspecifik verksamhetsstyrning och uppföljning har dock nämnd och bolag att följa eventuella krav från lagstiftning och författning samt beslut och direktiv från kommunfullmäktige samt anvisning från kommunstyrelsen om hur styrning och uppföljning ska utformas.

Uppföljning av grunduppdraget

Uppföljning av grunduppdraget sker årligen genom att nämnd och bolag bedömer i vilken omfattning nämnden eller bolaget verkställt grunduppdraget och rapporterar sagda bedömning till kommunstyrelsen som sammanställer inför hantering i kommunfullmäktige. Respektive bolag rapporterar i anslutning till delårsrapport, årsredovisning och bolagsstyrningsrapport. Kommunstyrelsen har ansvar och mandat att utforma anvisning för när och hur rapportering från nämnder och bolag ska ske.

Grunduppdrag och resurstilldelning (budget)

För att möjliggöra att nämnd/bolag har förutsättningar att fullgöra sitt grunduppdrag kan nämnd/bolag tilldelas resurser från kommunfullmäktige. Utöver medel som tilldelas från kommunfullmäktige kan nämnd och bolag ha andra intäkter som nyttjas för att finansiera nämndens eller bolagets grunduppdrag. Om kommunfullmäktige inte har fastställt annat gäller prioriteringsordningen:

- *Medel före grunduppdrag: Tillgängliga medel styr grunduppdragets omfattning (bredd/djup)*
- *Grunduppdrag före inriktningsmål: Om tillgängliga medel ej räcker ska grunduppdrag fastställt av kommunfullmäktige prioriteras före inriktningsmål fastställda av kommunfullmäktige.*
- *Grunduppdrag och inriktningsmål före tilläggsuppdrag: Om tillgängliga medel ej räcker ska grunduppdrag och inriktningsmål fastställt av kommunfullmäktige prioriteras före eventuella tilläggsuppdrag fastställda av kommunfullmäktige.*

Förändring i generella förutsättningar för styrelse och nämnder

Budgetramar för nämnderna utgår liksom tidigare från samma procentuella andel som i kommunfullmäktiges senaste beslut. Inför 2027 är det dock justerat så att varje nämnd fått tilldelning i enlighet med PKV (Prisindex för kommunal verksamhet) i förhållande till relevant åldersintervall enligt befolkningsprognos 2025 (P25). Nämnderna har inför sina yttranden fått samma uppräknings per invånare i relevant åldersintervall, vilket innebär ett mer likvärdigt utgångsläge. Alla nämnder har hela befolkningen som relevant åldersintervall utom äldrenämnden (65 år och äldre), individ- och familjenämnden (1-65 år), för- och grundskolenämnden (1-15 år) och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (16-19 år).

En stor del av pensionskostnaderna, den del som avser kollektivavtalad pension ingår i personalomkostnadspålägget (PO- pålägget). Pensionskostnaderna sjunker något till 2027 till följd av antagandet om sänkt inflation och PO-pålägget anpassas till detta och sänks därmed. Även den del av PO-pålägget som avser lagstadgade arbetsgivaravgifter beräknas sjunka med anledning av den tillfälliga nedsättningen av arbetsgivaravgifter för unga under del av åren 2026 och 2027 som beslutades i samband med Budgetpropositionen för 2026. Sammantaget sänks PO-pålägget från 40,02% 2026 till 38,91% 2027. Ett lägre PO-pålägg innebär att kostnaderna minskar för nämnderna.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen styr, leder och samordnar kommunens verksamheter och ekonomi samt följer upp och rapporterar utvecklingen i kommunens verksamheter till kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen ska samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över kommunens nämnder, bolag och av kommunen förvaltade stiftelser.

Kommunstyrelsen ska utöva en samordnad styrning, bereda ärenden inför kommunfullmäktige och ansvara för uppföljning av att fullmäktiges beslut genomförs.

Kommunstyrelsen har ansvar att leda och samordna utveckling av för kommunen strategiskt viktiga områden som ej fördelats till annan nämnd, exempelvis kommunövergripande arbete med social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet, näringslivs- och tillväxtpolitiskt arbete samt bostads- respektive markförsörjning. Dessutom har kommunstyrelsen ett särskilt ansvar för

- *kommunkansli, arkiv och juridik*
- *arbetsgivarfrågor och lönehantering*
- *ekonomi, styrning och upphandling*
- *kommunikation*
- *markförsörjning och exploatering*
- *näringslivsutveckling*
- *säkerhet och trygghet*
- *strategisk utveckling och innovation*
- *översiktsplanering*

Kommunstyrelsen är även anställningsmyndighet för kommunens samlade förvaltningsorganisation och ansvarar för arbetsgivarpolitiken.

Ekonomisk ram för kommunstyrelsen 2027 (mnkr)

Kommunstyrelsens fastställda budget för 2026 (beslut i juni 2025)	-1 348,39
Kommunstyrelsens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-63,72
Justering till PKV per invånare för relevant åldersintervall	1,41
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Justering av PO-pålägg	1,95
Justering nettokostnader pensioner	14,18
Ökade avskrivningskostnader	-6,00
Bidrag till kulturbolag justeras enligt samråd	0,96

Västerbottens museum, ökat bidrag	-1,80
Norrlandsoperan, ökat bidrag	-1,19
Huvudskyddsombud	-2,00
Anslaget för oförutsedda behov och civil beredskap	-3,00
Kollektivtrafik	-2,00
Civil beredskap	-5,00
Förstärkning arbete mot segregation och utanförskap	-0,70
Kommungemensamma avgifter	-1,30
Småhuslyft	-0,30
Ekonomisk tilldelning för 2027	-1 416,91
Ökad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	-68,53
<i>Minskad kostnad för styrelsen pga sänkt PO-pålägg 2027 jmf 2026</i>	<i>1,95</i>

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- *För motivering av generella justeringar se avsnitt Förändring i generella förutsättningar för styrelse och nämnder s15.*
- *Justering avseende pensioner och avskrivningar*
Avskrivningar och utrangeringar har beräknats utifrån pågående investeringar och investeringsplan för perioden. Avseende pensionskostnader baseras budgeten på pensionsförvaltares kostnadsprognos för Umeå kommun.
- *Kollektivtrafik*
Anslaget för kollektivtrafiken förstärks med 2 mnkr, där 1 mnkr avser ökad turtäthet och 1 mnkr avser införandet av enhetlig studenttaxa.
- *Kulturbolagen*
Anslaget för uppdragsersättning till Västerbottens museum och Norrlandsoperan justeras i enlighet med ägarsamråd med sammantaget 0,96 mnkr. Utöver indexjustering tillskjuts 1,8 mnkr till anslaget för Västerbottens museum och 1,19 mnkr till anslaget för Norrlandsoperan för att kunna öka kommunens bidrag från och med 2027.
- *Huvudskyddsombud*
Anslaget "fackliga förtroendemän" förstärks med 2 mnkr för att stärka skyddsorganisationen genom ökat satsning på huvudskyddsombud.

- *Utvecklingsanslag*

Anslaget för oförutsedda behov och civil beredskap förstärks med 3 mnkr.

- *Civil beredskap mm*

Kommunstyrelsens budget förstärks med 5 mnkr avseende arbetet med civil beredskap, 0,7 mnkr för att stärka arbetet mot segregation och utanförskap, 1,3 mnkr för att säkerställa finansiering av kommungemensamma avgifter samt 0,3 mnkr för ett sk småhuslyft.

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag Kommunstyrelsen
Tilläggsuppdrag 2027:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att revidera ägardirektiven för Västerbottensmuseum där Umeå kommuns respektive Region Västerbottens ägarandelar ses över, samt där tillgängligheten till museets publika verksamheter säkerställs.
Tilläggsuppdrag 2027:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att revidera ägardirektiven för Norrlandsoperan där Umeå kommuns respektive Region Västerbottens ägarandelar ses över, samt där tillgängligheten till operans publika verksamheter säkerställs.
Tilläggsuppdrag 2027:3 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen, kulturnämnden och tekniska nämnden i uppdrag att ta fram ett nytt förvaltningsöverskridande arbetssätt för arbetet med 1 procentsregeln där ungas deltagande och jämställdhet säkerställs och där ungas delaktighet blir en naturlig del i arbetet med att utveckla Umeå och det offentliga rummet.
Tilläggsuppdrag 2027:4 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen, kulturnämnden, fritidsnämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, individ- och familjenämnden, byggnadsnämnden, tekniska nämnden, samt AB Bostaden i uppdrag att arbeta med ungas delaktighet inför Ungdomshuvudstadsarbetet 2029.
Tilläggsuppdrag 2027:5 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att i dialog med interreligiösa rådet, Umeås trossamfund och andra relevanta aktörer utveckla arbetet och formerna för långsiktig samverkan mellan organisationerna och kommunens arbete med Umeå växer tryggt och säkert.
Tilläggsuppdrag 2027:6 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen tillsammans med fritidsnämnden, kulturnämnden, för- och grundskolenämnden, samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att fortsätta arbetet med att motverka segregation genom att utveckla Medborgardialogen om segregation.
Tilläggsuppdrag 2027:7 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och fritidsnämnden i uppdrag att tillsammans med föreningslivet arbeta trygghetsskapande och främjande avseende motorburen ungdom.
Tilläggsuppdrag: 2027: 8 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och fritidsnämnden i uppdrag att genomföra en omvärldsbevakning av andra jämförbara kommuners elitsponsring och ta fram en hållbar struktur för sponsring över tid som stärker idrottsstaden Umeå.

Tilläggsuppdrag: 2027:9 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och tekniska nämnden i uppdrag att ta fram en långsiktig plan för badanläggningarna.

Tilläggsuppdrag 2027:14 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och tekniska nämnden i uppdrag att lämna förslag på hur långsiktig planering av lokal- och markförsörjning ska utformas. Förslaget ska ge förutsättningar för att lokalförsörjning till kommunala verksamheter är i balans, är hållbar över tid och utmytna i underlag som utgör grund för kommunens investeringsprocess.

Tilläggsuppdrag 2027:15 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och kulturnämnden i uppdrag att utreda hur en stödstruktur för de kulturella och kreativa branscherna och dess utövare bör utformas.

Tilläggsuppdrag 2025:1 Kommunfullmäktige ger alla nämnder i uppdrag att genomföra en analys av konsekvenser utifrån förändrade demografiska förutsättningar. Arbetet ska säkerställa att kommunen inte åtar sig kostnader som inte kan bäras över tid, samt ske i enlighet med av fullmäktige fastställd riktlinje för god ekonomisk hushållning. Förslag på förändring av principiell karaktär ska tillställas fullmäktige.

Tilläggsuppdrag 2025:6 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen, fritidsnämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och tekniska nämnden i uppdrag att i dialog med berörda verksamheter och föreningslivet utreda förutsättningarna för att utveckla idrottsanläggningarna Gammlia Arena, Visionite Arena och Nolia Arena ur ett tillväxtperspektiv.

Tilläggsuppdrag 2025:7 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att genomföra en översyn av kommunens arbete med antidiskriminering i syfte att göra en nulägesanalys av befintliga insatser, styrning och behov av aktiva åtgärder på området. Översynen ska också innehålla en omvärldsanalys av andra kommuner.

Tilläggsuppdrag 2023:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar.

Tilläggsuppdrag 2023:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltnings- och nämndgränser.

Tilläggsuppdrag 2021:8 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med kommunens nämnder och bolag undersöka risken för att skattemedel, som bekostar verksamheter inom välfärdssektorn, även med annan utförare än kommunen, används på ett felaktigt sätt och/eller i kriminellt syfte, till exempel för att finansiera organiserad brottslighet, samt att ta fram förslag på åtgärder för att förebygga och förhindra detta.

Byggnadsnämnden

I byggnadsnämndens uppdrag ingår att verkställa kommunens fysiska planering i form av nya detaljplaner, områdesbestämmelser samt stadsdels- och kvartersöversyner. Nämnden ansvarar även för lovprövning, tillsyn och prövning av strandskyddsdispens. Nämnden tar beslut om bidrag för bostadsanpassningar. Inom nämndens område finns mättnings- och kartverksamhet, förvaltning av kommunens landskaps- och fastighetsinformation samt förädling av geografiska data. Nämnden ansvarar för den kommunala lantmäterimyndigheten samt för namnsättning av stadsdelar, gator med mera. Inom sina områden arbetar byggnadsnämnden för en hållbar utveckling i Umeå.

Ekonomisk ram för byggnadsnämnden 2027 (mnkr)

Byggnadsnämndens fastställda budget för 2026 (beslut i juni 2025)	-65,54
Byggnadsnämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-2,93
Justering till PKV per invånare för relevant åldersintervall	0,32
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Justering av PO-pålägg	0,64
Minska handläggningstider detaljplan	-0,70
Teknisk utveckling geodata	-1,40
Lokal operativ samverkan	-0,30
Ekonomisk tilldelning för 2027	-69,91
Ökad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	-4,37
<i>Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2027 jmf 2026</i>	<i>0,64</i>

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- *För motivering av generella justeringar se avsnitt Förändring i generella förutsättningar för styrelse och nämnder s15.*
- *Kortare handläggningstider*
För att minska handläggningstiderna inom detaljplan erhåller nämnden tillskott på 0,7 mnkr samt 1,4 mnkr för bättre systemstöd genom teknisk utveckling av geodata.
- *Lokal operativ samverkan (LOS)*
Nämnden erhåller ett tillskott på 0,3 mnkr för arbete med Lokal operativ samverkan.

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag Byggnadsnämnden
Tilläggsuppdrag 2027:4 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen, kulturnämnden, fritidsnämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, individ- och familjenämnden, byggnadsnämnden, tekniska nämnden, samt AB Bostaden i uppdrag att arbeta med ungas delaktighet inför Ungdomshuvudstadsarbetet 2029.
Tilläggsuppdrag 2025:1 Kommunfullmäktige ger alla nämnder i uppdrag att genomföra en analys av konsekvenser utifrån förändrade demografiska förutsättningar. Arbetet ska säkerställa att kommunen inte åtar sig kostnader som inte kan bäras över tid, samt ske i enlighet med av fullmäktige fastställd riktlinje för god ekonomisk hushållning. Förslag på förändring av principiell karaktär ska tillställas fullmäktige.
Tilläggsuppdrag 2023:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar.
Tilläggsuppdrag 2023:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltnings- och nämndgränser.

Fritidsnämnden

Fritidsnämnden ansvarar för att erbjuda Umeås invånare ett rikt, jämlikt, jämställt och hållbart fritidsutbud, där barn och ungas delaktighet och möjlighet till utveckling har en särställning. Nämnden erbjuder fritidsaktiviteter och inkluderande mötesplatser, för unga liksom för vuxna med intellektuell funktionsnedsättning. Nämnden har det samlade ansvaret för handläggning av kommunens föreningsbidrag, samt ett särskilt uppdrag att stödja föreningslivet och främja det ideella engagemanget.

Nämnden ansvarar för skötsel och uthyrning av idrotts- och fritidsanläggningar, både för elit- och breddidrott. I uppdraget ingår även skötsel av friluftsområden samt fiskefrämjande åtgärder. Nämnden har i uppdrag att erbjuda Umeås invånare badupplevelser, friskvård samt ansvara för simundervisning för samtliga grundskoleelever.

Ekonomisk ram fritidsnämnden 2027 (mnkr)

Fritidsnämndens fastställda budget för 2026 (beslut i juni 2025)	-166,27
Fritidsnämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-7,43
Justering till PKV per invånare för relevant åldersintervall	0,80
Teknisk ramjustering efter planeringsdirektiv 1	
Teknisk ramjustering 2026 KS nau 2026-01-07	39,56
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Justering av PO-pålägg	0,91
Aktivitets- och verksamhetsstöd föreningsliv	-3,00
Summer zone	-0,50
Motorburen ungdom	-0,50
Norrbyuskär som besöksmål	-0,50
Friluftsliv	-0,50
Navet	-2,00
Ekonomisk tilldelning för 2027	-139,43
Ökad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	26,84
<i>Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2027 jmf 2026</i>	<i>0,91</i>

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- *För motivering av generella justeringar se avsnitt Förändring i generella förutsättningar för styrelse och nämnder s15.*
- *Aktivitets- och verksamhetsstöd mm*
Nämndens erhåller tillskott avseende stöd till föreningslivet samt för arbete med sommaraktiviteter för barn och ungdomar inom ramen för Summer zone. En budgetförstärkning ges också kopplat till det tilläggsuppdrag som nämnden erhåller avseende motorburen ungdom.
- *Ökade budget för besöksmål, friluftsliv, bad*
För att utveckla Norrbyskär som besöksmål erhåller nämnden 0,5 mnkr. Nämnden för också en budgetförstärkning på 0,5 mnkr för insatser kopplat till friluftslivet i kommunen, samt 2 mnkr för att stärka ekonomi kring badanläggningarna, i synnerhet Navet.

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag Fritidsnämnden
Tilläggsuppdrag 2027:4 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen, kulturnämnden, fritidsnämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, individ- och familjenämnden, byggnadsnämnden, tekniska nämnden, samt AB Bostaden i uppdrag att arbeta med ungas delaktighet inför Ungdomshuvudstadsarbetet 2029.
Tilläggsuppdrag 2027:6 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen tillsammans med fritidsnämnden, kulturnämnden, för- och grundskolenämnden, samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att fortsätta arbetet med att motverka segregation genom att utveckla Medborgardialogen om segregation.
Tilläggsuppdrag 2027:7 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och fritidsnämnden i uppdrag att tillsammans med föreningslivet arbeta trygghetsskapande och främjande avseende motorburen ungdom.
Tilläggsuppdrag: 2027: 8 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och fritidsnämnden i uppdrag att genomföra en omvärldsbevakning av andra jämförbara kommuners elitsponsring och ta fram en hållbar struktur för sponsring över tid som stärker idrottsstaden Umeå.
Tilläggsuppdrag 2027:10 Kommunfullmäktige ger fritidsnämnden, kulturnämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och tekniska nämnden i uppdrag att inventera och tillgängliggöra mötes- och samlingsplatser för föreningslivet och allmänheten i stads- och kommundelar, samt synliggöra eventuella vita fläckar och områden där förutsättningar för närvarande är begränsad.
Tilläggsuppdrag 2027:11 Kommunfullmäktige ger fritidsnämnden och tekniska nämnden i uppdrag att analysera och ta fram en långsiktig hållbar lösning för gästbryggan i Umeå centrum.
Tilläggsuppdrag 2025:1 Kommunfullmäktige ger alla nämnder i uppdrag att genomföra en analys av konsekvenser utifrån förändrade demografiska förutsättningar. Arbetet ska säkerställa att kommunen inte åtar sig kostnader som inte kan bäras över tid, samt ske i enlighet med av fullmäktige fastställd

riktlinje för god ekonomisk hushållning. Förslag på förändring av principiell karaktär ska tillställas fullmäktige.

Tilläggsuppdrag 2025:6 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen, fritidsnämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och tekniska nämnden i uppdrag att i dialog med berörda verksamheter och föreningslivet utreda förutsättningarna för att utveckla idrottsanläggningarna Gammlia Arena, Visionite Arena och Nolia Arena ur ett tillväxtperspektiv.

Tilläggsuppdrag: 2025:11 Kommunfullmäktige ger fritidsnämnden och kulturnämnden i uppdrag att initiera samarbete med och aktivera föreningslivet och studieförbunden utifrån civil beredskap.

Tilläggsuppdrag 2023:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar.

Tilläggsuppdrag 2023:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltnings- och nämndgränser.

För- och grundskolenämnden

Nämnden har ett övergripande ansvar för att alla barn folkbokförda i kommunen har tillgång till förskola och pedagogisk omsorg samt skolgång i kommunens egna eller i fristående verksamheter. Nämnden ansvarar för kommunal förskola inklusive förskolor på minoritetsspråk, pedagogisk omsorg i form av dagbarnvårdare och nattisverksamhet, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola och fritidshem.

Nämnden ansvarar för att fördela resurser till egen verksamhet och till fristående verksamheter enligt bidrag på lika villkor. Vidare har nämnden ansvar för skolpliktsbevakning och samverkan med fristående verksamheter i egenskap av hemkommun, samt att bevilja tillstånd och genomföra tillsyn av fristående förskoleverksamheter eller pedagogisk omsorg.

Nämnden ska säkerställa att den kommunala utbildningen utgår från grundläggande demokratiska värderingar och alla barn och elevers lika värde.

Ekonomisk ram för- och grundskolenämnden 2027 (mnkr)

För- och grundskolenämndens fastställda budget för 2026 (beslut i juni 2025)	-2 384,94
Teknisk ramjustering 2026 KS nau 2025-09-09	5,21
För- och grundskolenämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-106,34
Justering till PKV per invånare för relevant åldersintervall	61,07
Teknisk ramjustering efter planeringsdirektiv 1	
Teknisk ramjustering 2026 KS nau 2026-01-20	5,80
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Justering av PO-pålägg	17,39
Fler vuxna i grundskolan	-17,00
Ökad kvalitet i förskolan	-11,00
Lågstadiesatsning – steg 1 införande av skolfrukost F-3	-6,00
Ekonomisk tilldelning för 2027	-2 435,82
Ökad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	-56,08
<i>Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2027 jmf 2026</i>	<i>17,39</i>

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- *För motivering av generella justeringar se avsnitt Förändring i generella förutsättningar för styrelse och nämnder s15.*
- *Fler vuxna i grundskolan*
Nämnden erhåller en budgetförstärkning på 17 mnkr riktat till grundskolan för att möjliggöra fler vuxna i verksamheten för att stärka grundskolans verksamhet genom bättre förutsättningar för lärare och fritidspersonal.
- *Ökad kvalitet i förskolan*
En budgetförstärkning på 11 mnkr riktas till förskolan för att finansiera en ökad andel förskollärare.
- *Införande av skolfrukost F-3*
Som ett första steg i en satsning på tidiga åldrar i grundskolan tillförs 6 mnkr för införande av lågstadiesatsning via skolfrukost för årskurs F-3.

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag För- och grundskolenämnden
Tilläggsuppdrag 2027:4 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen, kulturnämnden, fritidsnämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, individ- och familjenämnden, byggnadsnämnden, tekniska nämnden, samt AB Bostaden i uppdrag att arbeta med ungas delaktighet inför Ungdomshuvudstadsarbetet 2029.
Tilläggsuppdrag 2027:6 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen tillsammans med fritidsnämnden, kulturnämnden, för- och grundskolenämnden, samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att fortsätta arbetet med att motverka segregation genom att utveckla Medborgardialogen om segregation.
Tilläggsuppdrag 2027:10 Kommunfullmäktige ger fritidsnämnden, kulturnämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och tekniska nämnden i uppdrag att inventera och tillgängliggöra mötes- och samlingsplatser för föreningslivet och allmänheten i stads- och kommundelar, samt synliggöra eventuella vita fläckar och områden där förutsättningar för närvarande är begränsad.
Tilläggsuppdrag: 2027:12 Kommunfullmäktige ger för- och grundskolenämnden och tekniska nämnden i uppdrag att föra dialog med de fackliga organisationerna, samt att påbörja införandet av skolfrukost i lågstadiet F-3.
Tilläggsuppdrag 2025:1 Kommunfullmäktige ger alla nämnder i uppdrag att genomföra en analys av konsekvenser utifrån förändrade demografiska förutsättningar. Arbetet ska säkerställa att kommunen inte åtar sig kostnader som inte kan bäras över tid, samt ske i enlighet med av fullmäktige fastställd riktlinje för god ekonomisk hushållning. Förslag på förändring av principiell karaktär ska tillställas fullmäktige.
Tilläggsuppdrag 2023:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen

ökar.

Tilläggsuppdrag 2023:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltnings- och nämndgränser.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ansvarar övergripande för ledning, samordning och utveckling av nämndens ansvarsområden; gymnasieskola, kommunal vuxenutbildning, yrkeshögskoleutbildning som kommunen anordnar samt arbetsmarknadsinsatser och integration.

Nämnden ska säkerställa att dess verksamheter ger elever, studerande och deltagare grund för fortsatta studier, yrkesverksamhet, samt ett resursmässigt oberoende aktivt deltagande i samhället i övrigt.

Nämnden har ett övergripande ansvar för att alla ungdomar boende i kommunen har tillgång till gymnasieskola i kommunens egna verksamheter eller i fristående verksamheter. Nämnden ansvarar för kommunens gymnasieskolor, anpassad gymnasieskola, Elitidrottsgymnasium (NIU- och RIG) och Riksgymnasium för rörelsehindrade (RH-gymnasium).

Nämnden ansvarar för att fördela resurser till egen verksamhet och fristående verksamheter enligt bidrag på lika villkor, samt svara för insyn och samråd gällande fristående gymnasieskolor.

Nämnden har ett samlat ansvar för det kommunala aktivitetsansvaret, kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå, på gymnasienivå, som anpassad utbildning, yrkesinriktad vuxenutbildning (Yrkesvux), lärlingsutbildning inom komvux (Lärlingsvux) och svenska för invandrare (sfi) samt yrkeshögskoleutbildningar som kommunen anordnar.

Vidare svarar nämnden för att tillhandahålla arbetsrehabiliterande åtgärder samt mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning.

Ekonomisk ram gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2027 (mnkr)

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens fastställda budget för 2026 (beslut i juni 2025)	-680,84
Teknisk ramjustering 2026 KS nau 2025-09-09	-5,21
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens tilldelning enligt planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-30,66
Justering till PKV per invånare för relevant åldersintervall	-11,82
Teknisk ramjustering efter planeringsdirektiv 1	
Teknisk ramjustering 2026 KS nau 2025-12-09	1,70
Teknisk ramjustering 2026 KS nau 2026-01-20	-5,80

Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026

Justering av PO-pålägg	5,05
Fler vuxna i skolan	-3,00
Elevvärdar	-1,40
Aktivitetskravet	-13,00
Utökning ferierarbete 17-åringar	-1,20
Sommarjobbslöfte 18-åringar	-7,70
Sommarjobb och studiemotiverande arbetslivsorientering för 15-16 åringar	-3,00
Ekonomisk tilldelning för 2027	-756,87
Ökad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	-70,82
<i>Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2027 jmf 2026</i>	<i>5,05</i>

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- *För motivering av generella justeringar se avsnitt Förändring i generella förutsättningar för styrelse och nämnder s15.*
- *Fler vuxna i skolan samt elevvärdar*
Nämnden erhåller en budgetförstärkning på 3 mnkr riktat till gymnasieskolan för möjliggöra fler vuxna i skolan och därigenom stärka verksamheten genom ökad trygghet och bättre förutsättningar för lärare och elever. Nämnden erhåller också en budgetförstärkning avseende elevvärdar på 1,4 mnkr.
- *Aktivitetskravet*
I juni förväntas riksdagen besluta om införande av ett skärpt aktivitetskrav för försörjningsstöd från och med oktober 2026. Nämnden erhåller en budgetförstärkning på 13 mnkr för detta 2027.
- *Feriearbete, sommarjobb och studiemotiverande arbetslivsorientering (SAO)*
Nämnden tilldelas också medel för att utöka feriearbete för 17-åringar, säkra sommarjobb för 18-åringar samt starta upp arbete med sommarjobb och studiemotiverande arbetslivsorientering (SAO-jobb) för ungdomar 15-16 år.

Tilläggsuppdrag**Tilläggsuppdrag Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden**

Tilläggsuppdrag 2027:4 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen, kulturnämnden, fritidsnämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, individ- och familjenämnden,

byggnadsnämnden, tekniska nämnden, samt AB Bostaden i uppdrag att arbeta med ungas delaktighet inför Ungdomshuvudstadsarbetet 2029.

Tilläggsuppdrag 2027:6 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen tillsammans med fritidsnämnden, kulturnämnden, för- och grundskolenämnden, samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att fortsätta arbetet med att motverka segregation genom att utveckla Medborgardialogen om segregation.

Tilläggsuppdrag 2027:10 Kommunfullmäktige ger fritidsnämnden, kulturnämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och tekniska nämnden i uppdrag att inventera och tillgängliggöra mötes- och samlingsplatser för föreningslivet och allmänheten i stads- och kommundelar, samt synliggöra eventuella vita fläckar och områden där förutsättningar för närvarande är begränsad.

Tilläggsuppdrag 2027:13 Kommunfullmäktige ger gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att ta nästa steg i att skapa en cirkulär hub för människor och miljö inom ramen för arbetsmarknadsenhetens verksamhet där restströmmar som möbelåterbruk och textil hanteras.

Tilläggsuppdrag 2025:1 Kommunfullmäktige ger alla nämnder i uppdrag att genomföra en analys av konsekvenser utifrån förändrade demografiska förutsättningar. Arbetet ska säkerställa att kommunen inte åtar sig kostnader som inte kan bäras över tid, samt ske i enlighet med av fullmäktige fastställd riktlinje för god ekonomisk hushållning. Förslag på förändring av principiell karaktär ska tillställas fullmäktige.

Tilläggsuppdrag 2025:5 Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att analysera behovet och utreda förutsättningarna för idrottshall för Vasaskolan, samt att gymnasie- och vuxenutbildningen ges i uppdrag att se över framtida programstrukturen på kommunens gymnasieskolor.

Tilläggsuppdrag 2025:6 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen, fritidsnämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och tekniska nämnden i uppdrag att i dialog med berörda verksamheter och föreningslivet utreda förutsättningarna för att utveckla idrottsanläggningarna Gammlia Arena, Visionite Arena och Nolia Arena ur ett tillväxtperspektiv.

Tilläggsuppdrag 2023:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar.

Tilläggsuppdrag 2023:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltnings- och nämndgränser.

Individ- och familjenämnden

Individ- och familjenämndens grunduppdrag är att tillgodose behov av stöd och omsorg inom socialtjänstens lagstadgade ansvarsområde för att stärka och trygga den enskilde att leva ett självständigt liv. Socialtjänsten arbetar förebyggande för att främja jämlika levnadsvillkor.

Grunduppdraget omfattar att:

- ge stöd, omsorg och skydd till barn, unga och vuxna
- ge stöd och service till barn, unga och vuxna med funktionsnedsättning
- ge stöd till självförsörjning och tillgodose behov av försörjningsstöd
- tillgodose behov av råd, stöd samt handläggning av familjerättsliga frågor
- tillhandahålla familjerådgivning
- erbjuda hälso- och sjukvård till personer i bostad med särskild service och under vistelsetid på daglig verksamhet

Ekonomisk ram för individ- och familjenämnden 2027 (mnkr)

Individ- och familjenämndens fastställda budget för 2026 (beslut i juni 2025)	-1 872,19
Individ- och familjenämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-83,66
Justering till PKV per invånare för relevant åldersintervall	12,43
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Justering av PO-pålägg	10,06
Förebyggande verksamhet	-3,00
Viten	-5,00
Övrigt ramtillskott	-35,00
Ekonomisk tilldelning för 2027	-1 976,35
Ökad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	-104,16
Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2027 jmf 2026	10,06

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- För motivering av generella justeringar se avsnitt Förändring i generella förutsättningar för styrelse och nämnder s15.

- *Förebyggande verksamhet*
Nämnden erhåller tillskott på 3 mnkr för att stärka det förebyggande arbetet (Team ungdom, samt uppstart av Bostad först) inom individ- och familjeomsorgen.
- *Viten*
Nämndens ram förstärks med 5 mnkr i syfte att eventuella vitesförelägganden för ej verkställda beslut inte ska belasta ordinarie verksamhetsbudget.
- *Övrigt tillskott*
Utöver ovanstående tillskjuts nämnden 35 mnkr i budgeten för 2027.

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag Individ och familjenämnden
Tilläggsuppdrag 2027:4 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen, kulturnämnden, fritidsnämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, individ- och familjenämnden, byggnadsnämnden, tekniska nämnden, samt AB Bostaden i uppdrag att arbeta med ungas delaktighet inför Ungdomshuvudstadsarbetet 2029.
Tilläggsuppdrag 2025:1 Kommunfullmäktige ger alla nämnder i uppdrag att genomföra en analys av konsekvenser utifrån förändrade demografiska förutsättningar. Arbetet ska säkerställa att kommunen inte åtar sig kostnader som inte kan bäras över tid, samt ske i enlighet med av fullmäktige fastställd riktlinje för god ekonomisk hushållning. Förslag på förändring av principiell karaktär ska tillställas fullmäktige.
Tilläggsuppdrag 2025:3 Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden och individ- och familjenämnden i uppdrag att analysera behovet och utreda förutsättningarna för annan boendeform.
Tilläggsuppdrag 2023:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar.
Tilläggsuppdrag 2023:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltnings- och nämndgränser.

Kulturnämnden

Kulturnämnden svarar för folkbibliotek, skolbiblioteksservice, konstverksamhet, kulturskola, kvinnohistoriskt museum, kultur i skolan, kultur för seniorer, arrangemang i Väven och kommungemensamma arrangemang samt den kommungemensamma konstsamlingen.

Utöver detta svarar Kulturnämnden för Sveriges Depåbibliotek och lånecentral samt stöd till kulturföreningar, kulturfestivaler och studieförbund. Kulturnämnden fördelar stipendier och annat stöd till kulturutövare samt till samlingslokaler.

Kulturnämnden ska medverka i kommunens arbete med stadsmiljö- och bevarandefrågor och i kommunövergripande kulturfrågor som handläggs av andra nämnder och styrelser.

Kulturnämnden ska inom sitt ansvarsområde stödja och främja yttrandefriheten, möjliggöra konstnärliga upplevelser, stödja skapande verksamhet, samarbeta och samråda med samhällsorgan, föreningar, intresseorganisationer, övriga tillskyndare inom verksamhetsområdet samt stödja och främja internationellt kulturutbyte.

Ekonomisk ram för kulturnämnden 2027 (mnkr)

Kulturnämndens fastställda budget för 2026 (beslut i juni 2025)	-177,71
Kulturnämndens tilldelning enligt förslag planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-7,94
Justering till PKV per invånare för relevant åldersintervall	0,86
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Justering av PO-pålägg	1,08
Samordnare kulturell infrastruktur (KKB)	-0,70
KulturCrew	-0,50
Samordnare gestaltad livsmiljö	-0,70
Kultursamordnare ungas deltagande	-0,50
Implementering kulturlöftet (transporter)	-0,50
Folkbildning	-0,50
Ekonomisk tilldelning för 2026	-187,11
Ökad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	-9,40
<i>Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2027 jmf 2026</i>	<i>1,08</i>

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- *För motivering av generella justeringar se avsnitt Förändring i generella förutsättningar för styrelse och nämnder s15.*

- **Tillskott**

Nämnden erhåller tillskott i budget 2027 för samordnande av kulturell infrastruktur (KKB), gestaltad livsmiljö samt ungas deltagande. Nämnden erhåller också medel för KulturCrew som är en verksamhet för främjande av ungas delaktighet. För implementering av kulturlöftet och arbetet med folkbildning erhåller också nämnden ett tillskott enligt tabellen ovan.

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag Kulturnämnden
Tilläggsuppdrag 2027:3 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen, kulturnämnden och tekniska nämnden i uppdrag att ta fram ett nytt förvaltningsöverskridande arbetssätt för arbetet med 1 procentsregeln där ungas deltagande och jämställdhet säkerställs och där ungas delaktighet blir en naturlig del i arbetet med att utveckla Umeå och det offentliga rummet.
Tilläggsuppdrag 2027:4 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen, kulturnämnden, fritidsnämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, individ- och familjenämnden, byggnadsnämnden, tekniska nämnden, samt AB Bostaden i uppdrag att arbeta med ungas delaktighet inför Ungdomshuvudstadsarbetet 2029.
Tilläggsuppdrag 2027:6 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen tillsammans med fritidsnämnden, kulturnämnden, för- och grundskolenämnden, samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att fortsätta arbetet med att motverka segregation genom att utveckla Medborgardialogen om segregation.
Tilläggsuppdrag 2027:10 Kommunfullmäktige ger fritidsnämnden, kulturnämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och tekniska nämnden i uppdrag att inventera och tillgängliggöra mötes- och samlingsplatser för föreningslivet och allmänheten i stads- och kommundelar, samt synliggöra eventuella vita fläckar och områden där förutsättningar för närvarande är begränsad.
Tilläggsuppdrag 2027:15 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och kulturnämnden i uppdrag att utreda hur en stödstruktur för de kulturella och kreativa branscherna och dess utövare bör utformas.
Tilläggsuppdrag 2027:16 Kommunfullmäktige ger kulturnämnden i uppdrag att redovisa och säkerställa ungas delaktighet och tillgänglighet till kulturens verksamhet i kommunens olika stads- och kommundelar.
Tilläggsuppdrag 2025:1 Kommunfullmäktige ger alla nämnder i uppdrag att genomföra en analys av konsekvenser utifrån förändrade demografiska förutsättningar. Arbetet ska säkerställa att kommunen inte åtar sig kostnader som inte kan bäras över tid, samt ske i enlighet med av fullmäktige fastställd riktlinje för god ekonomisk hushållning. Förslag på förändring av principiell karaktär ska tillställas fullmäktige.

Tilläggsuppdrag: 2025:11 Kommunfullmäktige ger fritidsnämnden och kulturnämnden i uppdrag att initiera samarbete med och aktivera föreningslivet och studieförbunden utifrån civil beredskap.

Tilläggsuppdrag 2023:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar.

Tilläggsuppdrag 2023:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltnings- och nämndgränser.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

I miljö- och hälsoskyddsnämndens uppdrag ingår att möjliggöra god hälsa och en hållbar utveckling i Umeå. Nämnden ansvarar för prövning och tillsyn beträffande miljö- och hälsoskyddsområdet, livsmedelssäkerhet, alkohollagens område, tobak och liknande produkter, tobaksfria nikotinprodukter samt receptfria läkemedel. Nämnden bidrar med underlag för en god samhällsplanering och utveckling inom miljöövervakning, energieffektivisering, klimatpåverkan och naturvård samt utgör ett kompetensstöd i miljöfrågor vid översikts och detaljplanering. Nämnden medverkar till en ökning av allmänhetens medvetenhet om miljö-, natur-, och hälsoskyddsfrågor samt energi, klimat, och hållbar konsumtion. Nämnden ansvarar även för budget- och skuldrådgivning, konsumentrådgivning och för kommunens förvaltare i enlighet med föräldrabalken.

Ekonomisk ram för miljö- och hälsoskyddsnämnden 2027 (mnkr)

Miljö- och hälsoskyddsnämndens fastställda budget för 2026 (beslut i juni 2025)	-22,65
Miljö- och hälsoskyddsnämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-1,01
Justering till PKV per invånare för relevant åldersintervall	0,11
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Justering av PO-pålägg	0,41
Lokal operativ samverkan	-0,70
Motverka socioekonomisk utsatthet	-0,70
Hållbar mat	-0,35
Grönstruktur	-0,70
Ekonomisk tilldelning för 2027	-25,59
Ökad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	-2,94

Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2027 jmf 2026

0,41

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- För motivering av generella justeringar se avsnitt *Förändring i generella förutsättningar för styrelse och nämnder s15*.
- Tillskott
Nämnden erhåller tillskott avseende arbete med lokal operativ samverkan (LOS) samt arbete med att motverka socioekonomisk utsatthet. Utöver detta erhåller också nämnden tillskott avseende hållbar mat och arbete med grönstruktur.

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Tilläggsuppdrag 2025:1 Kommunfullmäktige ger alla nämnder i uppdrag att genomföra en analys av konsekvenser utifrån förändrade demografiska förutsättningar. Arbetet ska säkerställa att kommunen inte åtar sig kostnader som inte kan bäras över tid, samt ske i enlighet med av fullmäktige fastställd riktlinje för god ekonomisk hushållning. Förslag på förändring av principiell karaktär ska tillställas fullmäktige.

Tilläggsuppdrag 2023:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar.

Tilläggsuppdrag 2023:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltnings- och nämndgränser.

Personalnämnden

Nämnden är kommunens samordnande nämnd för personalstrategiska frågor. Nämnden samordnar och verkar för att Umeå kommun har en enhetlig och sammanhållen personalpolitik samt följer upp och rapporterar utveckling och ställning i personalpolitiska frågor till kommunfullmäktige och nämnderna.

Ekonomisk ram för personalnämnden 2027 (mnkr)

Personalnämndens fastställda budget för 2025 (beslut i juni 2024)	-1,34
Personalnämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-0,06
Justering till PKV per invånare för relevant åldersintervall	0,01
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Justering av PO-pålägg	
Ledarskapsutveckling	-0,70
Ekonomisk tilldelning för 2027	-2,08
Ökad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	-0,75
<i>Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2027 jmf 2026</i>	

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- *För motivering av generella justeringar se avsnitt Förändring i generella förutsättningar för styrelse och nämnder s15.*
- *Ledarskapsutveckling*
Nämnden erhåller tillskott för att förstärka ledarskapsutbildningen i enlighet med tilläggsuppdraget nedan.

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag Personalnämnden
Tilläggsuppdrag 2027:19 Kommunfullmäktige ger personalnämnden i uppdrag att förstärka ledarutbildningen och utveckla arbetet med ett mer närvarande ledarskap i kommunens verksamheter, samt att utbildningen för de lokala skyddsombuden stärks.
Tilläggsuppdrag 2027:20 Kommunfullmäktige ger personalnämnden i uppdrag att genomföra en omvärldsanalys hur andra kommuner har jobbat med flexibla helgdagar.
Tilläggsuppdrag 2025:1 Kommunfullmäktige ger alla nämnder i uppdrag att genomföra en analys av konsekvenser utifrån förändrade demografiska förutsättningar. Arbetet ska säkerställa att kommunen

inte åtar sig kostnader som inte kan bäras över tid, samt ske i enlighet med av fullmäktige fastställd riktlinje för god ekonomisk hushållning. Förslag på förändring av principiell karaktär ska tillställas fullmäktige.

Tilläggsuppdrag 2023:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar.

Tilläggsuppdrag 2023:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltnings- och nämndgränser.

Tekniska nämnden

Tekniska nämnden har ansvar för kommunens anläggningar, infrastruktur och allmänna platser såsom fastigheter, gator, vägar, parker och närskogar. Uppdraget innefattar att planera, bygga, förvalta och utveckla kommunens infrastruktur och offentliga utomhusmiljöer, kommunens IT- och kommunikationssystem och ID-nyckelorganisation samt Umeå kommuns fastigheter- både avseende verksamhetslokaler och boenden för sociala behov. Nämnden ska tillhandahålla färdtjänst, uppfylla kommunens uppgifter avseende trafikfrågor samt tillhandahålla intern service inom måltider och lokalvård.

Nämnden har också ansvar för att samordna Umeå kommuns fordonsanskaffning samt att leda, samordna och utveckla kommungemensamt arbete med digitalisering och digital transformation. Tekniska nämnden ansvarar för uppbyggnad, drift och förvaltning av fast installerade och mobila reservkraftlösningar. Nämnden ansvarar vidare för lagerhållning, tillagning och distribution av reservlivsmedel, lagerhållning och distribution av reservdrivmedel samt lagerhållning och distribution av förbrukningsmaterial och reservdelar för att säkerställa försörjningen till prioriterad samhällsviktig verksamhet vid samhällsstörning, kris eller krig.

Nämnden ansvarar för kommunens dagvattenhantering. Uppdraget innefattar även att svara för klimatomställningsarbetet inom nämndens ansvarsområden.

Nämndens ansvarsområde omfattar alla verksamheter inom teknik- och fastighetsförvaltningen vilka är Digital omställning och IT, Fastighet, Gator och parker, Måltidsservice samt Städ- och verksamhetsservice.

Ekonomisk ram för tekniska nämnden 2027 (mnkr)

Tekniska nämndens fastställda budget för 2026 (beslut i juni 2025)	-1 633,70
Tekniska nämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-73,00
Justering till PKV per invånare för relevant åldersintervall	7,87
Teknisk ramjustering efter planeringsdirektiv 1	
Teknisk ramjustering 2026 KS nau 2025-12-09	-1,70
Teknisk ramjustering 2026 KS nau 2026-01-07	-33,75
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Justering av PO-pålägg	5,09
Införande skolfrukost F-3	-6,00

Lokal för Centrum mot våld	-2,50
Klimatomställning	-1,00
Arboretum Norr	-1,00
Övrigt ramtillskott	-25,00
Ekonomisk tilldelning för 2027	-1 764,68
Ökad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	-130,98
<i>Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2027 jmf 2026</i>	<i>5,09</i>

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- *För motivering av generella justeringar se avsnitt Förändring i generella förutsättningar för styrelse och nämnder s15.*
 - *Införande av skolfrukost*
Som ett första steg i en satsning på tidiga åldrar i grundskolan tillförs 6 mnkr för införande av skolfrukost för årskurs F-3.
 - *Lokal Centrum mot våld*
Ett tillskott på 2,5 mnkr tilldelas nämnden avseende extern förhyrning av en lokal för Centrum mot våld (CMV).
 - *Klimatomställning samt Arboretum norr*
Nämndens budgetram förstärks med 1 mnkr för att stärka arbetet med klimatomställning samt ytterligare 1 mnkr riktat till Arboretum norr.
- Övrigt tillskott*
Utöver ovanstående tillskjuts nämnden 25 mnkr i budgeten för 2027.

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag Tekniska nämnden
Tilläggsuppdrag 2027:3 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen, kulturnämnden och tekniska nämnden i uppdrag att ta fram ett nytt förvaltningsöverskridande arbetssätt för arbetet med 1 procentsregeln där ungas deltagande och jämställdhet säkerställs och där ungas delaktighet blir en naturlig del i arbetet med att utveckla Umeå och det offentliga rummet.
Tilläggsuppdrag 2027:4 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen, kulturnämnden, fritidsnämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, individ- och familjenämnden, byggnadsnämnden, tekniska nämnden, samt AB Bostaden i uppdrag att arbeta med ungas delaktighet inför Ungdomshuvudstadsarbetet 2029.
Tilläggsuppdrag: 2027:9 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och tekniska nämnden i uppdrag att

ta fram en långsiktig plan för badanläggningarna.

Tilläggsuppdrag 2027:10 Kommunfullmäktige ger fritidsnämnden, kulturnämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och tekniska nämnden i uppdrag att inventera och tillgängliggöra mötes- och samlingsplatser för föreningslivet och allmänheten i stads- och kommundelar, samt synliggöra eventuella vita fläckar och områden där förutsättningar för närvarande är begränsad.

Tilläggsuppdrag 2027:11 Kommunfullmäktige ger fritidsnämnden och tekniska nämnden i uppdrag att analysera och ta fram en långsiktig hållbar lösning för gästbryggan i Umeå centrum.

Tilläggsuppdrag 2027:14 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och tekniska nämnden i uppdrag att lämna förslag på hur långsiktig planering av lokal- och markförsörjning ska utformas. Förslaget ska ge förutsättningar för att lokalförsörjning till kommunala verksamheter är i balans, är hållbar över tid och utmytna i underlag som utgör grund för kommunens investeringsprocess.

Tilläggsuppdrag 2027:17 Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden i uppdrag att utifrån arbetet med civil beredskap öka takten i omställningen till fossilfri fordonsflotta.

Tilläggsuppdrag 2027:18 Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden i uppdrag att utreda möjligheterna till lokal energidelning och energigemenskaper som ett sätt att stärka kommunens civila beredskap och robusthet.

Tilläggsuppdrag 2025:1 Kommunfullmäktige ger alla nämnder i uppdrag att genomföra en analys av konsekvenser utifrån förändrade demografiska förutsättningar. Arbetet ska säkerställa att kommunen inte åtar sig kostnader som inte kan bäras över tid, samt ske i enlighet med av fullmäktige fastställt riktlinje för god ekonomisk hushållning. Förslag på förändring av principiell karaktär ska tillställas fullmäktige.

Tilläggsuppdrag 2025:2 Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden i uppdrag att som en konsekvens av förändrade demografiska förutsättningar säkerställa ett fortsatt effektivt lokalnyttjande, inklusive att tillse att frigjorda lokaler så långt det är möjligt nyttjas till verksamheter med ökade behov av lokaler, i syfte att hålla nere kommunens lokalkostnader och minska investeringsbehovet i nya lokaler. Förändrade investeringsbehov ska lyftas inom ramen för ordinarie planeringsprocess.

Tilläggsuppdrag 2025:3 Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden och individ- och familjenämnden i uppdrag att analysera behovet och utreda förutsättningarna för annan boendeform.

Tilläggsuppdrag 2025:5 Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att analysera behovet och utreda förutsättningarna för idrottshall för Vasaskolan, samt att gymnasie- och vuxenutbildningen ges i uppdrag att se över framtida programstrukturen på kommunens gymnasieskolor.

Tilläggsuppdrag 2025:6 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen, fritidsnämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och tekniska nämnden i uppdrag att i dialog med berörda verksamheter och föreningslivet utreda förutsättningarna för att utveckla idrottsanläggningarna Gammlia Arena, Visionite Arena och Nolia Arena ur ett tillväxtperspektiv.

Tilläggsuppdrag 2023:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar.

Tilläggsuppdrag 2023:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltnings- och nämndgränser.

Valnämnden

Valnämnden ska fullgöra de uppgifter som ankommer på valnämnd samt ansvara för genomförande av val eller folkomröstning enligt vallagen, folkomröstningslagen samt lagen om kommunala folkomröstningar.

Ekonomisk ram för valnämnden 2027 (mnkr)

Valnämndens fastställda budget för 2026 (beslut i juni 2025)	-19,94
Valnämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt beslutad flerårsbudget	16,34
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Justering av PO-pålägg	0,02
Ekonomisk tilldelning för 2027	-3,58
Minskad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	16,36
Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2027 jmf 2026	0,02

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- För motivering av generella justeringar se avsnitt *Förändring i generella förutsättningar för styrelse och nämnder s15*.

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag Valnämnden
Tilläggsuppdrag 2025:1 Kommunfullmäktige ger alla nämnder i uppdrag att genomföra en analys av konsekvenser utifrån förändrade demografiska förutsättningar. Arbetet ska säkerställa att kommunen inte åtar sig kostnader som inte kan bäras över tid, samt ske i enlighet med av fullmäktige fastställd riktlinje för god ekonomisk hushållning. Förslag på förändring av principiell karaktär ska tillställas fullmäktige.
Tilläggsuppdrag 2023:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar.
Tilläggsuppdrag 2023:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltnings- och nämndgränser.

Äldrenämnden

Grunduppdrag

Äldrenämnden ansvarar för kommunens insatser inom äldreomsorg samt hälso- och sjukvård på primärvårdsnivå i den enskildes hem.

Äldreomsorgens insatser är frivilliga och ges efter en ansökan från den enskilde och utifrån en individuell bedömning.

Äldrenämndens övergripande uppdrag är att främja självständighet och kvarboende. Detta sker genom förebyggande verksamhet, information kring seniorlivet och aktiviteter som främjar hälsa och välmående hos den enskilde.

Äldrenämndens ger service, vård och omsorg i form av hemtjänst och hemsjukvård samt stöd i form av dagverksamhet, korttidsboende samt stöd och avlastning för anhöriga. Är den enskilde i behov av heldygnsomsorg och omfattande hälso- och sjukvård bedöms behov av plats på ett vård- och omsorgsboende.

Ekonomisk ram för äldrenämnden 2027 (mnkr)

Äldrenämndens fastställda budget för 2026 (beslut i juni 2025)	-1 511,64
Äldrenämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-67,55
Justering till PKV per invånare för relevant åldersintervall	-1,01
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Justering av PO-pålägg	10,50
Ökad grundbemanning	-20,00
Utökning servicetjänster	-15,00
Fler sjuksköterskor	-3,00
Rehabilitering	-4,00
Utökning lokalt äldreomsorgslyft	-2,50
Närvarande ledarskap och ökat medarbetarinflytande	-1,00
Lokala skyddsombud	-1,00
Implementering och samordning ÄVTS via seniortorget	-0,50
Ekonomisk tilldelning för 2027	-1 616,70
Ökad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	-105,06

Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2027 jmf 2026

10,50

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- *För motivering av generella justeringar se avsnitt Förändring i generella förutsättningar för styrelse och nämnder s15.*
- *Medel för ökad bemanning*
Nämnden erhåller ett tillskott på 20 mnkr för att öka grundbemanningen inom verksamheterna, 15 mnkr för utökning av antalet servicetjänster samt 3 mnkr för att öka antalet sjuksköterskor.
- *Rehabilitering och ökat lokalt äldreomsorgslyft*
För att ytterligare stärka bemanningen inom nämndens verksamhetsområden tilldelas även ramtillskott för ökade rehabiliteringsinsatser 4 mnkr och ett ökat lokalt äldreomsorgslyft 2,5 mnkr.
- *Ledarskap och skyddsorganisation*
För att öka det närvarande ledarskapet och möjliggöra ökat medarbetarinflytande tillskjuts 1 mnkr. För att stärka skyddsorganisationen tillskjuts 1 mnkr avseende lokala skyddsombud.
- *Nämnden får också 0,5 mnkr i tillskott för implementering och samordning av kraftsamligen Äldres välfärd, trygghet och säkerhet (ÄVTS) via seniortorget.*

Tilläggsuppdrag**Tilläggsuppdrag Äldrenämnden**

Tilläggsuppdrag 2025:1 Kommunfullmäktige ger alla nämnder i uppdrag att genomföra en analys av konsekvenser utifrån förändrade demografiska förutsättningar. Arbetet ska säkerställa att kommunen inte åtar sig kostnader som inte kan bäras över tid, samt ske i enlighet med av fullmäktige fastställd riktlinje för god ekonomisk hushållning. Förslag på förändring av principiell karaktär ska tillställas fullmäktige.

Tilläggsuppdrag 2023:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar.

Tilläggsuppdrag 2023:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltnings- och nämndgränser.

Kommungemensamma nämnder

Umeå kommun har fyra gemensamma nämnder med andra kommuner. Budget för dessa hanteras i samråd med övriga deltagande kommuner och fastställs av Umeå kommunfullmäktige. Umeås andel av de kommungemensamma nämndernas tilldelning ingår i det totala budgetbeslutet och framgår i tabell 1.

Tre av de kommungemensamma nämnderna får en ökad budgetram utöver modellberäknad uppräknings. Det är Umeå brand- och räddningsnämnd, Överförmyndarnämnden och IT-kapacitetsnämnden.

Umeå brand och räddningsnämnden erhåller ett tillskott på 14,5 mnkr avseende utökning av verksamheten kopplat till bla ytterligare en brandstation. Överförmyndarnämnden erhåller ett tillskott på 3,5 mnkr varav 2,1 mnkr avser ökat behov av förvaltare. It-kapacitetsnämnden erhåller ett tillskott på 8,6 mnkr för bla kostnadsökningar på licenser.

Ovanstående beskriver budgettillskott avseende Umeå kommuns del av de kommungemensamma nämnderna.

Umeå kommunföretag och de kommunala bolagen

För bolag framgår grunduppdraget i bolagsordning och konkretiseras genom bolagets ägardirektiv. Inriktningsmål destinerade till enskilda bolag framgår i avsnittet Inriktningsmål och program. Tilläggsuppdrag riktade till ett eller flera av de kommunala bolagen framgår i nedanstående tabell.

Tilläggsuppdrag UKF/kommunala bolag

Tilläggsuppdrag 2027:4 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen, kulturnämnden, fritidsnämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, individ- och familjenämnden, byggnadsnämnden, tekniska nämnden, samt AB Bostaden i uppdrag att arbeta med ungas delaktighet inför Ungdomshuvudstadsarbetet 2029.

Tilläggsuppdrag 2027:21 Kommunfullmäktige ger Umeå kommunföretag i uppdrag att genomföra en justering av kollektivtrafiktaxan så att alla studenter har samma subventionsgrad oavsett ålder.

Inriktningsmål och program

Kommunfullmäktige styr med inriktningsmål och program Kommunfullmäktige fastställde i mars 2021 riktlinjer för aktiverande styrning i Umeå kommun, där framgår att kommunfullmäktige använder inriktningsmål för att skapa riktning och förändring i en avgränsad fråga eller inom ett avgränsat område som är gemensamt för flera kommunala aktörer.

- *Inriktningsmålen kan syfta till att skapa såväl utvecklings- som driftskapacitet*
- *Inriktningsmålen berör alltid flera kommunala aktörer.*
- *Inriktningsmålen bör vara långsiktiga och gälla för minst en mandatperiod.*
- *Inriktningsmålen ska vara minst 3 och maximalt 9*

Ett givet inriktningsmål ska enbart destineras till de namngivna nämnder och bolag som:

- *särskilt ska prioritera arbete med just detta inriktningsmål*
- *bedöms ha de reella förutsättningar som krävs för att inriktningsmålet ska uppnås*

På följande sidor presenteras kommunens inriktningsmål med tillhörande program. Även om inte alla nämnder är direkt involverade i arbetet med ett givet inriktningsmål och program så förväntas alla nämnder verka för att inriktningsmålen ska uppfyllas och att program med fokusområden och åtgärder kan verkställas. Eventuella inriktningsmål som destineras till bolag ska infogas i bolagets ägardirektiv varpå förändrat ägardirektiv fastställs vid bolagstämma och därefter anmäls till kommunfullmäktige.

Ett program fungerar som en konkretisering och inramning av respektive inriktningsmål som kommunfullmäktige antar. Ett program omfattar nya eller befintliga planer, strategier, projekt, tilläggsuppdrag, samverkansavtal och överenskommelser som bedöms vara relevanta och väsentliga för kommunens möjligheter att nå det inriktningsmål som programmet ska stödja. Ett program berör oftast flera nämnder och bolagsstyrelser.

Kommunstyrelsen har ansvar och mandat att upparbeta, upprätthålla och vid behov utveckla kommungemensam modell för programhantering.

Varje program inleds med beskrivning av vad som ska prioriteras och utgöra fokusområden under kommande planeringsperiod. För att följa och analysera kommunkoncernens utveckling mot målbilden kan kommunövergripande indikatorer kopplas till varje inriktningsmål. I varje program finns även förteckning över de styrande dokument som inryms i programmet.

Inriktningsmål

Mål 1. Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050.

Samordningsansvar: kommunstyrelsen.

Mål 1 destinerar särskilt till: kommunstyrelsen, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, byggnadsnämnden, tekniska nämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, kulturnämnden, äldre- och vårdnämnden, Umeå energi, AB Bostaden, Vakin, UPAB, samt Infrastruktur i Norr AB.

Mål 2. Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden

Samordningsansvar: kommunstyrelsen

Mål 2 destinerar särskilt till: individ- och familjenämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, fritidsnämnden, kulturnämnden, tekniska nämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, byggnadsnämnden, äldre- och vårdnämnden, samt Umeå kommunföretag, AB Bostaden och UPAB.

Mål 3. Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv

Samordningsansvar: kommunstyrelsen.

Mål 3 destinerar särskilt till: för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, individ- och familjenämnden, tekniska nämnden, byggnadsnämnden, äldre- och vårdnämnden, samt Umeå kommunföretag.

Mål 4. Umeå ska vara klimatneutralt till 2040 Samordningsansvar: kommunstyrelsen.

Mål 4 destinerar särskilt till: kommunstyrelsen, byggnadsnämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, tekniska nämnden, Umeå kommunföretag, AB Bostaden, Umeå energi, samt Vakin.

Program för tillväxt

Programmet är en konkretisering av inriktningsmål 1 - Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050.

Programmets syfte är att prioritera och lyfta viktiga fokusområden, faktorer och förmågor som Umeå behöver utveckla för att kunna bibehålla och stärka tillväxten. Umeå är på god väg men samtidigt behöver vi stärka arbetet inom angivna områden.

Följande fokusområden prioriteras för perioden 2026-2029:

1. Bostadsbyggande och attraktiva livsmiljöer

Med en växande befolkning måste fler bostäder tillkomma och vi måste fortsätta växa med människorna i fokus. Nya bostäder ska komplettera befintliga stadsdelar och tätorter, samt tillkomma inom kollektivtrafikstråk. Nya bostadsområden ska ha hög täthet. Ett svagt bostadsbyggande är en tydlig hämmare av tillväxt och motsatt, en hög takt i bostadsbyggandet driver tillväxt och stärker även för Umeå viktiga branscher såsom bygg och fastighet. Planberedskapen måste öka i kommunen och målet är ge förutsättningar för minst 2000 bostäder per år. Huvudansvar: KS, BN

2. Universiteten som tillväxtmotorer

Universiteten har varit den enskilt viktigaste faktorn bakom Umeås starka tillväxt. Platsen Umeå och Umeå kommun har på många olika sätt växt ihop med universiteten och samverkan sker både på övergripande nivå men även brett inom områden som tex gemensamma innovationsmiljöer, kompetensförsörjning och talangattraktion. Huvudansvar: KS, PN, GVN

3. Etableringar och företagens tillväxt

Fokus på arbetstillfällen och hur vi kan nyttja och stärka Umeås diversifiering och förmåga att växa inom alla sektorer. Men även ett starkt fokus på att stärka Umeås förmåga att attrahera, omhänderta och utveckla etableringar utifrån omvärldens efterfrågan på ren energi och att Umeås specifika styrkor tillvaratas. Huvudansvar: KS, Umeå Energi

Uppföljning

Berörda nämner och bolagsstyrelser ska två gånger årligen rapportera resultatet av sitt arbete med inriktningsmålen till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen sammanställer resultat och övergripande arbete med inriktningsmål och tillhörande program och redovisar i delårsrapport för perioden januari – augusti samt i årsredovisningen.

Riktade utvecklingsanslag för tillväxtområdet

Anslag (tkr)	Budget 2026	Budget 2027	Plan		
			2028	2029	2030
Utvecklingsanslag tillväxt	-34 904	-34 904	-34 904	-34 904	-34 904

Relaterade dokument

Övergripande styrdokument

- *Strategisk plan 2016–2028*
- *Umeå kommuns Översiktsplan*
- *Umeå kommuns
Bostadsförsörjningsprogram*

Övriga relaterade dokument

- *Umeås stadsdelar – så står det till*
- *CEMR-deklarationen (jämförbarhet)*
- *Globala målen – Agenda 2030*
- *Social progress declaration*

Program för social hållbarhet

Programmets syfte är att bidra till att uppnå kommunens ambitioner att motverka ökade skillnader mellan medborgarna, genom att bygga kommunen och verksamheterna så jämställt och jämlikt som möjligt, och aktivt arbeta för att skapa goda livsvillkor för alla. En socialt hållbar kommun är inkluderande, trygg och skapar förutsättningar för välbefinnande för alla invånare. Det är viktigt att även ha ett intersektionellt perspektiv, där fler maktordningar synliggörs och beaktas.

Programmet är en konkretisering av inriktningsmål två och tre: Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden, samt Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv. Dessa mål tillhör de prioriterade inriktningsmål som kommunfullmäktige har valt att särskilt fokusera på. Det bör dock noteras att målen endast omfattar en del av det samlade området social hållbarhet.

Det finns en stark koppling mellan målen då social hållbarhet är komplext och kräver bred samverkan mellan aktörer på alla nivåer för att möta de gemensamma samhällsutmaningarna. I arbetet med social hållbarhet är ett helhetsperspektiv av stor betydelse, så att insatser inte enbart sker punktvis för särskilda platser eller särskilda grupper. Dessa inriktningsmål är sammanhängande dimensioner av det som gemensamt utgör social hållbarhet och bör inte hanteras separat från varandra.

Programmets fokus är på de övergripande utvecklingsområden där samverkan mellan olika förvaltningar, och med de kommunala bolagen, är avgörande för att uppnå inriktningsmålen. Arbetet för social hållbarhet ska även fortsätta främja sociala innovationer och medskapande mellan offentlig sektor, civilsamhälle, näringsliv, forskarsamhälle och alla andra som bor och verkar i Umeå.

Det nämndöverskridande uppdraget äldres välfärd, trygghet och säkerhet (ÄVTS) behöver fortsätta konkretiseras och implementeras.

Fokusområde 1 - Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden

Umeå ska växa till en hållbar storstad utan storstadens problem. Tillväxtmålet ska klaras utan att äventyra kommunens höga värden när det gäller tillit, trygghet och social sammanhållning, och utan att utveckla utsatta områden enligt polisens definition². För att

² Se polisens förklaring av hur de arbetar med sin klassificering: [Utsatta områden | Polismyndigheten](#)

uppnå det målet är det avgörande att arbeta långsiktigt och i samverkan med två huvudsakliga prioriteringar:

1.1 Stärka inkludering och jämlikhet

När människor med olika etnisk bakgrund och/eller ekonomiska förutsättningar inte bor på samma områden, träffas på samma arbetsplatser eller möts i föreningslivet så minskar den sociala sammanhållningen. Därför är det viktigt att:

- *Främja goda och jämlika levnadsvillkor samt jämlika möjligheter för alla, genomförebyggande folkhälsoarbete, tillgång till utbildning, särskilt stöd till personer som står långt från arbetsmarknaden, och ett fördjupat arbete med att förhindra diskriminering och säkerställa jämlika möjligheter, inklusive inom den kommunala organisationen. Det är viktigt att särskilt främja goda uppväxtvillkor för barn och unga, oavsett föräldrarnas bakgrund, inkomst eller livsval, bland annat genom att motverka barnfattigdom.*
- *Skapa förutsättningar för social blandning, genom att öka flöden mellan stadsdelar, stärka mötesplatser, utveckla trygga och tillgängliga boendemiljöer och ett blandat bostadsbestånd där människor med olika ekonomiska förutsättningar har möjlighet att bo nära varandra.*
- *Stärka möjligheterna för dialog och delaktighet för att alla ska känna att de är en del av samhället och har möjlighet att göra sina röster hörda. Barn och ungdomars rätt till delaktighet och inflytande i kommunens utveckling ska säkerställas, i enlighet med Barnkonventionens grundläggande principer.*

1.2 Förebygga brottslighet och våld

I Umeå ska brottsligheten fortsatt vara låg och tryggheten hög³. Därför är det viktigt att i samverkan mellan kommun, polis och andra aktörer:

- *Förebygga och motverka organiserad brottslighet, eftersom den utgör ett systemhot mot ett tryggt, öppet och demokratiskt samhälle⁴. Fokus bör ligga på att förebygga rekrytering av barn och unga till kriminella gäng (det arbete som pågår inom Umeå växer tryggt och säkert), samt att minska den organiserade brottslighetens påverkan och inkomstkällor genom att motverka narkotikahandel, välfärdsbrott, arbetslivskriminalitet, människohandel, infiltration och otillåten påverkan.*

³ För mer data om brottslighet och trygghet i Umeå kommun, se [Brottsligheten i Umeå - Lägesbild 2023](#)

⁴ Se [Regeringens skrivelse 2023/24:67 Motståndskraft och handlingskraft – en nationell strategi mot organiserad brottslighet](#)

- *Förebygga våld genom att öka medvetenheten om våld hos medborgarna och kompetenshöja kommunens medarbetare, i synnerhet de som arbetar med barn och unga. Två särskilt prioriterade områden utifrån kommunens lägesbild av brottsligheten är mäns våld mot kvinnor samt våld mot och mellan barn. Fokus bör ligga på förebyggande arbete, samt på att erbjuda snabbt och samordnat stöd till särskilt utsatta brottsoffer, och att utveckla riktade insatser för våldsutövare.*

I arbetet ingår att utveckla hur kommunen mellan olika förvaltningar kan arbeta mer tillsammans, samt med andra aktörer och civilsamhället, detta i syfte att förbättra och utveckla arbetsmetoderna för att skapa ännu bättre förutsättningar för tidiga insatser och långsiktiga verksamheter.

Fokusområde 2 - Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv.

Jämställdhet är en övergripande strategisk fråga för kommunen och ska även fortsatt genomsyra samtliga program och verksamheter genom ett aktivt jämställdhetsarbete inom ramen för sina grunduppdrag. Det är viktigt att även ha ett intersektionellt perspektiv, där fler maktordningar synliggörs och beaktas. För att främja den sociala hållbarheten är det särskilt viktigt att:

2.1 Fortsätta arbetet med jämställd stadsplanering

Arbete med jämställdhet i samhällsutvecklingen har varit en central del av utformningen av staden i över fyra decennier. Umeå är en ledande stad i Europa inom jämställd och hållbar stadsutveckling. För att skapa en stad som är inkluderande och rättvis för alla invånare är både bredd och spets nödvändiga i arbetet:

- *Systematiskt integrera ett jämställdhetsperspektiv i utvecklingen av det offentliga rummet för att bygga en hållbar stad med och för de som ska leva i den. Detta innebär att säkerställa att alla, oavsett kön, kan vistas och röra sig i staden på lika villkor. Detta inkluderar även att ta hänsyn till olika behov och livsvillkor i planeringen och utformningen av offentliga platser.*
- *Genomföra särskilda pilotsatsningar för att flytta fram positionerna inom jämställd stadsplanering och aktivt utmana rådande maktstrukturer. Dessa satsningar kan inkludera innovativa projekt och initiativ som syftar till att främja jämställdhet på nya och kreativa sätt.*

Exempel på sådana satsningar kan vara att utveckla nya metoder för medborgardialog, testa nya teknologier och att främja sociala innovationer och medskapande mellan offentlig sektor, civilsamhälle, näringsliv, forskarsamhälle och alla andra som bor och verkar i Umeå.

2.2 Systematiskt utmana och ifrågasätta könade maktrelationer i arbetet med hållbar utveckling

Enligt Parisavtalet ska klimatomställningen och arbete för klimatanpassning främja jämställdhet. Parisavtalet säger också att utsläppsminskningar ska och kan utföras inom ramen för hållbar utveckling, där jämställdhet utgör ett av målen enligt Agenda 2030.

I takt med klimatomställningen är det viktigt att säkerställa en rättvis fördelning av makt, inflytande och resurser i samhället som innebär att vinsterna kommer flertalet till del samtidigt som kostnaderna och ansvaret fördelas efter bärkraft. Rättvisa är också centralt för att skapa acceptans för den hållbara utvecklingen.

Grunden i jämställdhetsarbetet handlar om att synliggöra livsvillkor och erfarenheter för flickor och pojkar, kvinnor och män i vår kommun, och vilka konsekvenser dessa får, för att utifrån denna analys genomföra åtgärder för en jämnare fördelning av makt och resurser samt för att skapa förutsättningar för alla att ha samma makt och möjlighet att påverka sin livssituation.

Uppföljning

Berörda nämner och bolagsstyrelser ska två gånger årligen rapportera resultatet av sitt arbete med inriktningsmålen till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen sammanställer resultat och övergripande arbete med inriktningsmål och tillhörande program och redovisar i delårsrapport för perioden januari – augusti samt i årsredovisningen.

Relaterade dokument

- *Strategisk plan för Umeå kommun 2016–2028*
- *Umeå kommuns översiktsplan*
- *Umeå kommuns bostadsförsörjningsprogram*
- *Umeå kommuns program för hållbar landsbygdsutveckling*
- *Kulturpolitiskt program för Umeå kommun*
- *Program för tillgänglighet i Umeå kommun*
- *Avsiktsförklaring för en god, jämlik och jämställd hälsa i Västerbotten*
- *Umeå kommuns handlingsplan mot barnfattigdom*

- *Kommungemensam handlingsplan för det suicidförebyggande arbetet*
- *Överenskommelse om samverkan för att förbättra kompetensförsörjningen och påskynda individers etablering i arbetslivet mellan Arbetsförmedlingen, Umeåregionens kommuner och Samordningsförbundet*
- *Överenskommelse om samverkan och prioriteringar mellan Umeå kommun och Polismyndigheten 2025–2027*
- *Medborgarlöften Umeå 2025-2027*
- *Brottsligheten i Umeå - lägesbild 2023*
- *Strategi för jämställdhetsarbete i Umeå kommun*
- *Den europeiska deklarationen för jämställdhet på lokal och regional nivå (CEMR deklarationen)*
- *Länsstrategi Ett jämställt Västerbotten 2023–2030*

Program för Klimatneutrala Umeå 2040

Programmet är en konkretisering av inriktningsmål 4 - Umeå ska vara klimatneutral till 2040

Programmets syfte är att minska utsläppen av växthusgaser för att bidra till att minska den globala uppvärmningen och de klimatförändringar som medföljer, i enlighet med Parisavtalet. Kommunfullmäktige har i februari 2020 antagit lokala miljömål och beslutat att Umeå ska vara klimatneutralt 2040⁵, dvs ha nettonollutsläpp av växthusgaser.

Umeå kommunkoncern genomförde en nulägesanalys⁶ av de utsläpp av växthusgaser som uppstår från den egna verksamheten. Analysen grundade sig på 2019 års tillgängliga data och visade att koncernen ger upphov till ungefär 20 % av de territoriella växthusgasutsläppen inom Umeå kommun.

Mot denna bakgrund ska följande fokusområden prioriteras för perioden:

Fokusområde 1 – Mobilitet och Transporter

Transporter har stor betydelse för klimatpåverkan – de står för ungefär hälften av all klimatpåverkan i Umeå. Därför kommer det behövas stora förändringar på det området för att klara klimatmålen. Samtidigt är mobilitet och transporter väldigt viktiga för att samhället ska fungera. Stadens alla aktörer och invånare behöver därför vara delaktiga i arbetet med att minska transporternas och resornas klimatpåverkan.

Umeå kommuns arbete med att bli ett mer transporteffektivt samhälle och minska klimatpåverkan från resor och transporter utgår från översiktsplanen och de strategier som finns där. Det finns flera redan beslutade program och styrdokument (se nedan), där strategierna konkretiseras – det är av största vikt att de åtgärderna effektbedöms och genomförs.

Fokusområde 2 - Bygg och anläggning

Bygget av nya hus, vägar och annan infrastruktur genererar stora klimatutsläpp. Samtidigt måste de byggnader och den infrastruktur som redan finns underhållas, vilket också medför utsläpp. En växande kommun behöver fler bostäder, utbyggnad av den kommunala servicen,

⁵ Klimatneutralt Umeå 2040 - Klimatneutralt Umeå innebär att senast år 2040 ska Umeå inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären. Målet innebär att utsläppen av växthusgaser från Umeå ska vara minst 85 procent lägre år 2040 än utsläppen år 1990. (Definitioner har samma betydelse som Sveriges klimatmål.)

⁶ ⁴ Nulägesanalysen presenteras i Umeå kommunkoncerns åtgärdsprogram för miljömålen.

och förbättrade förutsättningar för industri och företag att etablera sig och växa. Därför kommer det att krävas stora förändringar i materialval och byggteknik för att minska byggsektorns klimatpåverkan.

Fokusområde 3 - Energi, el och fjärrvärme

För att minska klimatutsläppen behövs en samhällsomställning och livsstilsförändringar med ett ökat fokus på bland annat energieffektivisering i byggnader, energirådgivning till privatpersoner och företag samt fortsatt utveckling av produktion av el och fjärrvärme och metoder för koldioxidinfångning.

Produktion och användning av el och fjärrvärme står för omkring en femtedel av Umeås totala växthusgasutsläpp. I och med Umeås tillväxt med fler bostäder och utveckling av industrier tillsammans med en elektrifiering av hela samhället inklusive transportsektorn kommer dessutom användningen av el att öka i Umeå liksom uttaget av effekt.

Fokusområde 4 - Cirkulär ekonomi

För att skapa hållbara affärsmodeller och samtidigt klara klimatmålen är det viktigt att ställa om från en linjär ekonomi till en så kallad cirkulär ekonomi. En linjär ekonomi bygger på att naturresurser utvinns, produceras, konsumeras och sedan blir till avfall. En cirkulär ekonomi bygger i stället på kretsloppstänkande, alltså att material och produkter återanvänds eller återvinns för att fortsätta skapa värde så länge som möjligt. Det handlar bland annat om att verka för ökad återvinning, matavfallsutsortering och användning av fjärrvärme liksom om olika satsningar på återbruk och reparationer.

Fokusområde 5 - Övergripande insatser

För att klara klimatmålen måste konkreta insatser inom områden med stor klimatpåverkan kompletteras med mer övergripande insatser för att utveckla kommunkoncernens förmåga att bidra till Umeås klimatomställning. Det handlar om exempelvis metodutveckling inom uppföljning, upphandling och klimatinvesteringsplaner samt kunskapshöjning och samarbete lokalt till internationellt. Även ledning, styrning och organisation likt etablering av gemensamma styr- och arbetsgrupper utifrån prioriterade områden är viktigt.

Uppföljning

Berörda nämner och bolagsstyrelser ska två gånger årligen rapportera resultatet av sitt arbete med inriktningsmålen till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen sammanställer

resultat och övergripande arbete med inriktningsmål och tillhörande program och redovisar i delårsrapport för perioden januari – augusti samt i årsredovisningen.

Flera kommunala bolag, ex. Umeå Energi, Bostaden och VAKIN upprättar årligen hållbarhetsredovisningar. Där redovisas bland annat utsläpp från egna transporter, energianvändning och energiproduktion och relevanta mätetal ingår som en del i uppföljningen av programmet.

För varje fokusområde finns indikatorer som följs upp i programrapporteringen. Några av de viktigaste indikatorerna är förändring av territoriella samt kommunorganisatoriska CO2e-utsläpp, andel hållbart resande liksom användning av fossila bränslen. Det finns fortsatt behov av att utveckla uppföljningen inkl. indikatorer för vissa fokusområden och konsumtionsbaserade utsläpp.

För att bistå i utveckling och utvärdering av klimatarbetet inrättas ett klimatråd som arbetar på uppdrag av kommunstyrelsen. Rådet ska konstruktivt bidra till Umeås inriktningsmål och program för klimat, och kan bestå av forskare från Umeå universitet och SLU.

Relaterade dokument till program för klimatneutralitet

Styrdokument antagna av KF/KS

- *Avfallsplan för Umeåregionen (KF 2020)*
- *Cykeltrafikprogram (KF 2018)*
- *Energiplan (KF 2025)*
- *Fotgängarprogram för Umeå (KF 2019)*
- *Godstrafikprogram (KF 2018)*
- *Inköps- och upphandlingspolicy (KF 2025)*
- *Kollektivtrafikprogram (KF 2021)*
- *Strategiska planen (KF 2016)*
- *Umeå kommuns Översiktsplan (KF 2018)*
- *Umeås lokala miljömål (KF 2020)*

- *Åtgärdsprogrammet för renare luft (KF 2015)*
- *Resepolicy (KF 2023)*

Kommande styrdokument

- *Arkitekturpolicy/träbyggnadsstrategi*
- *Handlingsplan för cirkulär ekonomi*

Undertecknade åtaganden

- *Klimatkontrakt 2030*
- *Circular Cities Declaration*
- *Covenant of Mayors*
- *Cities Race to Zero*
- *Umeå klimatfärdplan*
- *Climate City Contract – NetZero Cities*

- *Fossilfritt Sveriges avsiktsförklaring om utsläppsfria anläggningsentreprenader*

Umeå kommunkoncerns bolag

- *Affärsplan Bostaden*
- *Affärsplan Vakin*
- *Affärsplan UPAB*
- *Affärsplan Umeå Energi*
- *Hållbarhetspolicy -Umeå Energi*

- *Hållbarhetsstrategi -Bostaden*
- *Kollektivtrafikplan 2025-2028 (KF 2025)*
- *Ägardirektiv för de kommunala bolagen*
- *Miljöledningssystem (ISO 14 001) Umeå Energi, Vakin, delar av Umeå kommun*

Personalpolitiska mål och uppdrag

Välfärden står inför stora utmaningar gällande finansiering och personalbrist. Det behövs därför nya arbetssätt för att klara utmaningarna och här ger digitaliseringen avgörande möjligheter. Kommunen behöver också förbättra samverkan över förvaltningsgränserna och med andra organisationer.

Mål 5. Umeå kommun ska klara kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare och spegla mångfalden i samhället. Samordningsansvar: personalnämnden.

Mål 6. Umeå kommun ska ha ledarskap som ges och ger förutsättningar för goda resultat, där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte är fler än 30. Samordningsansvar: personalnämnden.

Mål 7. Umeå kommuns sjukfrånvaro ska minska genom fokus på friskfaktorer och jämställda arbetsförhållanden. Samordningsansvar: personalnämnden.

God ekonomisk hushållning - Ekonomiska riktlinjer och finansiella mål

Finansiella mål

Ekonomiskt resultat (kort sikt)

För att skapa stabilitet, minimera behov av ny upplåning och ha förmåga att hantera tillfälliga förändringar ska resultatet vara på en nivå som innebär att kommunen självfinansierar reinvesteringar och ger hög självfinansiering av nyinvesteringar. För 2027 sänks resultatmålet tillfälligt från 2 till 1 procent, för att möjliggöra nödvändiga satsningar inför 2027. I planen för 2028-2030 är resultat 2 procent.

Mål 8. Kommunens resultat ska uppgå till minst 1 procent av skatter, generella statsbidrag och utjämning 2027.

Soliditet (lång sikt)

Soliditeten visar kommunens långsiktiga betalningsförmåga genom att visa hur stor del av de totala tillgångarna som är finansierade med eget kapital. I måttet ingår även finansiell leasing samt den pensionsförpliktelse som ligger utanför kommunens balansräkning, syftet att ta med finansiell leasing och pensionsförpliktelsen är att visa kommunens handlingsutrymme på lång sikt.

Mål 9. Soliditeten ska uppgå till minst 31% och bibehållas eller stärkas över kommande 10 års period.

Utöver den styrning som utgår genom ovanstående finansiella mål sker även styrning genom två riskindikatorer som visar risk för undanträngningseffekter samt risk för att generationsprincipen ej efterlevs på lång sikt.

Risk för undanträngningseffekter

För att undvika en väsentlig risk för undanträngningseffekter där verksamheten ej kan upprätthållas på nuvarande nivå behöver kommunen säkra att andelen av skatter och bidrag som används för att finansiera räntekostnader och avskrivningar ej blir för hög.

Riskindikator 1. Andelen av skatter och bidrag som används för att finansiera räntekostnader och avskrivningar ska ej överskrida 9 %

Risk för att generationsprincipen ej tillgodoses

För att tillgodose generationsprincipen ska varje generation bära sina kostnader utan att överföra kostnader till nästa generation. Därför ska kommunens anskaffning av varaktiga tillgångar självfinansieras i hög utsträckning. I detta mått ingår finansiell leasing.

Riskindikator 2. Andelen låneskuld genom tillgångar ska ej överstiga 40%

Regler för god ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktige fastställde i december 2024 nya riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

God ekonomisk hushållning innebär att under given tidsperiod är respektive nämnds och bolags ändamål/grunduppdrag tillgodosett, inom de finansiella och ekonomiska ramar som kommunfullmäktige angett och kommunens finansiella ställning är god.

I enlighet med fastställd riktlinje ska principerna för god ekonomisk hushållning omsättas i praktik genom att kommunen ska:

- *Beakta principerna för god ekonomisk hushållning i årlig planerings- och budgetprocess*
- *Bedriva den kommunala verksamheten på ett ändamålsenligt och effektivt sätt.*
- *Upprätthålla en effektiv och ändamålsenlig organisation.*
- *Ha en god finansiell ställning i både kort (1 årigt) och långt (10 årigt) perspektiv.*
- *Vårda och underhålla fastigheter och andra tillgångar väl*
- *Ha ett proaktivt förhållningsätt och förmåga att i tid identifiera och genomföra nödvändiga åtgärder.*
- *Ha förmåga att identifiera och bedöma risker och konsekvenser som blir en följd av prioritering och vägval.*
- *Ha förmåga att genomföra prioriteringar och vägval som är nödvändiga för att bedriva ändamålsenlig verksamhet inom de ekonomiska och finansiella ramar som kommunfullmäktige angett.*
- *Ha god kostnadskontroll och förmåga att hantera kostnadsmässiga avvikelser.*

Nämnder som redovisar eller befarar ett underskott som överstiger en procent av tilldelad budgetram ska, om underskottet uppgår till mer än 1 mnkr, snarast redovisa orsaker samt en pris- och tidsatt åtgärdsplan till kommunstyrelsen och vidta de åtgärder som krävs för att uppnå en budget i balans.

Finansiering av arbete med destinerade inriktningsmål

Nämnd ska årligen avdela medel för att möjliggöra satsningar/utveckling i enlighet med inriktningsmål destinerade till nämnd.

Uppföljning, analys och utvärdering

Återrapportering till kommunfullmäktige från kommunstyrelse, nämnder och bolag sker via årsredovisning över föregående kalenderår. Årsredovisning sammanställs av kommunstyrelsen och överlämnas till kommunfullmäktige och revisorer inför kommunfullmäktiges sammanträde i april. Förutom årsredovisningen ska kommunstyrelsen sammanställa och överlämna ett delårsbokslut över årets åtta första månader, delårsbokslutet inkluderar kommunstyrelse, nämnder och bolag. Delårsbokslutet överlämnas till kommunfullmäktige och revisorer senast 15 oktober.

För att förbättra kommunfullmäktiges insyn och möjlighet att hantera avvikelser sker även återrapportering från nämnder, bolag och kommunstyrelse till kommunfullmäktige via en förenklad rapport för perioden januari – april. Den förenklade rapporten innehåller information relaterad till bolagens ekonomi samt nämndernas ekonomi och personalförhållanden.

Övrig uppföljning

De kommunala verksamheterna följs upp och utvärderas kontinuerligt. Uppföljning och utvärdering sker med syfte att följa nämnders och bolags grunduppdrag samt uppfyllelse av inriktningsmål och tilläggsuppdrag, men även att uppnå kvalitet och utveckling av kommunens strukturella förutsättningar/resurser. Uppföljning och utvärdering ger även signaler om behov av och underlag för att kunna korrigera grunduppdrag, inriktningsmål, planering eller resursfördelning. Uppföljning sker till exempel genom:

- *uppföljning av grunduppdrag*
- *uppföljning av inriktningsmål & program*
- *uppföljning av tilläggsuppdrag*
- *resultatutvärderingar*
- *process- och kvalitetsuppföljning*
- *medborgar- och brukarundersökningar*
- *synpunkter och klagomål från medborgare och brukare*
- *uppföljning Intern kontroll*
- *förslag- och avvikelshantering*

Intern styrning och kontroll

Kommunfullmäktige har beslutat om riktlinjer för kommunens arbete med intern styrning och kontroll. Den interna kontrollen skall baseras på riskanalyser och innehålla lämpliga åtgärder mot prioriterade risker. För mer information se Riktlinjer för Intern styrning och kontroll.

Lagstadgade planer

Umeå kommun är enligt lag ålagd att utarbeta vissa kommunala planer. Dessa lagstadgade planer bereds på kommunfullmäktiges uppdrag av aktuell nämnd och beslutas av kommunfullmäktige (om så krävs i lagstiftningen) alternativt ansvarig nämnd.

Budget 2027 och plan 2028–2030 för nämnder och styrelse

Budgetram för nämnd omfattar medelstilldelning för samtliga kostnader för nämndens verksamhet och innefattar att PO-pålägget förändras från 40,02 procent i budget 2026 till 38,91 procent i budget 2027.

Budgetramarna är nettokostnadsramar för styrelse och nämnder. Ramarna har beräknats utifrån nuvarande organisation. Eventuella organisationsöversyner och/eller överföring av verksamheter regleras genom beslut om tekniska förändringar av budgetramarna.

Tabell 1. Budgetramar nämnder och styrelse 2027

Belopp i tkr

Nämnd/styrelse	Budget 2026	Budget 2027	Plan		
			2028	2029	2030
Kommunstyrelse*	-1 348 388	-1 416 914	-1 500 195	-1 563 303	-1 591 476
Teknisk nämnd	-1 633 700	-1 764 675	-1 801 017	-1 857 761	-1 939 739
För- och grundskolenämnd	-2 384 944	-2 435 819	-2 485 983	-2 564 308	-2 677 463
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	-680 839	-756 869	-772 456	-796 793	-831 953
Individ- och familjenämnd	-1 872 190	-1 976 354	-2 017 055	-2 080 606	-2 172 417
Äldrenämnd	-1 511 637	-1 616 698	-1 649 992	-1 701 978	-1 777 082
Byggnadsnämnd	-65 537	-69 910	-71 350	-73 598	-76 845
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	-22 654	-25 594	-26 121	-26 944	-28 133
Kulturnämnd	-177 706	-187 111	-190 964	-196 981	-205 673
Fritidsnämnd	-166 268	-139 432	-142 303	-146 787	-153 264
Kommunfullmäktige	-4 048	-4 120	-4 188	-4 257	-4 328
Valnämnd	-19 938	-3 576	-3 700	-20 000	-20 000
Personalnämnd	-1 336	-2 082	-2 125	-2 192	-2 289
Umeåregionens brand- och räddningsnämnd	-104 497	-122 488	-125 010	-128 949	-134 639
Överförmyndarnämnd i Umeåregionen	-16 753	-20 814	-21 243	-21 912	-22 879
IT kapacitetsnämnd	-1 908	-10 619	-10 838	-11 179	-11 672
Umeåregionens nämnd för PA-system	-5 197	-5 404	-5 515	-5 689	-5 940
Summa nämndsramar	-10 017 540	-10 558 479	-10 830 055	-11 203 238	-11 655 793
Varav finansiella kostnader pensioner exkl löneskatt samt finansiell leasing**	-14 266	-81 267	-97 796	-101 225	-83 106
Summa verksamhetens nettokostnader (exkl finansiella kostnader)	-10 003 274	-10 477 212	-10 732 260	-11 102 012	-11 572 687

*Avser total ram för kommunstyrelsen vilken även innefattar av kommunfullmäktige beslutade åtaganden och finansiella kostnader för pensioner och finansiell leasing.

**Inklusive finansiell leasing fr o m 2027.

Tabell 2. Specifikation av kommunstyrelsens budgettram

Belopp i tkr

Kommunstyrelse	Budget 2026	Budget 2027	Plan		
			2028	2029	2030
Kraftverksamhet	107 000	107 000	107 000	107 000	107 000
Kollektivtrafik	-179 566	-187 566	-193 566	-199 566	-205 566
Umeå Folkets Hus	-26 821	-27 089	-27 360	-27 634	-27 910
Västerbottens Museum*	-19 093	-21 326	-21 893	-22 475	-23 073
Norrlandsoperan**	-35 645	-37 409	-38 298	-39 208	-40 140
Friskvårdsbidrag	-7 747	-7 825	-7 903	-7 982	-8 062
Fackliga förtroendemän	-14 235	-16 676	-17 265	-17 699	-18 095
Utdelning från UKF	0	0	0	0	0
Tillväxtanslag	-34 904	-34 904	-34 904	-34 904	-34 904
Anslag för oförutsedda behov och civil beredskap	-31 337	-34 337	-34 337	-34 337	-34 337
Avskrivningar	-620 757	-656 221	-693 387	-726 388	-754 653
Finansiell leasing:					
- avskrivningar		-111 768	-116 719	-116 322	-113 216
- finansiella kostnader		-66 600	-61 718	-56 623	-51 588
- justering hyreskostnader		178 368	178 437	172 944	164 805
Utrangeringar	-12 000	-12 000	-12 000	-12 000	-12 000
Pensioner nettokostnad	-180 381	-178 484	-209 819	-221 676	-198 898
Kommunstyrelsen administration, bidrag och politisk verksamhet övrigt	-292 902	-310 077	-316 463	-326 434	-340 838
Summa kommunstyrelse (inkl finansiella kostnader pensioner och finansiell leasing)	-1 348 388	-1 416 914	-1 500 195	-1 563 303	-1 591 476

*Utbetalning ska ske i enlighet med ägarsamråd och under förutsättning att Region Västerbotten fattar motsvarande beslut samt utifrån resultat av översyn av ägardirektiv.

**Bidraget avser driftbidrag till Norrlandsoperan AB. Bolaget ska utföra uppdrag som är nedtecknat i ägardirektiv och syftet med bidraget är att täcka underskott i verksamheten. I bidraget år 2027 ingår lokalbidrag med 8 864 tkr, driftbidrag med 28 545 tkr. Utbetalning ska ske i enlighet med ägarsamråd och under förutsättning att Region Västerbotten fattar motsvarande beslut samt utifrån resultat av översyn av ägardirektiv.

Tabell 3. Resultaträkning 2026–2030

Belopp i mnkr

	Budget 2026	Budget 2027	Plan		
			2028	2029	2030
Verksamhetens intäkter	2 345,6	2 427,3	2 480,5	2 564,8	2 676,2
Verksamhetens kostnader	-11 728,1	-12 136,5	-12 402,7	-12 824,1	-13 381,0
Avskrivningar*	-620,8	-768,0	-810,1	-842,7	-867,9
Verksamhetens nettokostnader	-10 003,3	-10 477,2	-10 732,3	-11 102,0	-11 572,7
Skatteintäkter, statsbidrag och utjämning	10 249,8	10 692,4	11 159,9	11 556,2	12 023,8
Finansiella intäkter	307,0	318,4	404,6	512,0	551,5
Finansiella kostnader*	-348,1	-425,8	-542,1	-665,8	-690,1
Fördelningsreserv för politiska prioriteringar			-67,0	-69,3	-72,1
Resultat	205,3	107,7	223,2	231,1	240,5

*Inklusive finansiell leasing fr o m 2027.

Tabell 4. Finansieringsbudget 2026–2030

Belopp i mnkr

	Budget 2026*	Budget 2027	Plan		
			2028	2029	2030
Tillförda medel					
Resultat	205,3	107,7	223,2	231,1	240,5
Avskrivningar**	620,8	656,2	693,4	726,4	754,7
Pensionsavsättning	-28,2	-29,7	-22,0	-10,4	-20,2
Summa tillförda medel	797,9	734,2	894,5	947,1	975,0
Använda medel					
Nettoinvesteringar*	-1 754,8	-1 551,5	-1 567,1	-1 218,7	-1 073,3
Nettoutgifter mark- och exploatering	-161,7	22,4	-73,5	-161,9	-164,1
Summa använda medel	-1 916,6	-1 529,1	-1 640,6	-1 380,6	-1 237,4
Förändring av rörelsekapital	-1 118,7	-794,9	-746,0	-433,5	-262,4

* Inklusive beslutade ombudgeteringar från 2024 och 2025 samt prognosticerade investeringsbidrag.

**Exklusive finansiell leasing

Tabell 5. Nyckeltal

Finansiell leasing ingår.

	Budget 2026*	Budget 2027	Plan		
			2028	2029	2030
Soliditet	32,9%	33,9%	34,8%	36,0%	37,5%
Andel låneskuld genom tillgångar	31,8%	33,8%	35,4%	35,7%	35,5%
Räntekostnader och avskrivningar andel av skatter, bidrag och utjämning	8,4%	8,5%	8,7%	8,8%	8,7%

*Justerat för bokslut 2025 inklusive ombudgeteringar av investeringar från 2025.

Investeringsramar 2026–2030

Tabell 6. Investeringsramar per nämnd

Belopp i tkr

Nämnd/styrelse	Budget 2026*	Budget 2027	Plan		
			2028	2029	2030
Kommunstyrelsen	-72 392	-136 345	-224 042	-72 307	-68 959
Teknisk nämnd	-1 513 840	-1 317 478	-1 237 519	-1 033 925	-850 701
För- och grundskolenämnd	-21 279	-18 820	-21 488	-17 462	-15 441
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	-9 735	-23 000	-8 000	-18 120	-33 253
Individ- och familjenämnd	-19 487	-19 926	-9 251	-9 339	-10 360
Äldrenämnd	-31 937	-22 937	-28 626	-20 222	-50 214
Byggnadsnämnd	-470	-470	-479	-489	-498
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	-282	-932	-287	-293	-299
Kulturnämnd	-7 850	-29 350	-15 947	-19 708	-11 167
Fritidsnämnd	-18 958	-23 200	-16 326	-16 643	-16 976
Valnämnd	-500	-500	-510	-520	-531
Umeåregionens brand- och räddningsnämnd	-58 092	-13 550	-9 344	-9 631	-14 924
Summa styrelse/nämnd	-1 754 821	-1 606 507	-1 571 820	-1 218 660	-1 073 323
Investeringsbidrag**		55 000	4 700		
Summa inkl ombudgeteringar	-1 754 821	-1 551 507	-1 567 120	-1 218 660	-1 073 323

*Inklusive beslutade ombudgeteringar från 2024 och 2025.

**Avser investeringsbidrag för

Renmarkstorget - dagvatten, budget 2027

Renmarkstorget E-NORM, plan 2028

Tabell 7. Nya investeringsprojekt över 50 mnkr

Belopp i tkr

Projekt	Totalt 2027-2030	Total budget
Olofsdal vård- och omsorgsboende	403 000	403 000

Tabell 8. Investeringsram mark- och exploatering

Belopp i tkr

Nämnd/styrelse	Budget 2026	Budget 2027	Plan		
			2028	2029	2030
Kommunstyrelse	-250 300	-255 750	-309 050	-423 100	-367 800
Investeringsbidrag		25 000	50 000	51 000	0
Summa nettoinvesteringar	-250 300	-230 750	-259 050	-372 100	-367 800

Specifikation av projekt redovisas i bilaga.

Tabell 9. Investeringsram finansiell leasing

Belopp i tkr.

Nämnd/styrelse	Budget 2026	Budget 2027	Plan		
			2028	2029	2030
Inga nya eller förlängda leasingavtal					

Tabell 10. Ram för förvärv av finansiell anläggningstillgång

Belopp i tkr

Nämnd/styrelse	Budget 2026	Budget 2027	Plan		
			2028	2029	2030
Teknisk nämnd*		-25 000	-25 000	-25 000	0

*Avser förvärv av bostadsrätter.

Redogörelse för ekonomin i de kommunala bolagen

Utifrån nya lagkrav ska kommunens budget innehålla en redogörelse för ekonomin i de kommunala bolagen. Då bolagen står inför väsentliga investeringsbehov är det investeringsprognoserna och dess inverkan på de ekonomiska förutsättningarna som lyfts fram för Umeå kommun. Det bör dock observeras att kommunfullmäktige inte beslutar om investeringarna, utan det är endast en information. Vilka investeringar som ska genomföras beslutar respektive bolag själva. Fullmäktige ska dock ta ställning innan principiellt viktiga beslut fattas i de kommunala bolagen, exempelvis beslut om stora investeringar. Under planeringsperioden planeras dock inte för några sådana investeringar, utan kommunfullmäktige styr bolagen genom ägardirektiv och genom de kreditlimiter som fastställs inför varje budgetår.

Under perioden 2026–2030 uppgår den samlade investeringsprognosen för bolagskoncernen till ca 12 miljarder kronor, vilket innebär i snitt 2,4 miljarder per år. De största investeringarna planeras inom Umeva, AB Bostaden, Hamnen samt Umeå energi AB. Dessa bolag är de största bolagen i koncernen och de står för ca 85 procent av bolagskoncernens samlade investeringsvolym dessa år. Inom Umeva, kommunens VA-bolag, handlar den ökade investeringsnivån under perioden om investeringar för vattenförsörjning. Inom Umeå energi investeras det i värme, elnät samt grön omställning och inom AB Bostaden beräknas nyproduktion av bostäder komma gång under 2026 men framför allt under 2027–2029. Även ett nytt vård- och omsorgsboende ligger i planen. Bolagens investeringar är kassaflödesgenererande, dvs självbärande inom respektive bolag. Inom bolagskoncernen finns dock infrastrukturinvesteringar som inte är självbärande i det korta perspektivet, men som finansieras inom UKF-koncernen som helhet. Den största är renovering och utbyggnad av Umeå hamn. Detta åtagande innebär att det inte planeras för någon utdelning från UKF till kommunen under planeringsperioden. Nedanstående tabell visar de prognosticerade investeringsvolymerna för bolagskoncernen för 2026–2030 där de helägda bolagen framgår enskilt.

Tabell 11. Prognos investeringsramar bolagskoncern

Belopp i mnkr

	2026	2027	2028	2029	2030
Umeå Energi	546	658	996	300	300
Bostaden	618	638	767	725	530
Umeva	364	532	367	565	477
INAB	24	74	130	400	300
Hamnen	280	335	899	323	205
Övriga UKF	78	113	410	170	10
Totalt UKF	1 910	2 350	3 568	2 482	1 821

Investeringsbudget 2027 och plan 2028-2030

Nämnd	Status/Kategori	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Summa 2027-2030
Teknisk nämnd		1 317 478	1 237 519	1 033 925	850 701	4 439 623
Fastigheter		878 695	776 318	684 824	524 771	2 864 608
Brand- och räddningsnämnd		94 675	5 000	0	0	99 675
Brandstation Signalvägen, funktioner maa höjd beredskap	Påbörjad	14 000	0	0	0	14 000
Brandstation Umeå Östra	Påbörjad	80 675	5 000	0	0	85 675
Fritidsnämnd		10 000	8 224	229	233	18 687
Athena fritidsgård	Påbörjad	3 000	0	0	0	3 000
Ombyggnad föreningslokaler Holmsund	Nytt	7 000	8 000	0	0	15 000
Ram lokalanpassningar Fritid	Årligt ramanslag (reinvestering)	0	224	229	233	687
För- och grundskolenämnd		268 409	226 087	98 750	48 953	642 199
Brännlands skola (paviljong, tillgänglighet)	Påbörjad	10 000	0	0	0	10 000
Carlslundsskolan åk 7-9 nybyggnad sex paralleller	Påbörjad	500	0	0	0	500
FGN tillgänglighetsanpassningar mm	Nytt	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000
För- och grundskolegårdar solskydd, belysning, lek	Årligt ramanslag (reinvestering)	7 000	7 066	7 133	7 202	28 401
Förskola Hissjö 2 avd	Ej påbörjad	8 000	14 000	0	0	22 000
Förskola Innertavle 4 avd	Ej påbörjad	0	1 000	25 400	15 000	41 400
Förskola Mariedal 6 avd	Påbörjad	200	0	0	0	200
Förskola Rödåsel 2 avd	Påbörjad	9 059	0	0	0	9 059
Förskola Stöcke 6 avd	Påbörjad	20 000	41 100	0	0	61 100
Förskola Sörmjölle 4 avd	Ej påbörjad	0	0	1 000	20 000	21 000
Förskola Tavelstjölle 6 avd	Ej påbörjad	0	20 000	42 000	0	62 000
Förskola Yttersjö 4 avd	Ej påbörjad	42 000	1 000	0	0	43 000
Grisbackaskolan kök matsal 4 klassrum	Påbörjad	3 000	0	0	0	3 000
Grubbeskolan 2 klassrum, matsal	Påbörjad	12 500	12 500	0	0	25 000

Nämnd	Status/Kategori	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Summa 2027-2030
Hedlundaskolan F-6 utbyggnad till två paralleller	Påbörjad	7 000	0	0	0	7 000
Innertavle ersätt en byggnad för åk 4-5	Påbörjad	16 000	0	0	0	16 000
Obbola skola F-9 utbyggnad två klassrum	Påbörjad	12 000	0	0	0	12 000
Ram anpassningar förskola	Årligt ramanslag (reinvestering)	550	561	572	584	2 267
Ram anpassningar grundskola	Årligt ramanslag (reinvestering)	1 100	1 122	1 144	1 167	4 534
Rödåsel skola, anpassning	Nytt	2 000	8 000	0	0	10 000
Rödängsskolan nybyggnad en parallell F-3	Ej påbörjad	8 500	54 738	16 500	0	79 738
Sandvik förskola, ombyggnation	Nytt	4 000	0	0	0	4 000
Stöcke skola nybyggnad två paralleller F-3	Ej påbörjad	100 000	60 000	0	0	160 000
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd		42 631	1 122	0	0	43 753
Champinjonen vux elevökn	Påbörjad	75	0	0	0	75
Ram anpassningar Gym-Vux	Påbörjad	7 556	1 122	0	0	8 678
Vasaskolan gymn elevökn	Påbörjad	35 000	0	0	0	35 000
Individ- och familjenämnd		143 290	80 302	117 503	88 383	429 479
Anp ny lokal för daglig verksamhet etapp 1	Ej påbörjad	10 000	0	0	0	10 000
Daglig verksamhet Magistervägen	Påbörjad	63 714	20 000	0	0	83 714
Förstärkt serviceboende Malmen 27 2 plan	Påbörjad	13 000	0	0	0	13 000
Gruppboende Gimoplan	Påbörjad	0	8 864	0	0	8 864
Gruppboende Holmsund 2 plan	Ej påbörjad	20 000	1 000	0	0	21 000
Gruppboende Stenmorgärdet	Ej påbörjad	500	0	13 496	7 000	20 996
Gruppboenden 2 per år	Ej påbörjad	0	0	49 200	50 200	99 400
Gruppboenden Prydnadsbusken 2 plan	Påbörjad	4 000	0	0	0	4 000
IFN brandsäkerhet och arbetsmiljö, boenden	Nytt	12 000	12 000	12 000	12 000	48 000
Korttidsboende 1	Nytt	1 000	10 000	12 000	0	23 000
Korttidsboende 2	Nytt	1 000	10 000	12 000	0	23 000
Ram anp DV, anp LSS-boende mm	Årligt ramanslag (reinvestering)	18 077	18 438	18 807	19 183	74 505
Kulturnämnd		10 990	21 010	1 030	15 426	48 455
Bibliotek	Ej påbörjad	0	0	0	14 375	14 375
Kulturverksamhet fd Lövö skola	Nytt	10 000	20 000	0	0	30 000
Ram anpassning/renovering bibliotek	Årligt ramanslag (reinvestering)	990	1 010	1 030	1 051	4 080

Nämnd	Status/Kategori	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Summa 2027-2030
Teknisk nämnd		243 200	258 663	257 590	217 439	976 892
Anpassningar arena	Nytt	5 000	0	0	0	5 000
Driftkontor TN kv Schablonen 8, 11	Ej påbörjad	0	15 000	0	0	15 000
Hippologum	Påbörjad	11 000	0	0	0	11 000
Kontor Magistervägen	Påbörjad	23 000	0	0	0	23 000
Kök ramanslag	Årligt ramanslag (reinvestering)	11 000	11 220	11 444	11 673	45 338
Lokalanpassning ej spec.	Årligt ramanslag (reinvestering)	25 000	30 600	31 212	31 837	118 648
Lokaloptimeringar TN	Årligt ramanslag (reinvestering)	2 200	2 244	2 289	2 335	9 068
Reinvesteringar, pågående och generella	Årligt ramanslag (reinvestering)	117 000	123 540	125 111	127 413	493 064
Stadshuset Östra Stallarna	Påbörjad	0	29 075	37 956	0	67 031
Säkerhet lokaler, skolor mm	Nytt	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000
Åtgärdsprogram Bygg och anläggning Fastighetsinvesteringar klimat	Påbörjad	6 500	6 500	6 500	6 500	26 000
Åtgärdsprogram Energi Fastighetsinvesteringar (lönsamma)	Årligt ramanslag (reinvestering)	20 000	19 278	19 663	20 057	78 999
Åtgärdsprogram Transporter Laddinfrastruktur tjänstefordon	Påbörjad	5 500	5 800	5 900	0	17 200
Ökad civilberedskap	Påbörjad	12 000	10 406	12 514	12 624	47 544
Äldrenämnd		65 500	175 910	209 722	154 337	605 469
Olofsdal vård- och omsorgsboende	Nytt	40 000	150 000	180 000	33 000	403 000
Ram anpassning kommunala lokaler och boenden	Årligt ramanslag (reinvestering)	5 500	5 610	5 722	5 837	22 669
Solgården VOB, anpassningar	Ej påbörjad	8 000	0	0	0	8 000
Sävar hemtjänstlokal/dagverksamhet dementa, del av VOB	Ej påbörjad	0	1 600	2 000	19 600	23 200
Sävar Vård- och omsorgsboende 60 pl	Ej påbörjad	0	6 700	10 000	83 900	100 600
ÄN brandsäkerhet och arbetsmiljö, boenden	Nytt	12 000	12 000	12 000	12 000	48 000
Gator och vägar		311 812	313 009	190 604	160 467	975 893
Teknisk nämnd		311 812	313 009	190 604	160 467	975 893
Djupbäcken Klimatanpassning	Ej påbörjad	20 000	20 000	0	0	40 000
Fordon 7 år	Årligt ramanslag (reinvestering)	10 000	10 154	10 311	10 471	40 936
GC/serviceväg resecentrum Drottningv	Ej påbörjad	2 185	0	0	0	2 185
GC-bro Sävarån	Ej påbörjad	13 030	15 600	0	0	28 630
GC-väg förläng Tomternavägen	Ej påbörjad	0	0	700	1 800	2 500
GC-väg förlängning parkering & resecentrum	Ej påbörjad	2 150	0	0	0	2 150

Nämnd	Status/Kategori	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Summa 2027-2030
Humleparken inkl. GC	Ej påbörjad	3 000	3 500	0	0	6 500
Hållplats Skolgatan, Renmarkstorget	Nytt	4 000	0	0	0	4 000
Järnvägspassage Holmsund	Ej påbörjad	5 000	30 000	15 000	0	50 000
Kollektivtrafiknod Trandansen	Ej påbörjad	0	15 000	0	0	15 000
Kommun- & stadsdelssatsningar	Årligt ramanslag (reinvestering)	2 200	2 244	2 289	2 335	9 068
Kontaktvägen	Ej påbörjad	2 000	10 000	7 500	0	19 500
Kungsvägen et 2	Påbörjad	1 000	7 000	0	0	8 000
Kungsvägen etapp 1	Påbörjad	11 250	6 750	0	0	18 000
Norra Obbolavägen	Ej påbörjad	1 405	3 595	0	0	5 000
Planskild Passage Tomterna	Ej påbörjad	11 258	11 258	0	0	22 516
Renmarkstorget	Påbörjad	0	0	15 000	0	15 000
Renmarkstorget - dagvatten*	Nytt	71 000	0	0	0	71 000
Renmarkstorget E-NORM*	Nytt	0	4 700	0	0	4 700
Rödängsvägen	Nytt	0	3 000	15 000	0	18 000
Skolgatan öst på stan, kollektivtrafik	Nytt	3 000	17 000	0	0	20 000
Skravelsjövägen i Röbäck	Ej påbörjad	500	2 000	12 500	6 000	21 000
Snödeponi Brännland	Årligt ramanslag (reinvestering)	6 000	0	0	0	6 000
Snötipp	Ej påbörjad	1 000	8 000	0	0	9 000
Sopkärl	Ej påbörjad	2 500	2 500	0	0	5 000
Stadsutveckling innanför ringen (tidigare väg 503)	Påbörjad	10 000	10 000	9 500	39 500	69 000
Storgatan	Påbörjad	2 000	4 588	4 587	0	11 175
Säkra anläggningarnas standard	Årligt ramanslag (reinvestering)	61 559	62 930	64 328	66 015	254 832
Tegsbron	Ej påbörjad	0	0	5 000	5 000	10 000
Tvärån Klimatanpassning	Ej påbörjad	20 000	20 000	0	0	40 000
Utreddningar inför investeringar	Årligt ramanslag (reinvestering)	2 100	2 122	2 144	2 167	8 534
Ålidhem stadsmiljö Gata	Ej påbörjad	935	3 000	0	0	3 935
Åtgärdsprogram Framkomlighetshöjande Kollektivtrafik	Ej påbörjad	3 750	3 750	0	0	7 500
Åtgärdsprogram Transporter Klimatanpassning	Årligt ramanslag (reinvestering)	12 100	11 220	11 444	11 673	46 438
Åtgärdsprogram Transporter Trafiksäkerhet och Hållbara färd sätt	Årligt ramanslag (reinvestering)	15 890	15 098	15 300	15 506	61 794
Älgvägen	Nytt	0	8 000	0	0	8 000

Nämnd	Status/Kategori	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Summa 2027-2030
Älvsvatten	Nytt	11 000	0	0	0	11 000
IT		68 841	85 664	99 563	109 929	363 997
Teknisk nämnd		68 841	85 664	99 563	109 929	363 997
Bildskärman och tillbehör	Årligt ramanslag (reinvestering)	2 824	2 498	2 548	2 599	10 470
Datorer Umeå Kommun	Årligt ramanslag (reinvestering)	21 181	35 796	39 375	43 313	139 664
Ram It FG	Årligt ramanslag (reinvestering)	15 531	15 792	16 108	16 558	63 988
Ram It GY	Årligt ramanslag (reinvestering)	13 399	14 236	14 521	14 811	56 967
Ram It infrastruktur	Årligt ramanslag (reinvestering)	14 807	13 749	17 774	22 946	69 275
Skrivare som tjänst	Årligt ramanslag (reinvestering)	1 100	3 593	9 238	9 702	23 632
Parker		24 300	28 586	24 878	21 295	99 059
Teknisk nämnd		24 300	28 586	24 878	21 295	99 059
Döbelns park	Ej påbörjad	4 000	0	0	0	4 000
Gatutråd	Årligt ramanslag (reinvestering)	660	673	687	700	2 720
Lekparker	Årligt ramanslag (reinvestering)	6 400	6 488	6 578	6 709	26 175
Olofsdals park	Ej påbörjad	0	4 000	0	0	4 000
Parker	Årligt ramanslag (reinvestering)	8 400	8 488	8 578	8 749	34 215
Skog	Årligt ramanslag (reinvestering)	2 200	2 244	2 289	2 335	9 068
Strandprom Alla broar runt	Årligt ramanslag (reinvestering)	2 200	2 244	2 289	2 335	9 068
Utredningar allmänt	Årligt ramanslag (reinvestering)	440	449	458	467	1 814
Utveckling döbelns- och vänortsparken	Nytt	0	4 000	4 000	0	8 000
Övriga		33 830	33 942	34 057	34 238	136 068
Teknisk nämnd		33 830	33 942	34 057	34 238	136 068
Belysning tätort	Nytt	20 000	20 000	20 000	20 000	80 000
Belysning utanför tätort	Nytt	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000
Fastighet Inredning/ utrustning	Årligt ramanslag (reinvestering)	330	337	343	350	1 360
Maskiner (elektronik/digitalisering) MS	Årligt ramanslag (reinvestering)	2 500	2 520	2 540	2 591	10 152
Ram Städ	Årligt ramanslag (reinvestering)	5 500	5 576	5 653	5 766	22 495
Volym och arbetssätt MS	Årligt ramanslag (reinvestering)	500	510	520	531	2 061
Kommunstyrelsen		136 345	224 042	72 307	68 959	501 654
Fastigheter		53 000	53 000	53 000	43 000	202 000

Nämnd	Status/Kategori	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Summa 2027-2030
Kommunstyrelsen		53 000	53 000	53 000	43 000	202 000
Köp av fastigheter	Ej påbörjad	30 000	30 000	30 000	30 000	120 000
Medel till KS förfogande, civilberedskap	Ej påbörjad	20 000	20 000	20 000	10 000	70 000
Mexfastigheter, reinvesteringar	Nytt	3 000	3 000	3 000	3 000	12 000
IT		4 400	4 488	4 578	4 669	18 135
Kommunstyrelsen		4 400	4 488	4 578	4 669	18 135
Digitaliseringsreserv	Årligt ramanslag (reinvestering)	4 400	4 488	4 578	4 669	18 135
Kraft		23 707	39 292	13 442	19 977	96 418
Kommunstyrelsen		23 707	39 292	13 442	19 977	96 418
Förnyelse Kraftverk	Årligt ramanslag (reinvestering)	5 312	0	0	3 495	8 807
Investeringsprogram bygg	Årligt ramanslag (reinvestering)	776	0	0	55	831
Investeringsprogram damm	Årligt ramanslag (reinvestering)	5 558	10 857	6 204	10 260	32 878
Vidmakthållande Kraftverk	Årligt ramanslag (reinvestering)	2 327	1 293	1 293	2 207	7 118
Övriga invest. Stornorrfors	Årligt ramanslag (reinvestering)	9 735	27 143	5 946	3 960	46 783
Övriga		55 238	127 262	1 287	1 313	185 100
Kommunstyrelsen		55 238	127 262	1 287	1 313	185 100
Investeringsreserv	Årligt ramanslag (reinvestering)	1 238	1 262	1 287	1 313	5 100
Muddring av farleden	Ej påbörjad	54 000	126 000	0	0	180 000
Äldrenämnd		22 937	28 626	20 222	50 214	121 999
Övriga		22 937	28 626	20 222	50 214	121 999
Äldrenämnd		22 937	28 626	20 222	50 214	121 999
Digitalisering, ny	Ej påbörjad	1 100	6 800	600	700	9 200
Inv/utrustning Sävar hemtjänstlokal/dagverksamhet dementa	Ej påbörjad	0	0	0	4 500	4 500
Inv/utrustning Sävar vård- och omsorgsboende 60 pl	Ej påbörjad	0	0	0	15 000	15 000
Inventarier/digitalisering extern förhyrning, ny	Ej påbörjad	4 237	3 800	767	782	9 586
Inventarier/Digitalisering/Hjälpmedel re	Årligt ramanslag (reinvestering)	17 600	18 026	18 855	29 232	83 713
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd		23 000	8 000	18 120	33 253	82 373
Fastigheter		0	0	10 000	25 000	35 000
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd		0	0	10 000	25 000	35 000
Forslunda	Ej påbörjad	0	0	10 000	25 000	35 000

Nämnd	Status/Kategori	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Summa 2027-2030
Övriga		23 000	8 000	8 120	8 253	47 373
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd		23 000	8 000	8 120	8 253	47 373
Inv Vasaskolan gymn elevökn	Ej påbörjad	15 000	0	0	0	15 000
Reinvesteringsmedel	Årligt ramanslag (reinvestering)	8 000	8 000	8 120	8 253	32 373
Kulturnämnd		29 350	15 947	19 708	11 167	76 172
Övriga		29 350	15 947	19 708	11 167	76 172
Kulturnämnd		29 350	15 947	19 708	11 167	76 172
Gestaltad livsmiljö	Årligt ramanslag (reinvestering)	6 000	6 000	6 000	6 020	24 020
Inv, flytt Västangårds	Nytt	2 500	0	0	0	2 500
Inventarier Bibliotek	Ej påbörjad	0	0	8 663	0	8 663
Kompaktarkiv	Nytt	11 000	0	0	0	11 000
Konst	Årligt ramanslag (reinvestering)	2 200	2 244	2 289	2 335	9 068
Kultur reinvestering/ kostnadsbesparande	Årligt ramanslag (reinvestering)	7 650	7 703	2 757	2 812	20 922
För- och grundskolenämnd		18 820	21 488	17 462	15 441	73 212
Övriga		18 820	21 488	17 462	15 441	73 212
För- och grundskolenämnd		18 820	21 488	17 462	15 441	73 212
Inv Brännlands skola	Ej påbörjad	500	0	0	0	500
Inv Fsk Innertavle 4 avd	Ej påbörjad	0	0	1 400	1 200	2 600
Inv Fsk Stöcke ny 6 avd	Ej påbörjad	0	2 100	0	0	2 100
Inv Fsk Yttersjö 4 avd	Ej påbörjad	1 400	0	0	0	1 400
Inv Förskola Hissjö 2 avd	Ej påbörjad	0	700	0	0	700
Inv Förskola Tavelsjö 6 avd	Ej påbörjad	0	0	2 100	0	2 100
Inv Grubbeskolan	Ej påbörjad	0	500	0	0	500
Inv Obbola skola F-9 utbyggnad till två paralleller	Ej påbörjad	500	0	0	0	500
Inv Rödängsskolan nybyggnad en parallell F-3	Ej påbörjad	0	2 000	0	0	2 000
Inv Stöcke skola nybyggnad två paralleller F-3	Ej påbörjad	0	2 500	0	0	2 500
Inventarier kopplat till behov norra	Ej påbörjad	1 500	0	0	0	1 500
Inventarier kopplat till behov södra	Ej påbörjad	1 500	0	0	0	1 500
IT-åtgärder	Årligt ramanslag (reinvestering)	2 420	2 468	2 518	2 568	9 974
Reinvesteringsmedel inventarier förskola	Årligt ramanslag (reinvestering)	4 400	4 488	4 578	4 669	18 135

Nämnd	Status/Kategori	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Summa 2027-2030
Reinvesteringsmedel inventarier grundskola	Årligt ramanslag (reinvestering)	6 600	6 732	6 867	7 004	27 203
Fritidsnämnd		23 200	16 326	16 643	16 976	73 145
Övriga		23 200	16 326	16 643	16 976	73 145
Fritidsnämnd		23 200	16 326	16 643	16 976	73 145
Inventarier nya projekt	Ej påbörjad	250	0	0	0	250
Norrbyskär som besöksmål	Nytt	3 250	0	0	0	3 250
Reinvesteringar enl utbytesplan	Årligt ramanslag (reinvestering)	9 900	9 900	10 088	10 290	40 179
Snötillverkning och belysning elljuspår	Nytt	1 000	0	0	0	1 000
Täckgolv och filtmatta	Ej påbörjad	2 500	0	0	0	2 500
Utbyte konstgräsplaner	Årligt ramanslag (reinvestering)	6 300	6 426	6 555	6 686	25 966
Individ- och familjenämnd		19 926	9 251	9 339	10 360	48 876
Övriga		19 926	9 251	9 339	10 360	48 876
Individ- och familjenämnd		19 926	9 251	9 339	10 360	48 876
Inventarier Daglig verksamhet Magistervägen	Ej påbörjad	7 000	0	0	0	7 000
Inventarier Gruppboende Holmsund 2 pl	Ej påbörjad	840	0	0	0	840
Inventarier Gruppboenden 2 per år	Ej påbörjad	0	350	260	1 100	1 710
Inventarier kontor socialtjänstpersonal Magistervägen	Ej påbörjad	2 000	0	0	0	2 000
Inventarier Servicelägenheter, förhyrda	Ej påbörjad	360	0	0	0	360
Inventarier Socialtjänstens Hus	Ej påbörjad	1 000	0	0	0	1 000
Investering inventarier ny	Årligt ramanslag (reinvestering)	4 656	4 749	4 844	4 941	19 191
Investering inventarier re	Årligt ramanslag (reinvestering)	3 300	3 366	3 433	3 502	13 601
Investering teknik	Årligt ramanslag (reinvestering)	770	785	801	817	3 174
Brand- och räddningsnämnd		13 550	9 344	9 631	14 924	47 449
Övriga		13 550	9 344	9 631	14 924	47 449
Brand- och räddningsnämnd		13 550	9 344	9 631	14 924	47 449
Anläggning av nya brandposter	Årligt ramanslag (reinvestering)	550	561	572	584	2 267
Ram	Årligt ramanslag (reinvestering)	10 000	8 783	9 059	14 340	42 182
Utrustning och inv ny brandstation	Ej påbörjad	3 000	0	0	0	3 000
Valnämnd		500	510	520	531	2 061
Övriga		500	510	520	531	2 061

Nämnd	Status/Kategori	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Summa 2027-2030
Valnämnd		500	510	520	531	2 061
Utrustning	Årligt ramanstag (reinvestering)	500	510	520	531	2 061
Byggnadsnämnd		470	479	489	498	1 936
Övriga		470	479	489	498	1 936
Byggnadsnämnd		470	479	489	498	1 936
Utrustning	Årligt ramanstag (reinvestering)	470	479	489	498	1 936
Miljö- och hälsoskyddsnämnd		932	287	293	299	1 811
Övriga		932	287	293	299	1 811
Miljö- och hälsoskyddsnämnd		932	287	293	299	1 811
Inventarier	Årligt ramanstag (reinvestering)	932	287	293	299	1 811
Totalsumma brutto		1 606 507	1 571 820	1 218 660	1 073 323	5 470 310
Investeringsbidrag*		-55 000	-4 700			-59 700
Totalsumma netto		1 551 507	1 567 120	1 218 660	1 073 323	5 410 610

*Investeringsbidrag

Renmarkstorget - dagvatten, Budget 2027

Renmarkstorget E-NORM, Plan 2028

Exploateringsplan 2027-2030

Investeringsbudget exploatering verksamhetsmark

Belopp i tkr.

Objekt	2027	2028	2029	2030	Totalt
Västerslätt/Rödäng	2 000	10 000	0	0	12 000
I20	1 000	1 000	0	2 150	4 150
Ersboda/Ersmark	7 000	6 000	20 000	10 000	43 000
Centrala stan	0	0	800	1 000	1 800
Mariehem	0	0	0	500	500
Röbäck	1 000	1 000	1 000	0	3 000
Ön	0	0	1 300	0	1 300
Klockarbäcken	5 000	73 500	68 500	98 500	245 500
Sävar	0	1 650	17 650	14 500	33 800
Umeå östra landsbygd	0	22 000	40 000	40 000	102 000
Holmsund/Obbola	3 000	1 000	10 000	5 000	19 000
Projektleddning	2 800	2 800	2 800	2 800	11 200
Summa utgifter	21 800	118 950	162 050	174 450	477 250

Investeringsbudget exploatering bostadsmark

Belopp i tkr.

Objekt	2027	2028	2029	2030	Totalt
Backen	3 000	1 000	9 000	9 800	22 800
Ersboda/Ersmark	500	4 500	3 500	18 200	26 700
Centrala stan	50	450	2 850	33 050	36 400
Haga/Sandbacka	5 000	2 000	0	800	7 800
Universitetområdet	17 000	0	10 000	36 000	63 000
Röbäck	1 500	0	0	1 000	2 500
Teg	13 600	2 100	16 100	43 400	75 200
Ön	69 000	102 000	163 000	5 000	339 000
Ålidhemsområdet	0	20 000	0	0	20 000
Tomtebo	81 000	32 500	25 000	10 000	148 500
Sävar	0	0	0	500	500
Umeå östra landsbygd	0	0	0	500	500
Holmsund/Obbola	20 500	2 000	2 500	1 000	26 000
Umeå södra landsbygd	0	500	1 500	5 300	7 300
Hörnefors	0	250	4 800	6 000	11 050
Projektleddning	2 800	2 800	2 800	2 800	11 200
Summa utgifter	213 950	170 100	241 050	173 350	798 450

Investeringsbudget exploatering markförvärv

Belopp i tkr.

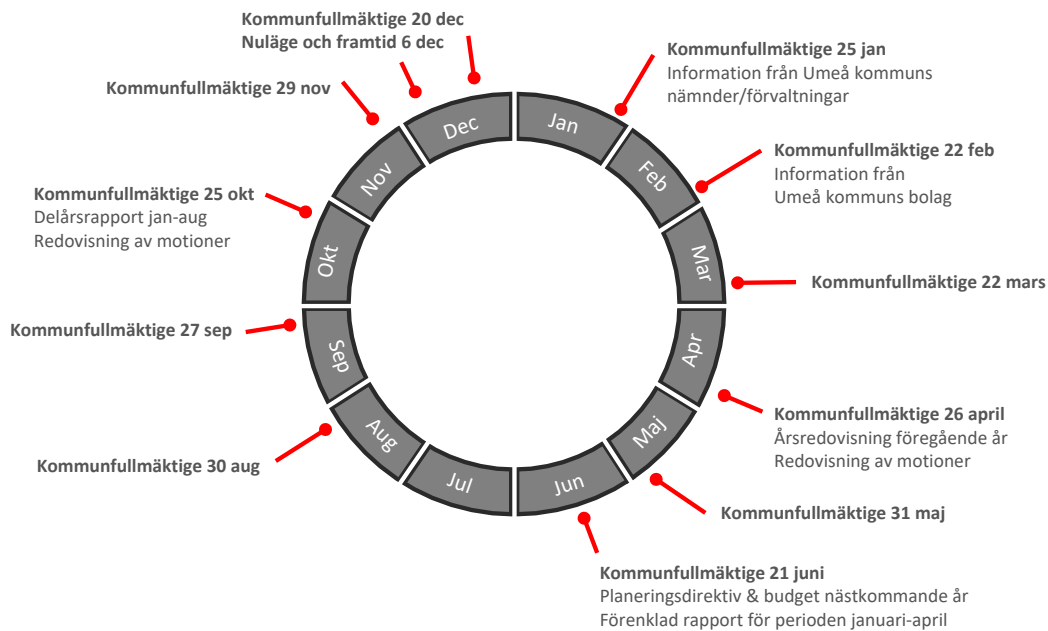
Objekt	2027	2028	2029	2030	Totalt
Ospecificerade objekt	20 000	20 000	20 000	20 000	80 000

Investeringar	255 750	309 050	423 100	367 800	1 355 700
- Investeringsbidrag	-25 000	-50 000	-51 000	0	-126 000

Bilaga 7

Årshjul 2027 - Umeå kommunfullmäktige

Observera att nedanstående planering gäller under förutsättning att föreslagna sammanträdestider fastställs och att ordinarie planerings- och uppföljningsprocess följs. Observera även att det kan tillkomma ytterligare aktiviteter

Förslag viktiga datum för Umeå kommuns nämnder 2027

Observera att detaljerad information om nedanstående aktiviteter lämnas i separata anvisningar. Viktiga datum fastställs i juni 2026

Datum	Aktivitet
25-jan	Verksamhetsdagen i KF Förvaltningar lämnar information till KF om möjligheter/utmaningar 3–5 år.
05-feb	Underlag till Årsredovisning Förvaltningens förslag till KS-rapport från xxx-nämnden för perioden jan-dec 2026 ska vara färdigt och inskickat till ksrapportering@umea.se
23-feb	Underlag till Årsredovisning XXX-nämndens fastställda rapport till KS/KF för perioden jan-dec 2026 (direktjusterad vid sammanträde om så behövs) ska vara inskickad till ksdiarium@umea.se samt ksrapportering@umea.se
23-feb	Uppföljning Intern kontroll fg år Nämndens beslut om att Intern kontrollen under föregående år varit ändamålsenlig och tillräcklig samt nämnden godkännande av uppföljning av internkontrollplan för föregående ska vara inskickad till ksdiarium@umea.se
12-mar	Planering och budget nästkommande år Sista datum för nämnd att lämna yttrande på SLK:s förslag till planeringsdirektiv samt inkomma med information om att avsikt att förändra taxor. Sista datum för Personalnämnden att lämna yttrande över löneutveckling och personalpolitiska mål
17-24 mars	Planering och budget nästkommande år Planeringsdialog - nämnder presenterar sina yttranden för KS:nau
29 april	Förslag till förändring taxor och avgifter Sista dag för nämnd att lämna förslag till förändring av taxor och avgifter, i enlighet med kommunstyrelsens anvisning
13-maj	Förenklad rapport jan-apr Förvaltningens förslag till förenklad KS/KF-rapport fr nämnden för perioden jan-april färdigt och inskickat till ksrapportering@umea.se
24-maj	Förenklad rapport jan-apr Nämndens fastställda rapport till KS/KF för perioden jan-april (direktjusterad vid sammanträde om så behövs) ska vara inskickad till ksdiarium@umea.se och ksrapportering@umea.se
24-maj	Uppföljning Intern Kontroll jan-apr Nämndens uppföljning av internkontrollplan för perioden jan-april inskickad till ksdiarium@umea.se .
13-sep	Delårsrapport jan-aug Förvaltningens förslag till KS/KF-rapport fr nämnden för perioden januari-augusti färdigt och inskickat till ksrapportering@umea.se
30-sept	TN:s detaljbudget Sista datum för TN att lämna fastställd detaljbudget till KS, FGN och GVN
27-sep	Delårsrapport jan-aug Nämndens fastställda rapport till KS/KF för perioden jan-aug (direktjusterad vid sammanträde om så behövs) ska vara inskickad till ksdiarium@umea.se och ksrapportering@umea.se
27-sep	Uppföljning Intern kontroll jan-aug Nämndens uppföljning av internkontrollplan för perioden jan-aug innevarande år inskickad till ksdiarium@umea.se
31-okt	Investeringsplanering och budget nästkommande år TN lämnar fastställt förslag till investeringsbudget och plan samt 10-årigt investeringsunderlag till KS diarium ksdiarium@umea.se
19-nov	Verksamhetsplan och budget för 2028 Sista datum för nämnder att lämna nämndens fastställda Verksamhetsplan (inkl. detaljbudget). Plan för styrning och uppföljning av verksamhet som utförs av externa utförare samt Riskanalys och Internkontrollplan för nästkommande verksamhetsår till ksdiarium@umea.se
6 dec	Nuläge & framtid Presentation av planeringsförutsättningar och förslag till planeringsdirektiv för 2029.

Viktiga datum för Umeå kommuns bolag 2027

Observera att detaljerad information om nedanstående aktiviteter lämnas i separata anvisningar.

Datum	Aktivitet
12-feb	Underlag till Årsredovisning Bolag lämnar underlag till SLK ekonomi - rapportpaket Cognos/mail
23-feb	Underlag till Årsredovisning Bolagets förslag till KS/KF-rapport från xxx-bolaget för perioden jan-dec 2026 färdigt och inskickat till ksrapportering@umea.se
22-feb	Bolagsdagen i KF
15-mar	Underlag till Årsredovisning XXX-bolagets fastställda rapport till KS/KF för perioden jan-dec 2026 (direktjusterad vid sammanträde om så behövs) ska vara inskickad till ksdiarium@umea.se och ksrapportering@umea.se
12-mar	Planering nästkommande år Sista datum för UKF/bolag att lämna yttrande på SLK:s förslag till planeringsförutsättningar samt inkomma med information om avsikt att eventuellt revidera taxor och avgifter.
17-24 mar	Planering nästkommande år Planeringsdialog – UKF och berörda bolag presenterar sina yttranden för KSnau
7 april	Årsredovisning UKF Senaste dag för UKF att lämna signerat beslut om årsredovisning samt årsredovisning enligt beslutad anvisning till ksdiarium@umea.se och ksrapportering@umea.se
29 april	Förslag till förändring taxor och avgifter Sista dag för bolag att lämna förslag till förändring av taxor och avgifter, i enlighet med kommunstyrelsens anvisning.
10-maj	Underlag för KS uppsiktsplikt Sista dag för UKF att överlämna underlag till KS för uppsiktspliktens verkställande
13 maj	Förenklad rapport jan-apr Bolagets förslag till KS/KF-rapport från xxx-bolaget för perioden jan-april färdigt och inskickat till ksrapportering@umea.se
14 maj	Förenklad rapport jan-apr Bolag lämnar underlag till SLK ekonomi - rapportpaket Cognos/mail.
24-maj	Förenklad rapport jan-apr UKF:s rapport (verksamhetsberättelse/underlag) till KS/KF för perioden jan-april ska vara inskickad till ksdiarium@umea.se och ksrapportering@umea.se
13-sep	Delårsrapport jan-aug Bolag lämnar underlag till SLK ekonomi - rapportpaket Cognos/mail.
13-sep	Delårsrapport jan-aug Bolagets förslag till KS/KF-rapport från xxx-bolaget för perioden jan-aug färdigt och inskickat till ksrapportering@umea.se
27-sep	Delårsrapport jan-aug Styrelsen för Umeå folkets hus skickar fastställd rapport till ksdiarium@umea.se och ksrapportering@umea.se
27-sep	Delårsrapport jan-aug Av respektive bolagsstyrelse fastställd rapport till KS/KF (direktjusterad vid sammanträde om så behövs) skickas till UKF för överlämning till ksdiarium@umea.se och ksrapportering@umea.se
6 dec	Nuläge & framtid Presentation av planeringsförutsättningar och förslag till planeringsdirektiv för 2029.

Ekonomisk utveckling 2026

Maj

Information

Äldrenämnden

Innehåll:

Budgetavvikelse

Prognos

Volymutveckling

Ekonomichef: Sofia Westin

UMEÅ
KOMMUN

Äldrenämnden

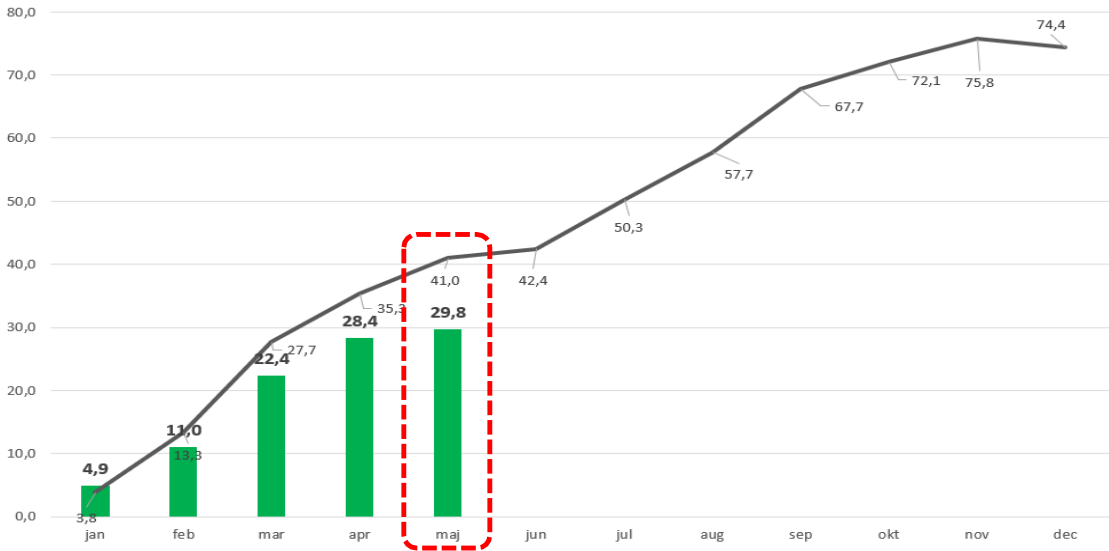
Periodens ackumulerade budgetavvikelse (29,8 mnkr) innebär en försämring i jämförelse med maj 2025.

Orsak:
Budget för ökade volymer inom vård och omsorgsboende samt hemtjänst avviker positivt.

Budgetförstärkningen för kvalitetsundersköterskor nyttjas inte under början av 2026 då rekrytering pågår under våren.

Nämndsgemensam verksamhet där vakanta tjänster inom stödfunktioner samt budgeterade medel för arbete med kommunens inriktningsmål inte förväntas användas fullt ut

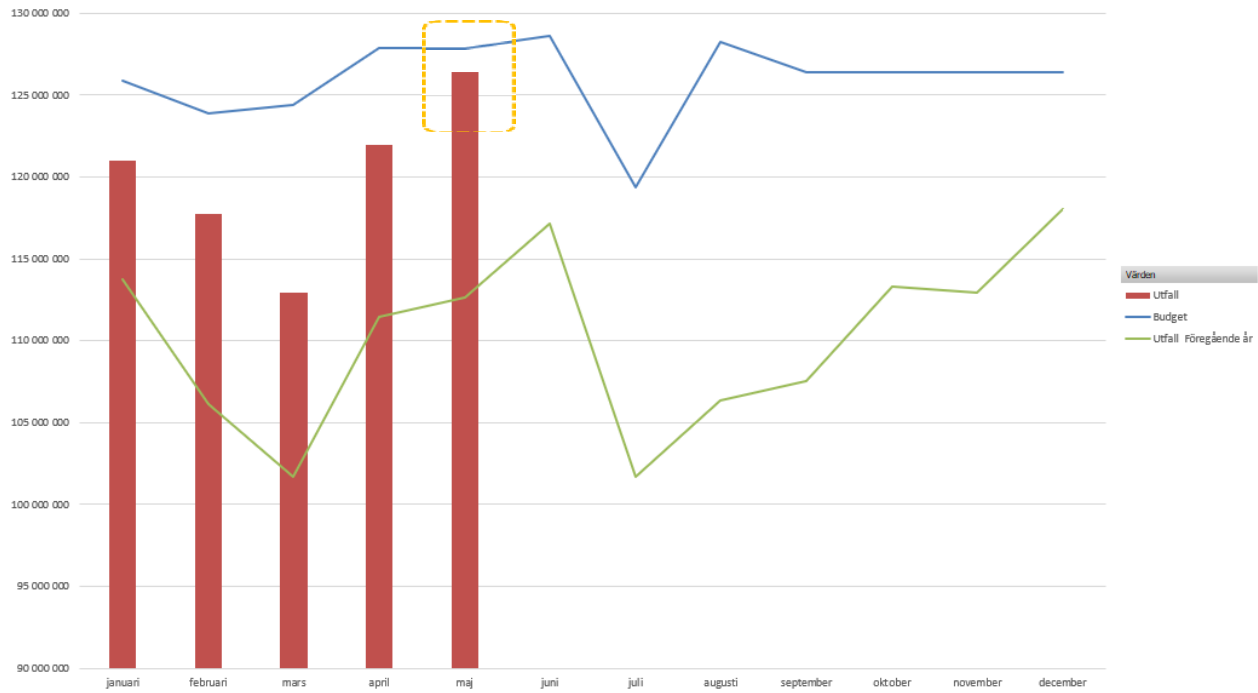
Ackumulerad budgetavvikelse 2026

Månadsavvikelse (mnkr)	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
2026	4,9	11,0	22,4	28,4	29,8							
2025	3,8	13,3	27,7	35,3	41,0	42,4	50,3	57,7	67,7	72,1	75,8	74,4

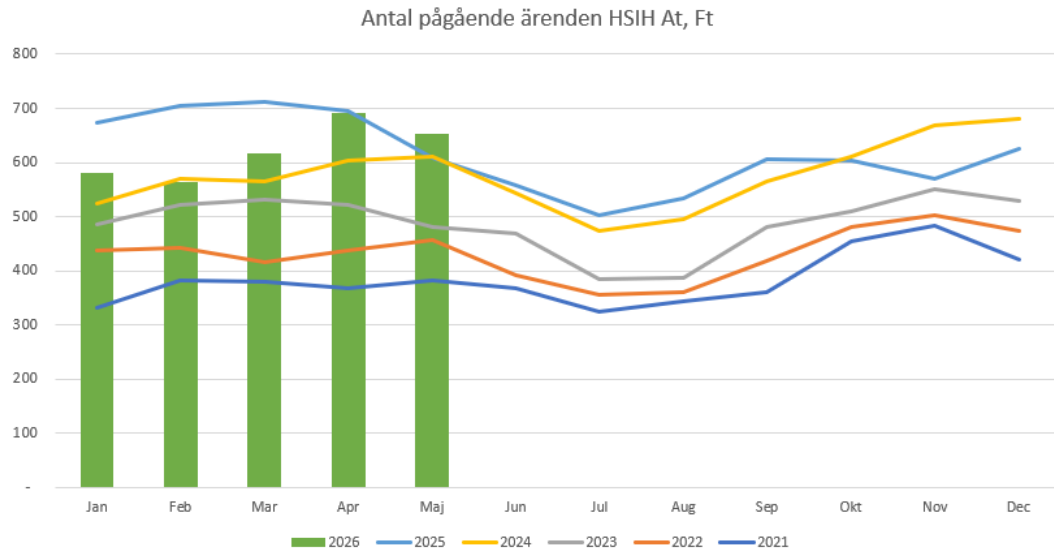

Utfall i förhållande till budget 2026

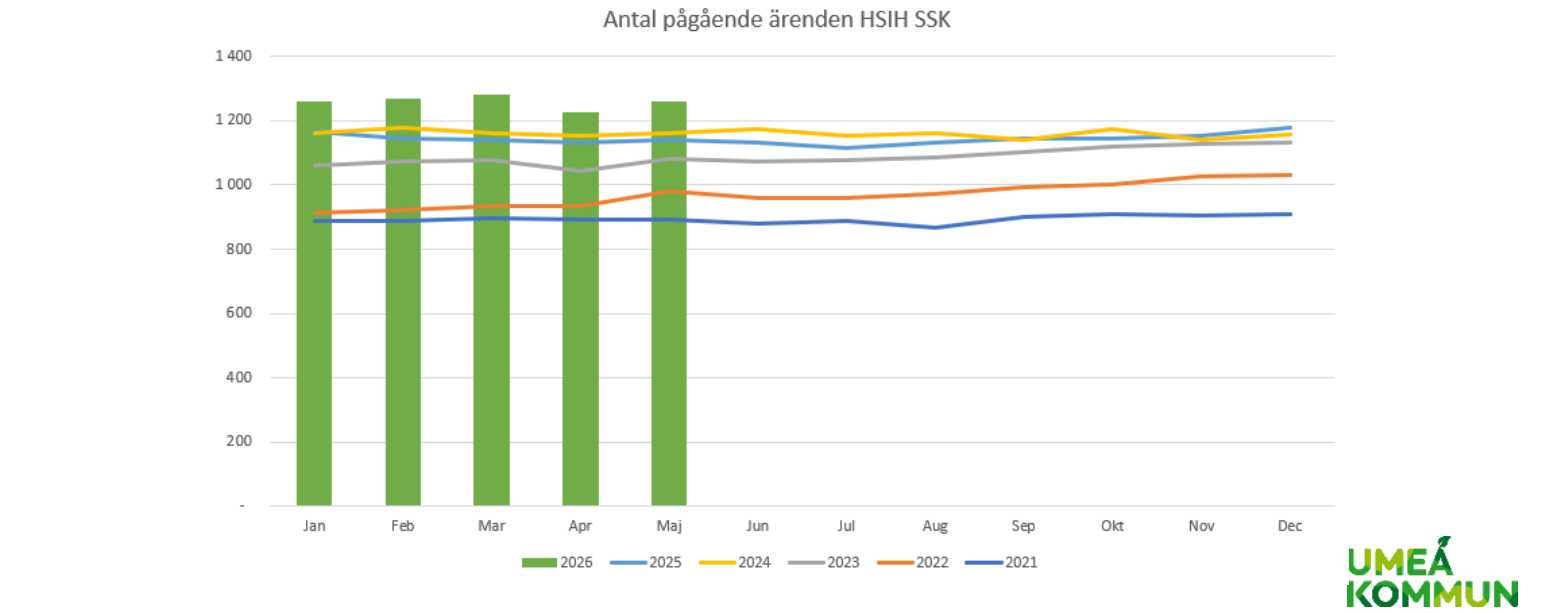

Akkumulerat resultat (mnkr)	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	Prognos	Årsbudget	Verksamhetens andel % av total årsbudget
1. Nämnd- styrelseverksamhet	0,0	-0,1	-0,1	-0,2	-0,2								0,0	2,7	0%
2. Hemtjänst i ordinärt boende över/under 65 år	0,8	2,8	5,0	7,0	9,2								22,0	560,9	37%
- varav dagverksamhet i ordinärt boende	0,0	-0,1	-0,1	-0,2	-0,2								0,0	12,6	
- varav hälso- och sjukvård i hemmet	-1,2	-2,0	-3,6	-4,9	-6,7								-14,0	138,5	
3. Vård- och omsorgsboende inkl korttidsboende	1,5	5,0	11,2	13,5	13,3								26,0	800,2	53%
- varav korttidsboende inkl HSL	-0,2	0,1	0,7	-2,7	-2,7								-7,0	69,7	
- varav hälso- och sjukvård särskilt boende	-0,4	-0,9	-1,2	-1,6	-2,6								-1,0	128,2	
4. Öppen verksamhet ej bistånd	0,2	0,3	0,5	0,6	0,7								0,0	18,3	1%
5. Gemensamma kostnader och handläggare myndighet	2,5	3,1	5,8	7,4	6,8								12,0	129,6	9%
Akkumulerad budgetavvikelse 2026	4,9	11,0	22,4	28,4	29,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	60,0	1 511,6	100%
Akkumulerad budgetavvikelse 2025	3,8	13,3	27,7	35,3	41,0	42,4	50,3	57,7	67,7	72,1	75,8	74,4	85,0		

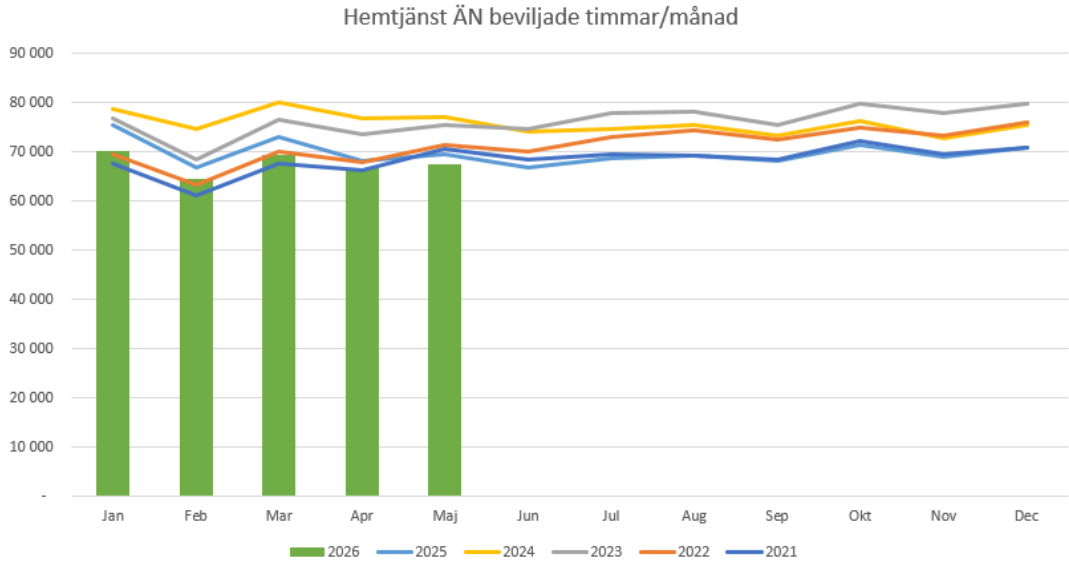
Antal pågående ärenden HSIH	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Årsnitt
At, Ft													
2021	333	383	381	369	383	369	326	343	361	455	484	421	384
2022	439	443	416	438	457	393	357	360	419	482	503	474	432
2023	486	521	531	523	480	469	385	387	480	511	552	529	488
2024	524	570	565	603	610	544	474	496	565	612	670	682	576
2025	673	706	713	695	608	557	504	534	606	603	570	625	616
2026	581	565	616	692	654								622

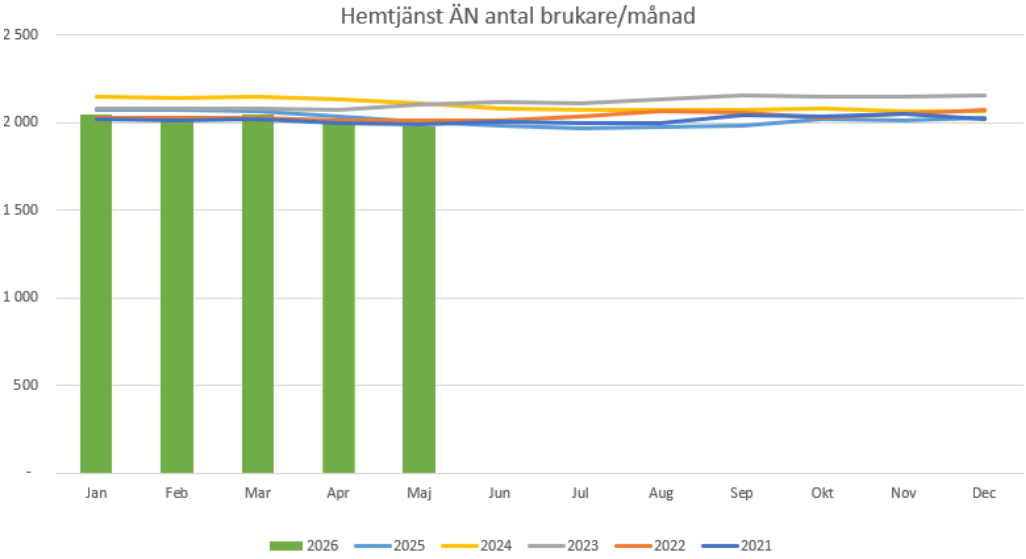
Antal pågående ärenden SSK	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Årssnitt
2021	887	887	895	893	893	878	887	869	901	910	905	909	893
2022	915	920	933	933	980	959	962	973	993	1000	1026	1033	969
2023	1060	1072	1076	1046	1082	1073	1079	1088	1104	1122	1127	1132	1088
2024	1160	1179	1164	1155	1163	1173	1154	1160	1142	1176	1143	1156	1160
2025	1167	1144	1139	1134	1141	1134	1114	1133	1145	1147	1152	1179	1144
2026	1261	1270	1281	1229	1262								1261

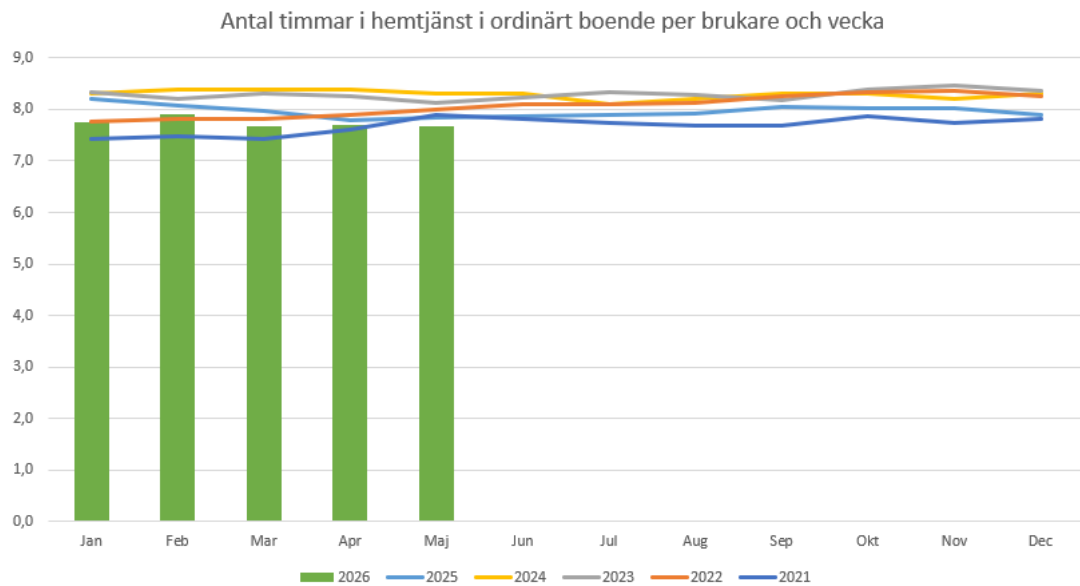
ÄN beviljade timmar/månad	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Årssnitt
2021	67 674	61 215	67 751	66 290	70 592	68 355	69 684	69 166	68 542	72 210	69 508	70 849	68 486
2022	69 560	63 357	70 078	67 966	71 517	70 031	73 081	74 369	72 661	74 844	73 465	76 036	71 414
2023	76 812	68 362	76 674	73 491	75 565	74 591	77 835	78 141	75 465	79 820	78 001	79 806	76 213
2024	78 743	74 708	80 060	76 781	77 217	74 039	74 674	75 423	73 258	76 273	72 905	75 555	75 803
2025	75 379	66 938	72 963	68 111	69 670	66 866	68 867	69 310	68 328	71 578	69 054	70 897	69 830
2026	70 135	64 588	69 448	66 637	67 465								67 655

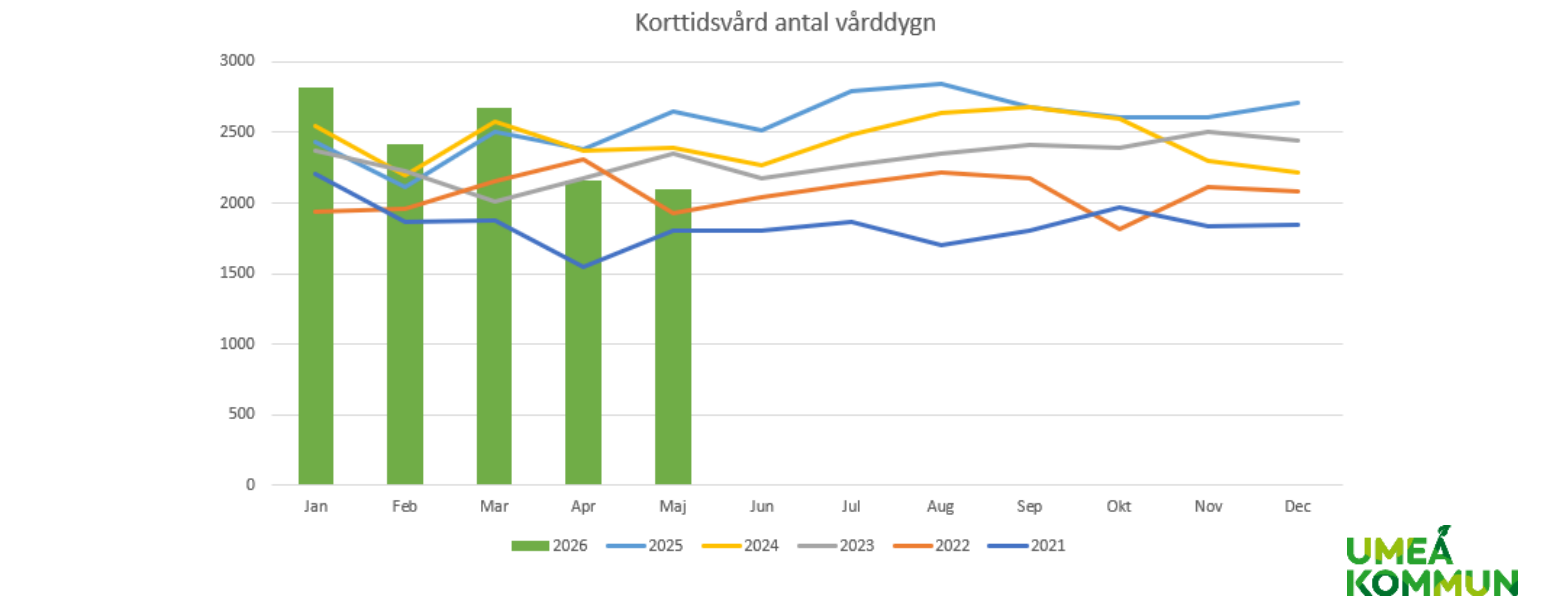
Antal brukare per månad	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Årssnitt
2021	2 021	2 009	2 019	2 000	1 991	2 006	1 998	1 995	2 039	2 034	2 053	2 022	2 016
2022	2 026	2 024	2 026	2 009	2 016	2 016	2 036	2 065	2 056	2 028	2 048	2 076	2 036
2023	2 082	2 082	2 081	2 074	2 101	2 114	2 110	2 129	2 153	2 147	2 148	2 155	2 115
2024	2 151	2 141	2 144	2 136	2 108	2 083	2 072	2 075	2 070	2 079	2 067	2 064	2 099
2025	2 075	2 075	2 065	2 037	2 007	1 982	1 968	1 977	1 982	2 017	2 011	2 026	2 019
2026	2 044	2 041	2 046	2 020	1 982								2 027

ÄN beviljade timmar/brukare och vecka	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Årssnitt
2021	7,4	7,5	7,4	7,6	7,9	7,8	7,7	7,7	7,7	7,9	7,7	7,8	7,7
2022	7,8	7,8	7,8	7,9	8,0	8,1	8,1	8,1	8,2	8,3	8,4	8,3	8,1
2023	8,3	8,2	8,3	8,3	8,1	8,2	8,3	8,3	8,2	8,4	8,5	8,4	8,3
2024	8,3	8,4	8,4	8,4	8,3	8,3	8,1	8,2	8,3	8,3	8,2	8,3	8,3
2025	8,2	8,1	8,0	7,8	7,8	7,9	7,9	7,9	8,0	8,0	8,0	7,9	8,0
2026	7,7	7,9	7,7	7,7	7,7	0	0	0	0	0	0	0	7,7

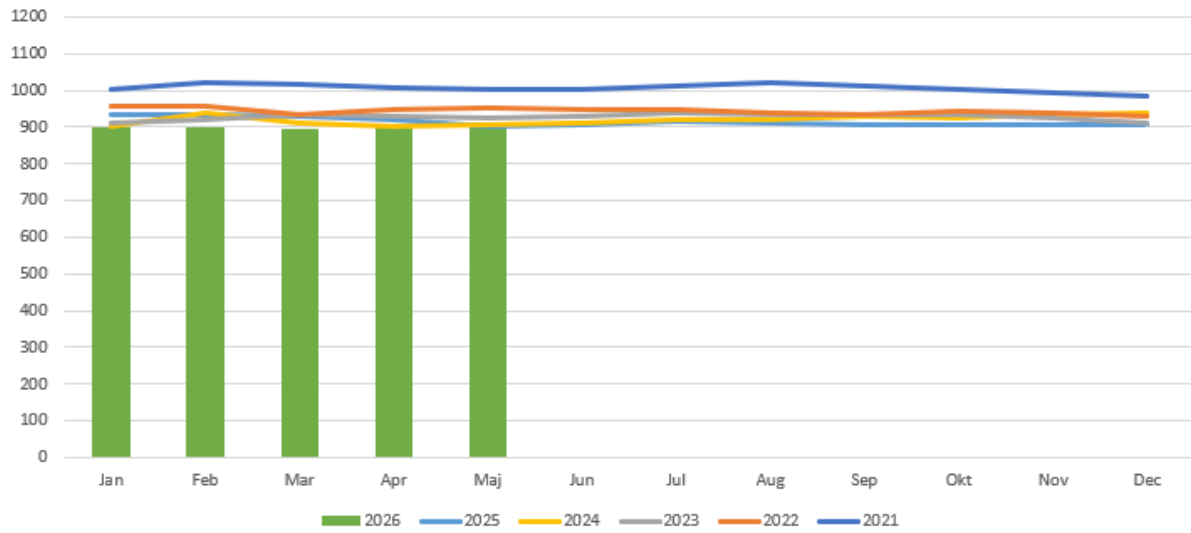

Korttidsvård antal vårddygn	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Årssnitt
2021	2204	1862	1876	1546	1802	1799	1868	1703	1801	1966	1833	1844	1842
2022	1938	1954	2151	2306	1932	2036	2130	2217	2180	1818	2115	2079	2071
2023	2370	2226	2013	2177	2354	2178	2263	2353	2414	2390	2509	2440	2307
2024	2549	2193	2577	2366	2390	2271	2485	2640	2675	2596	2303	2212	2438
2025	2432	2113	2501	2382	2647	2520	2789	2847	2685	2612	2612	2715	2571
2026	2820	2419	2672	2156	2101								2434

Antal belagda platser på VoB	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Årssnitt
2021	1005	1019	1016	1008	1003	1005	1011	1021	1014	1003	995	982	1007
2022	957	955	936	949	954	949	946	939	932	944	941	927	944
2023	911	922	936	928	925	927	937	936	933	934	925	911	927
2024	903	941	912	900	906	911	920	922	930	923	934	938	920
2025	933	934	928	919	903	907	914	909	909	908	904	905	914
2026	900	900	897	911	914								904

Antal belagda platser på vård- och omsorgsboenden

Äldrenämnden – Ekonomirapport maj 2026

Nämnden redovisar per maj ett överskott på 29,8 mnkr, vilket är en mindre budgetavvikelse än samma period förra året. För hela året väntas nämnden redovisa ett positivt resultat, och prognosen för 2026 beräknas till 60,0 mnkr. Prognosen är oförändrad jämfört med föregående månad. En justering har dock gjorts mellan verksamheterna hemtjänst och vård- och omsorgsboende. Hemtjänstens prognos har justerats upp till följd av färre utförda hemtjänststimmar än tidigare prognosticerat. Samtidigt har prognosen för vård- och omsorgsboende reviderats ned, vilket beror på beräknade kostnadsökningar i verksamheten till följd av politiskt fattade beslut.

Verksamheten vård- och omsorgsboende förväntas redovisa en positiv budgetavvikelse, där budgeterade medel för att öppna fler platser inte bedöms användas fullt ut under året. Även budgetförstärkningen för kvalitetsundersköterskor bedöms inte utnyttjas helt då rekrytering pågår under våren.

Inom hemtjänst i ordinärt boende förväntas lägre volymer än budgeterat, samt medel för införandet av ramtid i hemtjänsten bidra till ett överskott. Överskottet möts av högre kostnader än budgeterat inom hemsjukvården där kostnader för sjukvårdsmaterial och bemanningssjuksköterskor förväntas överstiga budget.

Gemensamma kostnader och handläggare myndighet bedöms ge ett överskott, främst som följd av att budgeterade medel för arbete med kommunens inriktningsmål inte förväntas användas fullt ut. Överskottet kommer även av att förvaltningen har vakanta tjänster inom nämndens stödfunktioner där rekrytering pågår under våren.

Akkumulerat resultat (mnkr)	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	Prognos	Årsbudget
1. Nämnd- styrelseverksamhet	0,0	-0,1	-0,1	-0,2	-0,2								0,0	2,7
2. Hemtjänst i ordinärt boende över/under 65 år	0,8	2,8	5,0	7,0	9,2								22,0	560,9
- varav dagverksamhet i ordinärt boende	0,0	-0,1	-0,1	-0,2	-0,2								0,0	12,6
- varav hälso- och sjukvård i hemmet	-1,2	-2,0	-3,6	-4,9	-6,6								-14,0	138,5
3. Vård- och omsorgsboende inkl korttidsboende	1,5	5,0	11,2	13,5	13,3								26,0	800,2
- varav korttidsboende inkl HSL	-0,2	0,1	0,7	-2,7	-2,7								-7,0	69,7
- varav hälso- och sjukvård särskilt boende	-0,4	-0,9	-1,2	-1,6	-2,6								-1,0	128,2
4. Öppen verksamhet ej bistånd	0,2	0,3	0,5	0,6	0,7								0,0	18,3
5. Gemensamma kostnader och handläggare myndighet	2,5	3,1	5,8	7,4	6,8								12,0	129,6
Akkumulerad budgetavvikelse 2026	4,9	11,0	22,4	28,4	29,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	60,0	1 511,6
Akkumulerad budgetavvikelse 2025	3,8	13,3	27,7	35,3	41,0	42,4	50,3	57,7	67,7	72,1	75,8	74,4	85,0	

Nämnd och styrelseverksamhet

Nämnd- och styrelseverksamheten redovisar ett mindre underskott per maj månad. För året bedöms kostnaderna vara i nivå med budget.

Hemtjänst i ordinärt boende

I hemtjänstens resultat ingår verksamheten Din kommunala hemtjänst, ersättning till privata hemtjänstutförare samt kostnader för anhörigvård, hälso- och sjukvård i hemmet, dagverksamhet och biståndsbedömning i ordinärt boende. Den totala budgetavvikelsen för hemtjänsten per maj är 9,2 mnkr. Den totala årsprognosen för hemtjänst i ordinärt boende 2026 är en positiv budgetavvikelse på 22 mnkr.

(mnkr med en decimal)	Budget jan-maj 2026	Utfall jan-maj 2026	Budget- avvikelse jan-maj 2026	Budget- avvikelse jan-maj 2025	Budget helår 2026	Budget helår 2025	Årsprognos budgetavvikelse 2026
Verksamhetens intäkter	23,1	31,7	8,6	9,3	55,4	60,0	
Verksamhetens kostnader	-256,6	-256,0	0,6	4,4	-616,3	-584,1	
Verksamhetens nettokostnad	-233,5	-224,3	9,2	13,7	-560,9	-524,1	22,0

Enbart hemtjänsten i ordinärt boende visar en positiv budgetavvikelse på 16,0 mnkr. År 2025 redovisade nämnden ett stort överskott eftersom antalet budgeterade hemtjänsttimmar var betydligt högre än det faktiska utfallet. En orsak var att uppföljningen av beslut förbättrades, vilket ledde till färre beviljade timmar. Inför 2026 har budgeten anpassats för att bättre motsvara den förväntade volymen. Prognosen visar dock fortfarande ett överskott, men på en lägre nivå än föregående år.

Hemtjänsten i ordinärt boende exklusive dagverksamhet och hälso- och sjukvård i hemmet prognosticerar ett överskott om 36,0 mnkr, vilket främst förklaras av lägre volymer än budgeterat. Under årets första månader har det genomsnittliga antalet beviljade timmar per individ med hemtjänst minskat, samtidigt som antalet personer med hemtjänst inte har ökat som förväntat utifrån den demografiska utvecklingen. Den lägre efterfrågan på hemtjänst speglar en nationell trend och bedöms delvis vara ett resultat av en förbättrad hälsa bland äldre, där nämndens förebyggande arbete antas vara en bidragande faktor. Utöver överskott som följd av lägre volymer än budgeterat bedöms även medel som avsatts för införandet av ramtid inte användas under året. Din kommunala hemtjänst bedöms för året redovisa en budget.

Under hösten planeras inom hemtjänsten en övergång från lagen om valfrihetssystem till lagen om offentlig upphandling, vilken bedöms medföra ökade kostnader för nämnden. Denna kostnadsökning är inkluderad i årsprognosen.

Hemsjukvården i ordinärt boende visar en negativ budgetavvikelse på 6,6 mnkr. Det beror främst på högre driftkostnader där främst sjukvårdsmaterial och bemanningssjuksköterskor överskrider budget. Verksamheten har förstärkts och planeras att förstärkas ytterligare med fler sjuksköterskor, vilket innebär bemanning utöver budget. Svårigheter att rekrytera sjuksköterskor har dock medfört att verksamheten har nyttjat bemanningssjuksköterskor i hög omfattning.

Nämnden beslutade i maj att ytterligare utöka bemanningen inom hälso- och sjukvård i hemmet,

både inom rehabilitering och sjuksköterskesidan. Sjuksköterskebemanningen utökas till 10 årsarbetare istället för tidigare beslutade 6, och tillsammans omfattar satsningen cirka 20 årsarbetare. Syftet är att möta ett ökat vårdbehov, minska köer och säkerställa en god patientsäkerhet. Utökningen finansieras genom att nyttja nämndens prognostiserade överskott för året.

Totalt prognosticerar hälso- och sjukvård i hemmet en negativ budgetavvikelse på 14,0 mnkr för året.

Vård- och omsorgsboende

I verksamheten vård- och omsorgsboende (särskilt boende) ingår även korttidsboende samt hälso- och sjukvård inom vård- och omsorgsboenden. Verksamheten redovisar för perioden en positiv budgetavvikelse på 13,3 mnkr.

(mnkr med en decimal)	Budget jan-maj 2026	Utfall jan-maj 2026	Budget- avvikelse jan-maj 2026	Budget- avvikelse jan-maj 2025	Budget helår 2026	Budget helår 2025	Årsprognos budgetavvikelse 2026
<i>Verksamhetens intäkter</i>	54,7	70,9	16,2	17,4	131,3	129,5	
<i>Verksamhetens kostnader</i>	-385,8	-388,6	-2,8	-2,7	-931,5	-869,4	
Verksamhetens nettokostnad	-331,1	-317,7	13,3	14,7	-800,2	-739,9	26,0

För vård- och omsorgsboende exkl. korttidsboende samt hälso- och sjukvård förväntas ett större överskott för helåret. Detta beror dels på den budgetförstärkning som tilldelats för kvalitetsundersköterskor. Dessa bedöms inte vara fullt på plats förrän omkring halvårsskiftet och förväntas därför generera ett överskott för året.

Vidare har nämnden budgeterat för möjlighet att öppna fler vård- och omsorgsboendeplatser, dels specificerade platser på Prästsjögården, dels en generell budgetpost för volymökningar. Prognosen utgår från att enheten på Prästsjögården öppnar efter sommaren och att övrig volymbudget inte används under 2026, utan först från 2027.

Nämndens boenden som är i drift bedöms sammantaget redovisa ett resultat i balans för året. Det prognosticerade överskottet för vård- och omsorgsboende exkl. korttidsboende samt hälso- och sjukvård uppgår till 34,0 mnkr.

På nämndsmötet i mars beslutades att fortsätta arbetet med att förstärka bemanningen på vård och omsorgsboenden med fler serviceresurser. Vilket beräknas medföra något högre kostnader än budgeterat för året.

Äldrenämnden uppdrog till förvaltningen att ta fram ytterligare initiativ för att stärka villkor för kvälls- och helgtjänstgöring. Piloter planeras att genomföras under året gällande förstärkt bemanning. Rekrytering till dessa projekt pågår.

Korttidsvården redovisar en negativ budgetavvikelse på 2,7 mnkr för perioden. Vi har idag ett antal vård- och omsorgsboendeplatser som nyttjas som korttidsplatser. Sedan april månad har en redovisningsmässig och även prognosmässig justering har gjorts för att dessa kostnader ska redovisas inom rätt verksamhetsgren. Detta är orsaken till förändringen i utfallet mellan mars och april månad. Årsprognosen för korttidsverksamheten är en negativ budgetavvikelse med 7,0 mnkr.

Inom hälso- och sjukvården på vård- och omsorgsboenden överstiger nettokostnaderna budget med 2,6 mnkr för perioden. Verksamheten har under flera år redovisat negativa budgetavvikelser på grund av högre driftkostnader än budgeterat. Inför 2026 har budgeten för driftkostnader förstärkts, årets kostnader bedöms trots budgetförstärkning redovisa en negativ avvikelse med 1,0 mnkr.

Gemensamma kostnader och handläggare myndighet

Gemensamma kostnader och handläggare myndighet avser utöver handläggare myndighet, nämndens stödfunktioner ekonomi, HR, digitalisering, kansli och kvalitetsenheten. Nämndes budget för arbete med kommunens inriktningsmål ingår också i den verksamhetsgemensamma budget. Överskottet mot budget för verksamhetsgemensamma kostnader och handläggare myndighet uppgår till 6,8 mnkr.

Till budgetåret 2026 erhöll nämnden budgetmedel riktade till arbete med kommunens inriktningsmål. Dessa medel bedöms inte nyttjas fullt ut under 2026. Arbete pågår för att stärka arbetet mot våldsfärds kriminallitet. Vidare förstärktes budgeten för nämndens stödfunktioner, dessa tjänster rekryteras under våren vilket bidrar till budgetöverskottet. Totalt för året prognosticeras en positiv budgetavvikelse på 12 mnkr.

(mnkr med en decimal)	Budget jan-maj 2026	Utfall jan-maj 2026	Budget- avvikelse jan-maj 2026	Budget- avvikelse jan-maj 2025	Budget helår 2026	Budget helår 2025	Årsprognos budgetavvikelse 2026
<i>Verksamhetens intäkter</i>	1,0	5,7	4,7	9,1	2,5	8,5	
<i>Verksamhetens kostnader</i>	-57,1	-55,0	2,1	2,9	-132,1	-122,0	
Verksamhetens nettokostnad	-56,1	-49,3	6,8	12,0	-129,6	-113,5	12,0

Delegationsbeslut

Umeå kommun 2026-05-18

Diariennr: ÄN-2026/00007

Äldrenämnden

Beslutsfattare:

Med stöd av fastställd delegationsordning meddelas följande beslut:

Ärende:

Deltagande i kurser och konferenser för äldrenämndens ledamöter och ersättare.

Beslut:

Ledamöter och ersättare i äldrenämnden som deltar vid seniormässan på Nolia den 27 maj 2026 i annan roll än som besökare, exempelvis som representanter för en förening eller ett parti, kan få ersättning för förlorad arbetsförtjänst, men har inte rätt till arvode.

Umeå kommun

Postadress: 901 84 Umeå

Besöksadress: Skolgatan 31A

Telefon: 090-16 10 00 (växel)

Webbplats: www.umea.se/kommun

Elektroniska underskrifter

Det här dokumentet har skrivits under elektroniskt av de personer som listas i signaturpanelen.

Underskrifterna uppfyller kraven för avancerad elektronisk underskrift enligt definitionen i eIDAS (EU:s förordning 910/2014).

Äktheten kan valideras enligt internationella standarder i en valideringstjänst som uppfyller förordningen.

Validering kan exempelvis göras här: <https://validate.signport.se/>

Där finns även information om hur validering kan göras i Adobe Acrobat Reader.

Notera, om dokumentet skrivs ut på papper, eller 'skrivs ut' till ett nytt PDF-dokument, följer de elektroniska underskrifterna inte med. Endast det elektroniskt underskrivna originaldokumentet kan valideras.

Denna fil är sekretess skyddad

Titel : Skrivelse till förtroendevalda; 2026-08-04

Skyddskod : Allmän handling - skyddad enligt sekretess

Paragraf : Sekretess

Denna fil är sekretess skyddad

Titel : Beslut från Diskrimineringsombudsmannen i ärende DO 2026/1005

Skyddskod : Allmän handling - skyddad enligt sekretess

Paragraf : Sekretess

BESLUT

2026-05-19

Dnr 3.1.2-10996/2026-5

1(2)

Ert dnr ÄN-2026100092

Umeå kommun äldre nämnden

901 84 UMEÅ

Umeå kommun Socialtjänsten	
Datum	2026 -05- 20
Dnr.	ÄN-2026/00092

Ärendet

Anmälan enligt lex Sarah från äldre nämnden i Umeå kommun (nedan kallad nämnden) avseende ett allvarligt missförhållande inom hemtjänsten i Umeå.

Anmälan handlar om att en brukare vid två tillfällen under en dag inte öppnade dörren för hemtjänsten. Personalen följde inte rutinen om vad de ska göra när en brukare inte öppnar dörren. Brukaren hittas avliden i sin bostad efterföljande dag.

Beslut

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) avslutar ärendet och kommer inte att vidta några ytterligare åtgärder.

Skälen för beslutet

IVO bedömer att nämnden, efter begärd komplettering, har fullgjort sin utrednings- och anmälningsskyldighet i enlighet med 27 kap. 5-6 §§ socialtjänstlagen (2025:400), SoL.

Enligt IVO:s bedömning innehåller nämndens utredning de uppgifter som ska dokumenteras enligt 5 kap. 2-3 och 5 §§ Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:5) om lex Sarah. Utredningen visar att förvaltningen har

- vidtagit åtgärder för att utan dröjsmål avhjälpa eller undanröja missförhållandet,
- identifierat bakomliggande orsaker till det inträffade, och
- vidtagit och planerat att vidta åtgärder för att förhindra att något liknande inträffar igen.

Begärd komplettering

IVO begärde kompletterande uppgifter om tidigare vidtagna åtgärder i samband med en tidigare liknande händelse. IVO begärde även uppgifter om eventuella ytterligare åtgärder kopplat till orsaker till händelsen. Nämnden har kommit in med kompletteringen.

Underlag

- Anmälan
- Utredning
- Komplettering

Ytterligare information

Då det av utredningen framgår att liknande händelser skett tidigare vill IVO understryka vikten av att nämnden inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet följer upp rutinernas ändamålsenlighet samt personalens följsamhet.

Beslut i detta ärende har fattats av inspektören Linus Hermansson. Inspektören Vanessa Karlsson har deltagit i den slutliga handläggningen. Inspektören Pernilla Holmberg har varit föredragande.

Information om IVO:s uppdrag i hanteringen av anmälningar enligt lex Sarah

Nämnden är skyldig att utreda missförhållanden eller risker för missförhållanden i verksamheten. Syftet med en sådan utredning ska vara att så långt det är möjligt ta reda på vilka bakomliggande orsaker i verksamheten som bidragit till missförhållandet eller risken för ett missförhållande.

Nämnden ska även vidta åtgärder för att förhindra att liknande missförhållanden eller risker för sådana inträffar igen. Om ett missförhållande är allvarligt eller det finns en påtaglig risk för ett allvarligt missförhållande ska nämnden anmäla detta till IVO.

IVO:s ansvar när det gäller anmälningar enligt lex Sarah är att granska nämndens utredning. Om IVO bedömer att utredningen följer gällande bestämmelser och att åtgärder har vidtagits för att förhindra att liknande allvarliga missförhållanden eller påtagliga risker för ett missförhållande inträffar igen, avslutar IVO ärendet.

BESLUT

2026-06-09

Dnr 3.1.2-17608/2026-3

1(2)

Ert dnr ÄN-2026100093

Umeå kommun, Äldrenämnden

Skolgatan 31
90184 UMEÅ

Umeå kommun Socialtjänsten	
Datum	2026 -06- 16
Dnr.	ÄN-2026/00093

Ärendet

Anmälan enligt lex Sarah från äldrenämnden (nedan kallad nämnden) i Umeå kommun avseende en påtaglig risk för ett allvarligt missförhållande inom myndighetsutövning i Umeå kommun.

Anmälan handlar om fördröjd handläggning efter orosanmälan om att äldre person skulle kunna vara i behov av socialtjänstens insatser.

Beslut

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) avslutar ärendet och kommer inte att vidta några ytterligare åtgärder.

Skälen för beslutet

IVO bedömer att nämnden, har fullgjort sin utrednings- och anmälningsskyldighet i enlighet med 27 kap. 5-6 §§ socialtjänstlagen (2025:400), SoL

Enligt IVO:s bedömning innehåller nämndens utredning de uppgifter som ska dokumenteras enligt 5 kap. 2-3 och 5 §§ Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:5) om lex Sarah. Utredningen visar att nämnden har:

- vidtagit åtgärder för att utan dröjsmål avhjälpa eller undanröja missförhållandet,
- identifierat bakomliggande orsaker till det inträffade, och
- vidtagit och planerat att vidta åtgärder för att förhindra att något liknande inträffar igen.

Underlag

- Anmälan
- Utredning

Beslut i detta ärende har fattats av inspektören Linus Hermansson. Inspektören Cecilia Marklund har deltagit i den slutliga handläggningen. Inspektören Pernilla Holmberg har varit föredragande.

Information om IVO:s uppdrag i hanteringen av anmälningar enligt lex Sarah

Nämnden är skyldig att utreda missförhållanden eller risker för missförhållanden i verksamheten. Syftet med en sådan utredning ska vara att så långt det är möjligt ta reda på vilka bakomliggande orsaker i verksamheten som bidragit till missförhållandet eller risken för ett missförhållande.

Nämnden ska även vidta åtgärder för att förhindra att liknande missförhållanden eller risker för sådana inträffar igen. Om ett missförhållande är allvarligt eller det finns en påtaglig risk för ett allvarligt missförhållande ska nämnden anmäla detta till IVO.

IVO:s ansvar när det gäller anmälningar enligt lex Sarah är att granska nämndens utredning. Om IVO bedömer att utredningen följer gällande bestämmelser och att åtgärder har vidtagits för att förhindra att liknande allvarliga missförhållanden eller påtagliga risker för ett missförhållande inträffar igen, avslutar IVO ärendet.

BESLUT

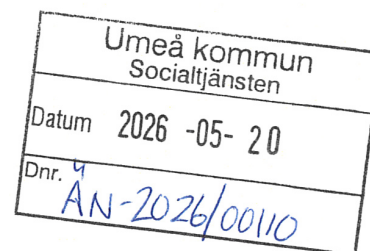
2026-05-19

Dnr 3.1.1-10917/2026-5

1(2)

Ert dnr ÄN-2026/00110

Umeå kommun
Äldrenämnden
901 84 UMEÅ

Ärendet

Anmälan enligt lex Maria från Umeå kommun om risk för allvarlig vårdskada vid ett vård- och omsorgsboende i Umeå.

Beslut

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) avskriver ärendet från vidare handläggning.

Skälen för beslutet

IVO bedömer att anmälan inte faller inom ramen för anmälningsskyldigheten enligt lex Maria.

Anmälan handlar om en patient där den initiala utredningen visade på fördröjd smärtbehandling. Av den komplettering IVO begärde framgår att vårdgivaren efter ytterligare utredning av händelsen bedömer att händelsen inte skulle ha anmälts enligt lex Maria. Detta utifrån att det av utredningen framgår att patienten fick medicinska bedömningar samt behandling utan dröjsmål.

IVO ska enligt 7 kap. 8 § patientsäkerhetslagen (2010:659) PSL, säkerställa att händelser som har anmälts till myndigheten enligt 3 kap. 5 § PSL, har utretts i nödvändig omfattning samt att vårdgivaren har vidtagit de åtgärder som krävs för att uppnå hög patientsäkerhet. Vårdgivaren har emellertid i sin utredning inte funnit några brister i verksamheten som avser hälso- och sjukvård. Någon allvarlig vårdskada eller risk för allvarlig vårdskada som medför skyldighet att anmäla händelsen till IVO föreligger därmed inte. IVO avslutar därför ärendet utan vidare åtgärder.

Vårdgivarens skyldighet att anmäla händelser som medfört allvarlig vårdskada eller hade kunnat medföra allvarlig vårdskada framgår av 3 kap. 5 § PSL. Med vårdskada avses enligt 1 kap. 5 § PSL lidande, kroppslig eller psykisk skada eller sjukdom samt dödsfall som kunnat undvikas om adekvata åtgärder hade vidtagits vid patientens kontakt med hälso- och sjukvården. Med allvarlig vårdskada avses vårdskada som är bestående och inte ringa eller har lett till att patienten fått ett väsentligt ökat vårdbehov eller avlidit.

Beslut i detta ärende har fattats av enhetschefen Anna Wänman Jonsson. I den slutliga handläggningen har inspektören Magdalena Anundsson deltagit. Inspektören Robert Wiklund har varit föredragande.

Inspektionen för vård och omsorg
Box 423
701 48 ÖREBRO

Telefon +46 (0)10-788 50 00
registrator@ivo.se

Org nr 202100-6537

Information om IVO:s hantering av inkomna uppgifter

Även om IVO bedömer att ett anmälningsärende enligt lex Maria ska avslutas eller avskrivas från vidare handläggning tar myndigheten alltid ställning till om uppgifterna i anmälan ska föranleda fortsatt tillsyn.

Komplettera tidigare anmäld personuppgiftsincident

Här lämnar du en komplettering eller ändring av en tidigare anmäld personuppgiftsincident.

Fyll i fälten som är markerade med en asterisk (*) samt de fält som ska ändras eller kompletteras.

När du är klar klicka på skicka och invänta bekräftelse på att vi mottagit kompletteringen.

Därefter kan du ladda ner en kopia av er komplettering.

Den tidigare anmälanens diarienummer

Personuppgiftsansvarig

1. Organisationens namn* ?

2. Organisationsnummer ?

3. Organisationens postadress ?

Adress

Postnummer*

Ort*

Land

4. Er organisations interna referensnummer

Lägg till ny

Kontaktuppgifter för anmälan

5. Kontaktpersonens namn*

6. Kontaktpersonens e-post*

7. Kontaktpersonens telefonnummer*

Klicka på "Lägg till ny" om du vill lägga till ytterligare kontaktperson

8. Har ni ett dataskyddsombud?

8a. Dataskyddsombudets e-post

Personuppgiftsbiträden

9. Gäller incidenten en personuppgiftsbehandling som hanteras av anlitade personuppgiftsbiträden eller underbiträden?

Lägg till ny

9a. Organisationens namn och organisationsnummer

Organisationens namn

Organisationsnummer

Klicka på "Lägg till ny" om du vill lägga till ytterligare biträde

Sektor och verksamhetsområde

10. Inom vilken sektor inträffade incidenten?

11. Inom vilket verksamhetsområde inträffade incidenten?

Ange kommentar vid val "Övrigt"

Incidenten

12. När upptäckte ni incidenten?

Datum

Klockslag

12a. Beskriv varför ni dröjt mer än 72 timmar med att anmäla incidenten.

Arbete har pågått och pågår fortfarande för att säkerställa vad som faktiskt skett samt planering och genomförande av åtgärder.

13. Hur upptäckte ni incidenten?

En anställd informerade oss

Ange kommentar vid val "Övrigt"

14. När inträffade incidenten? Om ni inte vet lämnas fältet tomt.

Datum

Klockslag

Eventuell kommentar

Utredning pågår om när patientjournal upprättats, första gången, med oriktiga personuppgifter

15. Pågår incidenten fortfarande?

Ja

16. Vad har hänt vid incidenten?

Ändring: Personuppgifter har ändrats på något sätt

17. Kort beskrivning av incidenten

Patientjournal har upprättats med oriktiga personuppgifter. Anledning till att den enskildes faktiska personuppgifter inte har registrerats beror på att den enskilde inte vill/vägrat uppge sina riktiga personuppgifter. Verksamheten, kommunal hälso- och sjukvård i hemmet, har en vårdinsats som den enskilde har behov av och som bör tillgodoses av den kommunal hälso- och sjukvården.

18. Varför inträffade incidenten enligt er uppfattning?

Övrigt

Ange kommentar vid val "Övrigt"

Se punkt 17.

Konsekvenser och åtgärder

19. Vilka konsekvenser kan incidenten leda till?

Markera alla alternativ som gäller.

- ☒ Den registrerade förlorar kontrollen över de egna personuppgifterna
- ☒ Begränsning av rättigheter
- ☐ Diskriminering
- ☐ Identitetsstöld eller bedrägeri
- ☐ Ekonomisk förlust
- ☐ Obehörigt hävande av pseudonymisering
- ☐ Skadat anseende
- ☐ Förlust av konfidentialitet när det gäller personuppgifter som omfattas av tystnadsplikt
- ☐ Annan ekonomisk eller social nackdel
- ☐ Övrigt:

Ange kommentar vid val "Övrigt"

20. Hur allvarlig bedömer ni att incidenten är?

2. Begränsad

21. Hur har ni agerat efter incidenten? Beskriv de åtgärder ni har vidtagit eller föreslagit för att åtgärda personuppgiftsincidenten.

[Lägg till ny](#)

Datum

2026-06-02

Klockslag

Åtgärd

Incidenten omfattar en upprättad hälso- och sjukvårdsjournal med oriktiga uppgifter. Hälso- och sjukvårdsjournalen med oriktiga uppgifter finns fortsatt upprättad, patienten vill inte uppge korrekt personuppgift.

Vidtagna och planerade åtgärder: kartläggning om vad som inträffat pågår, MAR tagit del av aktuell journal, intervjuer utförda med inblandad hälso- och sjukvårdspersonal.

Planering för åtgärder pågår för att minska risk att liknande incident ska inträffa igen: möte mellan MAR/MAS/SAS för att diskutera frågan och sedan involvera berörde chefer, skapa en rutin för hur personal ska möta upp liknande ärenden (enskild som inte vill uppge korrekta personuppgifter), se över de manualer som vårdkoordinator och rehabkoordinator använder när de registrerar inkommande patientärenden då det inte tydligt beskriver att T-nummer inte får användas om det finns riktiga personuppgifter och att de därmed behöver begära riktiga personnummer om ett hälso- och sjukvårdsärende skall kunna upprättas. Systemförvaltningen kan inte stänga av möjligheten att lägga upp personer med tillfälligt personnummer (T-nr), då det finns verksamheter som arbetar med personer utan svenskt personnummer.

MAR och MAS bedömer att det inte är aktuellt med anmälan enligt lex Maria.

Klicka på "Lägg till ny" om du vill lägga till ytterligare åtgärd

Uppgifterna och de registrerade

22. Leder personuppgiftsincidenten sannolikt till en hög risk för fysiska personers fri- och rättigheter?

Ja

23. Har ni informerat de registrerade?

Nej

23b. Kommer ni att informera de registrerade?

Vi har inte tagit ställning än

24. Hur många registrerade har påverkats?

Exakt antal registrerade

Om ni inte känner till det exakta antalet kan ni uppskatta antalet genom att fylla i något av de angivna intervallen.

25. Hur många personuppgiftsposter per registrerad berörs av incidenten?

26. Förekommer det skyddade personuppgifter bland de registrerade?

27. Vilka grupper tillhör de registrerade?

Markera alla alternativ som gäller.

- ☐ Anställda hos den personuppgiftsansvarige
- ☐ Användare av den personuppgiftsansvariges tjänster
- ☐ Kunder hos den personuppgiftsansvarige
- ☐ Medlemmar, till exempel i en förening eller en kundklubb
- ☐ Militär, det vill säga anställda inom totalförsvaret
- ☒ **Patienter**
- ☐ Barn
- ☐ Skolelever i förskola, grundskola eller gymnasium
- ☐ Studerande i eftergymnasial utbildning
- ☐ Övriga personer som enligt er bedömning drabbas särskilt hårt om personuppgifter sprids
- ☐ Kan inte ange för närvarande
- ☐ Övrigt:

Ange kommentar vid val "Övrigt"

Brukare/klient, socialtjänst

28. Vilken sorts personuppgifter har incidenten drabbat?

Markera alla alternativ som gäller.

- ☐ Etniskt ursprung
- ☐ Politiska åsikter
- ☐ Religiös eller filosofisk övertygelse
- ☐ Medlemskap i fackförening
- ☐ Genetiska uppgifter
- ☐ Biometriska uppgifter
- ☐ Hälsa
- ☐ Sexualliv eller sexuell läggning
- ☐ Uppgift om brott
- ☒ **Personnummer**
- ☐ Ekonomisk eller finansiell information
- ☐ Lokaliseringsuppgifter (till exempel GPS-position, ej adressuppgifter)
- ☐ Kommunikationsloggar, metadata etc
- ☒ **Identifierande information (till exempel för- och efternamn)**
- ☐ Kontaktinformation
- ☐ Okänd
- ☐ Övrigt:

Ange kommentar vid val "Övrigt"

Övrigt

29. Avser ni att komplettera er anmälan? Komplettering ska göras inom fyra veckor från det att anmälan mottagits.

Nej

30. Övrig information

Anvisning för nämnder och bolags verksamhetsplanering 2027

Inledning och bakgrund	2
Syfte	2
Vilka styrs.....	2
Relaterade styrdokument	2
Krav på planeringsprocess i kommunens egna nämnder	3
Verksamhetsplanens innehåll för egna nämnder	3
Tidplan	5
Anmälan till kommunfullmäktige/kommunstyrelse	5
Riskanalys och plan för internkontroll	6
Krav på planeringsprocess i gemensamma nämnder	6
Krav på planeringsprocess i kommunens helägda bolag	7
Krav på planeringsprocess i delägda bolag	7

Beslutad av:
Kommunstyrelsen

Diarienummer:
KS-2026/00521

**Datum och paragraf för
beslutet:**
2026-06-02 §

Dokumentansvarig:
SLK avd för Ekonomi och
styrning

Dokumenttyp:
Anvisning

Giltighetstid:
Giltig för planering inför
2027

Dokumentet styr
Nämnder och bolag

Inledning och bakgrund

Kommunfullmäktige beslutar varje år om planeringsdirektiv och budget. Det är ett politiskt beslutat dokument som lägger grunden för kommunens planering av verksamhet och ekonomi. Det beskriver bland annat hur kommunens pengar ska fördelas mellan olika nämnder och ger dem uppdrag att arbeta med.

Fullmäktiges beslutade planeringsdirektiv och budget utgör grunden för fortsatt planering i nämnder och bolag.

Syfte

Syftet med denna anvisning är att tydliggöra hur nämnder och bolag ska upprätta verksamhetsplan/affärsplan och budget för kommande verksamhetsår.

Vilka styrs

Denna anvisning gäller för kommunens nämnder och bolag. Observera att specifik anvisning för gemensamma nämnder och delägda bolag återfinns under egna rubriker.

Relaterade styrdokument

Riktlinjer för planeringsprocess (KF 2024-04-29)

Riktlinjer för aktiverande styrning (KF 2021-03-29)

Riktlinjer för ägarstyrning (KF 2021-03-29)

Riktlinjer för styrning och uppföljning av verksamhet som utförs av externa utförare (KF 2025-08-25)

Riktlinjer för Intern styrning och kontroll (KF 2011-05-28)

Handledning för intern styrning och kontroll (KS 2019-01-15)

Krav på planeringsprocess i kommunens egna nämnder

I verksamhetsplan och budget konkretiserar och beskriver nämnden den styrning och planering som ska vara gällande för nämndens verksamheter under kommande verksamhetsår. Utgångspunkter för verksamhetsplanering är;

- det planeringsdirektiv och den budgetram kommunfullmäktige fastställt för kommande år
- nämndreglemente fastställt av kommunfullmäktige
- övriga styrdokument som är gällande för nämnden

Efter att kommunfullmäktige fastställt planeringsdirektiv och budget för kommande år ska varje nämnd upprätta/revidera verksamhetsplan och budget för nämnden. Nämnden beslutar om hur budgetram fördelas mellan nämndens verksamheter. Nämnd ansvarar för att det finns en aktuell nämndbudget som överensstämmer med kommunfullmäktiges beslutade ram, kompletterad med eventuella tilläggsanslag. Som stöd tillhandahåller stadsledningskontoret en mall på intranätet som är frivillig att använda.

Verksamhetsplanens innehåll för egna nämnder

Nämnden har befogenhet att utifrån nämndens behov och förutsättningar avgöra utformning och detaljeringsnivå i nämndens verksamhetsplan. Nämndens verksamhetsplan ska däremot alltid innehålla följande delar.

- **Grunduppdrag samt nämndens planering för grunduppdragets genomförande.**

I verksamhetsplanen ska av kommunfullmäktige fastställt grunduppdrag för nämnden infogas. Nämnden har mandat att:

- fastställa utformning och detaljeringsnivå i den styrning och planering som krävs för att verkställa grunduppdraget.
- Bedöma behov av och fastställa nämndspecifika mål, tilläggsuppdrag, indikatorer/nyckeltal (process-, resurs, resultat och /eller effektmått)
- Bedöma och infoga den planering som behövs för att styra och följa att nämndens verksamheter utvecklas i önskad riktning.

Nämndens prioritering och fördelning av resurser för verkställande av nämndens grunduppdrag ska framgå av nämndens budget.

I verksamhetsplanen ska det framgå på vilket sätt nämnden avser att följa upp sitt grunduppdrag och vilka underlag som nämnden tänker nyttja för att bedöma grunduppdragets genomförande. Observera att om nämnd väljer att använda nyckeltal/indikatorer i sin styrning och uppföljning bör nämnden prioritera sådana nyckeltal/indikatorer som kan följas över tid och som är möjliga att följa utan kostsam administration. Specifika nyckeltal/indikatorer och statistikuppgifter som nämnden kontinuerligt avser nyttja vid rapportering till Kommunstyrelse och Kommunfullmäktige bör synliggöras med kommentar, fotnot eller liknande.

Större verksamhetsutvecklingsinsatser eller andra åtgärder som syftar till att förbättra förutsättningarna att genomföra nämndens grunduppdrag kan med fördel beskrivas i nämndens verksamhetsplan och framgå i nämndens budget.

Om kommunfullmäktige fattat beslut som förändrar nämndens grunduppdrag, åtaganden eller ansvar ska nämndens verksamhetsplan särskilt belysa den omställning detta innebär samt översiktlig beskrivning av planeringen för denna omställning.

- **Planering avseende inriktningsmål och program**

I verksamhetsplan ska eventuella inriktningsmål som tilldelats nämnden, samt beskrivning av eventuella åtaganden/satsningar som nämnden tänker genomföra, framgå. Nämnden bör kortfattat beskriva hur den avser arbeta med dessa och hur återrapportering till nämnd ska ske. Under förutsättning att fullmäktige avdelat medel för arbete med destinerade inriktningsmål ska fördelning av dessa medel och de medel nämnden själv avsätter framgå i budgeten.

- **Planering avseende tilläggsuppdrag**

I verksamhetsplanen ska eventuella tilläggsuppdrag från kommunfullmäktige som tilldelats nämnden framgå. Nämnden bör kortfattat beskriva hur den tänker verkställa dessa.

- **Drift- och investeringsbudget**

Nämnden ska upprätta nämndbudget (ekonomisk plan) för kommande verksamhetsår. I nämndens budget ska fördelning mellan verksamheter framgå. När nämnden väljer att avdela medel för specifika satsningar och åtaganden ska det belysas för att klargöra fördelning och prioritering.

- **Arbete med personalpolitiska mål**

Nämnden ska i sin verksamhetsplan beskriva planering samt eventuell nämndspecifik styrning och konkretisering av de personalpolitiska mål kommunfullmäktige fastställt.

Nämndens ska analysera nämndspecifika förutsättningar som utgångspunkt för nämndens planering. Om nämnd tilldelats specifika tilläggsuppdrag inom det personalpolitiska området ska dessa framgå i verksamhetsplanen.

- **Nämndens kompetensförsörjningsplan**

Nämnden ska i sin verksamhetsplan beskriva sin planering för kompetensförsörjning. Om nämnden avdelar specifika medel för kompetensförsörjning bör dessa framgå i nämndens detaljbudget. Har nämnden utarbetat en separat kompetensförsörjningsplan kan den med fördel biläggas till verksamhetsplanen.

- **Styrning och uppföljning av externa utförare**

I de fall nämnden nyttjar externa utförare för att utföra verksamhet som den ansvarar för¹ ska det i verksamhetsplanen framgå hur nämnden avser styra och följa upp dessa externa utförare under kommande verksamhetsår. Om nämnden har utarbetat en separat plan för styrning och uppföljning av externa utförare ska den biläggas till verksamhetsplanen.

- **Utmaningar och möjligheter på 3-5 års sikt**

Nämnden ska med utgångspunkt i sitt grunduppdrag kortfattat beskriva arbetet med väsentliga utmaningar och möjligheter på medellång sikt (3-5 år). Beskrivningen ska uppgå till max 2 sidor A4 och biläggas verksamhetsplanen.

Tidplan

Samtliga nämnder ska fatta beslut om verksamhetsplan och budget för kommande verksamhetsår **senast 20 november**.

För att möjliggöra hantering i enlighet med skollagens bidrag på lika villkor ska Tekniska nämnden fastställa budgetfördelning på verksamhetsnivå senast i september och skyndsamt expediera sin fastställda budgetfördelning till För- och grundskolenämnd samt Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd.

Anmälan till kommunfullmäktige/kommunstyrelse

Nämndens fastställda verksamhetsplan och budget med eventuella bilagor expedieras till KS diarium via e-post och döps till *xxx-nämndens verksamhetsplan och budget för 2027*, vid

¹ I enlighet med den definition som framgår av kommunfullmäktiges riktlinjer för Styrning och uppföljning av verksamhet som utförs av externa utförare.

expediering till KS diarium ska e-postmeddelandets ämnesrad inledas med diarienummer KS-2026/00521. Samtliga verksamhetsplaner anmäls sedan till Kommunfullmäktige i januari.

Risakanalys och plan för internkontroll

Nämnden ska i enlighet med kommunfullmäktiges riktlinjer för intern styrning och kontroll (KF 2011-05-26) samt i enlighet med kommunstyrelsens handledning (KS 2019-01-15) upprätta riskanalys och plan för intern kontroll för kommande verksamhetsår.

Tidplan och anmälan

Samtliga nämnder ska fastställa riskanalys och internkontrollplan för kommande verksamhetsår senast i november för anmälan till Kommunstyrelsen.

Av nämnd fastställd riskanalys och internkontrollplan expedieras till KS diarium via e-post och döps till *xxx-nämndens riskanalys och internkontrollplan för 2027*, vid expediering ska e-postmeddelandets ämnesrad inledas med diarienummer KS-2026/00521.

Krav på planeringsprocess i gemensamma nämnder

Kommungemensamma nämnder upprättar verksamhetsplan och budget i enlighet med ovanstående anvisning för nämnd med hänsyn tagen till de förhållanden nämnden verkar i och de specifika reglementen och avtal som upprättats för att reglera styrning och uppföljning av den gemensamma nämndens verksamhet.

Samtliga gemensamma nämnder ska även upprätta och fastställa riskanalys och internkontrollplan för kommande verksamhetsår.

Gemensam nämnds fastställda verksamhetsplan och budget samt riskanalys och internkontrollplan överlämnas till de kommuner som ingår i den gemensamma nämnden när de fastställts, dock senast innan november månads utgång.

Anmälan

Av gemensam nämnd fastställd verksamhetsplan och budget samt riskanalys och internkontrollplan expedieras till KS diarium via e-post och döps till *xxx-nämndens verksamhetsplan och budget för 2027*, vid expediering ska e-postmeddelandets ämnesrad inledas med diarienummer KS-2026/00521.

Krav på planeringsprocess i kommunens helägda bolag

Arbetet med att genomföra översyn och eventuell revidering av ägardirektiv inleds direkt efter kommunfullmäktiges årliga beslut om Planeringsdirektiv och de inriktningsmål/program och eventuella tilläggsuppdrag kommunfullmäktige tilldelat specifika bolag.

Revidering av ägardirektiv sker om kommunfullmäktiges beslut bedöms föranleda väsentliga förändringar i bolagets inriktning och åtaganden. Revidering av ägardirektiv sker i enlighet med kommunfullmäktiges Riktlinje för Ägarstyrning (KF 2021-03-29 §57).

Arbetet med att upprätta/revidera verksamhetsplan/affärsplan i de kommunala bolagen inleds parallellt med arbetet att bedöma och vid behov revidera ägardirektiv.

Krav på planeringsprocess i delägda bolag

När det gäller delägda bolag upprättas verksamhetsplan/affärsplan i enlighet med de ägardirektiv och aktieägaravtal som gäller för respektive bolag. Observera att Umeå kommuns inflytande över delägt bolag påverkas av ägarförhållande och den rådighet över bolaget som följer av dessa ägarförhållanden.

Umeå kommun
Kommunstyrelsen

Protokollsutdrag
2026-06-02

§ 115

Diariennr: KS-2026/00521

Anvisning för verksamhetsplanering i nämnder och bolag 2027

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att fastställa anvisning för nämnder och bolags verksamhetsplanering 2027 enligt bilaga 1.

Ärendebeskrivning

I juni fastställer kommunfullmäktige planeringsdirektiv och budget för nästkommande år. Sedan fortsätter arbetet i nämnder och bolag med att ta fram en mer detaljerad verksamhetsplanering och budget för sin organisation. Kommunstyrelsen beslutar om anvisning/regler för verksamhetsplanering. Inga innehållsmässiga förändringar är gjorda sedan tidigare år. Anvisningen utgår från de förhållningsätt och krav som framgår i kommunfullmäktiges styrdokument:

- Riktlinje för planeringsprocess (KF 2024-04-29)
- Riktlinje för aktiverande styrning (KF 2021-03-29)
- Riktlinje för ägarstyrning (KF 2021-03-29)
- Riktlinje för styrning och uppföljning av verksamhet som utförs av privata utförare (KF 2025-08-25)
- Riktlinje för Intern styrning och kontroll (KF 2011-05-28)

Beslutsunderlag

Bilaga 1. Anvisning för verksamhetsplanering i nämnder och bolag 2027

Beredningsansvariga

Sara Nordström

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun
Kommunstyrelsen

Protokollsutdrag
2026-06-02

Kommunstyrelsens beslutsordning

Kommunstyrelsen beslutar enligt näringslivs- och arbetsutskottets förslag.

Beslutet inklusive underlag ska skickas till

Kommunens nämnder och Umeå kommunföretag AB

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Anmäl personuppgiftsincident

Här anmäler du en personuppgiftsincident till IMY. Fält med asterisk (*) är obligatoriska. Det är möjligt att lämna in kompletterande uppgifter i efterhand, men det är viktigt att IMY får in informationen så fort som möjligt.

När du är klar klicka på skicka och invänta bekräftelse på att vi mottagit anmälan. Därefter kan du ladda ner en kopia av er anmälan.

Personuppgiftsansvarig

1. Organisationens namn* ?

2. Organisationsnummer ?

3. Organisationens postadress ?

Adress

Postnummer*

Ort*

Land

4. Er organisations interna referensnummer ?

Lägg till ny

Kontaktuppgifter för anmälan

5. Kontaktpersonens namn *

6. Kontaktpersonens e-post *

7. Kontaktpersonens telefonnummer *

Klicka på "Lägg till ny" om du vill lägga till ytterligare kontaktperson

8. Har ni ett dataskyddsombud?

8a. Dataskyddsombudets e-post

Personuppgiftsbiträden

9. Gäller incidenten en personuppgiftsbehandling som hanteras av anlitate personuppgiftsbiträden eller underbiträden?

Lägg till ny

9a. Organisationens namn och organisationsnummer

Organisationens namn

Organisationsnummer

Klicka på "Lägg till ny" om du vill lägga till ytterligare biträde

Sektor och verksamhetsområde

10. Inom vilken sektor inträffade incidenten?

11. Inom vilket verksamhetsområde inträffade incidenten?

Ange kommentar vid val "Övrigt"

Incidenten

12. När upptäckte ni incidenten?

Datum

Klockslag

13. Hur upptäckte ni incidenten?

Ange kommentar vid val "Övrigt"

14. När inträffade incidenten? Om ni inte vet lämnas fältet tomt.

Datum

Klockslag

2026-07-28

10:00

Eventuell kommentar

15. Pågår incidenten fortfarande?

Nej

15a. När upphörde incidenten?

Datum

Klockslag

2026-07-28

10:15

Eventuell kommentar

16. Vad har hänt vid incidenten?

Obehörigt röjande: Övrigt

17. Kort beskrivning av incidenten

Vid möte mellan vikarierande personuppgiftskoordinator och ansvarig socialsekreterare den 29 juni 2026 framkom följande.

Incidenten inträffade i samband med en korttidsuppföljning. Mötet genomfördes digitalt, där socialsekreteraren deltog via videolänk medan övriga deltagare (en omvårdnadspersonal, två anhöriga och den enskilde) deltog på plats på korttidsboendet. Därutöver medverkade ytterligare en anhörig via telefon.

Socialsekreteraren anslöt till mötet via en länk som hade skickats av omvårdnadspersonalen. Inledningsvis frågade socialsekreteraren om personen som satt i mitten av rummet var den registrerade, men fick inget svar från övriga mötesdeltagare.

Socialsekreteraren började därefter redogöra för den registrerades diagnoser och fysiska besvär. Kort därefter avbröts hen av de anhöriga som uppgav att de inte kände igen den information som presenterades. Deltagarna insåg då att socialsekreteraren talade om en annan person än den som deltog i mötet. Mötet avbröts omedelbart och socialsekreteraren

lämnade mötet för att i stället ansluta till det möte där den registrerade, som hen egentligen skulle träffa, väntade.

Efter händelsen informerade socialsekreteraren sin chef om det inträffade. Hen kontaktade även korttidskoordinatören och uppmanade denne att rapportera händelsen som en avvikelse. Samtidigt påtalade socialsekreteraren att omvårdnadspersonalen hade skickat en felaktig möteslänk.

Korttidskoordinatören förklarade att den registrerade och den andra enskilde, vars möte socialsekreteraren felaktigt anslöt till, hade initialer som började på samma bokstav. Bedömningen var att detta sannolikt bidrog till att förväxlingen uppstod.

Socialsekreteraren anmälde därefter händelsen som en personuppgiftsincident.

Enligt socialsekreteraren har den registrerade ännu inte informerats om incidenten. Socialsekreteraren bedömer att ansvaret för en sådan information i första hand ligger på korttidsboendet, eftersom det var därifrån den felaktiga möteslänken skickades ut.

De personuppgifter som röjdes vid incidenten omfattade den registrerades förnamn, diagnoser och fysiska besvär. Några ytterligare personuppgifter lämnades inte ut. Den registrerade har inte skyddade personuppgifter.

18. Varför inträffade incidenten enligt er uppfattning?

Mänskliga faktorn: Fel i det enskilda fallet

Ange kommentar vid val "Övrigt"

Konsekvenser och åtgärder

19. Vilka konsekvenser kan incidenten leda till?

Markera alla alternativ som gäller.

- ☒ Den registrerade förlorar kontrollen över de egna personuppgifterna
- ☐ Begränsning av rättigheter
- ☐ Diskriminering
- ☐ Identitetsstöld eller bedrägeri
- ☐ Ekonomisk förlust
- ☐ Obehörigt hävande av pseudonymisering
- ☐ Skadat anseende
- ☐ Förlust av konfidentialitet när det gäller personuppgifter som omfattas av tystnadsplikt

☐ Annan ekonomisk eller social nackdel

☐ Övrigt:

Ange kommentar vid val "Övrigt"

20. Hur allvarlig bedömer ni att incidenten är?

2. Begränsad

21. Hur har ni agerat efter incidenten? Beskriv de åtgärder ni har vidtagit eller föreslagit för att åtgärda personuppgiftsincidenten.

Lägg till ny

Datum

Klockslag

2026-07-29

15:00

Åtgärd

Möte mellan ansvarig socialsekreterare och vikarierande personuppgiftskoordinator.

För att minska risken för liknande incidenter i framtiden föreslår socialsekreteraren att omvårdnadspersonalen även ska ha tillgång till de enskildas ärendenummer. I dagsläget kan omvårdnadspersonalen endast se datum och tid för de enskildas möten med socialsekreterare samt de enskildas initialer. Detta medför en risk för förväxlingar, särskilt i situationer där flera möten genomförs samma dag och tid samt där de enskildas initialer är snarlika, vilket var fallet vid den aktuella händelsen.

Socialsekreteraren lyfter även fram att omvårdnadspersonalen bör ansvara för att identifiera mötesdeltagarna i början av mötet, i stället för att detta ansvar ligger på socialsekreteraren som deltar på distans. Enligt socialsekreteraren minskar risken för missförstånd och felidentifiering om kontrollen genomförs av en person som befinner sig i samma rum som den enskilde.

Vikarierande personuppgiftskoordinatorn uppmanar socialsekreteraren att lyfta förslagen internt med sin chef för att undersöka möjligheterna att se över och vid behov revidera gällande rutiner.

Klicka på "Lägg till ny" om du vill lägga till ytterligare åtgärd

Uppgifterna och de registrerade

22. Leder personuppgiftsincidenten sannolikt till en hög risk för fysiska personers fri- och rättigheter?

Nej

23. Har ni informerat de registrerade?

Nej

23b. Kommer ni att informera de registrerade?

Nej

23d. Varför kommer ni inte att informera de registrerade?

Markera alla alternativ som gäller.

- ☒ Incidenten medför inte hög risk för personers fri- och rättigheter
- ☐ Personuppgifterna var krypterade eller på annat sätt skyddade
- ☐ Vi har redan vidtagit åtgärder som avhjälp riskerna
- ☐ Att informera innebär en oproportionell ansträngning, vi har istället informerat allmänheten

24. Hur många registrerade har påverkats?

Exakt antal registrerade

1

Om ni inte känner till det exakta antalet kan ni uppskatta antalet genom att fylla i något av de angivna intervallen.

[Välj ett alternativ]

25. Hur många personuppgiftsposter per registrerad berörs av incidenten?

1 - 10

26. Förekommer det skyddade personuppgifter bland de registrerade?

Nej

27. Vilka grupper tillhör de registrerade?

Markera alla alternativ som gäller.

- ☐ Anställda hos den personuppgiftsansvarige
- ☐ Användare av den personuppgiftsansvariges tjänster
- ☐ Kunder hos den personuppgiftsansvarige
- ☐ Medlemmar, till exempel i en förening eller en kundklubb
- ☐ Militär, det vill säga anställda inom totalförsvaret
- ☒ **Patienter**
- ☐ Barn
- ☐ Skolelever i förskola, grundskola eller gymnasium
- ☐ Studerande i eftergymnasial utbildning
- ☐ Övriga personer som enligt er bedömning drabbas särskilt hårt om personuppgifter sprids
- ☐ Kan inte ange för närvarande
- ☐ Övrigt:

Ange kommentar vid val "Övrigt"

Klient/brukare

28. Vilken sorts personuppgifter har incidenten drabbat?

Markera alla alternativ som gäller.

- ☐ Etniskt ursprung
- ☐ Politiska åsikter
- ☐ Religiös eller filosofisk övertygelse
- ☐ Medlemskap i fackförening
- ☐ Genetiska uppgifter
- ☐ Biometrisk uppgifter
- ☒ **Hälsa**

- ☐ Sexualliv eller sexuell läggning
- ☐ Uppgift om brott
- ☐ Personnummer
- ☐ Ekonomisk eller finansiell information
- ☐ Lokaliseringsuppgifter (till exempel GPS-position, ej adressuppgifter)
- ☐ Kommunikationsloggar, metadata etc
- ☒ Identifierande information (till exempel för- och efternamn)
- ☐ Kontaktinformation
- ☐ Okänd
- ☐ Övrigt:

Ange kommentar vid val "Övrigt"

De uppgifter som röjdes var förnamn, diagnoser och fysiska begränsningar hos den registrerade.

Övrigt

29. Avser ni att komplettera er anmälan? Komplettering ska göras inom fyra veckor från det att anmälan mottagits.

Nej

30. Övrig information

Umeå kommun

Individ- och familjenämnden

Protokollsutdrag2026-03-18

§ 53

Diariennr: IFN-2026/00049

Uppföljning handlingsplan suicidprevention 2026**Beslut**

Individ- och familjenämnden godkänner uppföljningen av handlingsplan suicidprevention 2025.

Ärendebeskrivning

En tredje uppföljning av den kommunövergripande handlingsplanen för suicidprevention antagen 2023 med sammanfattande resultat ur handlingsplanens åtgärdsområden.

Individ- och familjenämndens beslutsordning

Individ- och familjenämnden beslutar att godkänna uppföljningen av handlingsplan suicidprevention 2025.

Beslutsunderlag

Uppföljning av Handlingsplan suicidprevention 2025
Handlingsplan suicidprevention

Beredningsansvarig

Kevin Björnsdotter, verksamhetsutvecklare

Beslutet ska skickas till

Kevin Björnsdotter, verksamhetsutvecklare
Anna Bergström, kvalitetschef äldreomsorgsförvaltningen

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Sammanträdesprotokoll

2026-05-19

Kommunstyrelsens hållbarhetsutskott

Tid:	Tisdagen den 19 maj 2026 kl. 08:30-11:00	
Plats:	Sfären, Stadshuset	
Beslutande:	Arvid Lundberg (MP), ordförande Igor Hell (M), vice ordförande Janet Ågren (S) Christina Bernhardsson (S) tj ers för Andreas Lundgren (S) Åsa Bäckström (V) Hanna Lundin-Jernberg (L) Veronica Kerr (KD)	
Övriga deltagare:	Se sidan två	
Utses att justera:	Igor Hell (M)	
Sekreterare:	<i>digital signering</i> Sofia Gustafsson	§§ 14-18
Ordförande:	<i>digital signering</i> Arvid Lundberg	
Justerare:	<i>digital signering</i> Igor Hell	

BEVIS

Justerat protokoll har offentliggjorts genom anslag

Organ:	Kommunstyrelsens hållbarhetsutskott
Sammanträdesdatum:	2026-05-19
Anslaget har satts upp:	2026-05-22
Anslaget tas ner:	2026-06-15
Förvaringsplats:	Kommunkansliet
Underskrift:	 Sofia Gustafsson

Umeå kommun
Kommunstyrelsens hållbarhetsutskott 2026-05-19

Sammanträdesprotokoll

Övriga deltagare

Tjänstemän

Vanja Östman, hållbarhetschef
Linda Gustafsson, jämställdhetsstrateg
Sofia Gustafsson, nämndsekreterare
Maria Eriksson, ledningskoordinator
Ragna Sjölander, praktikant SLK
Matilda Marklund, praktikant SLK
Isa Norvell Gustavsson, Umeå universitet, § 14
Lina Lindström, elevhälsochef GVN, § 15-16
Malin Wiklund, projektledare IFN, §15-16
Kevin Björnsdotter, samordnare suicidprevention, § 17
Lena Grundberg, Region Västerbotten, § 17

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun**Sammanträdesprotokoll****Kommunstyrelsens hållbarhetsutskott 2026-05-19**

§ 14

Diariennr: KS-2026/00511

**KSHU Information: Välfärdens roll i psykisk hälsa -
att få unga att känna att de spelar roll****Beslut**

Hållbarhetsutskottet beslutar

Att utskottet har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Isa Norvell Gustafsson från Umeå universitet informerar om resultatet från aktuell forskning om ungas psykiska hälsa, med särskilt fokus på unga tjejer.

Med utgångspunkt i begreppet *mattering* – att känna sig sedd, tagen på allvar och betydelsefull – belyses hur möten med skola, vård och sociala insatser kan påverka psykiskt mående.

Forskningen visar att upprepade erfarenheter av att inte bli lyssnad på eller få rätt stöd kan bidra till självkritik, stress och känslor av att inte räcka till. Samtidigt kan relationellt, flexibelt och samordnat stöd stärka tillit, självkänsla och framtidstro.

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun
Sammanträdesprotokoll
Kommunstyrelsens hållbarhetsutskott 2026-05-19

§ 15

Diariennr: KS-2026/00504

**KSHU Information: Arbete med ungas
välbefinnande - exempel från gymnasiet**

Beslut

Hållbarhetsutskottet beslutar

Att utskottet har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Lina Lindström, elevhälsochef, informerar om gymnasieskolans arbete med ungas välbefinnande och ger exempel från insatser som genomförts och planeras för inom verksamheten.

Umeå kommun
Sammanträdesprotokoll
Kommunstyrelsens hållbarhetsutskott 2026-05-19

§ 16

Diariennr: KS-2026/00505

**KSHU Information: Implementeringen av nya
socialtjänstlagen**

Beslut

Hållbarhetsutskottet beslutar

Att utskottet har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Malin Wiklund, samordnare nya socialtjänstlagen, informerar om omställningen till nya socialtjänstlagen, vad den innebär samt hur vi tar oss an implementeringen.

Umeå kommun
Sammanträdesprotokoll
Kommunstyrelsens hållbarhetsutskott 2026-05-19

§ 17

Diariennr: KS-2026/00503

KSHU Uppföljning av suicidprevention 2025

Beslut

Hållbarhetsutskottet beslutar

Att utskottet har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Kevin Björnsdotter följer upp den kommunövergripande handlingsplanen för suicidprevention för kalenderåret 2025 samt ger exempel på hur könsskillnader kommer i uttryck i en suicidpreventiv kontext.

Lena Grundberg från region Västerbotten informerar om hur Region Västerbotten jobbar systematiskt kring psykisk hälsa och suicidprevention.

Umeå kommun
Kommunstyrelsens hållbarhetsutskott 2026-05-19

Sammanträdesprotokoll

§ 18

Diariennr: KS-2026/00091

KSHU Avslutande dialog

Avslutande summering.

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Elektroniska underskrifter

Det här dokumentet har skrivits under elektroniskt av de personer som listas i signaturpanelen.

Underskrifterna uppfyller kraven för avancerad elektronisk underskrift enligt definitionen i eIDAS (EU:s förordning 910/2014).

Äktheten kan valideras enligt internationella standarder i en valideringstjänst som uppfyller förordningen. Validering kan exempelvis göras här: <https://validate.signport.se/>

Där finns även information om hur validering kan göras i Adobe Acrobat Reader.

Notera, om dokumentet skrivs ut på papper, eller 'skrivs ut' till ett nytt PDF-dokument, följer de elektroniska underskrifterna inte med. Endast det elektroniskt underskrivna originaldokumentet kan valideras.

Uppföljning av Handlingsplan suicidprevention 2025

Dokumentnamn: Uppföljning av Handlingsplan suicidprevention 2025	
Dokumentansvarig: Kevin P. Björnsdotter	Dokumentdatum: 2026-03-02

Ingress

Handlingsplan suicidprevention beslutades i KS 16 maj 2023. Den årliga sammanfattningen föredras i Umeå kommun på Individ-och familjenämnden som ägare av handlingsplanen samt kommunstyrelsens hållbarhetsutskott och skickas till kommunens övriga nämnder och företrädare för övriga organisationer i samverkansgruppen.

2025 var ett händelserikt år nationellt i fråga om suicidprevention. Bland annat antog regeringen en ny nationell strategi för psykisk hälsa och suicidprevention *Det handlar om livet (2025-2034)*. Strategin involverar ett omfattande antal statliga myndigheter och indirekt förväntas strategin stötta arbete på lokal nivå bland annat genom riktade medel och kunskapsstyrning. Umeå kommun har tillsammans med merparten av länets kommuner medverkat i framställandet av en *Länsgemensam strategi för suicidprevention i Västerbotten* som antogs 2025. Det är min uppfattning att båda strategier harmoniserar väl med uppsatta mål och åtgärder i Umeås lokala handlingsplan. Jag tycker mig kunna se ett allt tydligare skifte i styrning av suicidpreventivt arbete i Sverige, från att hanteras till stor del som en vårdfråga till en uppfattning att många aktörer behövs hjälpas åt för att göra skillnaden mer märkbar för enskilda suicidala, efterlevande och anhöriga till närstående med självmordsnära beteende.

Lokalt i Umeå har fokus för 2025 legat på redan inslagna vägar med att etablera de arbeten som varit uppstartade med utgångspunkt ifrån Suicidprevention samverkansgrupp Umeå med tillhörande arbetsgrupper: Planeringsgrupp, Suicidprevention barn och unga, Förebygga suicid i fysisk miljö, Anhörig- efterlevandestöd och suicidutredningar, samt Suicidprevention samverkan blåljus. I Umeås lokalområde bedrivs en mångfaldig bredd av suicidpreventivt arbete utifrån beprövad erfarenhet och evidensbaserade åtgärder.

En lägesbild för arbete utifrån samverkan återges i nedanstående checklista av suicidpreventiva åtgärder och delar av det verksamhetsnära arbetet presenteras därefter i bilaga med aktivitetsplaner. Tillsammans bidrar alla aktörers arbete med viktiga pusselbitar till en helhet för att nå en bred effektspridning utifrån att suicid är att betrakta som en yttersta konsekvens av pågående lidande och utsatthet där lidandet kan uppstå i många av livets arenor.

- Kevin Björnsdotter, samordnare suicidprevention

Checklista suicidpreventiva åtgärder

Vart står vi i arbetet utifrån handlingsplanen? För att ge en överskådlighet av hur arbetet ser ut summerar planeringsgruppen en lägesbild av samtliga suicidpreventiva insatser beskrivna i Handlingsplan suicidprevention.

I nedanstående tabell presenteras målsättning och åtgärd från handlingsplanen. Under avsnittet kommentarer kategoriseras arbetet utifrån följande alternativ, eventuellt följt av närmare summering:

Mött på hinder, Vilande, Initierat arbete, Närmar sig mål, Mål uppnått - löpande arbete

Målsättning	Åtgärd	Kommentar
Det ska finnas en struktur för samverkan kring det suicidpreventiva arbetet	Uppstart och fortsatt arbete Suicidprevention samverkansgrupp Umeå	Mål uppnått - löpande arbete Från 2021 har lokala samverkan och åtgärdsområden hanterats i nätverket suicidprevention samverkansgrupp Umeå. Länsövergripande utvecklingsarbete hanteras bland annat i länssamverkan suicidprevention med tillhörande arbetsgrupper.
Genom befolkningsinriktade insatser stärka det suicidförebyggande arbetet genom förebyggande verksamheter	Särskilt uppmärksamma ett suicidpreventivt perspektiv inom annat förebyggande arbete som bedrivs	Initierat arbete Under 2025 har ett närmare arbete initierats med SLK med anledning att väva in det suicidpreventiva arbetet närmare kommunens programstyrning mm.
Att Suicidprevention samverkansgrupp Umeå fungerar som ett forum för	Att suicidprevention samverkansgrupp Umeå gemensamt behandlar fråga	Mål uppnått - löpande arbete, samt Initierat arbete
att öka medvetenheten om suicidrisker för gemensamma åtgärder	om att kartlägga riskzoner för suicid och tar fram en plan för vilka aktörer som ska kontaktas. Att suicidprevention samverkansgrupp Umeå gemensamt behandlar fråga om att sammanställa och analysera statistik för suicid.	Det gemensamma arbetet för ökad medvetenhet fortlöper, arbetet med att kartlägga riskzoner är att betrakta genomfört tills uppföljning är aktuell. Ägare av identifierade hotspots fortsätter med granskning och planering av insatser.

Att berörda verksamheter har möjlighet att identifiera behov av kunskap, samt har blivit medvetna om ansvar om möjligheter att arbeta suicidpreventivt. Att det finns kunskap inom verksamheterna om att identifiera risk för självmord samt en större benägenhet att våga fråga om suicidtankar	Inventera vilka behov av kompetenshöjning som finns inom den egna verksamheten. Dra nytta av de utbildningar som finns, exempelvis Aktion Livräddning och andra kunskapshöjande insatser. Ta del av och sprid kampanjer som syftar till att främja det suicidpreventiva arbetet (t.ex Stör döden). Sprida goda exempel, internt och externt. Inom ramen för den egna verksamheten uppmärksamma möjligheter att stödja utvecklingen av suicidpreventivt arbete	Närmar sig mål Många verksamhetsområden och aktörer har genomfört utbildningsinsatser för medarbetare och chefer. Fler aktörer är identifierade och en återkommande utmaning är att få in grundkunskaper om suicidpreventivt bemötande inom ordinarie anställningsprocesser.
Berörda verksamheter har identifierat samarbetsparter och ökat användningen av SIP för personer som befinner sig i förhöjd risk för att utföra suicidhandlingar.	Utveckla arbetet med SIP genom att öka personalens kunskaper om att använda SIP, att hålla i SIP möten samt vid behov ta fram kompletterande krisplan. Förstärk en trygg hemgång för de barn, unga och vuxna som varit inneliggande på sjukhus för somatisk eller psykiatrisk vård och behöver stöd från kommunen när de skrivs ut. Se över rutiner och utvecklingsmöjligheter för samverkan med hälsocentraler och första linjen för barn och unga, utifrån riskfaktorer för suicid. Skolorna bör fortsätta sitt lokala arbete för beredskap och samverkan med andra instanser för att stödja elever som riskerar att bli långvarigt frånvarande.	Initierat arbete Utvecklingsarbeten relaterat till SIP inom Region Västerbotten och Umeå kommun är initierat och hanteras utanför Suicidprevention samverkansgrupp Umeå.
Berörda verksamheter uppmärksammar särskilda riskgrupper i högre grad och tillgodoser behov av kunskapshöjning genom en särskild utbildning	Att se över möjligheten för kompetenshöjning hos personal genom utbildning.	Närmar sig mål Ökade risker vid samsjuklighet eller multiutsatthet lyfts i merparten av befintliga utbildningsmaterial om suicidprevention.

Berörda verksamheter är extra uppmärksamma på vikten av ett gott bemötande av personer som kan befinna sig i särskild utsatthet för suicidrisk. Invånare som kommer i kontakt med verksamheten kan förvänta sig att bli likvärdigt och respektfullt behandlade utan att diskrimineras	Inventering av behov av utbildning i samtalsmetodik och bemötande. Användning av vägledning – att etablera rutiner för att följa upp personers upplevelser av verksamhetens utformning och bemötande.	Närmar sig mål Lokal inventering av behov om samtalsmetodik närmar sig mål. Möjligheter att arbeta utifrån identifierade behov varierar bland annat beroende av aktörs eller förvaltnings resursläge och verksamhetsplanering och insatser är föremål för
Att räddningstjänst tillsammans med polis, sjukvård och SOS alarm hittar en samsyn i samverkan vid hot om suicid	Att inventera regionala förutsättningar för samverkansformer och undersöka etablerade arbetssätt, förslagsvis Jönköpingsmodellen. Undersök möjligheter till gemensamma utbildningar för ökad tvärprofessionell samsyn där räddningstjänsten föreslås vara samordnare.	Fortlöpande utifrån mål Arbetsgrupp suicidprevention blåljus hanterar uppföljning och planering av gemensamma utbildningsinsatser i AOSP, avvikelshanteringar och uppföljning av gemensam rutin för blåljusverksamheter för hot om suicid-ärenden.
Chefer och medarbetare vet hur de ska agera vid risk för att en person ska begå självmord. Det systematiska kvalitetsarbetet ska säkra en utveckling av det suicidpreventiva arbetet, med fokus på medarbetare och efterlevande.	Ta fram rutiner, alternativt komplettera befintliga, för hur chefer och medarbetare ska agera vid risk för att en person/klient/brukare ska begå självmord, exempelvis inom verksamhetens rutiner om hot och våld. Ta fram rutiner, alternativt komplettera befintliga, för hur chefer och medarbetare ska agera vid risk för eller fullbordat självmord. Se över rutin för hur ett självmord/självmordsförsök av någon som är aktuell i verksamheten följs upp, i syfte att kvalitetsutveckla verksamheten. Inventera vilka andra verksamheter och organisationer som en suicidnära person kan få stöd från i akuta och icke-akuta ärenden. Skapa och sprid lättillgänglig information för både medarbetare och brukare med information om stöd, exempelvis telefonnummer till stödlinjer.	Initierat arbete Många verksamhetsområden och aktörer har sedan tidigare jobbat in rutiner, eller har under samverkanstiden av Suicidprevention samverkansgrupp Umeå utvecklat verksamhetsrutiner i huvudsak för stöd i hur medarbetare bör navigera uppfattade behov kring suicidtankar eller suicidnära beteenden. Rutinmallar och samtalsstöd anpassade för vuxna, minderåriga och chefer har tagits fram för att underlätta hantering. En återkommande utmaning är att implementera rutiner för att hålla kännedom aktiv för medarbetare. Ett pågående arbete är att tillgängliggöra mallar på förvaltnings specifika intranätssidor för lämpligt stöd.

Berörda verksamheter har kunskap om hur suicidhandlingar hanteras och analyseras i nuläget och har identifierat eventuella utvecklingsbehov. Fler verksamhetsöverskridande analyser av suicid eller suicidförsök görs för att undanröja risker för att en liknande incident händer igen.	Genomför verksamhetsöverskridande händelseanalyser med exempelvis verksamhetsområde och hälso- och sjukvård.	Mål uppnått - löpande arbete, Region Västerbotten genomför lokala och breda händelseanalyser vid suicid. Inom Umeå kommun utreds suicid vid behov genom Lex Sarah och Lex Maria inom HSL verksamhet. Skola, BUP och socialtjänst har ett befintligt samarbete vid hot om suicid. Pågående utvecklingsarbeten för suicidutredning hanteras bland annat i länsarbetsgrupp efterlevandestöd och socialdepartementet efter slutbetänkande av suicidanalysutredningen som redovisades 1 okt 2024.
---	---	---

Bilaga: Summering aktivitetsplaner

Fler av handlingsplanens åtgärdsområden utgår från verksamhetsnära arbete med suicidprevention. Till uppföljningen tillfrågas samtliga företrädare i Suicidprevention samverkansgrupp Umeå omnämnda i Handlingsplan suicidprevention att återlämna aktivitetsplan där man ombeds fylla i tidigare, pågående och planerade insatser som involverar suicidprevention eller har en förväntad suicidpreventiv effekt. Av 40 tillfrågade företrädare har 12 återkommit med ifylld aktivitetsplan. Nedanstående tabell summerar insatser varav fördjupande beskrivningar finns att tillgå vid respektive länk där aktivitetsplanerna efter samtycke är delgivna i sin helhet. Kompletterande frågor eller beskrivningar hänvisas till samordnare i suicidprevention.

Verksamhet/förvaltning	Insats	Målgrupp	Status
Funktionshinderomsorg Stöd och omsorg Länk till aktivitetsplan			
	Tryckt broschyr stöd vid psykisk ohälsa	Allmänhet	2025
	Ledningssamverkan ReKo	Medarbetare	2024
	Öka genomförda SIP	Allmänhet, medarbetare	2024
	Samverkan brukar- och anhörigföreningar	Medarbetare och chef	2024
	Arbete nya Socialtjänstlagen	Allmänhet	2025
	Stärkt inflytande och delaktighet	Allmänhet	-
	Hjälteföreningen och hälsoteam utför hälsokontroller	Allmänhet	-
	Kraftverket verksamhet vuxna		-
	Förebygga vräkning		2026 -
	Utv arbete verkställa uppdrag, kvalitetsledningssystem mm	Medarbetare, allmänhet	-
	Rutin suicidprevention	Medarbetare	-
	Öka kompetens hos medarbetare utb MI, ESL mm	Medarbetare	-
IFO - Stöd och omsorg Länk till aktivitetsplan			
	Inventering fortsatt behov kunskapsförstärkning och rutinförfarande	Allmänhet	2026-2027
	Utbildning av tre verksamheter, suicidprevention medtas i årshjul	Medarbetare	2026-2027
För- och grundskolor kommunala Länk till aktivitetsplan			

	Samverkansrutin SAMSSS	Barn och unga	Uppstart 2023
	Samverkansforum HLT	Barn och unga	Fortlöpande
	Samråd vård och omsorg beredning barn och unga	Kommunerna och Region Västerbotten	Fortlöpande
	Strategisk samverkan barn och unga Umeå	Regionala och kommunala aktörer	Fortlöpande
	Samverkansform SSPF	Socialtjänst, skola, polis, fritid	Fortlöpande
	Insatser UVTS	Operativa och mobila team	Fortlöpande
	Utbildning läroplansarbete	Medarbetare	Fortlöpande
	Elevhälsoarbete	Skolelever	Fortlöpande
	Stödmaterial organisation och roller	Elevhälsa	Fortlöpande
	Likabehandlingsarbete	Verksamhet	Fortlöpande
	Hälsobesök	Förskoleklass, åk 4, 7 och åk 1 gym.	Fortlöpande
	Elevenkäter	Barn och unga	Fortlöpande
	Vägledning, elevers utvecklings mot målen	Barn och unga	Fortlöpande
	Närvaroteam	Tre personer som stöttar skolor	Fortlöpande
	Metodbok EMI	Elevhälsa	Fortlöpande
	Överlämning mellan stadier och skolformer	Elevhälsa	Fortlöpande
	Plan mot kränkande behandling	Medarbetare, barn och unga	Fortlöpande
	ANDTS plan mot alkohol, narkotika, tobak och doping	Medarbetare	Fortlöpande
	Intern rutin för skolpliktsbevakning grunskola	Barn och unga	Fortlöpande
	Handlingsplan suicidrisk rektorer och skolpersonal	Barn och unga	Fortlöpande
	Handlingsplan suicidrisk elevhälsopersonal	Barn och unga	Fortlöpande
	Utb. Stör döden	Pedagoger	Fortlöpande
	Utb. Traumamedveten omsorg	Pedagoger	Fortlöpande
	Handlingsplan hedersrelaterat våld och förtryck	Verksamhet	Fortlöpande
	Krisplan	Verksamhet	Fortlöpande
	Samverkansteam specialistnivå	Barn och unga	Fortlöpande
	Konsultationsforum våld	Personal	Fortlöpande
	ÖK utökat mandat för skola att kalla till SIP	Berörda parter	Fortlöpande

	Öppen mottagning, stödsamtal	Elevhälsan	Fortlöpande
	Identifiera och ev. insatser mående medarbetarsamtal	Medarbetare	Fortlöpande
	Utbildnings och stödmaterial inkl stör döden och handlingsplaner för tidig upptäckt av suicidrisk	Medarbetare	Årligen utifrån behov
	Företagshälsovård	Medarbetare	Fortlöpande
	Utbildningsmaterial HR	Medarbetare, chefer	Fortlöpande
Gator och parker Länk till aktivitetsplan			
	Suicidpreventiva åtgärder på broar – utredning och prioritering	Allmänhet	2023-fortlöpande
	Samverkan gatudrift i genomförande av suicidpreventiva åtgärder	Allmänhet	2023-fortlöpande
Gymnasieskolor kommunala Länk till aktivitetsplan			
	Samverkansrutin SAMSSS	Barn och unga	Upstart 2023
	Samverkan psykisk ohälsa	Ungdomsmottagning, gymnasieskolor, Ingången	Fortlöpande
	Samverkan	Skolor, barn och ungdomspsykiatri	Fortlöpande
	Samråd vård och omsorg beredning barn och unga	Kommunerna och Region Västerbotten	Fortlöpande
	Strategisk samverkan barn och unga Umeå	Regionala och kommunala aktörer	Fortlöpande
	Samverkansform SSPF	Socialtjänst, skola, polis, fritid	Fortlöpande
	Utbildning läroplansarbete	Medarbetare	Fortlöpande
	Elevhälsoarbete	Skolelever	Fortlöpande
	Hälsobesök Gy åk 1 och AGY åk 1	Barn och unga	Fortlöpande
	Elevenkäter Unga enkäten	Barn och unga	Fortlöpande
	Elevhälsans systematiska kvalitetsarbete	Rektor, undervisande lärare, elevhälsa	Fortlöpande
	Metodbok EMI	Elevhälsa	Fortlöpande
	Rutiner främja närvaro	Barn och unga	Fortlöpande
	Tvärprofessionella möten i elevhälsoteam	Elevhälsa	Fortlöpande
	Klassbesök elevhälsa	Barn och unga	Fortlöpande
	Elevaktivitetsstärkande grupper	Barn och unga	Fortlöpande

	Arbete med fokus på lärandemiljöer som främjar lärande, utveckling och hälsa	Barn och unga	Fortlöpande
	Insatser mot stress	Barn och unga	Fortlöpande
	Överlämningar från för- och grundskola	Barn och unga	Fortlöpande
	Plan mot kränkande behandling	Medarbetare, barn och unga	Fortlöpande
	ANTD plan mot alkohol, narkotika, tobak och doping	Medarbetare	Fortlöpande
	Handlingsplan suicidrisk rektorer och skolpersonal	Barn och unga	Fortlöpande
	Handlingsplan suicidrisk elevhälsopersonal	Barn och unga	Fortlöpande
	Handlingsplan mot hot och våld	Barn och unga	Fortlöpande
	Arbete mot risk och friskfaktorer utifrån hälsoenkäter och hälsosamtal	Barn och unga	Fortlöpande
	Utb. Stör döden	Pedagoger	Fortlöpande
	Handlingsplan våld	Elevhälsa	Fortlöpande
	UGS-övergripande Krisplan	Medarbetare	Fortlöpande
	Mentorsamtal	Barn och unga	Fortlöpande
	Fokussamtal elevenkäten	Barn och unga	Fortlöpande
	COSAFE, app vid krissituation	Barn och unga	Fortlöpande
	Samverkansteam på specialistnivå	Samordnas mellan kommun och region	Fortlöpande
	Ensamboendesamtal	Vid behov, elever åk 1	Fortlöpande
	Stödsamtal/Öppen mottagning	Barn och unga	Fortlöpande
	ÖK utökat mandat för skola att kalla till SIP	Berörda parter	Fortlöpande
	Identifiera och ev. insatser mående medarbetarsamtal	Medarbetare	Fortlöpande
	Företagshälsovård	Medarbetare	Fortlöpande
	Konsultationsforum våld	Medarbetare	Fortlöpande
	Handledning av elevhälsa	Medarbetare	Fortlöpande
	Chefsstöd suicidprevention HR	Chefer	Fortlöpande
Kriminalvården frivård			
Länk till aktivitetsplan			

	Punktinsats suicidprevention Norra Norrlands	Chefer	2023
	Utb. suicidprevention	Medarbetare	2023
	Rutin suicidprevention	Med arbetare	Fortlöpande
	Implementering rutin	Medarbetare	Fortlöpande
Kulturförvaltning Länk till aktivitetsplan			
	Hälsofrämjande och förebyggande arbete inom en rad områden utifrån grunduppdrag – beskrivning finns att tillgå på förfråga	Allmänhet	Fortlöpande
MIND Länk till aktivitetsplan			
	Stödjande samtal i Livslinjen chatt	Allmänhet	Fortlöpande sedan 2022
	Stödjande samtal äldrelinjen telefon	Allmänhet	2012- fortlöpande
	Stödjande samtal föräldralinjen	Föräldrar	Fortlöpande
	Mindhouse stöd i att hantera eget mående	Allmänhet	2021-2024
	Mind projekt främja hälsa stärka kunskaper	Unga	2024-2027
	Stödjande samtal i självordslinjen	Allmänhet	Fortlöpande sedan 2015
	Kunskapsstöd digitalt	Föräldrar	2025-2026
SLK HR Länk till aktivitetsplan			
	Publicering intranätsida och utbildning	Chefer	Fortlöpande 1 gång per år
Suicide Zero Länk till aktivitetsplan			
	Påverkansarbete mediarapportering suicid	Allmänhet	Fortlöpande sedan 2022
	Samverkan medborgardialoger	Allmänhet	Fortlöpande sedan 2022
	Ljusmanifestationer och samverkan suicidpreventiva dagen	Allmänhet	Fortlöpande
	Livsviktiga snack-böcker till allmänhet	Föräldrar	Fortlöpande
	Kommunbarometern	Allmänhet	Vartannat (ojämnt) år
	Regionundersökningen	Region Västerbotten	2024
	Idrottshoppet	Barn och unga	2022- Fortlöpande

	Livsviktiga snack i skolan	Enskilda skolor Umeå	Fortlöpande
	Beslutsstöd rutiner	Skola och socialtjänst	Fortlöpande
	Påverkansarbete nationella stödlinjen mm	Allmänhet	Fortlöpande
	Utskick suicidprevention kunskap	50-85 år Västerbotten	2024-2025
	Tillhandahålla utb. våga fråga och våga fråga äldre	Medarbetare	Fortlöpande
	Utb. Våga fråga	Polis i Västerbotten	Fortlöpande
	Kontakt med samordnare för suicidpreventivt arbete och folkhälsa	Umeå kommun	Fortlöpande
Trafikverket Länk till aktivitetsplan			
	Byggnation och komplettering stängsel järnväg	Allmänhet	2025-2026
	Ny aktionsplanen för säker vägtrafik	Medarbetare	2025-2028
	Uppföljning målet om minskad suicid i transportområdet	Medarbetare	Fortlöpande sedan 2021
	Webbinarium suicidprevention i vägtrafiken	Medarbetare	Fortlöpande
Äldreomsorgsförvaltning Länk till aktivitetsplan			
	Suicidprevention anhörigstöd	Anhöriga	2024-Fortlöpande
	Verksamhetintroduktioner suicidprevention	Medarbetare	2023 - Fortlöpande
	Utb. Viktiga samtal om suicidprevention och riskgrupper	Medarbetare	2025 - Fortlöpande
	Handlingsplan suicidprevention	Medarbetare	Fortlöpande sedan 2021
	Utb. och metodstöd HR suicidprevention chefsansvar	Chefer	2023 - 2025
	Utb. och rutin suicidprevention kommunens lönesupport	Medarbetare	2023-2024
	Utb suicidprevention chefer under framställande	Chefer	2025
	Retroperspektiva samtalsgrupper	Enskilda allmänhet	2024-2025

Denna behandling '120/26 Övriga frågor' har inget tjänsteutlåtande.

Tjänsteskrivelse

2026-05-26

Äldrenämnden

Diariennr: ÄN-2026/00013

Månadens goda exempel - Utveckling av gemensamma hemsjukvårdsteam

Förslag till beslut

Äldrenämnden har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Förvaltningens samverkansgrupp (FSG) har utsett utvecklingen av gemensamma hemsjukvårdsteam till månadens goda exempel.

Umeå kommun och Region Västerbotten samarbetar för att skapa en tryggare och mer sammanhållen vård i hemmet. Utvecklingsarbetet handlar om att stärka vården för invånare som har behov av hälso- och sjukvårdsinsatser i hemmet. Satsningen innebär att läkare från regionens hälsocentraler och sjuksköterskor från kommunen arbetar tillsammans i gemensamma team. Arbetet har påbörjats i delar av Umeå och kommer successivt att omfatta flera områden, bland annat Mariehem, Holmsund, Hörnefors och Sävar.

Genom en ökad teamsamverkan eftersträvas en högre kvalitet och kontinuitet i vården, en mer effektiv resursanvändning och en förbättrad arbetsmiljö för medarbetarna. Den sammanhållna vården ska i slutändan skapa en tryggare och bättre vardag för den enskilde invånaren.

Beredningsansvariga

Nämndsekreterare Kevin Tornemar

HR-strateg Joakim Åsberg

Pernilla Henriksson
Äldreomsorgsdirektör

Anna Karlander
Stabschef